

Na osnovu člana 49 a u vezi sa članom 56a Poslovnika Skupštine Crne Gore („Službeni list RCG“, br. 51/06, 66/06 i „Službeni list CG“, br. 88/09, 80/10, 39/11, 25/12, 49/13, 32/14, 42/15, 52/17, 17/18 i 47/19), Administrativni odbor Skupštine Crne Gore 26. saziva, na 82. sjednici, održanoj 27. januara 2020. godine, donio je

ODLUKU
O ODREĐIVANJU KRITERIJUMA ZA UTVRĐIVANJE OPRAVDANOG
ODSUSTVA POSLANIKA SA SJEDNICE SKUPŠTINE I SJEDNICE ODBORA

Član 1

Ovom odlukom bliže se uređuju postupak i kriterijumi za utvrđivanje opravdanog odsustva poslanika u Skupštini Crne Gore (u daljem tekstu: poslanik) sa sjednica Skupštine Crne Gore (u daljem tekstu: Skupština), odnosno odbora čiji je poslanik član, u toku jednog mjeseca.

Član 2

Izrazi koji se u ovoj odluci koriste u muškom rodu, podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Član 3

Poslanik koji odsustvuje sa sjednica iz člana 1 ove odluke dužan je da u pisanoj formi opravda odsustvo u roku utvrđenom Poslovnikom Skupštine Crne Gore (u daljem tekstu: Poslovnik Skupštine).

Opravljanjem odsustvom smatra se ako poslanik odsustvuje zbog:

- bolesti,
- roditeljskog odsustva,
- aktivnosti u vezi sa vršenjem poslaničke funkcije, uz predhodnu saglasnost Kolegijuma predsjednika Skupštine,
- ostalih nepredviđenih okolnosti (viša sila, saobraćajne nezgode i druge okolnosti u saobraćaju i druge okolnosti na koje poslanik nije mogao uticati), i
- razloga za odsustvo predviđenih opštim propisima koji uređuju radne odnose i prava zaposlenih (odsustvo zbog sklapanja braka, smrtnog slučaja u porodici i dr.).

Poslanik je dužan, uz akt iz stava 1 ovog člana, dostaviti dokaz kojim opravdava odsustvo (medicinsko uvjerenje, adekvatnu potvrdu, pozivno pismo i dr.).

Član 4

Poslanik o razlozima odsustva obavještava predsjednika Skupštine, odnosno predsjednika odbora čiji je član, uz dostavljanje dokaza iz člana 3 stav 3 ove odluke.

U slučaju da poslanik ne postupi saglasno stavu 1 ovog člana, smatra se da je neopravdano odsustvovao sa sjednice Skupštine, odnosno odbora.

Član 5

Generalni sekretar Skupštine dostavlja Administrativnom odboru Skupštine spisak poslanika koji nijesu opravdali odsustvo saglasno članu 4 ove odluke, po pravilu, do 10. (desetog) u mjesecu za prethodni mjesec.

Spisak iz stava 1 ovog člana mora da sadrži i podatak da li je poslanik neopravdano odsustvovao sa jedne ili više sjednica u toku mjeseca, i iznos za koji se umanjuje zarada, odnosno razlika u zaradi poslanika.

Sekretar odbora dužan je da dostavi generalnom sekretaru Skupštine spisak neopravdano odsutnih članova odbora sa sjednice odbora, po pravilu, u roku od tri dana od dana održavanja sjednice odbora.

Generalni sekretar, odnosno sekretar odbora, u slučaju iz st. 1 i 3 ovog člana, dužan je dostaviti evidencioni list sa sjednice Skupštine, odnosno odbora.

Član 6

Administrativni odbor Skupštine na osnovu obrazloženog akta generalnog sekretara i uvida u evidencioni list, donosi odluku o umanjenju mjesečne zarade odnosno razlike u zaradi na ime poslanika, na prvoj sjednici nakon što je akte primio.

Odlukom iz stava 1 ovog člana se umanjuje zarada odnosno razlika u zaradi u iznosu utvrđenom Poslovníkom Skupštine za mjesec u kojem je poslanik neopravdano odsustvovao, a oduzeće se od zarade odnosno razlike u zaradi poslanika u mjesecu u kojem je Administrativni odbor Skupštine donio odluku.

Član 7

Odredbe ove odluke primjenjuju se i na druga stalna radna tijela Skupštine, kao i na privremena radna tijela koja obrazuje Skupština.

Član 8

O realizaciji ove odluke staraće se generalni sekretar Skupštine i Administrativni odbor Skupštine.

Član 9

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj 00-63-14/20-11

Podgorica, 27. januar 2020. godine

Administrativni Odbor Skupštine Crne Gore 26. saziva

Predsjednik,

Luigj Shkrela, s.r.

Na osnovu člana 95 tačka 6 Ustava Crne Gore, Predsjednik Crne Gore, donosi

UKAZ
O POSTAVLJENJU NA DUŽNOST IZVANREDNOG I OPUNOMOĆENOG
AMBASADORA CRNE GORE U KRALJEVINI BELGIJI

I

Postavlja se Ivan Leković na dužnost izvanrednog i opunomoćenog ambasadora Crne Gore u Kraljevini Belgiji, na rezidentnoj osnovi, sa sjedištem u Briselu.

II

Ministar vanjskih poslova izvršiće ovaj ukaz.

III

Ovaj ukaz stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 01-2102/7

Podaorica, 24 . januara 2020. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

Na osnovu člana 100 stav 4 i člana 102 stav 5 Zakona o vanjskim poslovima („Službeni list CG“, broj 70/17), Vlada Crne Gore, na sjednici od 16. januara 2020. godine, donijela je

UREDBU

O IZMJENAMA I DOPUNI UREDBE O POSEBNOM DODATKU NA OSNOVNU ZARADU, POSEBNIM NAKNADAMA TROŠKOVA I DRUGIM PRIMANJIMA ZA VRIJEME RADA U DIPLOMATSKO-KONZULARNOM PREDSTAVNIŠTVU

Član 1

U Uredbi o posebnom dodatku na osnovnu zaradu, posebnim naknadama troškova i drugim primanjima za vrijeme rada u diplomatsko-konzularnom predstavništvu („Službeni list CG“, br. 6/18, 57/18 i 84/18) u članu 9 stav 1 riječi: „jedne godine“ zamjenjuju se riječima: „dvije godine“.

Stav 2 briše se.

Član 2

U članu 12 stav 2 riječi: „do 10.000 eura“ zamjenjuju se riječima: „do 5.000 eura“.

Član 3

U članu 13 stav 1 riječi: „prethodnu pisanu saglasnost generalnog sekretara“ zamjenjuju se riječima: „pisanu saglasnost generalnog sekretara koja se daje prije zaključenja ugovora o zakupu stana“.

U stavu 2 riječi: “ugovor o zakupu stana” zamjenjuju se riječima: „nacrt ugovora o zakupu stana“.

Član 4

U članu 19 st. 1 i 2 poslije riječi: „od ukupnih troškova školarine“ dodaju se riječi: „i upisa“.

Član 5

Ova uredba stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 07-7989

Podgorica, 16. januara 2020. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

Na osnovu člana 14 Zakona o eksproprijaciji ("Službeni list RCG" br. 55/00, 12/02 i 28/06 i "Službeni list CG" br. 21/08 , 30/17 i 75/18), Vlada Crne Gore, na sjednici od 26. decembra 2019. godine, donijela je

O D L U K U

O UTVRĐIVANJU JAVNOG INTERESA ZA NEPOTPUNU EKSPROPRIJACIJU NEPOKRETNOSTI RADI IZGRADNJE STUBNE TRAFOSTANICE 10/04 KV "POŠĆENSKI KRAJ III", PRIKLJUČNOG 10 KV DALEKOVODA I UKLAPANJA U NISKONAPONSKU MREŽU U ZAHVATU PROSTORNOG PLANA POSEBNE NAMJENE ZA NACIONALNI PARK DURMITOR, OPŠTINA ŽABLJAK

Član 1

Utvrđuje se javni interes za nepotpunu eksproprijaciju nepokretnosti u KO Pašina voda II i KO Motički gaj I, Opština Žabljak, i to:

- dijela katastarske parcele broj 65, livada 6.klase, površine 8 m², upisane u list nepokretnosti broj 17 KO Pašina voda II Žabljak, svojina 1/1 Obradović Suzana;
- dijela katastarske parcele broj 64, nekategorisani putevi, površine 3 m², upisane u list nepokretnosti broj 18 KO Pašina voda II Žabljak, susvojina 1/2 Grbović Gojko i po 1/10 Grbović Joko, Grbović Miluša, Grbović Obrad, Grbović Raduša i Grbović Vladimir;
- dijela katastarske parcele broj 148, livada 6.klase, površine 322 m², upisane u list nepokretnosti broj 22 KO Pašina voda II Žabljak, svojina 1/1 Vuković Branko;
- dijela katastarske parcele broj 149, livada 6.klase, površine 156 m², upisane u list nepokretnosti broj 22 KO Pašina voda II Žabljak, svojina 1/1 Vuković Branko;
- dijela katastarske parcele broj 150, livada 5.klase, površine 275 m², upisane u list nepokretnosti broj 22 Pašina voda II Žabljak, svojina 1/1 Vuković Branko;
- dijela katastarske parcele broj 163, livada 5. klase, površine 378 m², upisane u list nepokretnosti broj 22 KO Pašina voda II Žabljak, svojina 1/1 Vuković Branko;
- dijela katastarske parcele broj 152/6, livada 6.klase, površine 308 m², upisane u list nepokretnosti broj 29 KO Pašina voda II Žabljak, susvojina 1/3 Grbović Bogić, 1/9 Grbović Marko, 1/3 Grbović Rajko , 1/9 Grbović Slađana i 1/9 Grbović Đorđije;
- dijela katastarske parcele broj 152/7, livada 6.klase, površine 412 m², upisane u list nepokretnosti broj 29 KO Pašina voda II Žabljak, susvojina 1/3 Grbović Bogić, 1/9 Grbović Marko, 1/3 Grbović Rajko , 1/9 Grbović Slađana i 1/9 Grbović Đorđije;
- dijela katastarske parcele broj 152/8, livada 6.klase, površine 6 m², upisane u list nepokretnosti broj 29 KO Pašina voda II Žabljak, susvojina 1/3 Grbović Bogić, 1/9 Grbović Marko, 1/3 Grbović Rajko , 1/9 Grbović Slađana i 1/9 Grbović Đorđije;
- dijela katastarske parcele broj 152/13, livada 6.klase, površine 55 m², upisane u list nepokretnosti broj 29 KO Pašina voda II Žabljak, susvojina 1/3 Grbović Bogić, 1/9 Grbović Marko, 1/3 Grbović Rajko , 1/9 Grbović Slađana i 1/9 Grbović Đorđije;
- dijela katastarske parcele broj 152/17, livada 6.klase, površine 34 m², upisane u list nepokretnosti broj 29 KO Pašina voda II Žabljak, susvojina 1/3 Grbović Bogić, 1/9 Grbović Marko, 1/3 Grbović Rajko , 1/9 Grbović Slađana i 1/9 Grbović Đorđije;
- dijela katastarske parcele broj 80, livada 6.klase, površine 149 m², upisane u list nepokretnosti broj 30 KO Pašina voda II Žabljak, susvojina po 1/2 Grbović Žana i Grbović Nataša;
- dijela katastarske parcele broj 86, livada 5.klase , površine 72 m², upisane u list nepokretnosti broj 30 KO Pašina voda II Žabljak, susvojina po 1/2, Grbović Žana i Grbović Nataša;
- dijela katastarske parcele broj 58, livada 6.klase. površine 16 m², upisane u list nepokretnosti broj 32 KO Pašina voda II Žabljak, svojina 1/1 Grbović Gojko;

- dijela katastarske parcele broj 60, nekategorisani putevi, površine 1 m², upisane u list nepokretnosti broj 32 KO Pašina voda II Žabljak, svojina 1/1 Grbović Gojko;
- dijela katastarske parcele broj 81/1, livada 6.klase, površine 745 m², upisane u list nepokretnosti broj 33 KO Pašina voda II Žabljak, svojina 1/1 Grbović Gojko;
- dijela katastarske parcele broj 82, njiva 7.klase, površine 36 m², upisane u list nepokretnosti broj 33 KO Pašina voda II Žabljak, svojina 1/1 Grbović Gojko;
- dijela katastarske parcele broj 87/1, livada 5.klase, površine 233 m², upisane u list nepokretnosti broj 33 KO Pašina voda II Žabljak, svojina 1/1 Grbović Gojko;
- dijela katastarske parcele broj 85, livada 6.klase, površine 256 m², upisane u list nepokretnosti broj 34 KO Pašina voda II Žabljak, susvojina po 1/6 Grbović Joko, Grbović Miluša, Grbović Obrad, Grbović Raduša i 1/3 Grbović Vladimir;
- dijela katastarske parcele broj 112, livada 6.klase, površine 98 m², upisane u list nepokretnosti broj 35 KO Pašina voda II Žabljak, svojina 1/1 Grbović Ranko;
- dijela katastarske parcele broj 40/1, nekategorisani putevi, površine 3 m², upisane u list nepokretnosti broj 37 KO Pašina voda II Žabljak, susvojina po 1/2 Grbović Jagoš i Grbović Novica;
- dijela katastarske parcele broj 36/1, pašnjak 5.klase, površine 7 m², upisane u list nepokretnosti broj 38 KO Pašina voda II Žabljak, svojina 1/1 Grbović Jagoš;
- dijela katastarske parcele broj 36/2, pašnjak 5.klase, površine 21 m², upisane u list nepokretnosti broj 38 KO Pašina voda II Žabljak, svojina 1/2 Grbović Jagoš;
- dijela katastarske parcele broj 92, livada 6.klase, površine 101 m², upisane u list nepokretnosti broj 38 KO Pašina voda II Žabljak, svojina 1/1 Grbović Jagoš;
- dijela katastarske parcele broj 47, livada 6.klase, površine 27 m², upisane u list nepokretnosti broj 39 KO Pašina voda II Žabljak, svojina 1/1 Grbović Novica;
- dijela katastarske parcele broj 141, livada 6.klase površine 754 m², upisane u list nepokretnosti broj 42 Pašina voda II Žabljak, susvojina 1/4 Grbović Boris, 1/2 Grbović Momir i 1/4 Grbović Srđan;
- dijela katastarske parcele broj 89, livada 6.klase, površine 87 m², upisane u list nepokretnosti broj 49 KO Pašina voda II Žabljak, svojina 1/1 Grbović Slavka;
- dijela katastarske parcele broj 140, livada 6.klase, površine 134 m², upisane u list nepokretnosti broj 61 KO Pašina voda II Žabljak, svojina 1/1 Grbović Julka;
- dijela katastarske parcele broj 63, dvorište, površine 4 m², upisane u list nepokretnosti broj 70 KO Pašina voda II Žabljak, svojina 1/1 Kovačević Saša;
- dijela katastarske parcele broj 46, dvorište, površine 17 m², upisane u list nepokretnosti broj 93 Pašina voda II Žabljak, svojina 1/1 Polumenta Sakib;
- dijela katastarske parcele broj 57, livada 6.klase, površine 39 m², upisane u list nepokretnosti broj 106 KO Pašina voda II Žabljak, svojina 1/1 Raičević Vesna;
- dijela katastarske parcele broj 66, dvorište, površine 12 m², upisane u list nepokretnosti broj 112 Pašina voda II Žabljak, svojina 1/1 Todorović Renata;
- dijela katastarske parcele broj 144, livada 6.klase, površine 42 m², upisane u list nepokretnosti broj 119 KO Pašina voda II Žabljak, svojina 1/1 DOO River Town;
- dijela katastarske parcele broj 145, šuma 4.klase, površine 269 m², upisane u list nepokretnosti broj 119 KO Pašina voda II Žabljak, svojina 1/1 DOO River Town;
- dijela katastarske parcele broj 107/1, livada 6. klase, površine 212 m², upisane u list nepokretnosti broj 125 KO Pašina voda II Žabljak, susvojina po 1/2 Grbović Bogdan i Grbović Zoran; i
- dijela katastarske parcele broj 2419/1, livada 6.klase, površine 65 m², upisane u list nepokretnosti broj 306 KO Motički gaj I Žabljak, svojina 1/1 Šarović Momčilo.

Član 2

Svrha nepotpune eksproprijacije je izgradnja STS 10/04 kV "Vrela", priključnog 10 kV dalekovoda i uklapanja u niskonaponsku mrežu u zahvatu PUP-a Opštine Žabljak.

Član 3

Korisnik nepotpune eksproprijacije je Država Crna Gora - DOO "Crnogorski elektrodistributivni sistem "Podgorica .

Član 4

Postupak nepotpune eksproprijacije nepokretnosti iz člana 1 ove odluke , sprovedeće Uprava za nekretnine.

Član 5

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 07-8141

Podgorica, 26. decembra 2019.godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

Na osnovu člana 218 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18 i 63/18), Vlada Crne Gore, na sjednici od 26. decembra 2019. godine, donijela je

ODLUKU
O IZRADI DETALJNOG URBANISTIČKOG PLANA „KUĆE RAKIĆA”, OPŠTINA
TUZI

Član 1

Pristupa se izradi Detaljnog urbanističkog plana „Kuće Rakića“, Opština Tuzi (u daljem tekstu: DUP).

DUP predstavlja planski osnov za korišćenje potencijala, održivi razvoj, očuvanje, zaštitu i unaprijeđivanje područja iz stava 1 ovog člana.

Član 2

Obuhvat DUP-a iznosi cca 174 ha.

Član 3

Za DUP će se raditi Strateška procjena uticaja na životnu sredinu u skladu sa Zakonom o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu ("Službeni list RCG", broj 80/05 i "Službeni list CG", br. 59/11 i 52/16).

Član 4

Finansijska sredstva potrebna za izradu DUP-a obezbijediće se iz Budžeta Crne Gore sa pozicije organa državne uprave nadležnog za održivi razvoj i turizam u iznosu od 28.800,00 eura.

Član 5

Rok za izradu DUP-a je devet mjeseci, od dana potpisivanja ugovora sa rukovodiocem izrade planskog dokumenta.

Član 6

DUP se izrađuju na osnovu Programskog zadatka koji je sastavni dio ove odluke.

Član 7

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 07-8089

Podgorica, 26. decembra 2019. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

PROGRAMSKI ZADATAK

ZA IZRADU DETALJNOG URBANISTIČKOG PLANA "KUĆE RAKIĆA, OPŠTINA TUZI

I. UVODNE NAPOMENE

Cilj izrade Detaljnog urbanističkog plana „Kuće Rakića“, opština Tuzi (u daljem tekstu: DUP) je da se prostor u zahvatu planskog dokumenta organizuje i uredi u skladu sa načelima propisanim članom 3 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18 i 63/18), i da se odrede sve specifičnosti područja zahvata i kontaktnih planskih cjelina koje će predstavljati uvodne smjernice za stvaranje odgovarajuće koncepcije planskog rješenja.

Osnovne smjernice za izradu DUP-a sadržane su u Prostorno urbanističkom planu Glavnog grada- Podgorice („Službeni list CG - opštinski propisi", broj 6/14), (u daljem tekstu: PUP Glavnog grada - Podgorice), kojim su planirane namjene ovog prostora: „stanovanje male gustine“, „mješovita namjena“, „obrađivo zemljište“, „površine javne namjene“, „drumski saobraćaj“ i „željeznički saobraćaj“.

U PUP-u Glavnog grada- Podgorice je naglašeno, u tabeli 10.5 GUR Podgorica: smjernice za izradu i reviziju DUP-a i UP-a, da se u toku izrade DUP-a "Kuće Rakića" predvidi mješovita namjena i stanovanje malih gustina. Dio zone tretirati kao stanovanje u poljoprivredi.

Sa stanovišta cjelokupne, ali i lokalne zajednice, od osnovnog je značaja obezbjeđenje uslova za korišćenje prirodnih resursa i lokacionih pogodnosti područja, unapređenje svih djelova naselja u pogledu standarda i opremljenosti, u funkciji ravnomjernijeg i ujednačenijeg razvoja.

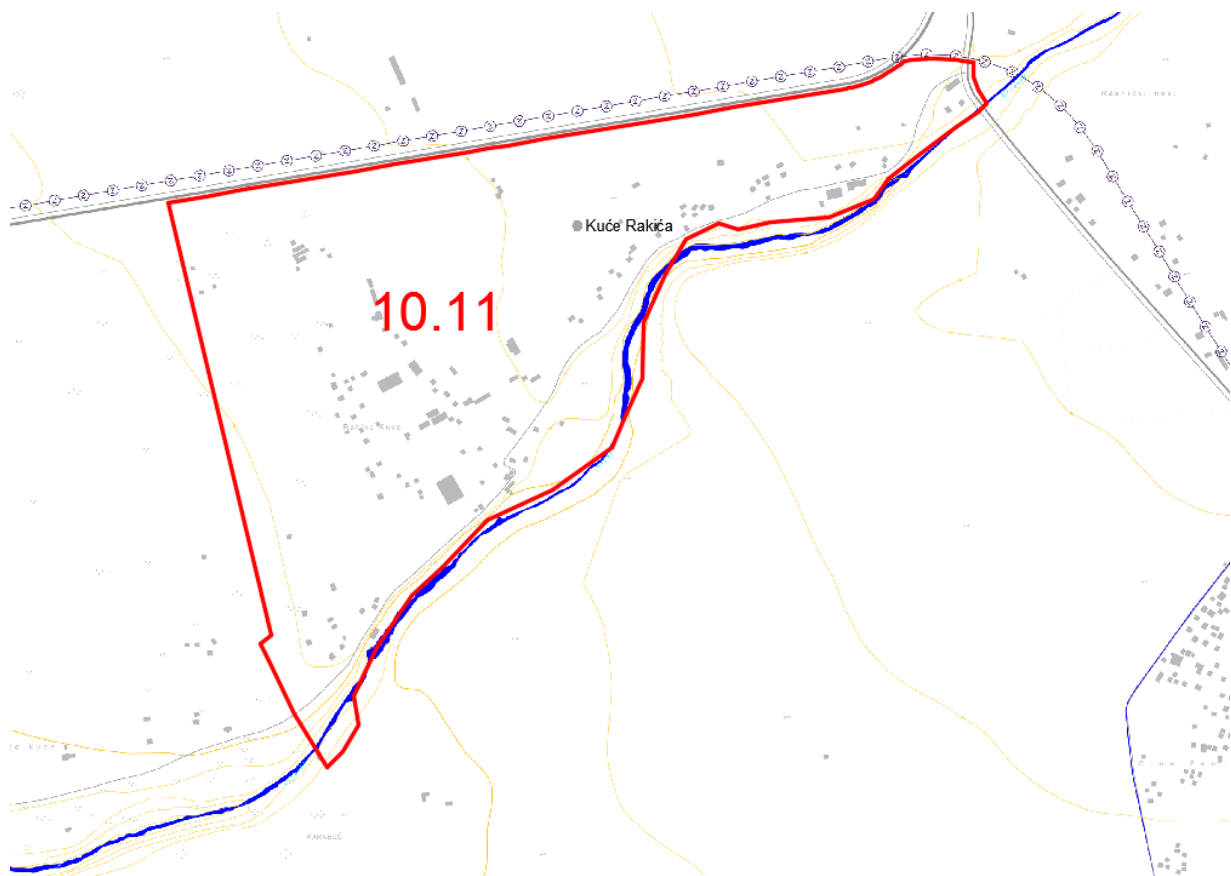
Pravni osnov za izradu i donošenje DUP-a sadržan je u članu 218 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18 i 63/18) kojim je propisano da se do donošenja plana generalne regulacije Crne Gore primjenjuju važeći planski dokumenti donijeti do stupanja na snagu ovog zakona odnosno do roka iz člana 217 ovog zakona.

Državni i lokalni planski dokumenti predviđeni Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 51/08, 34/11, 35/13 i 33/14) mogu se, do donošenja plana generalne regulacije Crne Gore, izrađivati odnosno mijenjati po postupku propisanim ovim zakonom.

Programski zadatak za izradu DUP-a izrađuje se u skladu sa članom 25 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, budući da je isti sastavni dio Odluke o izradi planskog dokumenta.

II. OBUHVAT I GRANICE PLANA

Površina zahvata za koji se planira izrada DUP-a je cca 174 ha, a konačna površina će se definisati tokom izrade, a prije utvrđivanja predloga planskog dokumenta (moguća su manja usklađivanja sa granicama katastarskih parcela ili osovinama planiranih saobraćajnica).

III. USLOVI I SMJERNICE PLANSKOG DOKUMENTA VIŠEG REDA I RAZVOJNIH STRATEGIJA

U postupku izrade DUP-a treba obezbijediti sljedeći planerski pristup:

- sagledavanje ulaznih podataka iz Prostorno urbanističkog plana Glavnog grada- Podgorice („Službeni list CG - opštinski propisi“, broj 6/14) i druge dokumentacije sa državnog i lokalnog nivoa (razvojna dokumenta, studije);
- analizu i ocjenu postojeće planske i studijske dokumentacije;
- analizu uticaja kontaktnih zona na ovaj prostor i obrnuto;
- analizu i ocjenu postojećeg stanja (prirodni, stvoreni i planski uslovi);
- ekonomsko demografskom analizom dati ocjenu tržišnih i demografskih trendova i posljedica na izgradnju, infrastrukturu, komunalne objekte, javne funkcije i slično;
- sagledavanje mogućnosti realizacije investicionih ideja vlasnika i korisnika prostora u odnosu na opredjeljenja planova višeg reda i potencijale ograničenja konkretne lokacije.

IV. PRINCIPI, VIZIJA I CILJEVI PLANIRANJA, KORIŠĆENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

Vizija razvoja prostora u obuhvatu DUP-a treba da prati viziju razvoja Glavnog grada Podgorice.

Prostor koji je predmet izrade DUP-a potrebno je funkcionalno unaprijediti, poboljšati infrastrukturnu mrežu, urediti saobraćajnu infrastrukturu i oblikovati ukupni prostor u građevinskom i hortikulturnom smislu uz povezivanje istog sa sadržajima kontaktnih prostora. Potrebno je mjerama zaštite obezbijediti sprečavanje degradacije prostora i maksimalno iskorišćavanje povoljnosti koje nudi ovaj teren.

Opšti cilj izrade ovog planskog dokumenta je optimizacija prostora i njegovo kvalitetno uređenje kroz stvaranje funkcionalnog rješenja urbanističke regulacije, infrastrukture i zaštite životne sredine. Time će se stvoriti uslovi za dalji razvoj i izgradnju prostora u skladu sa smjernicama plana višeg reda sa ciljem stvaranja kvalitetnog prostora u funkcionalnom, fizičkom, ambijentalnom i u smislu kvaliteta životne sredine ovog područja.

V. KONCEPTUALNI OKVIR PLANIRANJA, KORIŠĆENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PLANSKOG PODRUČJA SA STRUKTUROM OSNOVNIH NAMJENA POVRŠINA I KORIŠĆENJA ZEMLJIŠTA

Konceptualnim okvirom uređenja prostora potrebno je obuhvatiti i razraditi sljedeće:

Sadržaji u prostoru i mjere zaštite

Kroz izradu DUP-a potrebno je obezbijediti kvalitetna urbanistička rješenja, a u planiranju sadržaja neophodno je poštovati smjernice date PUP-om Glavnog grada - Podgorice i one definisane Pravilnikom o bližem sadržaju i formi planskog dokumenta, kriterijumima namjene površina, elementima urbanističke regulacije i jedinstvenim grafičkim simbolima ("Službeni list CG", br. 24/10 i 33/14), kao i Pravilnikom o vrstama, minimalno-tehničkim uslovima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata ("Službeni list CG", broj 36/18).

Saobraćajna i tehnička infrastruktura

Planiranje potrebne tehničke infrastrukture treba bazirati na prethodno provjerenim mogućnostima postojećih mreža i njihovog korišćenja za planirane sadržaje ovim, vodeći računa o uslovima zaštite životne sredine.

Planirati propisno dimenzionisane elektro, hidrotehničke i telekomunikacione instalacije, te savremenu funkcionalnu mrežu u objektima i za potrebe ukupnog zahvata, u skladu sa propisima.

Planirati funkcionalnu hidrantsku mrežu i protivpožarni sistem, te javnu rasvjetu.

Svu infrastrukturu rješavati u svemu poštujući rješenja iz planova višeg reda i uz usaglašavanje sa uslovima koje propisu nadležni organi, institucije i preduzeća.

Potrebno je uraditi procjenu potrebnih ulaganja na opremanju građevinskog zemljišta ponaosob za svaku vrstu tehničke infrastrukture.

Uzimajući u obzir buduće namjene prostora potrebno je da infrastruktura zadovolji posebne standarde i ponudi savremena tehnološka rješenja.

Pejzažna arhitektura

Prilikom planiranja zelenih površina izvršiti podjelu po kategorijama zelenila. Slobodne, zelene površine obogatiti biljnim vrstama karakterističnim za predmetno područje i lokalne klimatske uslove. Izradom DUP-a treba predvidjeti:

- maksimalno očuvanje i ukupanje postojećeg vitalnog i funkcionalnog zelenila u nova urbanistička rješenja;
- karakteristične elemente parterne arhitekture i mobilijara u skladu sa tradicionalnim rješenjima;
- uspostavljanje optimalnog odnosa između izgrađenih i slobodnih zelenih površina;
- usklađivanje ukupne količine zelenih površina sa brojem korisnika;
- funkcionalno zoniranje slobodnih površina;
- povezivanje planiranih zelenih površina u jedinstven sistem sa posebnim odnosom prema neposrednom okruženju;
- linijsko zelenilo duž svih javnih komunikacija;
- usklađivanje kompozicionog rješenja sa namjenom (kategorijom) zelenih površina;
- potrebno je koristiti vrste otporne na ekološke uslove sredine i usklađene sa kompozicionim i funkcionalnim zahtjevima.

Smjernice i uslove u vezi navedenog neophodno je pribaviti od institucija nadležnih za poslove zaštite prirode i životne sredine.

Nivelacija, regulacija i parcelacija

Za početak izrade DUP-a neophodno je obezbjeđivanje kvalitetnih geodetskih i katastarskih podloga. Plan raditi u digitalnom obliku.

Kod rješavanja nivelacije i regulacije obezbijediti potrebne elemente koji garantuju najpovoljnije funkcionisanje unutar prostora. Koristiti povoljnosti koje u ovom smislu pruža konfiguracija terena.

Grafički prilog sa parcelacijom uraditi na ažurnoj geodetskoj podlozi. Isti mora sadržati tjemena planiranih saobraćajnica, kao i sve druge analitičke podatke neophodne za prenošenje plana na teren.

Grafički prikaz urbanističkih parcela mora biti dat na svim grafičkim prilogima plana sa jasno definisanim granicama urbanističke parcele.

Uslovi za izgradnju objekata i uređenje prostora

DUP shodno zakonskim odredbama, mora da sadrži:

- urbanističko-tehničke uslove za izgradnju objekata i uređenje prostora (vrsta objekta, visina objekta, najveći broj spratova, veličina urbanističke parcele...);
- indekse izgrađenosti i zauzetosti;
- nivelaciona i regulaciona rješenja;
- građevinske i regulacione linije;
- trase infrastrukturnih mreža i saobraćajnica i smjernice za izgradnju infrastrukturnih i komunalnih objekata;
- tačke priključivanja na saobraćajnice, infrastrukturne mreže i komunalne objekte;

- smjernice urbanističkog, arhitektonskog i pejzažnog oblikovanja prostora i sl.

Imajući u vidu značaj prostora koji tretira ovaj planski dokument potrebno je posebnu pažnju posvetiti održivom urbanističkom oblikovanju prostora i unaprjeđenju identiteta pojedinih zona i prostora u cjelini, klimatskim promjenama, zelenoj gradnji, kao i adaptivnim, fleksibilnim i integralnim instrumentima za arhitektonsko oblikovanje planiranih sadržaja.

Ekonomsko demografska analiza i ekonomsko tržišna projekcija i faze realizacije

Posebnu ekonomskom analizom treba:

- dati procjenu ekonomskih i tržišnih trendova koji su od posebnog značaja za odabir planiranog rješenja;
- dati obrazloženje odabira optimalnog (planom predviđenog) rješenja;
- obezbijediti planersko dokazivanje ekonomske i tržišne opravdanosti planskog rješenja;
- dati rezime ključnih ekonomskih i socijalnih pitanja i uticaja koji proističu iz različitih scenarija izgradnje (uticaj na ekonomske pokazatelje - zaposlenost i direktne javne prihode uzrokovane ovom investicijom);
- utvrditi potencijalna ograničenja za predloženu izgradnju, potencijalna osjetljiva socio-ekonomska pitanja i prilike koje se ukazuju, kao što je očuvanje i/ili unapređenje zaštićenih lokacija;
- procijeniti investicionu vrijednost objekata, naročito vrijednost infrastrukturnih rješenja i opremanja građevinskog zemljišta, te ekonomsko-finansijske implikacije i društvenu korisnost potencijala koji proizilaze iz predmetnog plana.

Izradom DUP-a potrebno je sagledati faze realizacije pri čemu naročito treba voditi računa da se na osnovu tržišnih uslova cjeline mogu odvojeno realizovati, pa samim tim treba i da budu regulaciono definisane. Predložene faze realizacije obavezno bazirati i na ekonomskim pokazateljima.

VI. METODOLOGIJA

Prilikom izrade DUP-a pridržavati se metodologije definisane Pravilnikom o metodologiji izrade planskog dokumenta i bližem načinu organizacije prethodnog učešća javnosti ("Službeni list CG", broj 88/17).

VII. SADRŽAJ PLANSKOG DOKUMENTA

Obim i nivo obrade DUP-a treba dati tako da se u potpunosti primjene odredbe Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata.

Paralelno sa izradom DUP-a predviđena je i izrada strateške procjene uticaja plana na životnu sredinu u skladu sa Zakonom o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu ("Službeni list RCG", broj 80/05 i "Službeni list CG", br. 59/11 i 52/16), čije elemente treba ugraditi u Plan.

DUP se izrađuju na kartama razmjere 1:10.000; 1:5.000 i topografsko-katastarskim planovima razmjere 1:2.500 i 1:1.000.

DUP po utvrđenim fazama i za definisane segmente, treba da bude urađen i prezentovan u analognom i digitalnom formatu. Digitalni oblik - za tekstualni dio u standardu Microsoft Word i PDF formatu, a grafički u standardu Auto Cad i GIS fromatu.

DUP se izrađuju na kartama, topografsko-katastarskim planovima i katastrima vodova u digitalnoj formi i georeferenciranim ortofoto podlogama, a prezentira na kartama i topografsko-katastarskim planovima u analognoj formi izrađenim na papirnoj podlozi i isti moraju biti identični po sadržaju.

Analogne i digitalne forme geodetsko-katastarskih planova moraju biti ovjerene od strane organa uprave nadležnog za poslove katastra.

VIII. OBAVEZE RUKOVODIOCA I STRUČNOG TIMA ZA IZRADU PLANA

Rukovodilac izrade DUP-a, će nadležnom Ministarstvu, dostaviti na uvid, odnosno stručnu ocjenu u skladu sa Zakonom, sljedeće faze:

- Koncept plana;
- Nacrt plana i
- Predlog plana.

Rukovodilac izrade će na osnovu sintezne ocjene postojećeg stanja, prostorno planske i studijske dokumentacije, ocjene iskazanih zahtjeva i potreba zainteresovane javnosti i organa za tehničke uslove, ocjene prirodnih uslova za razvoj, a naročito u dijelu mogućnosti korišćenja prostora i pogodnost terena za gradnju i analize mogućnosti za usmjeravanje daljeg prostornog razvoja u planskom periodu, kao i zahtjeva za utvrđivanje područja od posebnog značaja i/ili područja sa posebnim režimom zaštite, izraditi Koncept plana, saglasno Pravilniku.

Rukovodilac izrade će, saglasno Zakonu, dostaviti Nacrt DUP-a Ministarstvu kako bi se u zakonskom postupku sprovela procedura njegovog utvrđivanja.

Rukovodilac izrade je dužan da u Predlogu DUP-a, a nakon sprovedenog postupka javne rasprave i stručne ocjene, ugradi sve prijedloge i mišljenja nadležnih organa.

Predlog DUP-a će rukovodilac izrade dostaviti Ministarstvu, kako bi se u zakonskom postupku sprovela procedura donošenja ovog planskog dokumenta.

Po usvajanju plana, rukovodilac izrade će Ministarstvu predati konačnu verziju DUP-a u adekvatnoj formi koja je definisana Pravilnikom o načinu potpisivanja, ovjeravanja, dostavljanja, arhiviranja i čuvanja planskog dokumenta ("Službeni list CG", br. 76/17 i 73/18).

Na osnovu člana 218 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18 i 63/18), Vlada Crne Gore, na sjednici od 26. decembra 2019. godine, donijela je

**ODLUKU
O IZRADI DETALJNOG URBANISTIČKOG PLANA
„DONJA GORICA“ U GLAVNOM GRADU PODGORICA**

Član 1

Pristupa se izradi Detaljnog urbanističkog plana „Donja Gorica“ u Glavnom gradu Podgorica (u daljem tekstu: DUP).

Izrada DUP-a predstavlja planski osnov za korišćenje potencijala, održivi razvoj, očuvanje, zaštitu i unaprijeđivanje područja iz stava 1 ovog člana.

Član 2

Obuhvat DUP-a iznosi cca 378,02 ha.

Član 3

Finansijska sredstva potrebna za izradu DUP-a, obezbijediće se iz Budžeta Crne Gore sa pozicije organa državne uprave nadležnog za održivi razvoj i turizam u iznosu od 50.700,00 eura.

Član 4

Rok za izradu DUP-a je devet mjeseci od dana potpisivanja ugovora sa rukovodiocem izrade planskog dokumenta.

Član 5

DUP se izrađuje na osnovu Programskog zadatka koji je sastavni dio ove odluke.

Član 6

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 07-8088

Podgorica, 26. decembra 2019. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

PROGRAMSKI ZADATAK

ZA IZRADU DETALJNOG URBANISTIČKOG PLANA „DONJA GORICA“ U GLAVNOM GRADU PODGORICA

I. UVODNE NAPOMENE

Cilj izrade Detaljnog urbanističkog plana „Donja Gorica“ u Glavnom gradu Podgorica (u daljem tekstu: DUP) je obezbijedjivanje bolje valorizacije prostora koji obuhvata predmetni plan kao i određivanje svih specifičnosti područja zahvata i kontaktnih planskih cjelina koje će predstavljati uvodne smjernice za stvaranje odgovarajuće koncepcije planskog rješenja. Shodno razvojnim potrebama treba stvoriti planske preduslove za urbani razvoj predmetnog naselja u cilju suzbijanja neplanske gradnje kroz poboljšanje sadržaja društvenog standarda i komunalne infrastrukture.

Pravni osnov za donošenje Programskog zadatka za izradu DUP-a koji se nalazi u zahvatu Prostorno urbanističkog plana Glavnog grada Podgorice (u daljem tekstu: PUP Podgorica) sadržan je u članu 218 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18 i 63/18) kojim je propisano da se do donošenja plana generalne regulacije Crne Gore primjenjuju važeći planski dokumenti donijeti do stupanja na snagu ovog zakona odnosno do roka iz člana 217 ovog zakona.

Državni i lokalni planski dokumenti predviđeni Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 51/08, 34/11, 35/13 i 33/14) mogu se, do donošenja plana generalne regulacije Crne Gore, izrađivati odnosno mijenjati po postupku propisanom ovim zakonom.

Programski zadatak za izradu DUP-a izrađuje se u skladu sa članom 25 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, budući da je isti sastavni dio Odluke o izradi planskog dokumenta.

II. OBUHVAT I GRANICE PLANA

Obuhvata DUP-a iznosi cca 378,02 ha i dat je na slici broj 1.

Slika br.1: Obuhvat DUP-a

III. USLOVI I SMJERNICE PLANSKOG DOKUMENTA VIŠEG REDA I RAZVOJNIH STRATEGIJA

U postupku izrade DUP-a treba obezbijediti sljedeći planerski pristup:

- sagledavanje ulaznih podataka iz PUP-a Podgorica ("Službeni list CG - Opštinski propisi", broj 6/14) i druge dokumentacije sa državnog i lokalnog nivoa (razvojna dokumenta, studije, projekti);
- analizu i ocjenu postojeće planske i studijske dokumentacije;
- analizu uticaja kontaktnih zona na ovaj prostor i obrnuto;
- analizu i ocjenu postojećeg stanja (prirodni, stvoreni i planski uslovi);
- ekonomsko demografskom analizom dati ocjenu tržišnih i demografskih trendova i posljedica na izgradnju, infrastrukturu, komunalne objekte, javne funkcije i slično;
- sagledavanje mogućnosti realizacije investicionih ideja vlasnika i korisnika prostora u odnosu na opredjeljenja planova višeg reda i potencijale i ograničenja konkretne lokacije.

IV. PRINCIPI, VIZIJA I CILJEVI PLANIRANJA, KORIŠĆENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

Vizija razvoja prostora u obuhvatu DUP-a treba da prati viziju razvoja Glavnog grada Podgorica. Za predmetno područje bi se kroz izradu ovog plana, uz poštovanje uslova namjene površina, režima uređenja prostora, kao i svih ostalih uslova za izgradnju infrastrukture, izvršila realizacija značajnog broja objekata, imajući u vidu da u području zahvata plana živi značajan broj stanovnika koji

je uskraćen za mogućnosti legalizacije i legalnog postupka gradnje, s obzirom na to da za predmetno područje ne postoji važeći planski dokument. Sve osnovne parametre, zauzetost i izgrađenost potrebno je uskladiti sa planom šire teritorijalne cjeline.

V. KONCEPTUALNI OKVIR PLANIRANJA, KORIŠĆENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PLANSKOG PODRUČJA SA STRUKTUROM OSNOVNIH NAMJENA POVRŠINA I KORIŠĆENJA ZEMLJIŠTA

Konceptualnim okvirom uređenja prostora potrebno je obuhvatiti i razraditi sljedeće:

Sadržaji u prostoru i mjere zaštite

Kroz izradu DUP-a potrebno je obezbijediti kvalitetna urbanistička rješenja, a u planiranju sadržaja neophodno je poštovati smjernice date PUP-om Podgorica i one definisane Pravilnikom o bližem sadržaju i formi planskog dokumenta, kriterijumima namjene površina, elementima urbanističke regulacije i jedinstvenim grafičkim simbolima ("Službeni list CG", br. 24/10 i 33/14), kao i Pravilnikom o vrstama, minimalno-tehničkim uslovima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata ("Službeni list CG", broj 36/18).

Saobraćajna i tehnička infrastruktura

Planiranje potrebne tehničke infrastrukture treba bazirati na prethodno provjerenim mogućnostima postojećih mreža i njihovog korišćenja za sadržaje planirane ovim DUP-om, vodeći računa o uslovima zaštite životne sredine.

Planirati propisno dimenzionisane elektro, hidrotehničke i telekomunikacione instalacije, te savremenu funkcionalnu mrežu u objektima i za potrebe ukupnog zahvata, u skladu sa propisima.

Planirati funkcionalnu hidrantsku mrežu i protivpožarni sistem, te javnu rasvjetu.

Svu infrastrukturu rješavati u svemu poštujući rješenja iz planova višeg reda i uz usaglašavanje sa uslovima koje propišu nadležni organi, institucije i preduzeća.

Potrebno je uraditi procjenu potrebnih ulaganja na opremanju građevinskog zemljišta ponaosob za svaku vrstu tehničke infrastrukture.

Uzimajući u obzir buduće namjene prostora potrebno je da infrastruktura zadovolji posebne standarde i ponudi savremena tehnološka rješenja.

Pejzažna arhitektura

Prilikom planiranja zelenih površina izvršiti podjelu po kategorijama zelenila. Slobodne, zelene površine obogatiti biljnim vrstama karakterističnim za predmetno područje i lokalne klimatske uslove.

Izradom DUP-a treba predvidjeti:

- maksimalno očuvanje i uklapanje postojećeg vitalnog i funkcionalnog zelenila u nova urbanistička rješenja;
 - karakteristične elemente parterne arhitekture i mobilijara u skladu sa tradicionalnim rješenjima;
 - uspostavljanje optimalnog odnosa između izgrađenih i slobodnih zelenih površina;
 - usklađivanje ukupne količine zelenih površina sa brojem korisnika;
 - funkcionalno zoniranje slobodnih površina;
 - povezivanje planiranih zelenih površina u jedinstven sistem sa posebnim odnosom prema neposrednom okruženju;
 - linijsko zelenilo duž svih javnih komunikacija;
 - usklađivanje kompozicionog rješenja sa namjenom (kategorijom) zelenih površina;
 - potrebno je koristiti vrste otporne na ekološke uslove sredine i usklađene sa kompozicionim i funkcionalnim zahtjevima.
- Smjernice i uslove u vezi navedenog neophodno je pribaviti od institucija nadležnih za poslove zaštite prirode i životne sredine.

Nivelacija, regulacija i parcelacija

Za početak izrade DUP-a neophodno je obezbjeđivanje kvalitetnih geodetskih i katastarskih podloga. Plan raditi u digitalnom obliku.

Kod rješavanja nivelacije i regulacije obezbijediti potrebne elemente koji garantuju najpovoljnije funkcionisanje unutar prostora. Koristiti povoljnosti koje u ovom smislu pruža konfiguracija terena.

Grafički prilog sa parcelacijom uraditi na ažurnoj geodetskoj podlozi. Isti mora sadržati tjemena planiranih saobraćajnica, kao i sve druge analitičke podatke neophodne za prenošenje plana na teren.

Grafički prikaz urbanističkih parcela mora biti dat na svim grafičkim prilogima plana sa jasno definisanim granicama urbanističke parcele.

Uslovi za izgradnju objekata i uređenje prostora

DUP, shodno zakonskim odredbama, mora da sadrži:

- urbanističko-tehničke uslove za izgradnju objekata i uređenje prostora (vrsta objekta, visina

- objekta, najveći broj spratova, veličina urbanističke parcele...);
- indekse izgrađenosti i zauzetosti;
- nivelaciona i regulaciona rješenja;
- građevinske i regulacione linije;
- trase infrastrukturnih mreža i saobraćajnica i smjernice za izgradnju infrastrukturnih i komunalnih objekata;
- tačke priključivanja na saobraćajnice, infrastrukturne mreže i komunalne objekte;
- smjernice urbanističkog, arhitektonskog i pejzažnog oblikovanja prostora i sl.

Imajući u vidu značaj prostora koji tretira ovaj DUP potrebno je posebnu pažnju posvetiti održivom urbanističkom oblikovanju prostora i unaprjeđenju identiteta pojedinih zona i prostora u cjelini, klimatskim promjenama, zelenoj gradnji, kao i adaptivnim, fleksibilnim i integralnim instrumentima za arhitektonsko oblikovanje planiranih sadržaja.

Ekonomsko demografska analiza i ekonomsko tržišna projekcija i faze realizacije

Posebnom ekonomskom analizom treba:

- dati procjenu ekonomskih i tržišnih trendova koji su od posebnog značaja za odabir planiranog rješenja;
- dati obrazloženje odabira optimalnog (planom predviđenog) rješenja;
- obezbijediti planersko dokazivanje ekonomske i tržišne opravdanosti planskog rješenja;
- dati rezime ključnih ekonomskih i socijalnih pitanja i uticaja koji proističu iz različitih scenarija izgradnje (uticaj na ekonomske pokazatelje – zaposlenost i direktne javne prihode uzrokovane ovom investicijom);
- utvrditi potencijalna ograničenja za predloženu izgradnju, potencijalna osjetljiva socio-ekonomska pitanja i prilike koje se ukazuju, kao što je očuvanje i/ili unapređenje zaštićenih lokacija;
- procijeniti investicionu vrijednost objekata, naročito vrijednost infrastrukturnih rješenja i opremanja građevinskog zemljišta, te ekonomsko-finansijske implikacije i društvenu korisnost potencijala koji proizilaze iz predmetnog plana.

Izradom DUP-a potrebno je sagledati faze realizacije pri čemu naročito treba voditi računa da se na osnovu tržišnih uslova cjeline mogu odvojeno realizovati, pa samim tim treba i da budu regulaciono definisane. Predložene faze realizacije obavezno bazirati i na ekonomskim pokazateljima.

VI. METODOLOGIJA

Prilikom izrade DUP-a pridržavati se metodologije definisane Pravilnikom o metodologiji izrade planskog dokumenta i bližem načinu organizacije prethodnog učešća javnosti ("Službeni list CG", broj 88/17).

VII. SADRŽAJ PLANSKOG DOKUMENTA

Obim i nivo obrade DUP-a treba dati tako da se u potpunosti primjene odredbe Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata.

DUP se izrađuje na topografsko - katastarskim planovima razmjere 1:2.500 i 1:1.000.

Detaljni urbanistički plan po utvrđenim fazama i za definisane segmente, treba da bude urađen i prezentovan u analognom i digitalnom formatu. Digitalni oblik – za tekstualni dio u standardu Microsoft Word i PDF formatu, a grafički u standardu Auto Cad i GIS formatu.

DUP se izrađuju na kartama, topografsko-katastarskim planovima i katastrima vodova u digitalnoj formi i georeferenciranim ortofoto podlogama, a prezentira na kartama i topografsko-katastarskim planovima u analognoj formi izrađenim na papirnoj podlozi i isti moraju biti identični po sadržaju.

Analogne i digitalne forme geodetsko-katastarskih planova moraju biti ovjerene od strane organa uprave nadležnog za poslove katastra.

VIII. OBAVEZE RUKOVODIOCA I STRUČNOG TIMA ZA IZRADU PLANA

Rukovodilac izrade DUP-a će nadležnom Ministarstvu, dostaviti na uvid, odnosno stručnu ocjenu u skladu sa Zakonom, faze: Koncept plana, Nacrt plana i Predlog plana, u skladu sa Pravilnikom o metodologiji izrade planskog dokumenta i bližem načinu organizacije prethodnog učešća javnosti.

Rukovodilac izrade će, saglasno Zakonu, dostaviti Nacrt DUP-a Ministarstvu kako bi se u zakonskom postupku sprovela procedura njegovog utvrđivanja.

Rukovodilac izrade je dužan da u Predlog DUP-a, a nakon sprovedenog postupka javne rasprave i stručne ocjene, ugradi sve prijedloge i mišljenja nadležnih organa.

Predlog DUP-a će rukovodilac izrade dostaviti Ministarstvu, kako bi se u zakonskom postupku sprovela procedura donošenja ovog planskog dokumenta.

Po usvajanju plana, rukovodilac izrade će Ministarstvu predati konačnu verziju DUP-a u adekvatnoj formi koja je definisana Pravilnikom o načinu potpisivanja, ovjeravanja, dostavljanja, arhiviranja i čuvanja planskog dokumenta ("Službeni list CG", br. 76/17 i 73/18).

Na osnovu člana 218 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18 i 63/18), Vlada Crne Gore, na sjednici od 26. decembra 2019. godine, donijela je

**ODLUKU
O IZRADI DETALJNOG URBANISTIČKOG PLANA
"SADINE" U GLAVNOM GRADU PODGORICA**

Član 1

Pristupa se izradi Detaljnog urbanističkog plana „Sadine” u Glavnom gradu Podgorica (u daljem tekstu: DUP).

Izrada DUP-a predstavlja planski osnov za korišćenje potencijala, održivi razvoj, očuvanje, zaštitu i unaprijeđivanje područja iz stava 1 ovog člana.

Član 2

Obuhvat planskog dokumenta definisan je Prostorno-urbanističkim planom Glavnog grada – Podgorice ("Službeni list CG - Opštinski propisi", broj 6/14) i iznosi 145 ha.

Član 3

Sredstva potrebna za izradu DUP-a, obezbijediće se iz Budžeta Crne Gore sa pozicije organa državne uprave nadležnog za održivi razvoj i turizam u iznosu od 36.250,00 eura.

Član 4

Rok za izradu DUP-a je devet mjeseci od dana potpisivanja ugovora sa rukovodiocem izrade planskog dokumenta.

Član 5

DUP se izrađuje na osnovu Programskog zadatka koji je sastavni dio ove odluke.

Član 6

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 07-8087

Podgorica, 26. decembra 2019. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

**PROGRAMSKI ZADATAK
ZA IZRADU DETALJNOG URBANISTIČKOG PLANA „SADINE“ U PODGORICI**

I. UVODNE NAPOMENE

Cilj izrade Detaljnog urbanističkog plana "Sadine" u Podgorici (u daljem tekstu: DUP) je da se stvore planske pretpostavke za organizaciju i uređenje ovog prostora u smislu zadovoljavanja potreba korisnika prostora i Glavnog grada Podgorice.

U tom smislu, sproveden je postupak javnog konkursa za urbanističko - arhitektonsko idejno rješenje od strane Glavnog grada Podgorice, u skladu sa članom 30 tada važećeg Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata („Službeni list CG“, br. 51/08, 34/11, 35/13 i 33/14).

Zakonom je definisano da se za izuzetno složene i atraktivne djelove urbanih cjelina i drugih prostora i lokaliteta planskim dokumentom može predvidjeti raspisivanje javnog konkursa za urbanističko - arhitektonsko idejno rješenje, u skladu sa smjernicama, odnosno urbanističko-tehničkim uslovima iz planskog dokumenta.

Usvojeno urbanističko- arhitektonsko idejno rješenje putem javnog konkursa predstavlja sastavni dio planskog dokumenta.

Pravni osnov za donošenje Programskog zadatka za izradu DUP-a koji se nalazi u zahvatu Prostorno urbanističkog plana Glavnog grada Podgorice (u daljem tekstu: PUP Podgorica) sadržan je u članu 218 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18 i 63/18) kojim je propisano da se do donošenja plana generalne regulacije Crne Gore primjenjuju važeći planski dokumenti donijeti do stupanja na snagu ovog zakona odnosno do roka iz člana 217 ovog zakona.

Državni i lokalni planski dokumenti predviđeni Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 51/08, 34/11, 35/13 i 33/14) mogu se, do donošenja plana generalne regulacije Crne Gore, izrađivati odnosno mijenjati po postupku propisanom ovim zakonom.

Programski zadatak za izradu DUP-a izrađuje se u skladu sa članom 25 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, budući da je isti sastavni dio Odluke o izradi planskog dokumenta.

II. OBUHVAT I GRANICE PLANA

Obuhvat DUP-a je 145 ha.

Obuhvat DUP-a dat je na slici 1.

III. USLOVI I SMJERNICE PLANSKOG DOKUMENTA VIŠEG REDA I RAZVOJNIH STRATEGIJA

U postupku izrade Detaljnog urbanističkog plana "Sadine" u Podgorici, potrebno je poštovati:

- usvojeno urbanističko arhitektonsko idejno rješenje putem javnog konkursa koje predstavlja sastavni dio planskog dokumenta;
- Ulazne podatke iz PUP-a Podgorice ("Službeni list CG - Opštinski propisi", broj 6/14), kao i iz ostale dokumentacije koja je radjena za kontaktna područja;
- Analizu i ocjenu postojeće planske i studijske dokumentacije i dokumentacije čija je izrada u toku;
- Analizu uticaja kontaktnih zona na ovaj prostor i obrnuto.

Takođe je potrebno uzeti u obzir sva dokumenta koja su pratila izradu idejnog urbanističko arhitektonskog rješenja, a posebno Raspis Konkursa, Konkursni zadatak, Završni izvještaj Žirija i prvonagrađeni konkursni rad u digitalnoj formi.

Prilikom definisanja planskog rješenja, koji proističe iz predloženog metodološkog postupka i programskog zadatka, voditi računa da isti pruža sigurne osnove za realizaciju.

IV. PRINCIPI, VIZIJA I CILJEVI PLANIRANJA, KORIŠĆENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

Vizija razvoja prostora u obuhvatu DUP-a treba da prati viziju razvoja Glavnog grada Podgorice. Opšti principi razvoja treba da osiguraju racionalnu upotrebu zemljišta i primjenu principa održivog razvoja. Ravnomjeran i održiv prostorni razvoj treba da bude u funkciji poboljšanja kvaliteta života.

Osnov za definisanje polaznih opredjeljenja za izradu plana, čine opredjeljenja data Prostorno-urbanističkog plana Glavnog grada - Podgorice ("Službeni list CG - Opštinski propisi", broj 6/14) za ovaj prostor kojim je ova zona definisana sa namjenom "mješovita namjena". Preporuka Konkursnog zadatka je da se prilikom prenamjene poljoprivrednog u gradsko građevinsko zemljište značajan dio (oko 50%) planira za namjene zelenila i pejzažnog uređenja.

U članu 51 Pravilnika o bližem sadržaju i formi planskog dokumenta/kriterijumima namjene površina – elementima urbanističke regulacije i jedinstvenim grafičkim simbolima, površine mješovite namjene definisane su kao površine stambene i ostalih namjena koje ne predstavljaju značajnu smetnju stanovanju. Shodno navedenom pravilniku, na prostorima mješovite namjene mogu se predvidjeti stambeni objekti; objekti koje ne ometaju stanovanje, a koje služe za opsluživanje područja; trgovina, objekti za upravu, kulturu, školstvo, zdravstvenu i socijalnu zaštitu, sport i rekreaciju, vjerski i ostali objekti društvenih djelatnosti koji služe potrebama stanovnika područja obuhvaćenog planom; ugostiteljski objekti i objekti za smještaj turista; privredni objekti, skladišta, stovarišta, koji ne predstavljaju bitnu smetnju pretežnoj namjeni; objekti komunalnih servisa koji služe potrebama stanovnika područja; stanice za snabdijevanje motornih vozila gorivom (pumpne stanice), u skladu sa posebnim propisom; parkinzi i garaže za smještaj vozila korisnika (zaposlenih i posjetilaca); objekti i mreže infrastrukture; parkinzi i garaže za smještaj vozila korisnika (zaposlenih i posjetilaca).

V. KONCEPTUALNI OKVIR PLANIRANJA, KORIŠĆENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PLANSKOG PODRUČJA SA STRUKTUROM OSNOVNIH NAMJENA POVRŠINA I KORIŠĆENJA ZEMLJIŠTA

Konceptualnim okvirom uređenja prostora potrebno je obuhvatiti i razraditi sljedeće:

Sadržaji u prostoru i mjere zaštite

Kroz izradu DUP-a potrebno je obezbijediti kvalitetna urbanistička rješenja, a u planiranju sadržaja neophodno je poštovati smjernice date PUP-om Podgorica i one definisane Pravilnikom o bližem sadržaju i formi planskog dokumenta, kriterijumima namjene površina, elementima urbanističke regulacije i jedinstvenim grafičkim simbolima ("Službeni list CG", br. 24/10 i 33/14), kao i Pravilnikom o vrstama, minimalno-tehničkim uslovima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata ("Službeni list CG", broj 36/18).

Saobraćajna i tehnička infrastruktura

Kapacitet saobraćaja u mirovanju dati adekvatno ponudjenim rješenjima i namjenama. Pješački saobraćaj rješavati unutar zone i povezivati sa interesantnim pravcima iz kontaktnih zona.

Sabirne ulice je potrebno planirati tako da širina kolovoza bude 6,00 do 6,50 metara sa dvostranim trotoarima širine 2,25-3,00 m, sa mogućim podužnim parkinzima, a gdje god je moguće, planirati i zelene površine širine cca 1,50 m. Pristupne ulice planirati tako da širina kolovoza bude najmanje 5,5 m, ali je u tom slučaju potrebno povećati širinu trotoara: min 2,25 m ili modul za tri pješaka. Na svim gradskim ulicama koje se planiraju kao novi pravci podrazumjeva se izgradnja biciklističke staze ili trake i trotoara min 2,25 m. Posebnu pažnju posvetiti prostorima za parkiranje bicikala.

Stajališta za autobuse u vidu odvojenih niša potrebno je predvidjeti na mjestima gdje se očekuju saobraćajne linije javnog prevoza.

Planirani broj parking mjesta odrediti u skladu sa planiranim stambenim kapacitetima i djelatnostima koje će biti predložene konkursnim rješenjem, pri čemu se parking prostor može naći na površini terena ili u podzemnim etažama.

Pješačke staze povezati u integrisan sistem.

Infrastrukturnu mrežu planirati shodno postojećoj i planiranoj mreži u kontaktnim zonama kako se ne bi prouzrokovale prepreke ili prekidi u cirkulisanju saobraćaja, energije i vode.

Planiranju infrastrukture prići u skladu sa planskim rješenjima i na osnovu prethodno provjerenih mogućnosti postojećih mreža, hidrotehničkih, tk i elektro instalacija.

Planirati propisano dimenzionisane elektro, hidrotehničke i tk instalacije, te savremenu funkcionalnu mrežu u objektima i za potrebe ukupnog kompleksa.

Voditi računa o rješenjima kontaktnih zona.

Pejzažna arhitektura

Prilikom planiranja zelenih površina izvršiti podjelu po kategorijama zelenila. Slobodne, zelene površine obogatiti biljnim vrstama karakterističnim za predmetno područje i lokalne klimatske uslove.

DUP-om treba predvidjeti:

- maksimalno očuvanje i uklapanje postojećeg vitalnog i funkcionalnog zelenila u nova urbanistička rješenja;
- karakteristične elemente parterne arhitekture i mobilijara;
- uspostavljanje optimalnog odnosa između izgrađenih i slobodnih zelenih površina;
- usklađivanje ukupne količine zelenih površina sa brojem korisnika;
- funkcionalno zoniranje slobodnih površina;
- povezivanje planiranih zelenih površina u jedinstven sistem sa posebnim odnosom prema neposrednom okruženju;
- linijsko zelenilo duž svih javnih komunikacija;
- usklađivanje kompozicionog rješenja sa namjenom (kategorijom) zelenih površina;
- potrebno je koristiti vrste otporne na ekološke uslove sredine i usklađene sa kompozicionim i funkcionalnim zahtjevima.

Nivelacija, regulacija i parcelacija

Kod rješavanja nivelacije i regulacije obezbijediti potrebne elemente koji garantuju najpovoljnije funkcionisanje unutar prostora kao i veze sa kontaktnim zonama.

Od početka izrade DUP-a, obavezno je obezbjeđivanje kvalitetnih podloga. Takođe je obaveza da se planska dokumentacija radi u digitalnoj obradi.

Grafički prilog mora sadržati i definisane granicu katastarske i urbanističke parcele kao i tjemena planiranih saobraćajnica, kao i sve druge analitičke podatke neophodne za prenošenje plana na teren.

Faza realizacije i ocjena troškova.

Izradom DUP-a potrebno je sagledati faze realizacije DUP-a, pri čemu naročito treba voditi računa da cjeline koje se mogu odvojeno realizovati, budu regulaciono definisane.

Predložene faze realizacije DUP-a obavezno bazirati i na ekonomskim pokazateljima.

Uslovi za izgradnju objekata i uređenje prostora

DUP shodno zakonskim odredbama, mora da sadrži:

- urbanističko-tehničke uslove za izgradnju objekata i uređenje prostora (vrsta objekta, visina objekta, najveći broj spratova, veličina urbanističke parcele...);
- indekse izgrađenosti i zauzetosti;
- nivelaciona i regulaciona rješenja;
- građevinske i regulacione linije;
- trase infrastrukturnih mreža i saobraćajnica i smjernice za izgradnju infrastrukturnih i komunalnih objekata;
- tačke priključivanja na saobraćajnice, infrastrukturne mreže i komunalne objekte;
- smjernice urbanističkog, arhitektonskog i pejzažnog oblikovanja prostora i sl.

Potrebno je pripremiti separat sa preciznim urbanističko-tehničkim uslovima.

Ekonomsko demografska analiza i ekonomsko tržišna projekcija i faze realizacije

Posebnom ekonomskom analizom treba:

- dati procjenu ekonomskih i tržišnih trendova koji su od posebnog značaja za odabir planiranog rješenja;
- dati obrazloženje odabira optimalnog (planom predviđenog) rješenja;
- obezbijediti planersko dokazivanje ekonomske i tržišne opravdanosti planskog rješenja;
- dati rezime ključnih ekonomskih i socijalnih pitanja i uticaja koji proističu iz različitih scenarija izgradnje (uticaj na ekonomske pokazatelje – zaposlenost i direktne javne prihode uzrokovane ovom investicijom);
- utvrditi potencijalna ograničenja za predloženu izgradnju, potencijalna osjetljiva socio-ekonomska pitanja i prilike koje se ukazuju, kao što je očuvanje i/ili unapređenje zaštićenih lokacija;
- procijeniti investicionu vrijednost objekata, naročito vrijednost infrastrukturnih rješenja i opremanja građevinskog zemljišta, te ekonomsko-finansijske implikacije i društvenu korisnost potencijala koji proizilaze iz predmetnog plana.

Izradom DUP-a potrebno je sagledati faze realizacije pri čemu naročito treba voditi računa da se na osnovu tržišnih uslova cjeline mogu odvojeno realizovati, pa samim tim treba i da budu regulaciono definisane. Predložene faze realizacije obavezno bazirati i na ekonomskim pokazateljima.

VI. METODOLOGIJA

Prilikom izrade DUP-a pridržavati se metodologije definisane Pravilnikom o metodologiji izrade planskog dokumenta i bližem načinu organizacije prethodnog učešća javnosti ("Službeni list CG", broj 88/17).

VII. SADRŽAJ PLANSKOG DOKUMENTA

Obim i nivo obrade DUP-a treba dati tako da se u potpunosti primjene odredbe Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata.

DUP se izrađuje na topografsko - katastarskim planovima razmjere 1:1.000.

Detaljni urbanistički plan po utvrđenim fazama i za definisane segmente, treba da bude urađen i prezentovan u analognom i digitalnom formatu. Digitalni oblik – za tekstualni dio u standardu Microsoft Word i PDF formatu, a grafički u standardu Auto Cad i GIS formatu.

DUP se izrađuju na kartama, topografsko-katastarskim planovima i katastrima vodova u digitalnoj formi i georeferenciranim ortofoto podlogama, a prezentira na kartama i topografsko-katastarskim planovima u analognoj formi izrađenim na papirnoj podlozi i isti moraju biti identični po sadržaju.

Analogne i digitalne forme geodetsko-katastarskih planova moraju biti ovjerene od strane organa uprave nadležnog za poslove katastra.

VIII. OBAVEZE RUKOVODIOCA I STRUČNOG TIMA ZA IZRADU PLANA

Rukovodilac izrade DUP-a će nadležnom Ministarstvu, dostaviti na uvid, odnosno stručnu ocjenu u skladu sa Zakonom, faze: Koncept plana, Nacrt plana i Predlog plana, u skladu sa Pravilnikom o metodologiji izrade planskog dokumenta i bližem načinu organizacije prethodnog učešća javnosti ("Službeni list Crne Gore", broj 88/17).

Rukovodilac izrade će, saglasno Zakonu, dostaviti Nacrt DUP-a Ministarstvu kako bi se u zakonskom postupku sprovela procedura njegovog utvrđivanja.

Rukovodilac izrade je dužan da u Predlog DUP-a, a nakon sprovedenog postupka javne rasprave i stručne ocjene, ugradi sve prijedloge i mišljenja nadležnih organa.

Predlog DUP-a će rukovodilac izrade dostaviti Ministarstvu, kako bi se u zakonskom postupku sprovela procedura donošenja ovog planskog dokumenta.

Po usvajanju plana, rukovodilac izrade će Ministarstvu predati konačnu verziju DUP-a u adekvatnoj formi koja je definisana Pravilnikom o načinu potpisivanja, ovjeravanja, dostavljanja, arhiviranja i čuvanja planskog dokumenta ("Službeni list Crne Gore", br. 76/17 i 73/18).

Na osnovu člana 218 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18 i 63/18), Vlada Crne Gore, na sjednici od 26. decembra 2019. godine, donijela je

**ODLUKU
O IZRADI DETALJNOG URBANISTIČKOG PLANA
"TOLOŠI 2" U GLAVNOM GRADU PODGORICA**

Član 1

Pristupa se izradi Detaljnog urbanističkog plana „Tološi 2” u Glavnom gradu Podgorica (u daljem tekstu: DUP).

Izrada DUP-a predstavlja planski osnov za korišćenje potencijala, održivi razvoj, očuvanje, zaštitu i unaprijeđivanje područja iz stava 1 ovog člana.

Član 2

Obuhvat DUP-a iznosi cca 303,49 ha.

Član 3

Finansijska sredstva potrebna za izradu DUP-a, obezbijediće se iz Budžeta Crne Gore sa pozicije organa državne uprave nadležnog za održivi razvoj i turizam u iznosu od 36.000,00 eura.

Član 4

Rok za izradu DUP-a je devet mjeseci, od dana potpisivanja ugovora sa rukovodiocem izrade planskog dokumenta.

Član 5

DUP se izrađuje na osnovu Programskog zadatka koji je sastavni dio ove odluke.

Član 6

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 07-8084

Podgorica, 26. decembra 2019. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

PROGRAMSKI ZADATAK

ZA IZRADU DETALJNOG URBANISTIČKOG PLANA „TOLOŠI 2“ U GLAVNOM GRADU PODGORICA

I. UVODNE NAPOMENE

Cilj izrade Detaljnog urbanističkog plana „Tološi 2“ u Glavnom gradu Podgorica (u daljem tekstu: DUP) je stvaranje planskih pretpostavki za organizaciju i uređenje ovog prostora u smislu zadovoljavanja potreba korisnika prostora i Glavnog grada Podgorice. Shodno razvojnim potrebama potrebno je stvoriti planske preduslove za urbani razvoj naselja, suzbijanje neplanske gradnje, poboljšanje sadržaja društvenog standarda, saobraćajne i komunalne infrastrukture.

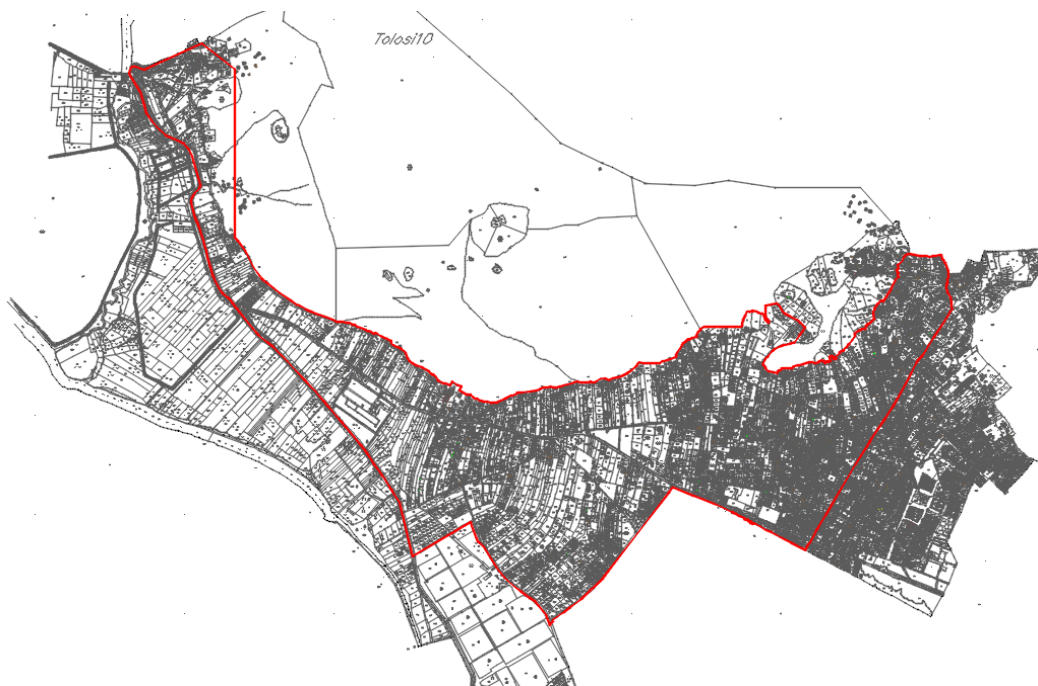
Pravni osnov za donošenje Programskog zadatka za izradu DUP-a koji se nalazi u zahvatu Prostorno urbanističkog plana Glavnog grada Podgorice (u daljem tekstu: PUP Podgorica) sadržan je u članu 218 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18 i 63/18) kojim je propisano da se do donošenja plana generalne regulacije Crne Gore primjenjuju važeći planski dokumenti donijeti do stupanja na snagu ovog zakona odnosno do roka iz člana 217 ovog zakona.

Državni i lokalni planski dokumenti predviđeni Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 51/08, 34/11, 35/13 i 33/14) mogu se, do donošenja plana generalne regulacije Crne Gore, izrađivati odnosno mijenjati po postupku propisanom ovim zakonom.

Programski zadatak za izradu DUP-a izrađuje se u skladu sa članom 25 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, budući da je isti sastavni dio Odluke o izradi planskog dokumenta.

II. OBUHVAT I GRANICE PLANA

Obuhvat DUP-a iznosi cca 303,49 ha i dat je na slici broj 1.

Slika br.1: Obuhvat DUP-a

U prethodnom periodu za dio prostora obuhvaćenog DUP-om donijet je planski dokument Izmjene i dopune Detaljnog urbanističkog plana „Tološi 2 – dio“ („Službeni list CG - opštinski propisi“, broj 47/16) površine 40.88 ha, koji je na snazi i čija planska rješenja je neophodno integrisati u novo plansko rješenje.

III. USLOVI I SMJERNICE PLANSKOG DOKUMENTA VIŠEG REDA I RAZVOJNIH STRATEGIJA

U postupku izrade DUP-a treba obezbijediti sljedeći planerski pristup:

- sagledavanje ulaznih podataka iz PUP-a Podgorice ("Službeni list CG - Opštinski propisi", broj 06/14) i druge dokumentacije sa državnog i lokalnog nivoa (razvojna dokumenta, studije);
- analizu i ocjenu postojeće planske i studijske dokumentacije;
- analizu uticaja kontaktnih zona na ovaj prostor i obrnuto;
- analizu i ocjenu postojećeg stanja (prirodni, stvoreni i planski uslovi);
- ekonomsko demografskom analizom dati ocjenu tržišnih i demografskih trendova i posljedica na izgradnju, infrastrukturu, komunalne objekte, javne funkcije i slično;
- sagledavanje mogućnosti realizacije investicionih ideja vlasnika i korisnika prostora u odnosu na opredjeljenja planova višeg reda i potencijale i ograničenja konkretne lokacije.

IV. PRINCIPI, VIZIJA I CILJEVI PLANIRANJA, KORIŠĆENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

Vizija razvoja prostora u obuhvatu DUP-a treba da prati viziju razvoja Glavnog grada Podgorice. Opšti principi razvoja treba da osiguraju racionalnu upotrebu zemljišta i primjenu principa održivog razvoja. Ravnomjeran i održiv prostorni razvoj treba da bude u funkciji poboljšanja kvaliteta života. Razvoj strukture naselja treba da prati racionalno korišćenje prostora za urbanizaciju, a pri opredjeljenju građevinskog zemljišta treba se rukovoditi članovima 76 i 77 Pravilnika o bližem sadržaju i formi planskog dokumenta. Posebni ciljevi su očuvanje i unapređenje identiteta prostora – očuvanje i održivo korišćenje kulturnog nasleđa, prepoznavanje elemenata i vrijednosti pejzaža. Prilikom formiranja planskog koncepta uzeti u obzir obuhvat koordinatora planiranog autoputa koji dijelom prolazi kroz zahvat ovog planskog dokumenta.

V. KONCEPTUALNI OKVIR PLANIRANJA, KORIŠĆENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PLANSKOG PODRUČJA SA STRUKTUROM OSNOVNIH NAMJENA POVRŠINA I KORIŠĆENJA ZEMLJIŠTA

Konceptualnim okvirom uređenja prostora potrebno je obuhvatiti i razraditi sljedeće:

Sadržaji u prostoru i mjere zaštite

Kroz izradu DUP-a potrebno je obezbijediti kvalitetna urbanistička rješenja, a u planiranju sadržaja neophodno je poštovati smjernice date PUP-om Podgorica i one definisane Pravilnikom o bližem sadržaju i formi planskog dokumenta, kriterijumima namjene površina, elementima urbanističke regulacije i jedinstvenim grafičkim simbolima ("Službeni list CG", br. 24/10 i 33/14), kao i Pravilnikom o vrstama, minimalno-tehničkim uslovima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata ("Službeni list CG", broj 36/18).

Saobraćajna i tehnička infrastruktura

Planiranje potrebne tehničke infrastrukture treba bazirati na prethodno provjerenim mogućnostima postojećih mreža i njihovog korišćenja za sadržaje planirane ovim DUP-om, vodeći računa o uslovima zaštite životne sredine.

Planirati propisno dimenzionisane elektro, hidrotehničke i telekomunikacione instalacije, te savremenu funkcionalnu mrežu u objektima i za potrebe ukupnog zahvata, u skladu sa propisima.

Planirati funkcionalnu hidrantsku mrežu i protivpožarni sistem, te javnu rasvjetu.

Svu infrastrukturu rješavati u svemu poštujući rješenja iz planova višeg reda i uz usaglašavanje sa uslovima koje propisu nadležni organi, institucije i preduzeća.

Potrebno je uraditi procjenu potrebnih ulaganja na opremanju građevinskog zemljišta ponaosob za svaku vrstu tehničke infrastrukture.

Uzimajući u obzir buduće namjene prostora potrebno je da infrastruktura zadovolji posebne standarde i ponudi savremena tehnološka rješenja.

Pejzažna arhitektura

Prilikom planiranja zelenih površina izvršiti podjelu po kategorijama zelenila. Slobodne, zelene površine obogatiti biljnim vrstama karakterističnim za predmetno područje i lokalne klimatske uslove.

Izradom DUP-a treba predvidjeti:

- maksimalno očuvanje i ukupanje postojećeg vitalnog i funkcionalnog zelenila u nova urbanistička rješenja;
 - karakteristične elemente parterne arhitekture i mobilijara u skladu sa tradicionalnim rješenjima;
 - uspostavljanje optimalnog odnosa između izgrađenih i slobodnih zelenih površina;
 - usklađivanje ukupne količine zelenih površina sa brojem korisnika;
 - funkcionalno zoniranje slobodnih površina;
 - povezivanje planiranih zelenih površina u jedinstven sistem sa posebnim odnosom prema neposrednom okruženju;
 - linijsko zelenilo duž svih javnih komunikacija;
 - usklađivanje kompozicionog rješenja sa namjenom (kategorijom) zelenih površina;
 - potrebno je koristiti vrste otporne na ekološke uslove sredine i usklađene sa kompozicionim i funkcionalnim zahtjevima.
- Smjernice i uslove u vezi navedenog neophodno je pribaviti od institucija nadležnih za poslove zaštite prirode i životne sredine.

Nivelacija, regulacija i parcelacija

Za početak izrade DUP-a neophodno je obezbjeđivanje kvalitetnih geodetskih i katastarskih podloga. Plan raditi u digitalnom obliku.

Kod rješavanja nivelacije i regulacije obezbijediti potrebne elemente koji garantuju najpovoljnije funkcionisanje unutar prostora. Koristiti povoljnosti koje u ovom smislu pruža konfiguracija terena.

Grafički prilog sa parcelacijom uraditi na ažurnoj geodetskoj podlozi. Isti mora sadržati tjemena planiranih saobraćajnica, kao i sve druge analitičke podatke neophodne za prenošenje plana na teren.

Grafički prikaz urbanističkih parcela mora biti dat na svim grafičkim prilogima plana sa jasno definisanim granicama urbanističke parcele.

Uslovi za izgradnju objekata i uređenje prostora

- DUP, shodno zakonskim odredbama, mora da sadrži:
- urbanističko-tehničke uslove za izgradnju objekata i uređenje prostora (vrsta objekta, visina objekta, najveći broj spratova, veličina urbanističke parcele...);
 - indekse izgrađenosti i zauzetosti;
 - nivelaciona i regulaciona rješenja;
 - građevinske i regulacione linije;
 - trase infrastrukturnih mreža i saobraćajnica i smjernice za izgradnju infrastrukturnih i komunalnih objekata;
 - tačke priključivanja na saobraćajnice, infrastrukturne mreže i komunalne objekte;
 - smjernice urbanističkog, arhitektonskog i pejzažnog oblikovanja prostora i sl.

Imajući u vidu značaj prostora koji tretira ovaj DUP potrebno je posebnu pažnju posvetiti održivom urbanističkom oblikovanju prostora i unaprjeđenju identiteta pojedinih zona i prostora u cjelini, klimatskim promjenama, zelenoj gradnji, kao i adaptivnim, fleksibilnim i integralnim instrumentima za arhitektonsko oblikovanje planiranih sadržaja.

Ekonomsko demografska analiza i ekonomsko tržišna projekcija i faze realizacije

Posebnu ekonomskom analizom treba:

- dati procjenu ekonomskih i tržišnih trendova koji su od posebnog značaja za odabir planiranog rješenja;
- dati obrazloženje odabira optimalnog (planom predviđenog) rješenja;
- obezbijediti planersko dokazivanje ekonomske i tržišne opravdanosti planskog rješenja;
- dati rezime ključnih ekonomskih i socijalnih pitanja i uticaja koji proističu iz različitih scenarija izgradnje (uticaj na ekonomske pokazatelje – zaposlenost i direktne javne prihode uzrokovane ovom investicijom);
- utvrditi potencijalna ograničenja za predloženu izgradnju, potencijalna osjetljiva socio-ekonomska pitanja i prilike koje se ukazuju, kao što je očuvanje i/ili unapređenje zaštićenih lokacija;
- procijeniti investicionu vrijednost objekata, naročito vrijednost infrastrukturnih rješenja i opremanja građevinskog zemljišta, te ekonomsko-finansijske implikacije i društvenu korisnost potencijala koji proizilaze iz predmetnog plana.

Izradom DUP-a potrebno je sagledati faze realizacije pri čemu naročito treba voditi računa da se na osnovu tržišnih uslova cjeline mogu odvojeno realizovati, pa samim tim treba i da budu regulaciono definisane. Predložene faze realizacije obavezno bazirati i na ekonomskim pokazateljima.

VI. METODOLOGIJA

Prilikom izrade DUP-a pridržavati se metodologije definisane Pravilnikom o metodologiji izrade planskog dokumenta i bližem načinu organizacije prethodnog učešća javnosti.

VII. SADRŽAJ PLANSKOG DOKUMENTA

Obim i nivo obrade DUP-a treba dati tako da se u potpunosti primjene odredbe Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata.

DUP se izrađuje na topografsko - katastarskim planovima razmjere 1:2.500 i 1:1.000.

Detaljni urbanistički plan po utvrđenim fazama i za definisane segmente, treba da bude urađen i prezentovan u analognom i digitalnom formatu. Digitalni oblik – za tekstualni dio u standardu Microsoft Word i PDF formatu, a grafički u standardu Auto Cad i GIS formatu.

DUP se izrađuje na kartama, topografsko-katastarskim planovima i katastrima vodova u digitalnoj formi i georeferenciranim ortofoto podlogama, a prezentira na kartama i topografsko-katastarskim planovima u analognoj formi izrađenim na papirnoj podlozi i isti moraju biti identični po sadržaju.

Analogne i digitalne forme geodetsko-katastarskih planova moraju biti ovjerene od strane organa uprave nadležnog za poslove katastra.

VIII. OBAVEZE RUKOVODIOCA I STRUČNOG TIMA ZA IZRADU PLANA

Rukovodilac izrade DUP-a će nadležnom Ministarstvu, dostaviti na uvid, odnosno stručnu ocjenu u skladu sa Zakonom, faze: Koncept plana, Nacrt plana i Predlog plana, u skladu sa Pravilnikom o metodologiji izrade planskog dokumenta i bližem načinu organizacije prethodnog učešća javnosti ("Službeni list CG", broj 88/17).

Rukovodilac izrade će, saglasno Zakonu, dostaviti Nacrt DUP-a Ministarstvu kako bi se u zakonskom postupku sprovela procedura njegovog utvrđivanja.

Rukovodilac izrade je dužan da u Predlog DUP-a, a nakon sprovedenog postupka javne rasprave i stručne ocjene, ugradi sve prijedloge i mišljenja nadležnih organa.

Predlog DUP-a će rukovodilac izrade dostaviti Ministarstvu, kako bi se u zakonskom postupku sprovela procedura donošenja ovog planskog dokumenta.

Po usvajanju plana, rukovodilac izrade će Ministarstvu predati konačnu verziju DUP-a u adekvatnoj formi koja je definisana Pravilnikom o načinu potpisivanja, ovjeravanja, dostavljanja, arhiviranja i čuvanja planskog dokumenta ("Službeni list CG", br. 76/17 i 73/18).

Na osnovu člana 218 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18 i 63/18), Vlada Crne Gore, na sjednici od 26. decembra 2019. godine, donijela je

**ODLUKU
O IZRADI DETALJNOG URBANISTIČKOG PLANA „MOMIŠIĆI A” U GLAVNOM
GRADU PODGORICA**

Član 1

Pristupa se izradi Detaljnog urbanističkog plana „Momišići A“ u Glavnom gradu Podgorica (u daljem tekstu: DUP).

DUP predstavlja planski osnov za korišćenje potencijala, održivi razvoj, očuvanje, zaštitu i unaprijeđivanje područja iz stava 1 ovog člana.

Član 2

Površina obuhvata DUP-a iznosi cca 80 ha.

Član 3

Finansijska sredstva potrebna za izradu DUP-a obezbijediće se iz Budžeta Crne Gore sa pozicije organa državne uprave nadležnog za održivi razvoj i turizam u iznosu od 17.500,00 eura.

Član 4

Rok za izradu DUP-a je devet mjeseci, od dana potpisivanja ugovora sa rukovodiocem izrade planskog dokumenta.

Član 5

DUP se izrađuje na osnovu Programskog zadatka koji je sastavni dio ove odluke.

Član 6

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 07-8085

Podgorica, 26. decembra 2019. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

**PROGRAMSKI ZADATAK
ZA IZRADU DETALJNOG URBANISTIČKOG PLANA „MOMIŠIĆI A“ U GLAVNOM GRADU PODGORICA**

I. UVODNE NAPOMENE

Na prostoru Prostorno - urbanističkog plana Glavnog grada- Podgorice (u daljem tekstu: PUP Glavnog grada - Podgorice) određen je obuhvat koji se planski razrađuje kroz Detaljni urbanistički plan "Momišići A" u Glavnom gradu Podgorica (u daljem tekstu: DUP).

Glavni grad Podgorica uputio je inicijativu broj 01-031/19-7270 od 01.10.2019. godine, za izradu planskog dokumenta na pomenutom prostoru.

Osnovni cilj izrade DUP-a je stvaranje preduslova za valorizaciju prostora koji već dugi niz godina nije pokriven planskom dokumentacijom detaljnog nivoa, a opterećen je bespravnom gradnjom. Donošenjem ovog planskog dokumenta omogućilo bi se sprovođenje procedure legalizacije objekata i dalja valorizacija prostora u skladu sa planskim dokumentom.

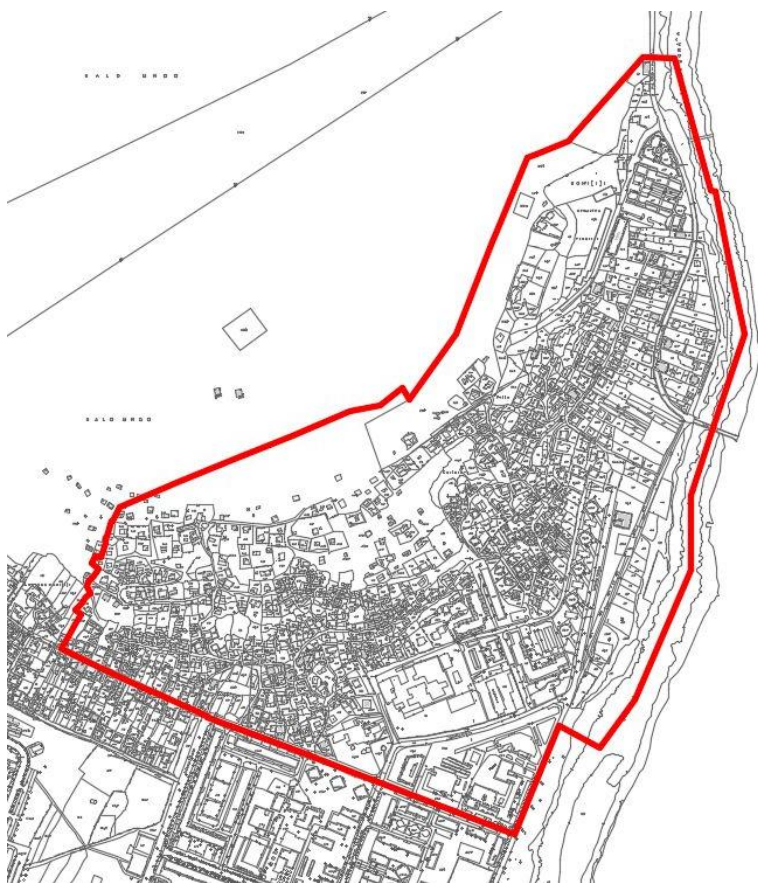
Pravni osnov za izradu i donošenje DUP-a koji se nalazi u zahvatu PUP-a Glavnog grada - Podgorice sadržan je u članu 218 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18 i 63/18) kojim je propisano da se do donošenja plana generalne regulacije Crne Gore primjenjuju važeći planski dokumenti donijeti do stupanja na snagu ovog zakona odnosno do roka iz člana 217 ovog zakona.

Programski zadatak za izradu DUP-a izrađuje se u skladu sa članom 25 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, budući da je programski zadatak sastavni dio Odluke o izradi planskog dokumenta.

II. OBUHVAT I GRANICE PLANA

Orijentacioni obuhvat DUP iznosi 80 ha i dat je na slici broj 1.

U okviru obuhvata postoje važeći planski dokumenti (DUP „Momišići A - dio zone 1“ („Službeni list CG- opštinski propisi“, broj 13/12) i „DUP Momišići A – dio zone 5 izmjene i dopune“ („Službeni list CG - opštinski propisi“, broj 23/11)) koji će se preispitati kroz izradu ovog planskog dokumenta i integrisati u isti, u cilju sveobuhvatnog planiranja prostora.

Slika br.1: Obuhvat DUP-a

III. USLOVI I SMJERNICE PANSKOG DOKUMENTA VIŠEG REDA I RAZVOJNIH STRATEGIJA

U postupku izrade DUP-a treba obezbijediti sljedeći planerski pristup:

- sagledavanje ulaznih podataka iz PUP-a Glavnog grada- Podgorica ("Službeni list CG - Opštinski propisi", broj 6/14) i druge dokumentacije sa državnog i lokalnog nivoa (razvojna dokumenta, studije);
- analizu i ocjenu postojeće planske i studijske dokumentacije;
- analizu uticaja kontaktnih zona na ovaj prostor i obrnuto;

- analizu i ocjenu postojećeg stanja (prirodni, stvoreni i planski uslovi);
- ekonomsko demografskom analizom dati ocjenu tržišnih i demografskih trendova i posljedica na izgradnju, infrastrukturu, komunalne objekte, javne funkcije i slično;
- sagledavanje mogućnosti realizacije investicionih ideja vlasnika i korisnika prostora u odnosu na opredjeljenja planova višeg reda i potencijale i ograničenja konkretne lokacije.

IV. PRINCIPI, VIZIJA I CILJEVI PLANIRANJA, KORIŠĆENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

Vizija razvoja prostora u obuhvatu DUP-a treba da prati viziju razvoja Glavnog grada. Osnovni cilj je realizacija sadržaja u predmetnom obuhvatu u skladu sa smjernicama PUP-a Glavnog grada Podgorice.

Osnovni cilj DUP-a je uređenje prostora koji obuhvata predmetni plan kao i određivanje svih specifičnosti područja zahvata i kontaktnih planskih cjelina koje će predstavljati uvodne smjernice za stvaranje odgovarajuće koncepcije planskog rješenja u cilju očuvanja identiteta naselja, obezbjeđenja društvenog standarda i komunalne infrastrukture.

Obzirom da na terenu egzistira značajan broj bespravnih objekata, kao i nedovršenih objekata u izgradnji i da narušava sliku ovog dijela grada, javila se potreba da se cjelokupan prostor privede namjeni, a u skladu sa smjernicama iz PUP-a.

Sve osnovne parametre, zauzetost i izgrađenost potrebno je uskladiti sa planom šire teritorijalne cjeline.

V. KONCEPTUALNI OKVIR PLANIRANJA, KORIŠĆENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PLANSKOG PODRUČJA SA STRUKTUROM OSNOVNIH NAMJENA POVRŠINA I KORIŠĆENJA ZEMLJIŠTA

Konceptualnim okvirom uređenja prostora potrebno je obuhvatiti i razraditi sljedeće:

Sadržaji u prostoru i mjere zaštite

Kroz izradu DUP-a potrebno je obezbijediti kvalitetna urbanistička rješenja, a u planiranju sadržaja neophodno je poštovati smjernice date PUP-om Glavnog grada- Podgorica i one definisane Pravilnikom o bližem sadržaju i formi planskog dokumenta, kriterijumima namjene površina, elementima urbanističke regulacije i jedinstvenim grafičkim simbolima ("Službeni list CG", br. 24/10 i 33/14), kao i Pravilnikom o vrstama, minimalno-tehničkim uslovima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata ("Službeni list CG", broj 36/18).

Saobraćajna i tehnička infrastruktura

Planiranje potrebne tehničke infrastrukture treba bazirati na prethodno provjerenim mogućnostima postojećih mreža i njihovog korišćenja za sadržaje planirane ovim DUP-om, vodeći računa o uslovima zaštite životne sredine.

Planirati propisno dimenzionisane elektro, hidrotehničke i telekomunikacione instalacije, te savremenu funkcionalnu mrežu u objektima i za potrebe ukupnog zahvata, u skladu sa propisima.

Planirati funkcionalnu hidrantsku mrežu i protivpožarni sistem, te javnu rasvjetu.

Svu infrastrukturu rješavati u svemu poštujući rješenja iz planova višeg reda i uz usaglašavanje sa uslovima koje propišu nadležni organi, institucije i preduzeća.

Potrebno je uraditi procjenu potrebnih ulaganja na opremanju građevinskog zemljišta ponaosob za svaku vrstu tehničke infrastrukture.

Uzimajući u obzir buduće namjene prostora potrebno je da infrastruktura zadovolji posebne standarde i ponudi savremena tehnološka rješenja.

Pejzažna arhitektura

Prilikom planiranja zelenih površina izvršiti podjelu po kategorijama zelenila. Slobodne, zelene površine obogatiti biljnim vrstama karakterističnim za predmetno područje i lokalne klimatske uslove.

Izradom DUP-a treba predvidjeti:

- maksimalno očuvanje i uklopavanje postojećeg vitalnog i funkcionalnog zelenila u nova urbanistička rješenja;
 - karakteristične elemente parterne arhitekture i mobilijara u skladu sa tradicionalnim rješenjima;
 - uspostavljanje optimalnog odnosa između izgrađenih i slobodnih zelenih površina;
 - usklađivanje ukupne količine zelenih površina sa brojem korisnika;
 - funkcionalno zoniranje slobodnih površina;
 - povezivanje planiranih zelenih površina u jedinstven sistem sa posebnim odnosom prema neposrednom okruženju;
 - linijsko zelenilo duž svih javnih komunikacija;
 - usklađivanje kompozicionog rješenja sa namjenom (kategorijom) zelenih površina;
 - potrebno je koristiti vrste otporne na ekološke uslove sredine i usklađene sa kompozicionim i funkcionalnim zahtjevima.
- Smjernice i uslove u vezi navedenog neophodno je pribaviti od institucija nadležnih za poslove zaštite prirode i životne sredine.

Nivelacija, regulacija i parcelacija

Za početak izrade DUP-a neophodno je obezbjeđivanje kvalitetnih geodetskih i katastarskih podloga. Plan raditi u digitalnom obliku.

Kod rješavanja nivelacije i regulacije obezbijediti potrebne elemente koji garantuju najpovoljnije funkcionisanje unutar prostora. Koristiti povoljnosti koje u ovom smislu pruža konfiguracija terena.

Grafički prilog sa parcelacijom uraditi na ažurnoj geodetskoj podlozi. Isti mora sadržati tjemena planiranih saobraćajnica, kao i sve druge analitičke podatke neophodne za prenošenje plana na teren.

Grafički prikaz urbanističkih parcela mora biti dat na svim grafičkim prilogima plana sa jasno definisanim granicama urbanističke parcele.

Uslovi za izgradnju objekata i uređenje prostora

- DUP, shodno zakonskim odredbama, moraju da sadrži:
- urbanističko-tehničke uslove za izgradnju objekata i uređenje prostora (vrsta objekta, visina objekta, najveći broj spratova, veličina urbanističke parcele...);
- indekse izgrađenosti i zauzetosti;
- nivelaciona i regulaciona rješenja;
- građevinske i regulacione linije;
- trase infrastrukturnih mreža i saobraćajnica i smjernice za izgradnju infrastrukturnih i komunalnih objekata;
- tačke priključivanja na saobraćajnice, infrastrukturne mreže i komunalne objekte;
- smjernice urbanističkog, arhitektonskog i pejzažnog oblikovanja prostora i sl.

Imajući u vidu značaj prostora koji tretira ova DUP-a potrebno je posebnu pažnju posvetiti održivom urbanističkom oblikovanju prostora i unapređenju identiteta pojedinih zona i prostora u cjelini, klimatskim promjenama, zelenoj gradnji, kao i adaptivnim, fleksibilnim i integralnim instrumentima za arhitektonsko oblikovanje planiranih sadržaja.

Ekonomsko demografska analiza i ekonomsko tržišna projekcija i faze realizacije

- Posebnom ekonomskom analizom treba:
- dati procjenu ekonomskih i tržišnih trendova koji su od posebnog značaja za odabir planiranog rješenja;
- dati obrazloženje odabira optimalnog (planom predviđenog) rješenja;
- obezbijediti planersko dokazivanje ekonomske i tržišne opravdanosti planskog rješenja;
- dati rezime ključnih ekonomskih i socijalnih pitanja i uticaja koji proističu iz različitih scenarija izgradnje (uticaj na ekonomske pokazatelje – zaposlenost i direktne javne prihode uzrokovane ovom investicijom);
- utvrditi potencijalna ograničenja za predloženu izgradnju, potencijalna osjetljiva socio-ekonomska pitanja i prilike koje se ukazuju, kao što je očuvanje i/ili unapređenje zaštićenih lokacija;
- procijeniti investicionu vrijednost objekata, naročito vrijednost infrastrukturnih rješenja i opremanja građevinskog zemljišta, te ekonomsko-finansijske implikacije i društvenu korisnost potencijala koji proizilaze iz predmetnog plana.

Izradom DUP-a potrebno je sagledati faze realizacije pri čemu naročito treba voditi računa da se na osnovu tržišnih uslova cjeline mogu odvojeno realizovati, pa samim tim treba i da budu regulaciono definisane. Predložene faze realizacije obavezno bazirati i na ekonomskim pokazateljima.

VI. METODOLOGIJA

Prilikom izrade DUP-a potrebno je pridržavati se metodologije definisane Pravilnikom o metodologiji izrade planskog dokumenta i bližem načinu organizacije prethodnog učešća javnosti ("Službeni list CG", broj 88/17).

VII. SADRŽAJ PLANSKOG DOKUMENTA

Obim i nivo obrade DUP-a treba dati tako da se u potpunosti primjene odredbe Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata.

DUP se izrađuju na kartama razmjere 1:10.000; 1:5.000 i topografsko - katastarskim planovima razmjere 1:2.500 i 1:1.000.

DUP po utvrđenim fazama i za definisane segmente, treba da budu urađene i prezentovane u analognom i digitalnom formatu. Digitalni oblik – za tekstualni dio u standardu Microsoft Word i PDF formatu, a grafički u standardu Auto Cad i GIS formatu.

DUP se izrađuju na kartama, topografsko-katastarskim planovima i katastrima vodova u digitalnoj formi i georeferenciranim ortofoto podlogama, a prezentira na kartama i topografsko-katastarskim planovima u analognoj formi izrađenim na papirnoj podlozi i isti moraju biti identični po sadržaju.

Analogne i digitalne forme geodetsko-katastarskih planova moraju biti ovjerene od strane organa uprave nadležnog za poslove katastra.

VIII. OBAVEZE RUKOVODIOCA I STRUČNOG TIMA ZA IZRADU PLANA

Rukovodilac izrade DUP-a će nadležnom Ministarstvu, dostaviti na uvid, odnosno stručnu ocjenu u skladu sa Zakonom, faze: Koncept plana, Nacrt plana i Predlog plana, u skladu sa Pravilnikom o metodologiji izrade planskog dokumenta i bližem načinu organizacije prethodnog učešća javnosti.

Rukovodilac izrade će, saglasno Zakonu, dostaviti Nacrt DUP-a Ministarstvu kako bi se u zakonskom postupku sprovela procedura njegovog utvrđivanja.

Rukovodilac izrade je dužan da u Predlog DUP-a, a nakon sprovedenog postupka javne rasprave i stručne ocjene, ugradi sve prijedloge i mišljenja nadležnih organa.

Predlog DUP-a će rukovodilac izrade dostaviti Ministarstvu, kako bi se u zakonskom postupku sprovela procedura donošenja ovog planskog dokumenta.

Po usvajanju plana, rukovodilac izrade će Ministarstvu predati konačnu verziju DUP-a u adekvatnoj formi koja je definisana Pravilnikom o načinu potpisivanja, ovjeravanja, dostavljanja, arhiviranja i čuvanja planskog dokumenta ("Službeni list CG", br. 76/17 i 73/18).

Na osnovu člana 218 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18 i 63/18), Vlada Crne Gore, na sjednici od 26. decembra 2019. godine, donijela je

ODLUKU O IZRADI DETALJNOG URBANISTIČKOG PLANA "CENTAR", OPŠTINA TUZI

Član 1

Pristupa se izradi Detaljnog urbanističkog plana "Centar", opština Tuzi (u daljem tekstu: DUP).

DUP predstavlja planski osnov za korišćenje potencijala, održivi razvoj, očuvanje, zaštitu i unaprijeđivanje područja iz stava 1 ovog člana.

Član 2

Površina zahvata za koji se planira izrada DUP-a je cca 216 ha.

Član 3

Za DUP radiće se Strateška procjena uticaja na životnu sredinu u skladu sa Zakonom o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu ("Službeni list RCG", broj 80/05 i "Službeni list CG", br. 59/11 i 52/16).

Član 4

Finansijska sredstva potrebna za izradu DUP-a, obezbijediće se iz Budžeta Crne Gore, sa pozicije organa državne uprave nadležnog za održivi razvoj i turizam u iznosu od 32.200,00 eura.

Član 5

Rok za izradu DUP-a je devet mjeseci od dana zaključivanja ugovora sa rukovodiocem izrade.

Član 6

DUP se izrađuje na osnovu Programskog zadatka, koji je sastavni dio ove odluke.

Član 7

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 07-8082

Podgorica, 26. decembra 2019. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

PROGRAMSKI ZADATAK

ZA IZRADU DETALJNOG URBANISTIČKOG PLANA "CENTAR", OPŠTINA TUZI

I. UVODNE NAPOMENE

Cilj izrade Detaljnog urbanističkog plana "Centar", opština Tuzi (u daljem tekstu: DUP) je da se ponude urbanistička rješenja koja će plansko područje tretirati kao opštinski centar sa kvalitetnim urbanim funkcijama opštinskog značaja.

Izradom DUP-a potrebno je stvoriti planske pretpostavke za organizaciju i uređenje predmetnog prostora u skladu sa namjenom definisanom u Prostorno-urbanističkom planu Glavnog grada-Podgorice „Službeni list CG - opštinski propisi“, broj 6/14). Sa stanovišta cjelokupne, ali i lokalne zajednice, od osnovnog je značaja obezbjeđenje uslova za korišćenje prirodnih resursa i lokacionih pogodnosti područja, unapređenje svih djelova sambenih naselja u pogledu standarda i opremljenosti, u funkciji ravnomjernijeg i ujednačenijeg razvoja.

Planiranje ovog prostora se mora sprovesti kroz usklađivanje razvojnih potreba i raspoloživih potencijala i kapaciteta ovog prostora kao i potreba i inicijativa zainteresovanih korisnika prostora. Pri planiranju se mora voditi računa o uklapanju u postojeći kontekst grada i predmetnog područja, funkcionalno, oblikovno kao i o obezbjeđivanju maksimalne zaštite životne sredine, zaštitu i unapređenje postojećeg zelenila i ambijentalnih vrijednosti. Ujedno potrebno je uklopiti predhodnu plansku regulativu (ukoliko je prisutna) i njene smjernice u dalji tok planiranja.

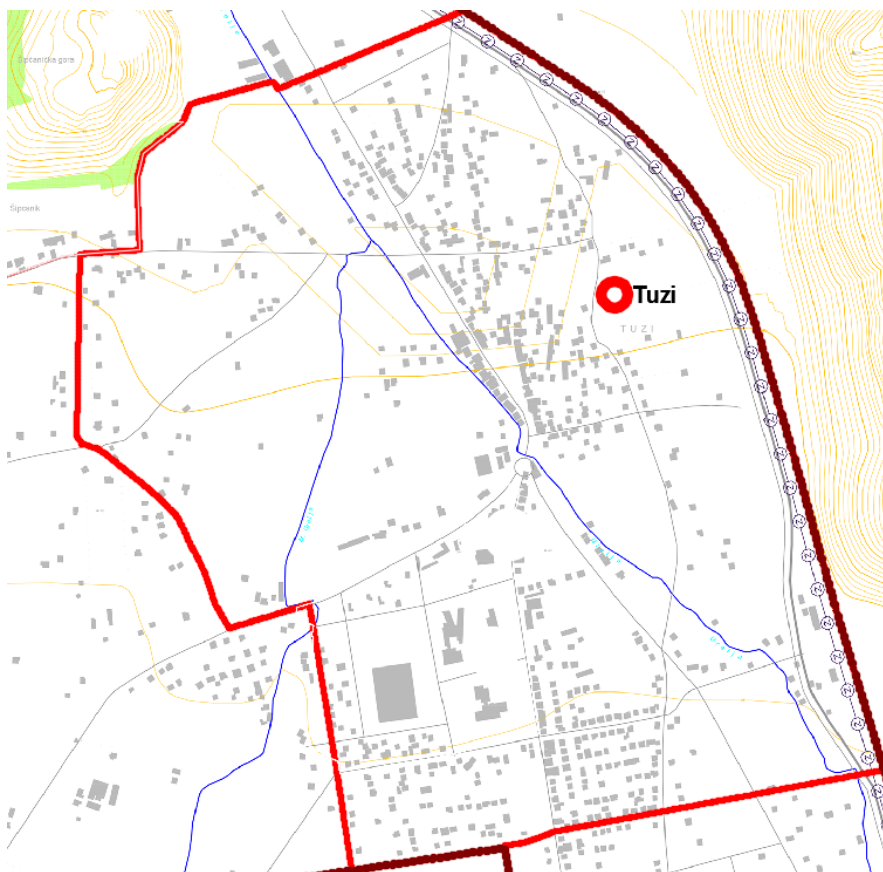
Pravni osnov za izradu i donošenje DUP-a sadržan je u članu 218 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18 i 63/18) kojim je propisano da se do donošenja plana generalne regulacije Crne Gore primjenjuju važeći planski dokumenti donijeti do stupanja na snagu ovog zakona odnosno do roka iz člana 217 ovog zakona.

Državni i lokalni planski dokumenti predviđeni Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 51/08, 34/11, 35/13 i 33/14) mogu se, do donošenja plana generalne regulacije Crne Gore, izrađivati odnosno mijenjati po postupku propisanom ovim zakonom.

Programski zadatak za izradu DUP-a izrađuje se u skladu sa članom 25 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, budući da je isti sastavni dio Odluke o izradi planskog dokumenta.

II. OBUHVAT I GRANICE PLANA

Površina zahvata za koji se planira izrada DUP-a je cca 216 ha, a konačna površina će se definisati tokom izrade, a prije utvrđivanja predloga planskog dokumenta (moguća su manja usklađivanja sa granicama katastarskih parcela ili osovinama planiranih saobraćajnica).

III. USLOVI I SMJERNICE PLANSKOG DOKUMENTA VIŠEG REDA I RAZVOJNIH STRATEGIJA

U postupku izrade DUP-a treba obezbijediti sljedeći planerski pristup:

- sagledavanje ulaznih podataka iz Prostorno-urbanističkog plana Glavnog Grada Podgorice („Službeni list CG - opštinski propisi“, broj 6/14) i druge dokumentacije sa državnog i lokalnog nivoa (razvojna dokumenta, studije);
- analizu i ocjenu postojeće planske i studijske dokumentacije;
- analizu uticaja kontaktnih zona na ovaj prostor i obrnuto;

- analizu i ocjenu postojećeg stanja (prirodni, stvoreni i planski uslovi);
- ekonomsko demografskom analizom dati ocjenu tržišnih i demografskih trendova i posljedica na izgradnju, infrastrukturu, komunalne objekte, javne funkcije i slično;
- sagledavanje mogućnosti realizacije investicionih ideja vlasnika i korisnika prostora u odnosu na opredjeljenja planova višeg reda i potencijale i ograničenja konkretne lokacije.

IV. PRINCIPI, VIZIJA I CILJEVI PLANIRANJA, KORIŠĆENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

Vizija razvoja prostora u obuhvatu DUP-a treba da prati viziju razvoja opštine Tuzi.

Prostor koji je predmet izrade DUP-a potrebno je funkcionalno unaprijediti, poboljšati infrastrukturnu mrežu, urediti saobraćajnu infrastrukturu i oblikovati ukupni prostor u građevinskom i hortikulturnom smislu uz povezivanje istog sa sadržajima kontaktnih prostora. Potrebno je mjerama zaštite obezbijediti sprečavanje degradacije prostora i maksimalno iskorišćavanje povoljnosti koje nudi ovaj teren.

Opšti cilj izrade ovog planskog dokumenta je optimizacija prostora i njegovo kvalitetno uređenje kroz stvaranje funkcionalnog rješenja urbanističke regulacije, infrastrukture i zaštite životne sredine. Time će se stvoriti uslovi za dalji razvoj i izgradnju prostora u skladu sa smjernicama plana višeg reda sa ciljem stvaranja kvalitetnog prostora u funkcionalnom, fizičkom, ambijentalnom i u smislu kvaliteta životne sredine ovog područja.

V. KONCEPTUALNI OKVIR PLANIRANJA, KORIŠĆENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PLANSKOG PODRUČJA SA STRUKTUROM OSNOVNIH NAMJENA POVRŠINA I KORIŠĆENJA ZEMLJIŠTA

Konceptualnim okvirom uređenja prostora potrebno je obuhvatiti i razraditi sljedeće:

Kroz izradu DUP-a potrebno je obezbijediti kvalitetna urbanistička rješenja, a u planiranju sadržaja neophodno je poštovati smjernice date PUP-om Glavnog Grada Podgorice i one definisane Pravilnikom o bližem sadržaju i formi planskog dokumenta, kriterijumima namjene površina, elementima urbanističke regulacije i jedinstvenim grafičkim simbolima ("Službeni list CG", br. 24/10 i 33/14), kao i Pravilnikom o vrstama, minimalno-tehničkim uslovima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata ("Službeni list CG", broj 36/18).

Planiranje potrebne tehničke infrastrukture treba bazirati na prethodno provjerenim mogućnostima postojećih mreža i njihovog korišćenja za planirane sadržaje ovim, vodeći računa o uslovima zaštite životne sredine.

Planirati propisno dimenzionisane elektro, hidrotehničke i telekomunikacione instalacije, te savremenu funkcionalnu mrežu u objektima i za potrebe ukupnog zahvata, u skladu sa propisima.

Planirati funkcionalnu hidrantsku mrežu i protivpožarni sistem, te javnu rasvjetu.

Svu infrastrukturu rješavati u svemu poštujući rješenja iz planova višeg reda i uz usaglašavanje sa uslovima koje propisu nadležni organi, institucije i preduzeća.

Potrebno je uraditi procjenu potrebnih ulaganja na opremanju građevinskog zemljišta ponaosob za svaku vrstu tehničke infrastrukture.

Uzimajući u obzir buduće namjene prostora potrebno je da infrastruktura zadovolji posebne standarde i ponudi savremena tehnološka rješenja.

Prilikom planiranja zelenih površina izvršiti podjelu po kategorijama zelenila. Slobodne, zelene površine obogatiti biljnim vrstama karakterističnim za predmetno područje i lokalne klimatske uslove. Izradom DUP-a treba predvidjeti:

- maksimalno očuvanje i ukupljanje postojećeg vitalnog i funkcionalnog zelenila u nova urbanistička rješenja;
- karakteristične elemente parterne arhitekture i mobilijara u skladu sa tradicionalnim rješenjima;
- uspostavljanje optimalnog odnosa između izgrađenih i slobodnih zelenih površina;
- usklađivanje ukupne količine zelenih površina sa brojem korisnika;
- funkcionalno zoniranje slobodnih površina;
- povezivanje planiranih zelenih površina u jedinstven sistem sa posebnim odnosom prema neposrednom okruženju;
- linijsko zelenilo duž svih javnih komunikacija;
- usklađivanje kompozicionog rješenja sa namjenom (kategorijom) zelenih površina;
- potrebno je koristiti vrste otporne na ekološke uslove sredine i usklađene sa kompozicionim i funkcionalnim zahtjevima.

Smjernice i uslove u vezi navedenog neophodno je pribaviti od institucija nadležnih za poslove zaštite prirode i životne sredine.

Za početak izrade DUP-a neophodno je obezbjeđivanje kvalitetnih geodetskih i katastarskih podloga. Plan raditi u digitalnom obliku.

Kod rješavanja nivelacije i regulacije obezbijediti potrebne elemente koji garantuju najpovoljnije funkcionisanje unutar prostora. Koristiti povoljnosti koje u ovom smislu pruža konfiguracija terena.

Grafički prilog sa parcelacijom uraditi na ažurnoj geodetskoj podlozi. Isti mora sadržati tjemena planiranih saobraćajnica, kao i sve druge analitičke podatke neophodne za prenošenje plana na teren.

Grafički prikaz urbanističkih parcela mora biti dat na svim grafičkim prilogima plana sa jasno definisanim granicama urbanističke parcele.

DUP shodno zakonskim odredbama, mora da sadrži:

- urbanističko-tehničke uslove za izgradnju objekata i uređenje prostora (vrsta objekta, visina objekta, najveći broj spratova, veličina urbanističke parcele...);
- indekse izgrađenosti i zauzetosti;
- nivelaciona i regulaciona rješenja;
- građevinske i regulacione linije;
- trase infrastrukturnih mreža i saobraćajnica i smjernice za izgradnju infrastrukturnih i komunalnih objekata;
- tačke priključivanja na saobraćajnice, infrastrukturne mreže i komunalne objekte;
- smjernice urbanističkog, arhitektonskog i pejzažnog oblikovanja prostora i sl.

Imajući u vidu značaj prostora koji tretira ovaj planski dokument potrebno je posebnu pažnju posvetiti održivom urbanističkom oblikovanju prostora i unapređenju identiteta pojedinih zona i prostora u cjelini, klimatskim promjenama, zelenoj gradnji, kao i adaptivnim, fleksibilnim i integralnim instrumentima za arhitektonsko oblikovanje planiranih sadržaja.

Posebnu ekonomskom analizom treba:

- dati procjenu ekonomskih i tržišnih trendova koji su od posebnog značaja za odabir planiranog rješenja;
- dati obrazloženje odabira optimalnog (planom predviđenog) rješenja;
- obezbijediti planersko dokazivanje ekonomske i tržišne opravdanosti planskog rješenja;
- dati rezime ključnih ekonomskih i socijalnih pitanja i uticaja koji proističu iz različitih scenarija izgradnje (uticaj na ekonomske pokazatelje - zaposlenost i direktne javne prihode uzrokovane ovom investicijom);
- utvrditi potencijalna ograničenja za predloženu izgradnju, potencijalna osjetljiva socio-ekonomska pitanja i prilike koje se ukazuju, kao što je očuvanje i/ili unapređenje zaštićenih lokacija;

- procijeniti investicionu vrijednost objekata, naročito vrijednost infrastrukturnih rješenja i opremanja građevinskog zemljišta, te ekonomsko-financijske implikacije i društvenu korisnost potencijala koji proizilaze iz predmetnog plana.

Izradom DUP-a potrebno je sagledati faze realizacije pri čemu naročito treba voditi računa da se na osnovu tržišnih uslova cjeline mogu odvojeno realizovati, pa samim tim treba i da budu regulaciono definisane. Predložene faze realizacije obavezno bazirati i na ekonomskim pokazateljima.

VI. METODOLOGIJA

Prilikom izrade DUP-a pridržavati se metodologije definisane Pravilnikom o metodologiji izrade planskog dokumenta i bližem načinu organizacije prethodnog učešća javnosti ("Službeni list CG", broj 88/17).

VII. SADRŽAJ PLANSKOG DOKUMENTA

Obim i nivo obrade DUP-a treba dati tako da se u potpunosti primjene odredbe Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata.

Paralelno sa izradom DUP-a predviđena je i izrada strateške procjene uticaja plana na životnu sredinu u skladu sa Zakonom o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu ("Službeni list RCG", broj 80/05 i "Službeni list CG", br. 59/11 i 52/16), čije elemente treba ugraditi u Plan.

DUP se izrađuju na kartama razmjere 1:10.000; 1:5.000 i topografsko-katastarskim planovima razmjere 1:2.500 i 1:1.000.

DUP po utvrđenim fazama i za definisane segmente, treba da bude urađen i prezentovan u analognom i digitalnom formatu. Digitalni oblik - za tekstualni dio u standardu Microsoft Word i PDF formatu, a grafički u standardu Auto Cad i GIS formatu.

DUP se izrađuju na kartama, topografsko-katastarskim planovima i katastrima vodova u digitalnoj formi i georeferenciranim ortofoto podlogama, a prezentira na kartama i topografsko-katastarskim planovima u analognoj formi izrađenim na papirnoj podlozi i isti moraju biti identični po sadržaju.

Analogne i digitalne forme geodetsko-katastarskih planova moraju biti ovjerene od strane organa uprave nadležnog za poslove katastra.

VIII. OBAVEZE RUKOVODIOCA I STRUČNOG TIMA ZA IZRADU PLANA

Rukovodilac izrade DUP-a će nadležnom Ministarstvu, dostaviti na uvid, odnosno stručnu ocjenu u skladu sa Zakonom, sljedeće faze:

- Koncept plana;
- Nacrta plana i
- Predlog plana.

Rukovodilac izrade će na osnovu sintezne ocjene postojećeg stanja, prostorno planske i studijske dokumentacije, ocjene iskazanih zahtjeva i potreba zainteresovane javnosti i organa za tehničke uslove, ocjene prirodnih uslova za razvoj, a naročito u dijelu mogućnosti korišćenja prostora i pogodnost terena za gradnju i analize mogućnosti za usmjeravanje daljeg prostornog razvoja u planskom periodu, kao i zahtjeva za utvrđivanje područja od posebnog značaja i/ili područja sa posebnim režimom zaštite, izraditi Koncept plana, saglasno Pravilniku.

Rukovodilac izrade će, saglasno Zakonu, dostaviti Nacrt DUP-a Ministarstvu kako bi se u zakonskom postupku sprovela procedura njegovog utvrđivanja.

Rukovodilac izrade je dužan da u Predlogu DUP-a, a nakon sprovedenog postupka javne rasprave i stručne ocjene, ugradi sve prijedloge i mišljenja nadležnih organa.

Predlog DUP-a će rukovodilac izrade dostaviti Ministarstvu, kako bi se u zakonskom postupku sprovela procedura donošenja ovog planskog dokumenta.

Po usvajanju plana, rukovodilac izrade će Ministarstvu predati konačnu verziju DUP-a u adekvatnoj formi koja je definisana Pravilnikom o načinu potpisivanja, ovjeravanja, dostavljanja, arhiviranja i čuvanja planskog dokumenta ("Službeni list CG", br. 76/17 i 73/18).

Na osnovu člana 218 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18 i 63/18), Vlada Crne Gore, na sjednici od 26. decembra 2019. godine, donijela je

**ODLUKU
O IZRADI IZMJENA I DOPUNA URBANISTIČKOG PROJEKTA „TURISTIČKI
KOMPLEKS ZAVALA”, OPŠTINA BUDVA**

Član 1

Pristupa se izradi Izmjena i dopuna Urbanističkog projekta „Turistički kompleks Zavala“, opština Budva ("Službeni list CG - Opštinski propisi", broj 24/08) (u daljem tekstu: Izmjene i dopune UP-a).

Izmjene i dopune UP-a predstavljaju planski osnov za korišćenje potencijala, održivi razvoj, očuvanje, zaštitu i unaprijeđivanje područja iz stava 1 ovog člana.

Član 2

Izmjene i dopune UP-a se rade za prostor koji pripada teritoriji Opštine Budva u zahvatu Prostornog plana posebne namjene za obalno područje („Službeni list CG”, broj 56/18).

Obuhvat Izmjena i dopuna UP-a iznosi cca 10,03 ha.

Član 3

Za Izmjene i dopune UP-a će se raditi Strateška procjena uticaja na životnu sredinu u skladu sa Zakonom o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu ("Službeni list RCG", broj 80/05 i "Službeni list CG", br. 59/11 i 52/16).

Član 4

Finansijska sredstva potrebna za izradu Izmjena i dopuna UP-a obezbijediće se iz Budžeta Crne Gore sa pozicije organa državne uprave nadležnog za održivi razvoj i turizam u iznosu od 10.000,00 eura.

Član 5

Rok za izradu Izmjena i dopuna UP-a je devet mjeseci, od dana potpisivanja ugovora sa rukovodiocem izrade planskog dokumenta.

Član 6

Izmjene i dopune UP-a se izrađuju na osnovu Programskog zadatka, koji je sastavni dio ove odluke.

Član 7

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj:07-8086

Podgorica, 26. decembra 2019. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

PROGRAMSKI ZADATAK

ZA IZRADU IZMJENA I DOPUNA URBANISTIČKOG PROJEKTA „TURISTIČKI KOMPLEKS ZAVALA”, OPŠTINA BUDVA

I. UVODNE NAPOMENE

Cilj izrade Izmjena i dopuna Urbanističkog projekta „Turistički kompleks Zavala”, opština Budva (u daljem tekstu: Izmjene i dopune UP-a) je da se definiše i planski usmjeri turistički razvoj datog područja u odnosu na raspoložive resurse, a na osnovu planskih opredjeljenja, smjernica i kriterijuma sadržanih u planskoj dokumentaciji višeg reda.

Pravni osnov za izradu i donošenje Izmjena i dopuna UP-a sadržan je u članu 218 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18 i 63/18) kojim je propisano da se do donošenja plana generalne regulacije Crne Gore primjenjuju važeći planski dokumenti donijeti do stupanja na snagu ovog zakona odnosno do roka iz člana 217 ovog zakona.

Državni i lokalni planski dokumenti predviđeni Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 51/08, 34/11, 35/13 i 33/14) mogu se, do donošenja plana generalne regulacije Crne Gore, izrađivati odnosno mijenjati po postupku propisanom ovim zakonom.

Programski zadatak za izradu Izmjena i dopuna UP-a izrađuje se u skladu sa članom 25 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, budući da je isti sastavni dio Odluke o izradi planskog dokumenta.

II. OBUHVAT I GRANICE PLANA

Izmjene i dopune UP-a se rade za prostor koji pripada teritoriji Opštine Budva i nalazi u zahvatu Prostornog plana posebne namjene za obalno područje („Službeni list CG”, broj 56/18) (u daljem tekstu: PPPNOP).

Orijentacioni obuhvat Izmjena i dopuna UP-a iznosi 10,03 ha.

Obuhvat planskog dokumenta može se korigovati nakon detaljne analize prostora i sagledavanja polaznih opredjeljenja, kako bi se obezbijedio integralni pristup u procesu planiranja.

Slika br.1: Orijentacioni obuhvat Izmjena i dopuna UP-a

III. USLOVI I SMJERNICE PLANSKOG DOKUMENTA VIŠEG REDA I RAZVOJNIH STRATEGIJA

U postupku izrade Izmjena i dopuna UP-a treba obezbijediti sljedeći planerski pristup:

- sagledavanje ulaznih podataka iz PPPNOP („Službeni list CG”, broj 56/18), Generalnog urbanističkog plana priobalnog pojasa Sektor Budva –Bečići ("Službeni list CG - opštinski propisi", broj 03/07) i druge dokumentacije sa državnog i lokalnog nivoa (razvojna dokumenta, master planovi, studije);
- analizu i ocjenu postojeće planske i studijske dokumentacije;
- analizu uticaja kontaktnih zona na ovaj prostor i obrnuto;
- analizu i ocjenu postojećeg stanja (prirodni, stvoreni i planski uslovi);
- ekonomsko demografskom analizom dati ocjenu tržišnih i demografskih trendova i posljedica na izgradnju, infrastrukturu, komunalne objekte, javne funkcije i slično;
- sagledavanje mogućnosti realizacije investicionih ideja vlasnika i korisnika prostora u odnosu na opredjeljenja planova višeg reda i potencijale i ograničenja konkretne lokacije.

Planskim konceptom PPPNOP lokalitet Zavale je predviđen u sklopu Razvojne zone Budvansko - petrovačko primorje.

Ova zona u središnjem dijelu Primorskog regiona ima već izgrađenu turističku tradiciju i u prošlosti, izgrađenu reputaciju turističkih lokacija Budve, Bečića, Miločera, Svetog Stefana, Petrovca, posebno zbog ambijentalnih karakteristika, pjeskovitih plaža i istorijskog urbanog centra Budve.

Predmetni lokalitet nalazi se uglavnom u pojasu 100 m od obalne linije i pripada Tipu 1 odmalnog odmaka - **Potpuno ili pretežno izgrađena područja u okviru građevinskih područja naselja, građevinskih područja izvan naselja gdje primjena odmaka fizički nije moguća**, a obala je izgubila većinu prirodnih obilježja.

U skladu sa Pravilima za sprovođenje PPPNOP područje opština se uređuje prema važećoj planskoj dokumentaciji nižeg reda do donošenja Plana generalne regulacije, ali na način da se poštuju odredbe i smjernice ovog Plana u smislu poštovanja koridora infrastrukture i mjera zaštite zaštićenih prirodnih i kulturnih dobara.

Istim Pravilima je propisano da se važeća planska dokumentacija nižeg reda, a koja nije u skladu sa pravilima ovog Plana, primjenjuje do izrade Plana generalne regulacije, a daje se mogućnost i njene izmjene i dopune, odnosno stavljanja van snage i izrade novog plana, prema Odluci nadležnog organa.

IV. PRINCIPI, VIZIJA I CILJEVI PLANIRANJA, KORIŠĆENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

Vizija razvoja prostora u obuhvatu Izmjene i dopune UP-a treba da prati viziju razvoja primorskog regiona, koji, kao važan prostorni, ekonomski i društveni resurs Crne Gore, treba da se usmjereno i kontrolisano razvija, koristeći na održiv način svoje prirodne, kulturne i stvorene potencijale. U daljem razvoju moraju se poštovati evropski standardi i vrijednosti i uspostaviti pravila za kvalitetnu regulaciju i upravljanje prostorom.

Osnovni cilj koji treba da se postigne je obezbjeđivanje uslova za razvoj turizma visoke kategorije na ovom području, uz poštovanje principa uređenja zaštite i korišćenja prostora.

Cilj izrade Izmjena i dopuna Urbanističkog projekta je da se definiše i planski usmjeri turistički razvoj predmetne lokacije u odnosu na raspoložive resurse, a na osnovu planskih opredjeljenja, smjernica i kriterijuma sadržanih u planskoj dokumentaciji višeg reda.

V. KONCEPTUALNI OKVIR PLANIRANJA, KORIŠĆENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PLANSKOG PODRUČJA SA STRUKTUROM OSNOVNIH NAMJENA POVRŠINA I KORIŠĆENJA ZEMLJIŠTA

Konceptualnim okvirom uređenja prostora potrebno je obuhvatiti i razraditi sljedeće:

Sadržaji u prostoru i mjere zaštite

Kroz izradu Izmjena i dopuna UP-a potrebno je planirati visokokvalitetne turističke sadržaje, uvažavajući osoben pejzažni karakter i atraktivnost predmetnog područja i njegovog neposrednog okruženja.

U planiranju sadržaja neophodno je poštovati smjernice date planom višeg reda - Generalnim urbanističkim planom priobalnog pojasa Sektor Budva -Bečići i one definisane Pravilnikom o bližem sadržaju i formi planskog dokumenta, kriterijumima namjene površina, elementima urbanističke regulacije i jedinstvenim grafičkim simbolima ("Službeni list CG", br. 24/10 i 33/14), kao i Pravilnikom o vrstama, minimalno-tehničkim uslovima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata ("Službeni list CG", broj 36/18).

Takođe pri planiranju prostora potrebno je sagledati i sljedeće:

Organizovati prostor na način da omogući cjelogodišnju atraktivnost i otvorenost pa je u tom cilju neophodno osmisliti i mješavinu odgovarajućih namjena sa posebnim akcentom na površine javnog karaktera. Koncept slobodnih i javnih prostora bitan je segment budućeg planskog rješenja i potrebno mu je posvetiti posebnu pažnju

Diverzifikovati planirane sadržaje prema prirodnim karakteristikama lokacije, prevashodno osunčanja, orijentacije i nagiba terena. Na ovaj način treba svakoj namjeni obezbijediti odgovarajući ili optimalan prostor trudeći se da cjeloviti koncept ostane prepoznatljiv i vidljiv.

Saobraćajna i tehnička infrastruktura

Saobraćajnim konceptom treba obuhvatiti i pješačke komunikacije ka Budvi i Bečićima. U duhu susretnog planiranja, sagledati arhitektonska rješenja koja će u odvojenom postupku, putem međunarodnog konkursa, biti paralelno izrađivana za šetalište od Budve do Bečića i u slučaju uspješne realizacije predmetnog konkursa, omogućiti njegovo inkorporiranje u ovo urbanističko rješenje.

Planiranje potrebne tehničke infrastrukture treba bazirati na prethodno provjerenim mogućnostima postojećih mreža i njihovog korišćenja za sadržaje planirane ovim Izmjenama i dopunama UP-a, vodeći računa o uslovima zaštite životne sredine.

Planirati propisno dimenzionisane elektro, hidrotehničke i telekomunikacione instalacije, te savremenu funkcionalnu mrežu u objektima i za potrebe ukupnog zahvata, u skladu sa propisima.

Planirati funkcionalnu hidrantsku mrežu i protivpožarni sistem, te javnu rasvjetu.

Svu infrastrukturu rješavati u svemu poštujući rješenja iz planova višeg reda i uz usaglašavanje sa uslovima koje propisu nadležni organi, institucije i preduzeća. Potrebno je da infrastruktura zadovolji posebne standarde i ponudi savremena tehnološka rješenja.

Potrebno je uraditi procjenu potrebnih ulaganja na opremanju građevinskog zemljišta ponaosob za svaku vrstu tehničke infrastrukture.

Pejzažna arhitektura

Prilikom planiranja zelenih površina izvršiti podjelu po kategorijama zelenila. Slobodne, zelene površine obogatiti biljnim vrstama karakterističnim za predmetno područje i lokalne klimatske uslove.

Izmjenama i dopunama UP-a treba predvidjeti:

- maksimalno očuvanje i uklapanje postojećeg vitalnog i funkcionalnog zelenila u nova urbanistička rješenja;
- uspostavljanje optimalnog odnosa između izgrađenih i slobodnih zelenih površina;
- funkcionalno zoniranje slobodnih površina;
- povezivanje planiranih zelenih površina u jedinstven sistem sa posebnim odnosom prema neposrednom okruženju;
- linijsko zelenilo duž svih javnih komunikacija;
- usklađivanje kompozicionog rješenja sa namjenom (kategorijom) zelenih površina;
- potrebno je koristiti vrste otporne na ekološke uslove sredine i usklađene sa kompozicionim i funkcionalnim zahtjevima.

Smjernice i uslove u vezi navedenog neophodno je pribaviti od institucija nadležnih za poslove zaštite prirode i životne sredine.

Nivelacija, regulacija i parcelacija

Za početak izrade Izmjene i dopune UP-a neophodno je obezbjeđivanje kvalitetnih geodetskih i katastarskih podloga. Plan raditi u digitalnom obliku.

Kod rješavanja nivelacije i regulacije obezbijediti potrebne elemente koji garantuju najpovoljnije funkcionisanje unutar prostora. Koristiti povoljnosti koje u ovom smislu pruža konfiguracija terena, vodeći računa o podobnosti terena za urbanizaciju (na osnovu raspoloživih karata mikroseizmičke rejonizacije za prostor Budve i konkretnu lokaciju).

Grafički prilog sa parcelacijom uraditi na ažurnoj geodetskoj podlozi. Isti mora sadržati tjemena planiranih saobraćajnica, kao i sve druge analitičke podatke neophodne za prenošenje plana na teren.

Grafički prikaz urbanističkih parcela mora biti dat na svim grafičkim prilogima plana sa jasno definisanim granicama urbanističke parcele.

Uslovi za izgradnju objekata i uređenje prostora

Izmjene i dopune UP-a, shodno zakonskim odredbama, moraju da sadrže:

- urbanističko-tehničke uslove za izgradnju objekata i uređenje prostora (vrsta objekta, visina objekta, najveći broj spratova, veličina urbanističke parcele...);
- indekse izgrađenosti i zauzetosti;
- nivelaciona i regulaciona rješenja;
- građevinske i regulacione linije;
- trase infrastrukturnih mreža i saobraćajnica i smjernice za izgradnju infrastrukturnih i komunalnih objekata;
- tačke priključivanja na saobraćajnice, infrastrukturne mreže i komunalne objekte;
- smjernice urbanističkog, arhitektonskog i pejzažnog oblikovanja prostora
- idejna rješenja objekata i sl.

Posebnu pažnju posvetiti održivom urbanističkom oblikovanju prostora i unaprijeđenju identiteta prostora u cjelini, klimatskim promjenama, zelenoj gradnji, kao i adaptivnim, fleksibilnim i integralnim instrumentima za arhitektonsko oblikovanje planiranih sadržaja.

VI. METODOLOGIJA

U postupku izrade Izmjena i dopuna UP-a treba obezbijediti sljedeći planerski pristup:

- sagledavanje ulaznih podataka iz plana višeg reda i druge dokumentacije sa državnog i lokalnog nivoa (razvojna dokumenta, master planovi, studije);
- sagledavanje ulaznih podataka iz PPPNOP po pitanju odredbi i smjernica koje se tiču poštovanja koridora infrastrukture i mjera zaštite zaštićenih prirodnih i kulturnih dobara;
- analizu i ocjenu postojeće planske i studijske dokumentacije;
- analizu uticaja kontaktnih zona na ovaj prostor i obrnuto;
- analizu i ocjenu postojećeg stanja (prirodni, stvoreni i planski uslovi);
- sagledavanje mogućnosti realizacije investicionih ideja vlasnika i korisnika prostora u odnosu na opredjeljenja planova višeg reda i potencijale i ograničenja konkretne lokacije.

Prilikom izrade Izmjena i dopuna UP-a pridržavati se metodologije definisane Pravilnikom o metodologiji izrade planskog dokumenta i bližem načinu organizacije prethodnog učešća javnosti ("Službeni list CG", broj 88/17).

VII. SADRŽAJ PLANSKOG DOKUMENTA

Obim i nivo obrade Izmjena i dopuna UP-a treba dati tako da se u potpunosti primjene odredbe Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata.

Paralelno sa izradom Izmjena i dopuna UP-a predviđena je i izrada strateške procjene uticaja plana na životnu sredinu (u daljem tekstu: SPU) u skladu sa Zakonom o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu ("Službeni list RCG", broj 80/05 i "Službeni list CG", br. 59/11 i 52/16), čije elemente treba ugraditi u plan.

Izmjene i dopune UP-a se izrađuju se na topografsko-katastarskim planovima razmjere 1:1.000; 1:500 ili 1:250 i po utvrđenim fazama i za definisane segmente, treba da bude urađen i prezentovan u analognom i digitalnom formatu.

Digitalni oblik – za tekstualni dio u standardu Microsoft Word i PDF formatu, a grafički u standardu Auto Cad i GIS fromatu.

Izmjene i dopune UP-a se izrađuju na topografsko-katastarskim planovima i katastrima vodova u digitalnoj formi i georeferenciranim ortofoto podlogama, a prezentiraju se na topografsko-katastarskim planovima u analognoj formi izrađenim na papirnoj podlozi i isti moraju biti identični po sadržaju.

Analogne i digitalne forme geodetsko-katastarskih planova moraju biti ovjerene od strane organa uprave nadležnog za poslove katastra.

VIII. OBAVEZE RUKOVODIOCA I STRUČNOG TIMA ZA IZRADU URBANISTIČKOG PROJEKTA

Rukovodilac izrade Izmjene i dopune UP-a će nadležnom Ministarstvu, dostaviti na uvid, odnosno stručnu ocjenu u skladu sa Zakonom, faze: Koncept plana, Nacrt plana i Predlog plana, u skladu sa Pravilnikom o metodologiji izrade planskog dokumenta i bližem načinu organizacije prethodnog učešća javnosti.

Rukovodilac izrade će, saglasno Zakonu, dostaviti Nacrt Izmjena i dopuna UP-a Ministarstvu kako bi se u zakonskom postupku sprovela procedura njegovog utvrđivanja.

Rukovodilac izrade je dužan da u Predlog Izmjena i dopuna UP-a, a nakon sprovedenog postupka javne rasprave i stručne ocjene, ugradi sve prijedloge i mišljenja nadležnih organa.

Predlog Izmjena i dopuna UP-a će rukovodilac izrade dostaviti Ministarstvu, kako bi se u zakonskom postupku sprovela procedura donošenja ovog planskog dokumenta.

Po usvajanju plana, rukovodilac izrade će Ministarstvu predati konačnu verziju Izmjena i dopuna UP-a u adekvatnoj formi koja je definisana Pravilnikom o načinu potpisivanja, ovjeravanja, dostavljanja, arhiviranja i čuvanja planskog dokumenta ("Službeni list CG", br. 76/17 i 73/18).

Na osnovu člana 23 stav 4 Zakona o zdravstvenom osiguranju ("Službeni list CG", br. 6/16, 2/17, 22/17, 13/18 i 67/19), na predlog Ministarstva zdravlja, Vlada Crne Gore, na sjednici od 26. decembra 2019. godine, donijela je

O D L U K U
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ODLUKE O UTVRĐIVANJU LISTE LJEKOVA

Član 1

U Odluci o utvrđivanju Liste lijekova („Službeni list CG“, br. 2/18, 23/18, 77/18 i 6/19) poslije člana 5 dodaje se novi član koji glasi:

“Član 5a

„Postupci odobravanja primjene lijekova započeti do stupanja na snagu ove odluke, završe se na način i po postupku predviđenom članom 4 Odluke o utvrđivanju Liste lijekova („Službeni list CG“, br. 2/18, 23/18, 77/18 i 6/19).“

Član 2

1. U Listi lijekova – Osnovna lista, u redu:

A02 „LJEKOVI ZA LIJEČENJE POREMEĆAJA ACIDITETA, ULKUSNE BOLESTI SA DJELOVANJEM NA PERISTALTIKU“ oznaka A02BA02 red 1 riječi: „0.65 €“ zamjenjuju se riječima: „0.98 €“;

Poslije oznake A02BC05 red 15 dodaje se novi red koji glasi:

A02BC05	esomeprazol	prašak za rastvor za injekciju	Hemofarm	Peptix	40mg	10x40mg	IA03	SZ		29.110 €
---------	-------------	--------------------------------	----------	--------	------	---------	------	----	--	----------

A03F „PROPULZIVI“ oznaka A03FA01 red 3 mijenja se i glasi:

A03FA01	metoklopramid	rastvor za injekciju	Galenika	Klometol	10mg/2ml	10x2ml		Z; SZ	0.510 €	1.700 €
---------	---------------	----------------------	----------	----------	----------	--------	--	-------	---------	---------

A04 „ANTIEMETICI I LJEKOVI ZA SUZBIJANJE NAUZEJE“ oznaka A04AA02 red 2 mijenja se i glasi:

A04AA02	granisetron	film tableta			2mg		IA04/2	RS; SZ		
---------	-------------	--------------	--	--	-----	--	--------	--------	--	--

Oznaka A04AA02 red 3 riječi „6.000 €“ zamjenjuju se riječima: „10.810 €“, a riječi „7.50 €“ zamjenjuju se riječima: „18.01 €“.

A10 „LJEKOVI KOJI SE UPOTREBLJAVAJU U DIJABETESU (ANTIDIJABETICI)“ oznaka A10AB05 red 3 riječi „31.28 €“ zamjenjuju se riječima: „32.09 €“.

A10AE „INSULINI I ANALOZI DUGOG DEJSTVA“ oznaka A10AE05 red 3 riječi: „48.72 €“ zamjenjuju se riječima: „48.41 €“;

Ooznaka A10AE06 red 4 riječi „89.44 €“ zamjenjuju se riječima: „63.69 €“;

Poslije oznake A10AE06 red 4 dodaje se novi red koji glasi:

A10AE56	insulin degludek, liraglutid	rastvor za injekciju	Novo Nordisk	Xultophy	100j./ml + 3.6mg/ml	5x3ml	IA15	RS; SZ	5.600 €	207.930 €*
---------	------------------------------	----------------------	--------------	----------	---------------------	-------	------	--------	---------	------------

A10B „ORALNI ANTIDIJABETICI“ poslije oznake A10BA02 red 4 dodaju se tri nova reda koji glase:

A10BA02	metformin	tableta sa produženim oslobađanjem	Merck	Glucophage XR	500mg	30x500mg		R; SZ	0.240 €	1.810 €
A10BA02	metformin	tableta sa produženim oslobađanjem	Merck	Glucophage XR	750mg	30x750mg		R; SZ	0.190 €	2.130 €
A10BA02	metformin	tableta sa produženim oslobađanjem	Merck	Glucophage XR	1.000mg	30x1.000mg		R; SZ	0.190 €	2.820 €

Oznaka A10BB09 red 6 mijenja se i glasi:

A10BB09	gliklazid	tableta sa modifikovanim oslobađanjem	Hemofarm	Diprian	80mg	30x80mg		R; SZ		1.210 €
---------	-----------	---------------------------------------	----------	---------	------	---------	--	-------	--	---------

poslije oznake A10BD07 red 10 dodaje se novi red koji glasi:

A10BD08	vildagliptin, metformin	film tableta	Novartis Pharma	Eucreas	50mg+1000mg	60x(50mg+1000mg)	IA17/2	RS; SZ		23.550 €
---------	-------------------------	--------------	-----------------	---------	-------------	------------------	--------	--------	--	----------

Oznaka A10BH02 red 14 mijenja se i glasi:

A10BH02	vildagliptin	tableta	Belupo	Agnis	50mg	30x50mg	IA17	RS; SZ	0.270 €	4.100 €
---------	--------------	---------	--------	-------	------	---------	------	--------	---------	---------

Poslije oznake A10BH04 red 16 dodaju se dva nova reda koji glase:

A10BK03	empagliflozin	film tableta	Boehringer Ingelheim	Jardiance	10mg	30x10mg	IA18	RS; SZ		35.380 €*
A10BK03	empagliflozin	film tableta	Boehringer Ingelheim	Jardiance	25mg	30x25mg	IA18	RS; SZ		35.380 €*

Oznaka A10BX07 red 17 riječi: „86.11 €“ zamjenjuju se riječima: „90.99 €“.

A11H „OSTALI MONOKOMPONENTNI VITAMINSKI PREPARATI“ poslije oznake A11HA02 red 1 dodaje se novi red koji glasi:

A11HA02	piridoksin	rastvor za injekciju	Galenika	Bedoxin	50mg/2ml	50x(50mg/2ml)		Z; SZ	0.346 €	5.410 €
---------	------------	----------------------	----------	---------	----------	---------------	--	-------	---------	---------

B01AB „HEPARINI“ oznaka B01AB01 red 2 riječi: „20.99 €“ zamjenjuju se riječima: „26.96 €“.

B01AC „INHIBITORI AGREGACIJE TROMBOCITA (IZUZEV HEPARINA)“ poslije oznake B01AC06 red 4 dodaje se novi red koji glasi:

B01AC24	tikagrelor	film tableta	Astra Zeneca	Brilique	60mg	56x60mg	IB04/1	RK; SZK	2.880 €	53.910 €*
---------	------------	--------------	--------------	----------	------	---------	--------	---------	---------	-----------

B03 „ANTIANEMICI“ oznaka B03BB01 red 7 riječi: „1.99 €“ zamjenjuju se riječima: „2.20 €“.

B05 „SREDSTVA ZA ZAMJENU KRV I PERFUZIONI RASTVORI“ oznaka B05AA01 red 1 riječi: „IB16“ brišu se, a riječi: „27.00 €“ zamjenjuju se riječima: „37.00 €“;

Oznaka B05AA01 red 2 riječi: „IB16/1“ brišu se, a riječi: „21.49 €“ zamjenjuju se riječima: „24.00 €“;

Poslije oznake B05BA02 red 8 dodaje se novi red koji glasi:

B05BA03	glukoza	rastvor za infuziju	B. Braun Medical	Glukoza 5% B. Braun	50g/l	20x100ml		Z; SZ		13.000 €
---------	---------	---------------------	------------------	---------------------	-------	----------	--	-------	--	----------

poslije oznake B05BA03 red 9 dodaje se novi red koji glasi:

B05BA03	glukoza	rastvor za infuziju	B. Braun Medical	Glukoza 5% B. Braun	50g/l	10x500ml		Z; SZ		7.630 €
---------	---------	---------------------	------------------	---------------------	-------	----------	--	-------	--	---------

Poslije oznake B05BA03 red 10 dodaje se novi red koji glasi:

B05BA03	glukoza	rastvor za infuziju	B. Braun Medical	Glukoza 5% B. Braun	50g/l	10x1000ml		Z; SZ		13.000 €
---------	---------	---------------------	------------------	---------------------	-------	-----------	--	-------	--	----------

Poslije oznake B05BA10 red 14 dodaju se četiri nova reda koji glase:

B05BB01	natrijum hlorid	rastvor za infuziju	B. Braun Medical	Natrijum Hlorid 0.9% B. Braun	9g/l	20x100ml		Z; SZ		13.000 €
B05BB01	natrijum hlorid	rastvor za infuziju	B. Braun Medical	Natrijum Hlorid 0.9% B. Braun	9g/l	10x250ml		Z; SZ		7.290 €

B05BB01	natrijum hlorid	rastvor za infuziju	B. Braun Medical	Natrijum Hlorid 0.9% B. Braun	9g/l	10x500ml		Z; SZ		7.880 €
B05BB01	natrijum hlorid	rastvor za infuziju	B. Braun Medical	Natrijum Hlorid 0.9% B. Braun	9g/l	10x1000ml		Z; SZ		12.270 €

C01A „KARDIOTONICI“ poslije oznake C01AA05 red 2 dodaje se novi red koji glasi:

C01AA05	digoksin	rastvor za inj/inf			0,5mg/2ml			Z; SZ		
---------	----------	--------------------	--	--	-----------	--	--	-------	--	--

C01B „ANTIARITMICI“ oznaka C01BD01 red 5 riječi: „SZ“ zamjenjuju se riječima: „Z; SZ“.

C01D „VAZODILATATORI- LJEKOVI ZA LIJEČENJE ANGINE PEKTORIS“ oznaka C01DA14 red 5 riječi: „0.94 €“ zamjenjuju se riječima: „1.51 €“.

C03 „DIURETICI“ oznaka C03BA11 red 2 riječi: „0.73 €“ zamjenjuju se riječima: „0.94 €“.

C07 „BLOKATORI BETAADRENERGIČKIH RECEPTORA“ oznaka C07AB02 red 5 riječi: „0.88 €“ zamjenjuju se riječima: „0.93 €“;

Poslije oznake C07AB02 red 5 dodaju se dva nova reda koji glase:

C07AB02	metoprolol	film tableta sa modifikovanim oslobađanjem	Salutas Pharma	Metoprolol XL Sandoz	47.5mg	30x47.5mg		R; SZ	0.031 €	0.940 €
C07AB02	metoprolol	film tableta sa modifikovanim oslobađanjem	Salutas Pharma	Metoprolol XL Sandoz	95mg	30x95mg		R; SZ	0.031 €	1.790 €

Poslije oznake C07AB07 red 8 dodaje se novi red koji glasi:

C07AB12	nebivolol	tableta	Belupo	Nibel	5mg	28x5mg		RS; SZ	0.080 €	2.230 €
---------	-----------	---------	--------	-------	-----	--------	--	--------	---------	---------

Oznaka C07AB12 red 9 mijenja se i glasi:

C07AB12	nebivolol	tableta	Hemofarm	Barios	5mg	30x5mg		RS; SZ		2.300 €
---------	-----------	---------	----------	--------	-----	--------	--	--------	--	---------

C09A „BLOKATORI KONVERTAZE (ACE- INHIBITORI), MONOKOMPONENTNI“ oznaka C09AA01 red 2 riječi „0.57 €“ zamjenjuju se riječima: „1.03 €“;

Oznaka C09AA01 red 3 riječi: „1.04 €“ zamjenjuju se riječima: „1.50 €“;

Poslije oznake C09AA03 red 9 dodaje se novi red koji glasi:

C09AA04	perindopril	tableta	Krka	Prenessa	4mg	30x4mg		RS; SZ		1.510 €
---------	-------------	---------	------	----------	-----	--------	--	--------	--	---------

Poslije oznake C09AA04 red 10 dodaje se novi red koji glasi:

C09AA04	perindopril	tableta	Krka	Prenessa	8mg	30x8mg		RS; SZ		2.180 €
---------	-------------	---------	------	----------	-----	--------	--	--------	--	---------

Poslije oznake C09AA05 red 13 dodaju se tri nova reda koji glase:

C09AA05	ramipril	tableta	Hemofarm	Prilinda	2,5mg	28x2,5mg		RS; SZ		0.930 €
C09AA05	ramipril	tableta	Krka	Ampril	2,5mg	30x2,5mg		RS; SZ	0.032 €	0.950 €
C09AA05	ramipril	tableta	Hemofarm	Prilinda	5mg	28x5mg		RS; SZ		1.620 €

Poslije oznake C09AA05 red 15 dodaju se dva nova reda koji glase:

C09AA05	ramipril	tableta	Krka	Ampril	5mg	30x5mg		RS; SZ	0.056 €	1.670 €
C09AA05	ramipril	tableta	Hemofarm	Prilinda	10mg	28x10mg		RS; SZ		2.320 €

C09B „ACE - INHIBITORI, KOMBINACIJE“ poslije oznake C09BA05 red 6 dodaju se tri nova reda koji glase:

C09BA05	ramipril, hidrohlortiazid	tableta	Hemofarm	Prilinda plus	2,5mg + 12,5mg	28x(2,5mg+12,5mg)		RS; SZ		1.020 €
C09BA05	ramipril, hidrohlortiazid	tableta	Krka	Ampril HL	2,5mg + 12,5mg	30x(2,5mg+12,5mg)		RS; SZ	0.035 €	1.040 €
C09BA05	ramipril, hidrohlortiazid	tableta	Hemofarm	Prilinda plus	5mg + 25mg	28x(5mg+25mg)		RS; SZ		1.370 €

Poslije oznake C09BA05 red 7 dodaje se novi red koji glasi:

C09BA05	ramipril, hidrohlortiazid	tableta	Krka	Ampril HD	5mg + 25mg	30x(5mg+25mg)		RS; SZ	0.047 €	1.400 €
---------	---------------------------	---------	------	-----------	------------	---------------	--	--------	---------	---------

C09D „ANTAGONISTI RECEPTORA ANGIOTENZINA II, KOMBINACIJE“ poslije oznake C09DA01 red 1 dodaju se tri nova reda koji glase:

C09DX04	valsartan, sakubitril	film tableta	Novartis Pharma	Entresto	26mg+24mg	28x(26mg+24mg)	IC07	RK; SZK		62.280 €*
C09DX04	valsartan, sakubitril	film tableta	Novartis Pharma	Entresto	51mg+49mg	56x(51mg+49mg)	IC07	RK; SZK		124.450 €*
C09DX04	valsartan, sakubitril	film tableta	Novartis Pharma	Entresto	103mg+97mg	56x(103mg+97mg)	IC07	RK; SZK		124.450 €*

C10A „LJEKOVI KOJI SMANJUJU NIVO HOLESTEROLA I TRIGLICERIDA“ oznaka C10AA01 red 1 riječi: „0.51 €“ zamjenjuju se riječima: „0.75 €“;

Oznaka C10AA01 red 2 riječi: „0.62 €“ zamjenjuju se riječima: „1.31 €“.

C10AB „FIBRATI“ dodaje se novi red koji glasi:

C10AB05	fenofibrat	film tableta	Mylan Laboratories	Lipanthyl 145	145mg	30x145mg		RS; SZ	0.190 €	4.000 €
---------	------------	--------------	--------------------	---------------	-------	----------	--	--------	---------	---------

Oznaka C10AB08 red 1 riječi „R; SZ“ zamjenjuju se riječima: „RS; SZ“.

D01AC „DERIVATI IMIDAZOLA I TRIAZOLA“ poslije oznake D01AC02 red 2 dodaju se tri nova reda koji glase:

D05	ANTIPSORIJATICI									
D05BB02	acitretin	kapsule			10mg		ID01	RS; SZ		
D05BB02	acitretin	kapsule			25mg		ID01	RS; SZ		

D06 „ANTIBIOTICI I HEMIOTERAPEUTICI ZA DERMATOLOŠKU PRIMJENU“ dodaje se novi red koji glasi:

D06AX07	gentamicin	mast			0,1%			RS; SZ		
---------	------------	------	--	--	------	--	--	--------	--	--

D07 „KORTIKOSTEROIDI ZA PRIMJENU U LIJEČENJU KOŽNIH BOLESTI“ poslije oznake D07AC04 red 5 dodaje se novi red koji glasi:

D07CC01	betametazon, gentamicin	mast			0,5 mg/g + 1 mg/g			RS; SZ		
---------	-------------------------	------	--	--	-------------------	--	--	--------	--	--

D08 „ANTISEPTICI I DEZIFIKIJENSI“ oznaka D08AG02 red 2 riječi: „3.27 €“ zamjenjuju se riječima: „3.31 €“;

Poslije oznake D08AG02 red 3 dodaju se dva nova reda koji glase:

D10	PREPARATI PROTIV AKNI									
D10BA01	izotretinoin	kapsula			10mg		ID02	RS; SZ		

G01 „LJEKOVI SA ANTIINFektivIM I ANTISEPTIČKIM DJELOVANJEM ZA GINEKOLOŠKU PRIMJENU“ poslije oznake G01AF02 red 3 dodaje se novi red koji glasi:

G01AF15	butokonazol	vaginalni krem	Gedeon Richter	Gynofort	20mg/g	1x5g		RS; SZ		3.580 €*
---------	-------------	----------------	----------------	----------	--------	------	--	--------	--	----------

G03 „POLNI HORMONI I OSTALI LJEKOVI SA DJELOVANJEM NA POLNI SISTEM“ poslije oznake G03GA05 red 14 dodaju se četiri nova reda koji glase:

G03GA05	folitropin alfa - biološki sličan lijek	rastvor za injekciju u napunjenom injekcionom penu	Gedeon Richter	Bemfola	75 i.j./0,125ml	1x0,125ml	IG02	SZ	18.090 €	18.51 €*
G03GA05	folitropin alfa - biološki sličan lijek	rastvor za injekciju u napunjenom injekcionom penu	Gedeon Richter	Bemfola	150 i.j./0,25ml	1x0,25ml	IG02	SZ	18.750 €	37.50 €*
G03GA05	folitropin alfa - biološki sličan lijek	rastvor za injekciju u napunjenom injekcionom penu	Gedeon Richter	Bemfola	225 i.j./0,375ml	1x0,375ml	IG02	SZ	18.800 €	56.42 €*
G03GA05	folitropin alfa - biološki sličan lijek	rastvor za injekciju u napunjenom injekcionom penu	Gedeon Richter	Bemfola	300 i.j./0,5ml	1x0,5ml	IG02	SZ	18.170 €	76.16 €*

Poslije oznake G03GA06 red 19 dodaju se četiri nova reda koji glase:

G03GA08	horiogonadotropin alfa	rastvor za injekciju u napunjenom injekcionom penu	Merck	Ovitrelle	250mcg/0.5ml	1x0.5ml	IG02	SZ	24.200 €	24.200 €
G03GA09	korifolitropin alfa	rastvor za injekciju	NV Organon	Elonva	100mcg/0.5ml	1x0.5ml	IG02	SZ		398.090 €
G03GA09	korifolitropin alfa	rastvor za injekciju	NV Organon	Elonva	150mcg/0.5ml	1x0.5ml	IG02	SZ		439.290 €
G03GA30	folitropin alfa, lutropin alfa	prašak i rastvarač za rastvor za injekciju	Merck	Pergoveris	150i.j. + 75i.j.	1x(150i.j. + 75i.j.)	IG02	SZ	68.790 €	68.790 €

G04C „LJEKOVI U TERAPIJI BENIGNE HIPERTROFIJE PROSTATE“ dodaju se tri nova reda koji glase:

G04CA02	tamsulosin	kapsula sa produženim oslobađanjem, tvrda	Pharma Swiss	Tamsol	0,4mg	30x0,4mg		RS; SZ	0.100 €	3.120 €
G04CA03	terazosin	tableta	Lek	Kornam	2mg	20x2mg		RS; SZ	0.086 €	1.730 €
G04CA03	terazosin	tableta	Lek	Kornam	5mg	20x5mg		RS; SZ	0.170 €	3.460 €

H01A „HORMONI PREDNJEG REŽNJA HIPOFIZE“ oznaka H01AC01 red 2 briše se.

Poslije oznake H01AC01 red 2 dodaju se četiri nova reda koji glase:

H01AC01	somatropin - biološki lijek	prašak i rastvarač za rastvor za injekciju u napunjenom injekcionom penu	Pfizer	Genotropin	5.3mg/ml	1x(5.3mg/ml)	IH01	RK; SZK	12.540 €	100.630 €*
H01AC01	somatropin - biološki lijek	rastvor za injekciju u penu sa uloškom	Merck	Saizen	5.83mg/ml	1x1.03ml	IH01	RK; SZK		114.860 €*
H01AC01	somatropin - biološki lijek	rastvor za injekciju u penu sa uloškom	Merck	Saizen	8mg/ml	1x1.5ml	IH01	RK; SZK		229.720 €*
H01AC01	somatropin - biološki lijek	rastvor za injekciju u penu sa uloškom	Merck	Saizen	8mg/ml	1x2.5ml	IH01	RK; SZK		359.840 €*

Oznaka H01AC01 red 5 mijenja se i glasi:

H01AC01	somatropin - biološki lijek	prašak i rastvarač za rastvor za injekciju u napunjenom injekcionom penu	Pfizer	Genotropin	12mg/ml	1x(12mg/ml)	IH01	RK; SZK	11.900 €	214.310 €*
---------	-----------------------------	--	--------	------------	---------	-------------	------	---------	----------	------------

Oznaka H01AC01 red 6 riječi: „342.04 €*“ zamjenjuju se riječima: „342.20 €*“.

H01C „HORMONI HIPOTALAMUSA“ oznaka H01CC01 red 8 riječi „32.17 €*“ zamjenjuju se riječima: „29.26 €*“.

J01C „BETA - LAKTAMSKI PENICILINI“ oznaka J01CA04 red 3 riječi „0.67 €*“ zamjenjuju se riječima: „0.70 €*“;

Poslije oznake J01CA04 red 3 dodaje se novi red koji glasi:

J01CA04	amoksicilin	kapsula	Medochemie	Moxilen	500mg	16x500mg		R; SZ		0.670 €
---------	-------------	---------	------------	---------	-------	----------	--	-------	--	---------

Oznaka J01CR02 red 20 riječi „2.60 €*“ zamjenjuju se riječima: „3.07 €*“.

J01D „CEFALOSPORINI“ oznaka J01DD08 red 15 riječi: „RS; SZ“ zamjenjuju se riječima: „R; SZ“;

oznaka J01DD08 red 16 riječi: „RS; SZ“ zamjenjuju se riječima: „R; SZ“.

J01F „MAKROLIDI I LINKOZAMIDI“ oznaka J01FA10 red 10 riječi „1.08 €*“ zamjenjuju se riječima: „1.30 €*“.

J01G „AMINOGLIKOZIDI“ poslije oznake J01GB03 red 3 dodaje se novi red koji glasi:

J01GB03	gentamicin	rastvor za injekciju	Galenika	Gentamicin	80mg/2ml	10x(80mg/2ml)		Z; SZ	0.810 €	2.700 €
---------	------------	----------------------	----------	------------	----------	---------------	--	-------	---------	---------

J01M „HINOLONI“ oznaka J01MB04 red 7 briše se.

J01X „OSTALI ANTIBIOTICI“ poslije oznake J01XA01 red 1 dodaje se novi red koji glasi:

J01XA01	vankomicin #	prašak za rastvor za infuziju	Vianex	Voxin	500mg	1x500mg	IJ01	SZ		1.710 €
---------	--------------	-------------------------------	--------	-------	-------	---------	------	----	--	---------

Poslije oznake J01XD01 red 3 dodaje se novi red koji glasi:

J01XX01	fosfomicin	granule za oralni rastvor	Zambon Switzerland Ltd.	Monural	3g	1x3g	IJ01/2	RS; SZ	2.530 €	2.530 €
---------	------------	---------------------------	-------------------------	---------	----	------	--------	--------	---------	---------

J05A „LJEKOVI SA DIREKTNIM DJELOVANJEM NA VIRUSE“ oznaka J05AB04 red 4 briše se;

Oznaka J05AE01 red 6 briše se;

Poslije oznake J05AF06 red 12 dodaje se novi red koji glasi:

J05AF07	tenofovir	film tableta			245mg		IJ19/1	RK; SZK		
---------	-----------	--------------	--	--	-------	--	--------	---------	--	--

Oznaka J05AG03 red 13 riječi „188.09 €*“ zamjenjuju se riječima „100.19 €*“;

Poslije oznake J05AG03 red 13 dodaje se novi red koji glasi:

J05AP01	ribavirin	kapsula, tvrda	Schering-Plough	Rebetol	200mg	140x200mg	IJ17	RK; SZK	7.100 €	196.000 €
---------	-----------	----------------	-----------------	---------	-------	-----------	------	---------	---------	-----------

Poslije oznake J05AP54 red 14 dodaju se dva nova reda koji glase:

J05AP55	sofosbuvir, velpatasvir	film tableta	Gilead	Epclusa	400mg+100mg	28x(400mg+100mg)	IJ30	RK; SZK	523.120 €	14,647.480 €*
J05AP57	glekaprevir, pibrentasvir	film tableta	AbbVie	Maviret	100mg+40mg	84x(100mg+40mg)	IJ29	RK; SZK		13,459.930 €*

oznaka J05AX08 red 19 riječi "IJ18/1" zamjenjuju se riječima "IJ18", a riječi "491.31 €" zamjenjuju se riječima "416.25 €";

oznaka J05AX12 red 20 riječi "IJ18/1" zamjenjuju se riječima "IJ18";

oznaka J05AX16 red 21 briše se;

oznaka J05AX67 red 23 briše se.

J07A "BAKTERIJSKE VAKCINE" poslije oznake J07AG01 red 1 dodaje se novi red koji glasi:

J07AG01	vakcina protiv hemofilusa influence tip B, konjugovana	prašak i rastvarač za rastvor za injekciju	Sanofi Pasteur	Act-HIB	10mcg/0,5ml	1 x 0,5ml		Z; SZ		6.760 €
---------	--	--	----------------	---------	-------------	-----------	--	-------	--	---------

J07B "VIRUSNE VAKCINE" poslije oznake J07BB02 red 4 dodaje se novi red koji glasi:

J07BB02	vakcina protiv gripa (inaktivisana, rascijepana virusna čestica)	suspenzija za injekciju u napunjenom injekcionom špricu			(15mcg + 15mcg + 15mcg)/0,5ml		IJ26	Z; SZ		
---------	--	---	--	--	-------------------------------	--	------	-------	--	--

Oznaka J07BB02 red 5 mijenja se i glasi:

J07BB02	vakcina protiv gripa (inaktivisana, rascijepana virusna čestica)	suspenzija za injekciju u napunjenom injekcionom špricu			(15mcg + 15mcg + 15mcg + 15mcg)/0,5ml		IJ26	Z; SZ		
---------	--	---	--	--	---------------------------------------	--	------	-------	--	--

Oznaka J07BD52 red 11 mijenja se i glasi:

J07BD52	vakcina protiv morbila, rubeole i parotitisa, živa atenuirana	prašak i rastvarač za rastvor za injekciju	Merck Sharp & Dohme BV	M-M-RVaxPRO	1x10exp3 CCID50 + 12,5x10exp3 CCID50 + 1x10exp3 CCID50 (0,5ml)	10 bočica sa praškom + 10x0,5ml rastvarača u napunjenim injekcionim špricima	IJ26	Z; SZ		78.720 €
---------	---	--	------------------------	-------------	--	--	------	-------	--	----------

Poslije oznake J07BL01 red 14 dodaje se novi red koji glasi:

J07BM03	vakcina protiv humanog papilomavirusa 9-ovalentna (tipovi 6, 11, 16, 18, 31, 33, 45, 52, 58), rekombinantna, adsorbovana	suspenzija za injekciju u napunjenom injekcionom špricu	Merck Sharp & Dohme BV	Gardasil 9	30mcg/0.5ml + 40mcg/0.5ml + 60mcg/0.5ml + 40mcg/0.5ml + 20mcg/0.5ml + 20mcg/0.5ml + 20mcg/0.5ml + 20mcg/0.5ml	1x0,5ml		Z; SZ		114.440 €
---------	--	---	------------------------	------------	---	---------	--	-------	--	-----------

poslije oznake J07CA06 red 15 dodaje se novi red koji glasi:

J07CA06	vakcina protiv H. influenzae tip B, adsorbovana difterije i tetanusa i acelularna pertusisa i inaktivisana poliomijelitisa 1, 2 i 3	prašak i suspenzija za suspenziju za injekciju u napunjenom injekcionom špricu	Sanofi Pasteur	Pentaxim	(30i.j.+40i.j.+25mcg+25mcg+40DJ+8DJ+32DJ+10mcg)/0.5ml	1 x 0,5ml	IJ26	Z; SZ		17.290 €
---------	---	--	----------------	----------	---	-----------	------	-------	--	----------

L01A "ALKILIRAJUĆI CITOSTATICI" poslije oznake L01AA02 red 5 dodaje se novi red koji glasi:

L01AA02	hlorambucil	kapsula			2mg		IL02	RS; SZ		
---------	-------------	---------	--	--	-----	--	------	--------	--	--

L01B "ANTIMETABOLITI" poslije oznake L01BA01 red 4 dodaju se dva nova reda koji glase:

L01BA01	metotreksat	rastvor za injekciju u napunjenom injekcionom špricu			10mg/ml		IL06	Z; SZ		
L01BA01	metotreksat	rastvor za injekciju u napunjenom injekcionom špricu			20mg/ml		IL06	Z; SZ		

Oznaka L01BA04 red 5 mijenja se i glasi:

L01BA04	pemetreksed	prašak za koncentrat za rastvor za infuziju	Pharmachemie B.V	Pemetreksed Pliva	500mg	1x500mg	IL07	SZK		450.260 €
---------	-------------	---	------------------	-------------------	-------	---------	------	-----	--	-----------

Poslije oznake L01BC05 red 15 dodaje se novi red koji glasi:

L01BC05	gemcitabin	prašak za rastvor za infuziju	Vianex	Gemnil	200mg	1x200mg	IL10	SZ		3.950 €
---------	------------	-------------------------------	--------	--------	-------	---------	------	----	--	---------

Poslije oznake L01BC05 red 16 dodaje se novi red koji glasi:

L01BC05	gemcitabin	prašak za rastvor za infuziju	Vianex	Gemnil	1000mg	1x1000mg	IL10	SZ		11.080 €
---------	------------	-------------------------------	--------	--------	--------	----------	------	----	--	----------

Oznaka L01BC06 red 19 briše se;

Poslije oznake L01BC06 red 19 dodaje se novi red koji glasi:

L01BC06	kapecitabin	film tableta	Remedica Ltd	Xalvobin	500mg	120x500mg		RS; SZ		68.670 €
---------	-------------	--------------	--------------	----------	-------	-----------	--	--------	--	----------

Oznaka L01BC06 red 20 briše se.

L01C "PODOFILINSKI DERIVATI I BILJNI ALKALOIDI" oznaka L01CA04 red 3 riječi: "IL11/1" brišu se;

oznaka L01CB01 red 4 riječi "IL12" brišu se;

oznaka L01CB01 red 5 riječi "IL12" brišu se;

oznaka L01CD01 red 6 riječi "22.22 €" zamjenjuju se riječima "18.00 €";

poslije oznake L01CD01 red 6 dodaju se dva nova reda koji glase:

L01CD01	paklitaksel	koncentrat za rastvor za infuziju	Sindan-Pharma	Sindaxel	30mg/5ml	1x(30mg/5ml)		SZ		18.850 €
L01CD01	paklitaksel	prašak za suspenziju za infuziju	Celgene Europe Ltd.	Abraxane	100mg	1x100mg		SZ		288.380 €*

Oznaka L01CD02 red 9 briše se;

Poslije oznake L01CD02 red 9 dodaje se novi red koji glasi:

L01CD02	docetaksel	koncentrat za rastvor za infuziju	Sindan-Pharma	Docetaxel Actavis	20mg/ml	1x(20mg/1ml)		SZ		17.250 €
---------	------------	-----------------------------------	---------------	-------------------	---------	--------------	--	----	--	----------

Oznaka L01CD02 red 10 riječi "17.25 €" zamjenjuju se riječima "15.53 €";

Poslije oznake L01CD02 red 10 dodaju se dva nova reda koji glase:

L01CD02	docetaksel	koncentrat za rastvor za infuziju	Hospira	Docetaxel	20mg/2ml	1x2ml		SZ		15.530 €
L01CD02	docetaksel	koncentrat za rastvor za infuziju	Sindan-Pharma	Docetaxel Actavis	80mg/4ml	1x(80mg/4ml)		SZ		64.420 €

Oznaka L01CD02 red 11 riječi "64.42 €" zamjenjuju se riječima "57.98 €";

Poslije oznake L01CD02 red 11 dodaje se novi red koji glasi:

L01CD02	docetaksel	koncentrat za rastvor za infuziju	Hospira	Docetaxel	80mg/8ml	1x8ml		SZ		58.000 €
---------	------------	-----------------------------------	---------	-----------	----------	-------	--	----	--	----------

Poslije oznake L01CD02 red 12 dodaje se novi red koji glasi:

L01CD02	docetaksel	koncentrat za rastvor za infuziju	Hospira	Docetaxel	160mg/16ml	1x16ml		SZ		116.000 €
---------	------------	-----------------------------------	---------	-----------	------------	--------	--	----	--	-----------

L01D "CITOSTATSKI ANTIBIOTICI" oznaka L01DC01 red 7 riječi: "IL17" brišu se.

L01X "OSTALI CITOSTATICI" oznaka L01XA03 red 7 riječi: "5.97 €" zamjenjuju se riječima: "21.61 €";

Oznaka L01XA03 red 8 riječi: "7.96 €" zamjenjuju se riječima: "43.22 €";

Poslije oznake L01XA03 red 8 dodaje se novi red koji glasi:

L01XA03	oksaliplatin	koncentrat za rastvor za infuziju	Sindan-Pharma	Sinoxal	100mg/20ml	1x(100mg/20ml)		SZ		41.670 €
---------	--------------	-----------------------------------	---------------	---------	------------	----------------	--	----	--	----------

Poslije oznake L01XC02 red 11 dodaje se novi red koji glasi:

L01XC02	rituksimab - biološki lijek	rastvor za injekciju	Roche	Mabthera	1600mg/13.4ml	1x13.4ml	IL19/2	SZK		1,653.200 €
---------	-----------------------------	----------------------	-------	----------	---------------	----------	--------	-----	--	-------------

oznaka L01XC03 red 13 riječi "1,484.65 €" zamjenjuju se riječima "1,732.12 €*";

oznaka L01XC07 red 15 riječi "1,055.07 €" zamjenjuju se riječima "1,160.340 €*";

oznaka L01XC07 red 16 riječi "263.44 €" zamjenjuju se riječima "306.230 €*";

Poslije oznake L01XC07 red 16 dodaje se novi red koji glasi:

L01XC08	panitumumab	koncentrat za rastvor za infuziju	Amgen	Vectibix	20mg/ml	1x5ml	IL80	SZK		333.070 €
---------	-------------	-----------------------------------	-------	----------	---------	-------	------	-----	--	-----------

oznaka L01XC18 red 20 riječi: "prašak za koncentrat za rastvor za infuziju" zamjenjuju se riječima: "koncentrat za rastvor za infuziju";

oznaka L01XE01 red 21 briše se;

oznaka L01XE01 red 22 riječi: "826.70 €" zamjenjuju se riječima: "182.00 €";

oznaka L01XE04 red 25 riječi: "34.380 €" zamjenjuju se riječima: "33.860 €", a riječi: "962.54 €" zamjenjuju se riječima: "948.100 €";

oznaka L01XE04 red 26 riječi: "68.530 €" zamjenjuju se riječima: "67.500 €", a riječi: "1,918.93€" zamjenjuju se riječima: "1,890.15 €";

oznaka L01XE04 red 27 riječi: "136.550 €" zamjenjuju se riječima: "134.540 €", a riječi: "3,824.64 €" zamjenjuju se riječima: "3,767.27 €";

poslije oznake L01XE10 red 31 dodaje se novi red koji glasi:

L01XE11	pazopanib	film tableta	Novartis Pharma	Votrient	200mg	30x200mg	IL73	RK; SZK		646.480 €*
---------	-----------	--------------	-----------------	----------	-------	----------	------	---------	--	------------

Poslije oznake L01XE15 red 33 dodaje se deset novih redova koji glase:

L01XE16	krizotinib	kapsula tvrda	Pfizer	Xalkori	200mg	60x200mg	IL89	RK; SZK		4,192.000 €*
L01XE16	krizotinib	kapsula tvrda	Pfizer	Xalkori	250mg	60x250mg	IL89	RK; SZK		4,450.000 €*
L01XE23	dabrafenib	kapsula tvrda	Novartis Pharma	Tafinlar	75mg	120x75mg	IL33/2	RK; SZK		5,986.330 €*
L01XE25	trametinib	film tableta	Novartis Pharma	Mekinist	2mg	30x2mg	IL33	RK; SZK		4,973.330 €*
L01XE33	palbociklib	kapsula tvrda	Pfizer	Ibrance	75mg	21x75mg	IL81	RK; SZK		3,747.360 €*
L01XE33	palbociklib	kapsula tvrda	Pfizer	Ibrance	100mg	21x100mg	IL81	RK; SZK		3,747.360 €*
L01XE33	palbociklib	kapsula tvrda	Pfizer	Ibrance	125mg	21x125mg	IL81	RK; SZK		4,407.500 €*
L01XE35	osimertinib	film tableta	Astra Zeneca	Tagrisso	40mg	30x40mg	IL87	RK; SZK	209.450 €	6,283.510 €*
L01XE35	osimertinib	film tableta	Astra Zeneca	Tagrisso	80mg	30x80mg	IL87	RK; SZK	209.450 €	6,283.510 €*
L01XE36	alektinib	kapsula tvrda	Roche	Alecensa	150mg	224x150mg	IL78	RK; SZK		5,303.600 €*

Poslije oznake L01XE38 red 34 dodaje se novi red koji glasi:

L01XE42	ribociklib	film tableta	Novartis Pharma	Kisqali	200mg	63x200mg	IL81	RK; SZK		3,037.550 €*
---------	------------	--------------	-----------------	---------	-------	----------	------	---------	--	--------------

L02B "ANTAGONISTI HORMONA" poslije oznake L02BA03 red 2 dodaje se novi red koji glasi:

L02BA03	fulvestrant	rastvor za injekciju u napunjenom injekcionom špricu	Pliva	Fulvestrant Pliva	250mg/5ml	2x(250mg/5ml)	IL43	SZ	6.010 €	360.670 €
---------	-------------	--	-------	-------------------	-----------	---------------	------	----	---------	-----------

L03A "CITOKINI I IMUNOMODULATORI" oznaka L03AB04 red 3 mijenja se i glasi:

L03AB04	interferon alfa 2a	rastvor za injekciju u napunjenom injekcionom špricu			3 MU/0,5ml		IL48	Z; SZ		
---------	--------------------	--	--	--	------------	--	------	-------	--	--

Poslije oznake L03AX03 red 10 dodaje se novi red koji glasi:

L03AX13	glatiramer acetat	rastvor za injekciju u napunjenom injekcionom špricu	Teva	Copaxone	20mg/ml	28x(20mg/ml)	IL49	RK; SZK		646.500 €*
---------	-------------------	--	------	----------	---------	--------------	------	---------	--	------------

L04 "IMUNOSUPRESIVI" poslije oznake L04AA06 red 5 dodaju se dva nova reda koji glase:

L04AA18	everolimus	tableta			0,25mg		IL91	RS; SZ		
L04AA18	everolimus	tableta			0,5mg		IL91	RS; SZ		

Poslije oznake L04AA27 red 7 dodaju se dva nova reda koji glase:

L04AA29	tofacinib	film tableta	Pfizer	Xeljanz	5mg	56x5mg	IL85	RK; SZK	23.280 €	651.970 €
L04AA31	teriflunomid	tableta	Sanofi Aventis	Aubagio	14mg	28x14mg	IL49	RK; SZK		740.740 €*

Poslije oznake L04AA36 red 10 dodaje se novi red koji glasi:

L04AA40	kladribin	tableta	Nerpharma S.R.L.	Mavenclad	10mg	1x10mg	IL86	RK; SZK	72.810 €	2,141.540 €*
---------	-----------	---------	------------------	-----------	------	--------	------	---------	----------	--------------

Oznaka L04AB04 red 16 mijenja se i glasi:

L04AB04	adalimumab - biološki lijek	rastvor za injekciju u napunjenom injekcionom špricu	AbbVie Biotechnology Deutschland GmbH	Humira	20mg/0,2ml	2x(20mg/0,2ml)	IL62/1	RK; SZK		429.940 €*
---------	-----------------------------	--	---------------------------------------	--------	------------	----------------	--------	---------	--	------------

oznaka L04AB04 red 18 riječi: "40mg/0,8ml" zamjenjuju se riječima: "80mg/0,8ml", a riječi: "2x(40mg/0,8ml)" zamjenjuju se riječima: "1x(80mg/0,8ml)";

oznaka L04AC07 red 24 riječi: "koncentrat za rastvor za infuziju" zamjenjuju se riječima: "rastvor za injekciju u napunjenom injekcionom špricu";

Poslije oznake L04AC07 red 24 dodaje se novi red koji glasi:

L04AC10	sekukinumab	rastvor za injekciju u napunjenom injekcionom špricu	Novartis Pharma	Cosentyx	150mg	2x(150mg/1ml)	IL84	RK; SZK	31.810 €	1,029.710 €*
---------	-------------	--	-----------------	----------	-------	---------------	------	---------	----------	--------------

Poslije oznake L04AD01 red 33 dodaju se tri nova reda koji glase:

L04AD02	takrolimus	tableta sa produženim oslobađanjem			0,75mg			RS; SZ		
L04AD02	takrolimus	tableta sa produženim oslobađanjem			1mg			RS; SZ		
L04AD02	takrolimus	tableta sa produženim oslobađanjem			4mg			RS; SZ		

M01A „NESTEROIDNI ANTIINFLAMATORNI I ANTIREUMATSKI LJEKOVI” oznaka M01AB05 red 1 riječi “0.50 €” zamjenjuju se riječima “0.77 €”;
oznaka M01AB05 red 2 riječi: “0.96 €” zamjenjuju se riječima: “1.92 €”;
oznaka M01AB05 red 3 riječi: “0.44 €” zamjenjuju se riječima: “0.80 €”;
oznaka M01AE01 red 10 briše se;
oznaka M01AE02 red 11 riječi: “1.24 €” zamjenjuju se riječima: “1.30 €”;
poslije oznake M01AE02 red 11 dodaju se dva nova reda koji glase:

M01AE03	ketoprofen	film tableta	Lek	Ketonal Forte	100mg	20x100mg		R; SZ	0.120 €	1.270 €
M01AE03	ketoprofen	rastvor za injekciju	Lek	Ketonal	100mg/2ml	10x2ml		Z; SZ		3.080 €

M03A “MIORELAKSANSI SA PERIFERNIM DJELOVANJEM” oznaka M03AC09 red 4 riječi: “40.34 €” zamjenjuju se riječima: “37.19 €”.

M05BA “BISFOSFANATI” oznaka M05BX04 red 8 riječi: “SZK” zamjenjuju se riječima: “SZ”.

N01B “LOKALNI ANESTETICI” oznaka N01BB02 red 3 mijenja se i glasi:

N01BB02	lidokain hlorid	rastvor za injekciju	Galenika	Lidokain-Hlorid 1%	10mg/ml (3,5ml)	10x3.5ml		Z; SZ		1.520 €
---------	-----------------	----------------------	----------	--------------------	-----------------	----------	--	-------	--	---------

Oznaka N01BB52 red 7 mijenja se i glasi:

N01BB52	lidokain, adrenalin	rastvor za injekciju	Galenika	Lidokain 2% - Adrenalin	(40mg + 0,025mg)/2ml	50x2ml		Z; SZ		6.170 €
---------	---------------------	----------------------	----------	-------------------------	----------------------	--------	--	-------	--	---------

N02B “OSTALI ANALGETICI I ANTIPIRETICI” oznaka N02BE01 red 4 riječi: “0.95 €” zamjenjuju se riječima: “1.00 €”.

N03A “ANTIPILEPTICI” oznaka N03AA02 red 2 riječi: “1.32 €” zamjenjuju se riječima: “1.44 €”;

oznaka N03AX14 red 31 briše se;

oznaka N03AX14 red 32 briše se;

oznaka N03AX16 red 33 mijenja se i glasi:

N03AX16	pregabalin - originator	kapsula, tvrda	Pfizer	Lyrica	75mg	56x75mg	IN15/1	RS; SZ	0.620 €	8.760 €*
---------	-------------------------	----------------	--------	--------	------	---------	--------	--------	---------	----------

Oznaka N03AX16 red 34 mijenja se i glasi:

N03AX16	pregabalin - originator	kapsula, tvrda	Pfizer	Lyrica	150mg	56x150mg	IN15/1	RS; SZ	0.490 €	13.840 €*
---------	-------------------------	----------------	--------	--------	-------	----------	--------	--------	---------	-----------

Oznaka N03AX16 red 35 mijenja se i glasi:

N03AX16	pregabalin - originator	kapsula, tvrda	Pfizer	Lyrica	300mg	56x300mg	IN15/1	RS; SZ	0.390 €	22.120 €
---------	-------------------------	----------------	--------	--------	-------	----------	--------	--------	---------	----------

Poslije oznake N03AX16 red 35 dodaju se dva nova reda koji glase:

N03AX16	pregabalin - generička paralela	kapsula, tvrda	Mylan Hungary	Pregabalin Mylan Pharma	75mg	56x75mg	IN15/1	RS; SZ	0.520 €	7.300 €
N03AX16	pregabalin - generička paralela	kapsula, tvrda	Mylan Hungary	Pregabalin Mylan Pharma	150mg	56x150mg	IN15/1	RS; SZ	0.400 €	11.130 €

N05A “ANTIPSIHOTICI” poslije oznake N05AH03 red 16 dodaje se novi red koji glasi:

N05AH03	olanzapin	tableta	Actavis	Onzapin	5mg	28x5mg	IN18	RS; SZ	0.590 €	8.230 €
---------	-----------	---------	---------	---------	-----	--------	------	--------	---------	---------

poslije oznake N05AH03 red 17 dodaje se novi red koji glasi:

N05AH03	olanzapin	tableta	Actavis	Onzapin	10mg	28x10mg	IN18	RS; SZ	0.550 €	15.440 €
---------	-----------	---------	---------	---------	------	---------	------	--------	---------	----------

Poslije oznake N05AH04 red 20 dodaje se novi red koji glasi:

N05AH04	kvetiapin	tableta sa produženim oslobađanjem			50mg		IN18	RS; SZ		
---------	-----------	------------------------------------	--	--	------	--	------	--------	--	--

Poslije oznake N05AX13 red 35 dodaju se četiri nova reda koji glase:

N05AX15	kariprazin	kapsula tvrda	Gedeon Richter	Reagila	1,5mg	28x1,5mg	IN06/2	RS; SZ	5.430 €	119.080 €*
N05AX15	kariprazin	kapsula tvrda	Gedeon Richter	Reagila	3mg	28x3mg	IN06/2	RS; SZ	2.710 €	119.080 €*
N05AX15	kariprazin	kapsula tvrda	Gedeon Richter	Reagila	4,5mg	28x4,5mg	IN06/2	RS; SZ	1.810 €	119.080 €*
N05AX15	kariprazin	kapsula tvrda	Gedeon Richter	Reagila	6mg	28x6mg	IN06/2	RS; SZ	1.360 €	119.080 €*

N05B “ANKSIOLITICI” poslije oznake N05BA01 red 8 dodaje se novi red koji glasi:

N05BA01	diazepam	rastvor za injekciju	Galenika	Bensedin	10mg/2ml	10x2ml		Z; SZ	0.140 €	1.400 €
---------	----------	----------------------	----------	----------	----------	--------	--	-------	---------	---------

oznaka N05BA06 red 10 riječi “0.57 €” zamjenjuju se riječima “0.70 €”;

oznaka N05BA08 red 12 riječi “0.40 €” zamjenjuju se riječima “0.50 €”.

N06A “ANTIDEPRESIVI” N06AB03 red 6 riječi “0.78 €” zamjenjuju se riječima “2.00 €”;

oznaka N06AB06 red 8 riječi “3.82 €” zamjenjuju se riječima “2.20 €”;

poslije oznake N06AB06 red 8 dodaje se novi red koji glasi:

N06AB06	sertralín	film tableta	Hemofarm	Sigene	50mg	28x50mg	IN07/3	RS; SZ		2.200 €
---------	-----------	--------------	----------	--------	------	---------	--------	--------	--	---------

oznaka N06AB06 red 9 riječi “26.60 €” zamjenjuju se riječima “3.96 €”;

poslije oznake N06AB06 red 9 dodaju se dva nova reda koji glase:

N06AB06	sertralín	film tableta	Hemofarm	Sigene	100mg	28x100mg	IN07/3	RS; SZ		3.960 €
N06AB10	escitalopram	film tableta	Belupo	Citram	10mg	28x10mg	IN07/3	RS; SZ	0.103 €	2.870 €

N07X “OSTALI LJEKOVI KOJI DJELUJU NA NERVENNI SISTEM” poslije oznake N07XX02 red 1 dodaju se dva nova reda koji glase:

N07XX09	dimetilfumarat	gastrorezistentna kapsula, tvrda	Biogen Idec Denmark	Tecfidera	120mg	14x120mg	IL49	RK; SZK		126.54 €*
N07XX09	dimetilfumarat	gastrorezistentna kapsula, tvrda	Biogen Idec Denmark	Tecfidera	240mg	56x240mg	IL49	RK; SZK		897.40 €*

R03AK “ADRENERGICI I DRUGI LJEKOVI ZA OPSTRUKTIVNE PLUĆNE BOLESTI U KOMBINACIJI” oznaka R03AK06 red 4 mijenja se i glasi:

R03AK06	flutikazon propionat, salmeterol	prašak za inhalaciju, podijeljen	Glaxo Smith Kline	Seretide Diskus	250mcg + 50mcg	1x60 doza	IR03/1	RS; SZ	0.550 €	16.370 €
---------	----------------------------------	----------------------------------	-------------------	-----------------	----------------	-----------	--------	--------	---------	----------

Poslije oznake R03AK06 red 4 dodaje se novi red koji glasi:

R03AK06	flutikazon propionat, salmeterol	prašak za inhalaciju, podijeljen	Aeropharm	Airflusal Forspiro	250mcg + 50mcg	1x60 doza	IR03/1	RS; SZ	0.510 €	15.590 €
---------	----------------------------------	----------------------------------	-----------	--------------------	----------------	-----------	--------	--------	---------	----------

Oznaka R03AK06 red 5 mijenja se i glasi:

R03AK06	flutikazon propionat, salmeterol	prašak za inhalaciju, podijeljen	Glaxo Smith Kline	Seretide Diskus	500mcg + 50mcg	1x60 doza	IR03/1	RS; SZ	0.710 €	21.180 €
---------	----------------------------------	----------------------------------	-------------------	-----------------	----------------	-----------	--------	--------	---------	----------

Poslije oznake R03AK06 red 5 dodaje se novi red koji glasi:

R03AK06	flutikazon propionat, salmeterol	prašak za inhalaciju, podijeljen	Aeropharm	Airflusal Forspiro	500mcg + 50mcg	1x60 doza	IR03/1	RS; SZ	0.670 €	20.170 €
---------	----------------------------------	----------------------------------	-----------	--------------------	----------------	-----------	--------	--------	---------	----------

Poslije oznake R03AK07 red 7 dodaje se novi red koji glasi:

R03AK07	budesonid, formoterol	prašak za inhalaciju	Astra Zeneca	Symbicort Turbuhaler	160mcg + 4,5mcg	120x(160mcg + 4,5mcg)	IR03/1	RS; SZ		28.270 €
---------	-----------------------	----------------------	--------------	----------------------	-----------------	-----------------------	--------	--------	--	----------

Poslije oznake R03AK07 red 8 dodaje se novi red koji glasi:

R03AL04	indakaterol, glikopironijum bromid	prašak za inhalaciju, tvrda kapsula	Novartis Pharma	Ultibro Breezhaler	85mcg+ 43mcg	30x(85mcg+ 43mcg)	IR04/1	RS; SZ	1.170 €	37.620 €*
---------	------------------------------------	-------------------------------------	-----------------	--------------------	--------------	-------------------	--------	--------	---------	-----------

R03D “DRUGI LJEKOVI ZA SISTEMSKU PRIMJENU U OPSTRUKTIVNIM BOLESTIMA PLUĆA” poslije oznake R03DC03 red 11 dodaje se novi red koji glasi:

R03DX05	omalizumab	rastvor za injekciju	Novartis Pharma	Xolair	150mg/ml	1x(150mg/1ml)	IR11	SZK	33.730 €	316.220 €*
---------	------------	----------------------	-----------------	--------	----------	---------------	------	-----	----------	------------

R06 “ANTIISTAMINICI ZA SISTEMSKU UPOTREBU” oznaka R06AX13 red 2 riječi: “1.09 €” zamjenjuju se riječima: “1.60 €”; oznaka R06AX13 red 3 riječi: “0.78 €” zamjenjuju se riječima: “0.90 €”.

S01E “LJEKOVI ZA LIJEČENJE GLAUKOMA I MIOTICI” poslije oznake S01EC03 red 4 dodaje se novi red koji glasi:

S01EC04	brinzolamid	kapi za oči, suspenzija	Alcon-Couvreur N.V.	Azopt	10mg/ml	1x5ml	IS01/1	RS; SZ	0.250 €	5.480 €
---------	-------------	-------------------------	---------------------	-------	---------	-------	--------	--------	---------	---------

Oznaka S01ED01 red 5 riječi: „1.00 €” zamjenjuju se riječima: „1.20 €”;

Poslije oznake S01ED51 red 6 dodaju se dva nova reda koji glase:

S01ED51	timolol, brinzolamid	kapi za oči, suspenzija	Alcon-Couvreur N.V.	Azarga	5mg/ml + 10mg/ml	1x5ml	IS02	RS; SZ	0.197 €	9.85 €*
S01EE01	latanoprost	kapi za oči, rastvor	Pfizer	Xalatan	0.01%	1x2,5ml	IS04	RS; SZ		3.870 €

S01L „LJEKOVI ZA POREMEĆAJ CIRKULACIJE U OKU” oznaka S01LA04 red 1 riječi: „750.00 €” zamjenjuju se riječima: „654.79 €*”.

V03AB „ANTIDOTI” oznaka V03AB35 red 6 riječi: „732.71 €*” zamjenjuju se riječima: „702.10 €*”;

Poslije oznake V03AB35 red 6 dodaje se novi red koji glasi:

V03AB37	idarucizumab	rastvor za injekciju/infuziju	Boehringer Ingelheim	Praxbind	2.5g/50ml	2x50ml	IV05	SZ		2,579.270 €*
---------	--------------	-------------------------------	----------------------	----------	-----------	--------	------	----	--	--------------

V03AF „LJEKOVI ZA DETOKSIKACIJU U TERAPIJI ANTINEOPLASTICIMA” dodaje se novi red koji glasi:

V03AF01	mesna (merkaptopetan-sulfonska kiselina)	rastvor za injekciju			400mg/4 ml			SZ		
---------	--	----------------------	--	--	------------	--	--	----	--	--

V06 „OPŠTI NUTRIJENTI” poslije oznake V06DX01 red 2 dodaje se novi red koji glasi:

V06DX01	dijetetski preparat - na bazi aminokiselina	prašak	SHS International LTD	Neocate Junior	400g	1x400g	IV06/3	RS; SZ		42.000 €
---------	---	--------	-----------------------	----------------	------	--------	--------	--------	--	----------

Poslije oznake V06DX03 red 10 dodaju se četiri nova reda koji glase:

V06DX03	namirnica za enteralnu primjenu	plastična bočica	Nutricia	Infatrini	200ml	1x200ml	IV13	RS; SZ		2.460 €
V06DX03	namirnica za enteralnu primjenu	plastična bočica	Nutricia	Nutrinidrink Multi Fibre	200ml	1x200ml	IV08	RS; SZ		1.680 €
V06DX03	namirnica za enteralnu primjenu	plastična bočica	Nutricia	Nutridrink	200ml	1x200ml	IV08/1	RS; SZ		1.800 €
V06DX03	namirnica za enteralnu primjenu	plastična bočica	Nutricia	Nutridrink	200ml	4x200ml	IV08/1	RS; SZ		7.200 €

Poslije oznake V06DX03 red 13 dodaje se novi red koji glasi:

V06DX03	namirnica za enteralnu primjenu	plastična kesa	Nutricia	Nutrison Energy Multi Fibre	1000ml	1x1000ml	IV12	RS; SZ		7.200 €
---------	---------------------------------	----------------	----------	-----------------------------	--------	----------	------	--------	--	---------

V07 „OSTALI NETERAPIJSKI PROIZVODI”

Poslije oznake V07AB red 1 dodaje se novi red koji glasi:

V07AB	voda za injekcije	rastvarač za parenteralnu upotrebu	Galenika	Voda za injekcije	5ml	50x5ml		Z; SZ		5.090 €
-------	-------------------	------------------------------------	----------	-------------------	-----	--------	--	-------	--	---------

U Listi lijekova poslije “Osnovne liste” dodaje se nova lista:

“Osnovna lista – Ljekovi sa posebnim režimom odobranja” koja glasi:

ATC	INN- internacionalni nezaštićeni naziv lijeka	Farmaceutski oblik lijeka	Proizvođač	Zaštićeno ime lijeka	Jačina lijeka	Pakovanje	Oznaka indikacije	Oznaka režima propisivanja i primjene lijeka	Cijena 1 DDD	Cijena pakovanja
A16AB02	imigluceraza	prašak za koncentrat za rastvor za infuziju	Genzyme (Sanofi)	Cerezyme	400 i.j.	1 x 400 i.j.	IA23	K	1,097.440 €	1,463.25 €*
B02BD08	eptakog alfa (aktivirani)	prašak za rastvor za injekciju	Novo Nordisk	Novoseven	1mg (50K i.j.)	1x1mg	IB11	K	270.061 €	614.87 €*
B02BX05	eltrombopag	film tableta	Novartis Pharma	Revolade	25mg	28x25mg	IL83	K		829.37 €*
B02BX05	eltrombopag	film tableta	Novartis Pharma	Revolade	50mg	28x50mg	IL83	K		1,658.10 €*
J01GB01	tobramicin	rastvor za raspršivanje					IJ09	K		
L01XC..	atezolizumab	koncentrat za rastvor za infuziju	Roche	Tecentriq	1200mg/20ml	1x20ml	IL79	K		4,833.50 €*
L01XC15	obinutuzumab	koncentrat za rastvor za infuziju	Roche	Gazyvaro	1000mg/40ml	1x40ml	IL26	K		3,306.38 €*
L01XC24	daratumumab	koncentrat za	Janssen	Darzalex	20mg/ml	1x5ml	IL76	K		426.13 €*

		rastvor za infuziju	Biologics B.V.							
L01XC24	daratumumab	koncentrat za rastvor za infuziju	Janssen Biologics B.V.	Darzalex	20mg/ml	1x20ml	IL76	K		1,703.02 €*
L01XE05	sorafenib	film tableta	Bayer Pharma AG	Nexavar	200mg	112x200mg	IL15	K	98.040 €	2,973.02 €*
L01XE17	aksitinib	film tableta	Pfizer	Inlyta	1mg	56x1mg	IL74	K		603.33 €*
L01XE17	aksitinib	film tableta	Pfizer	Inlyta	5mg	56x5mg	IL74	K		3,016.67 €*
L01XE18	ruksolitinib	tableta	Novartis Pharma	Jakavi	5mg	56x5mg	IL72	K		1,847.57 €*
L01XE18	ruksolitinib	tableta	Novartis Pharma	Jakavi	15mg	56x15mg	IL72	K		3,639.24 €*
L01XE18	ruksolitinib	tableta	Novartis Pharma	Jakavi	20mg	56x20mg	IL72	K		3,639.24 €*
L01XE27	ibrutinib	kapsula tvrda	Janssen Cilag S.p.A.	Imbruvica	140mg	90x140mg	IL36/1	K		5,575.61 €*
L01XX43	vismodegib	kapsula tvrda	Roche	Erivedge	150mg	28x150mg	IL68	K		6,827.48 €*
L01XX46	olaparib	kapsula tvrda	Astra Zeneca	Lynparza	50mg	448x50mg	IL77	K	174.250 €	4,878.86 €*
L01XX50	iksazomib	kapsula tvrda	Takeda GmbH	Ninlaro	2.3mg	3x2.3mg	IL90	K		7,388.31 €*
L01XX50	iksazomib	kapsula tvrda	Takeda GmbH	Ninlaro	3mg	3x3mg	IL90	K		7,388.31 €*
L01XX50	iksazomib	kapsula tvrda	Takeda GmbH	Ninlaro	4mg	3x4mg	IL90	K		7,388.31 €*
L04AA04	antitumocitni imunoglobulin kunića	koncentrat za rastvor za infuziju			20mg/ml		IL54	K		
L04AA04	antitumocitni imunoglobulin kunića	prašak za rastvor za infuziju			25mg		IL54	K		
L04AA10	sirolimus	tablete			1mg		IL56	K		
L04AC02	baziliksimumab - biološki lijek	prašak i rastvarač za injekciju/infuziju			20mg/5ml		IL64	K		
L04AX04	lenalidomid	kapsula tvrda	Celgene	Revlimid	10mg	21x10mg	IL69	K	253.550 €	5,324.54 €*
L04AX04	lenalidomid	kapsula tvrda	Celgene	Revlimid	25mg	21x25mg	IL69	K	112.850 €	5,924.73 €*
L04AX05	pirfenidon	kapsula tvrda	Roche	Esbriet	267mg	270x267mg	IL67	K		2,083.64 €
R05CB13	dornaze alfa	rastvor za raspršivanje			2.500 U (2,5mg)/2,5ml		IR07	K		

Ljekove sa **Osnovne liste - Ljekovi sa posebnim režimom odobravanja**, na osnovu konzilijarnih predloga konzilijuma doktora odgovarajućih specijalnosti Kliničkog centra Crne Gore ili Specijalne bolnice Brezovik i mišljenja konzilijuma Kliničkog centra Crne Gore za odobravanje lijekova, odobrava Komisija za lijekove Ministarstva zdravlja za:

- liječenje rijetkih bolesti
- sprovođenje transplantacionih programa."

U „Legendi“

oznaka „R“ alineja 3 riječi: „(Ljekove iz svoje specijalnosti)“ brišu se;

alineja 4 poslije riječi „pneumofiziologa“ dodaju se riječi: „ili pulmologa“, a riječi: „(Ljekove koji djeluju na TBC)“ zamjenjuju se riječima: „(Ljekove iz svoje specijalnosti)“.

Poslije oznake „SZK“ dodaju se riječi koje glase:

„K - lijek odobrava Komisija Ministarstva zdravlja“.

2. U Listi lijekova tekst dat u tabeli „Doplatna lista“ mijenja se i glasi:

ATC	INN- internacional ni nezaštićeni naziv lijeka	Farmaceutski oblik lijeka	Proizvođa č	Zaštićeno ime lijeka	Jačina lijeka	Pakovanje	Oznaka indikacije	Oznaka režima propisivanja i primjene lijeka	Cijena 1 DDD	Cijena pakovanja koju plaća FZO	Cijena pakovanja koju plaća osiguranik	Cijena pakovanja
A01AB09	mikonazol	oralni gel	Galenika	Daktanol	2% (40g)	1x40g		R	0.425 €	1.53 €	0.17 €	1.70 €
A02BA02	ranitidin	tableta	Zdravlje AD Leskovac	Ranisan	150mg	20x150mg	IA01/1	R	0.230 €	0.98 €	1.32 €	2.30 €
A02BA02	ranitidin	film tableta	Alkaloid	Ulcodin	150mg	20x150mg	IA01/1	R		0.98 €	0.42 €	1.40 €
A02BA03	famotidin	film tableta	Alkaloid	Famotidin Alkaloid	40mg	10x40mg	IA01/1	R		0.45 €	0.05 €	0.50 €
A02BC02	pantoprazol	gastrorezistent na tableta	Lek	Pantoprazol	20mg	14x20mg	IA02	RS	0.240 €	0.67 €	0.21 €	0.88 €
A02BC02	pantoprazol	gastrorezistent na tableta	Belupo	Zoltex	20mg	28x20mg	IA02	RS		1.34 €	0.21 €	1.55 €
A02BC02	pantoprazol	gastrorezistent na tableta	Lek	Pantoprazol	40mg	14x40mg	IA02	RS	0.170 €	0.65 €	0.80 €	1.45 €
A02BC02	pantoprazol	gastrorezistent na tableta	Belupo	Zoltex	40mg	14x40mg	IA02	RS		0.65 €	0.77 €	1.42 €
A03FA01	metoklopramid	tableta	Alkaloid	Reglan	10mg	40x10mg		R		0.80 €	0.50 €	1.30 €
A06AD11	laktuloza	sirup	Belupo	Portalak	666,7g/1000 ml (500ml)	1x500ml	IA07/1	RS		2.98 €	1.45 €	4.43 €
A06AD11	laktuloza	sirup	Abbott	Duphalac	666,7g/1000 ml (500ml)	1x500ml	IA07/1	RS		2.98 €	1.08 €	4.06 €
A10BA02	metformin	film tableta	Merck	Glucophage	500mg	30x500mg		R		0.70 €	0.27 €	0.97 €
A10BA02	metformin	film tableta	Merck	Glucophage	500mg	50x500mg		R	0.130 €	1.17 €	0.44 €	1.61 €
A10BA02	metformin	film tableta	Merck	Glucophage	500mg	60x500mg		R		1.40 €	0.53 €	1.93 €
A10BA02	metformin	film tableta	Merck	Glucophage	850mg	30x850mg		R	0.120 €	0.78 €	0.80 €	1.58 €
A10BB09	gliklazid	tableta	Galenika	Glional	80mg	30x80mg		R	0.034 €	1.21 €	0.15 €	1.36 €
A10BH02	vildagliptin	tableta	Novartis Pharma	Galvus	50mg	28x50mg	IA17	RS		4.10 €	4.90 €	9.00 €
B01AC04	klopidogrel	film tableta	Zdravlje AD Leskovac	Antiagrex	75mg	28x75mg	IB02	RZ	0.220 €	2.59 €	1.60 €	4.19 €
B01AC04	klopidogrel	film tableta	Lek	Cardogrel	75mg	30x75mg	IB02	RZ	0.060 €	2.78 €	2.23 €	5.00 €
C01BC03	propafenon	film tableta	Hemofarm	Propafen	150mg	50x150mg		RS		1.98 €	0.32 €	2.30 €
C01BD01	amjodaron	film tableta	Sanofi Aventis	Cordarone	200mg	30x200mg		RS		2.37 €	1.13 €	3.50 €
C02CA04	doksazosin	tableta	Krka	Kamiren	2mg	20x2mg		RS	0.095 €	0.74 €	0.21 €	0.95 €
C02CA04	doksazosin	tableta	Krka	Kamiren	4mg	20x4mg		RS	0.064 €	0.95 €	0.32 €	1.27 €
C03CA01	furosemid	tableta	Bosna Lijek	Lodix	40mg	10x40mg		R	0.058 €	0.23 €	0.26 €	0.49 €
C03CA01	furosemid	tableta	Sanofi Aventis	Lasix	40mg	12x40mg		R		0.27 €	0.23 €	0.50 €
C07AB02	metoprolol	film tableta	Krka	Bloxan	100mg	30x100mg		R	0.065 €	0.93 €	0.37 €	1.30 €
C07AB03	atenolol	film tableta	Galenika	Prinorm	100mg	14x100mg		R	0.043 €	0.50 €	0.30 €	0.80 €
C08CA01	amlodipin	tableta	Lek	Amlopin	5mg	20x5mg		R	0.047 €	0.60 €	0.34 €	0.94 €
C08CA01	amlodipin	tableta	Lek	Amlopin	10mg	20x10mg		R	0.026 €	0.90 €	0.14 €	1.04 €
C08DB01	diltiazem	tableta sa produženim oslobađanjem	Alkaloid	Aldizem	90mg	30x90mg		R		1.28 €	0.22 €	1.50 €
C09AA01	kaptopril	tableta	Galenika	Katopil	25mg	40x25mg		R	0.080 €	1.03 €	0.57 €	1.60 €
C09AA01	kaptopril	tableta	Galenika	Katopil	50mg	40x50mg		R	0.045 €	1.50 €	0.29 €	1.79 €
C09AA02	enalapril	tableta	Krka	Enap	10mg	20x10mg		R	0.029 €	0.52 €	0.06 €	0.58 €
C09AA03	lizinopril	tableta	Bosna Lijek	Lopril	5mg	20x5mg		RS	0.065 €	0.37 €	0.22 €	0.59 €
C09AA03	lizinopril	tableta	Bosna Lijek	Lopril	10mg	20x10mg		RS	0.040 €	0.38 €	0.40 €	0.78 €
C09AA03	lizinopril	tableta	Alkaloid	Skopryl	10mg	20x10mg		RS		0.38 €	0.40 €	0.78 €
C09AA03	lizinopril	tableta	Bosna Lijek	Lopril	20mg	20x20mg		RS	0.024 €	0.52 €	0.43 €	0.95 €
C09AA05	ramipril	tableta	Sanofi Aventis	Tritace	2,5mg	28x2,5mg		RS		0.89 €	0.43 €	1.32 €
C09AA05	ramipril	tableta	Sanofi Aventis	Tritace	5mg	28x5mg		RS		1.56 €	0.75 €	2.31 €
C09BA02	enalapril, hi- drohlortiazid	tableta	Krka	Enap H	10mg + 25mg	20x(10mg+ 25mg)		R	0.038 €	0.51 €	0.24 €	0.75 €
C09BA03	lizinopril, hi- drohlortiazid	tableta	Bosna Lijek	Lopril H	20mg + 12,5mg	20x(20mg+ 12,5mg)		RS		0.53 €	1.07 €	1.60 €
C09BA04	perindopril, indapamid	tableta	Krka	Prenewel	4mg + 1,25mg	30x(4mg + 1,25mg)		R		1.98 €	0.95 €	2.93 €
C09BA04	perindopril, indapamid	film tableta	Les Laboratoir es Servier Industrie	Prexanil Combi	5mg+1,25mg	30x(5mg+1, 25mg)		R		1.98 €	2.77 €	4.75 €
C09BA04	perindopril, indapamid	tableta	Krka	Prenewel	8mg + 2,5mg	30x(8mg + 2,5mg)		R		3.12 €	0.88 €	4.00 €

C09BA04	perindopril, indapamid	film tableta	Les Laboratoires Servier Industrie	Prexanil Combi HD	10mg+2,5mg	30x(10mg+2,5mg)		R		3.12 €	5.10 €	8.22 €
C09BA05	ramipril, hidrolortiazid	tableta	Sanofi Aventis	Tritace	2,5mg + 12,5mg	28x(2,5mg+12,5mg)		RS		0.97 €	0.47 €	1.44 €
C09BA05	ramipril, hidrolortiazid	tableta	Sanofi Aventis	Tritace Comp	5mg + 25mg	28x(5mg+25mg)		RS		1.31 €	0.63 €	1.94 €
C09BB03	lizinopril, amlodipin	tableta	Gedeon Richter	Lisonorm	10mg+5mg	30x(10mg+5mg)		RS		1.47 €	2.32 €	3.79 €
C09BB04	perindopril, amlodipin	tableta	Krka	Amlessa	4mg + 5mg	30x(4mg + 5mg)		RS		2.41 €	2.10 €	4.51 €
C09BB04	perindopril, amlodipin	tableta	Les Laboratoires Servier Industrie	Prexanor	5mg+5mg	30x(5mg+5mg)		RS		2.41 €	3.80 €	6.21 €
C09BB04	perindopril, amlodipin	tableta	Krka	Amlessa	4mg + 10mg	30x(4mg + 10mg)		RS		2.86 €	1.66 €	4.52 €
C09BB04	perindopril, amlodipin	tableta	Les Laboratoires Servier Industrie	Prexanor	5mg+10mg	30x(5mg+10mg)		RS		2.86 €	3.32 €	6.18 €
C09BB04	perindopril, amlodipin	tableta	Krka	Amlessa	8mg+5mg	30x(8mg+5mg)		RS		3.08 €	2.63 €	5.71 €
C09BB04	perindopril, amlodipin	tableta	Les Laboratoires Servier Industrie	Prexanor	10mg+5mg	30x(10mg+5mg)		RS		3.08 €	4.85 €	7.93 €
C09BB04	perindopril, amlodipin	tableta	Krka	Amlessa	8mg+10mg	30x(8mg+10mg)		RS		3.53 €	2.54 €	6.07 €
C09BB04	perindopril, amlodipin	tableta	Les Laboratoires Servier Industrie	Prexanor	10mg+10mg	30x(10mg+10mg)		RS		3.53 €	4.390 €	7.92 €
C09BX01	perindopril, amlodipin, indapamid	tableta	Krka	Amlewel	4mg + 5mg + 1.25mg	30x(4mg + 5mg + 1.25mg)		RS		2.88 €	0.51 €	3.39 €
C09BX01	perindopril, amlodipin, indapamid	film tableta	Les Laboratoires Servier Industrie	Triplixam	5mg+5mg+1,25mg	30x(5mg+5mg+1,25mg)		RS		2.88 €	4.10 €	6.98 €
C09BX01	perindopril, amlodipin, indapamid	tableta	Krka	Amlewel	4mg + 10mg + 1.25mg	30x(4mg + 10mg + 1.25mg)		RS		3.33 €	0.28 €	3.61 €
C09BX01	perindopril, amlodipin, indapamid	film tableta	Les Laboratoires Servier Industrie	Triplixam	5mg+10mg+1,25mg	30x(5mg+10mg+1,25mg)		RS		3.33 €	3.92 €	7.25 €
C09BX01	perindopril, amlodipin, indapamid	tableta	Krka	Amlewel	8mg+5mg+2,5mg	30x(8mg+5mg+2,5mg)		RS		4.02 €	1.42 €	5.44 €
C09BX01	perindopril, amlodipin, indapamid	film tableta	Les Laboratoires Servier Industrie	Triplixam	10mg+5mg+2,5mg	30x(10mg+5mg+2,5mg)		RS		4.02 €	4.93 €	8.95 €
C09BX01	perindopril, amlodipin, indapamid	tableta	Krka	Amlewel	8mg+10mg+2,5mg	30x(8mg+10mg+2,5mg)		RS		4.47 €	1.25 €	5.72 €
C09BX01	perindopril, amlodipin, indapamid	film tableta	Les Laboratoires Servier Industrie	Triplixam	10mg+10mg+2,5mg	30x(10mg+10mg+2,5mg)		RS		4.47 €	4.83 €	9.30 €
C09CA01	losartan	film tableta	Hemofarm	Erynorm	50mg	28x50mg	IC05	RS		0.73 €	0.05 €	0.78 €
C09CA01	losartan	film tableta	Hemofarm	Erynorm	100mg	28x100mg	IC05	RS		1.40 €	0.82 €	2.22 €
C09CA01	losartan	film tableta	Krka	Lorista	100mg	28x100mg	IC05	RS	0.037 €	1.40 €	0.67 €	2.07 €
C10AA01	simvastatin	film tableta	Alkaloid	Hollesta	10mg	30x10mg	IC06	RS		1.13 €	0.55 €	1.67 €
C10AA01	simvastatin	film tableta	Alkaloid	Hollesta	20mg	30x20mg	IC06	RS		1.97 €	0.73 €	2.69 €
C10AA05	atorvastatin	film tableta	Pfizer	Sortis	10mg	30x10mg	IC06	RS		1.25 €	3.01 €	4.26 €
D01AC02	mikonazol	krem	Galenika	Daktanol	2% (30g)	1x30g		R		0.90 €	0.50 €	1.40 €
J01CA04	amoksicilin	kapsula	Hemofarm	Amoksicilin	250mg	16x250mg		R		0.46 €	0.17 €	0.63 €
J01CA04	amoksicilin	kapsula tvrda	Alkaloid	Almacin	500mg	16x500mg		R		0.67 €	0.31 €	0.98 €
J01CR02	amoksicilin, klavulonska kiselina	prašak za oralnu suspenziju	Lek	Amoksiklav 2X	(400mg + 57mg)/5ml (70ml)	1x70ml	IJ03	R	0.370 €	2.28 €	0.31 €	2.59 €
J01CR02	amoksicilin, klavulonska kiselina	film tableta	Glaxo Smith Kline	Augmentin	875mg + 125mg	14x(875mg +125mg)	IJ03	R	0.330 €	2.70 €	0.98 €	3.68 €
J01DB01	cefaleksin	kapsula tvrda	Hemofarm	Cefaleksin	250mg	16x250mg		R		0.65 €	0.31 €	0.96 €
J01DB01	cefaleksin	kapsula	Hemofarm	Cefaleksin	500mg	16x500mg		R		0.82 €	0.39 €	1.21 €
J01DB01	cefaleksin	kapsula	Alkaloid	Cefalexin Alkaloid	500mg	16x500mg		R		0.82 €	0.38 €	1.20 €

J01FA10	azitromicin	film tableta	Pliva	Sumamed	500mg	3x500mg	IJ08	RS	1.300 €	1.74 €	1.81 €	3.56 €
J01FA10	azitromicin	kapsula tvrda	Pliva	Sumamed	250mg	6x250mg	IJ08	RS	1.010 €	1.55 €	3.50 €	5.05 €
J01MA02	ciprofloksacin #	film tableta	Zdravlje AD Leskovac	Ciprocinal	500mg	10x500mg	IJ12	RS	0.660 €	0.93 €	2.37 €	3.30 €
J02AC01	flukonazol	kapsula, tvrda	Pfizer	Diflucan	150mg	1x150mg		RS		1.36 €	1.38 €	2.74 €
L01BC06	kapecitabin	film tableta	Roche	Xeloda	500mg	120x500mg		RS		68.67 €	51.33 €	120.00 €
L01BC06	kapecitabin	film tableta	Krka	Ecansya	500mg	120x500mg		RS		68.67 €	11.33 €	80.00 €
L01BC06	kapecitabin	film tableta	Teva	Kapecitabin Teva	500mg	120x500mg		RS		68.67 €	17.99 €	86.66 €
L02BG04	letrozol	film tableta	Pharma Swiss	Femozol	2,5mg	30x2,5mg	IL45	RS	0.300 €	6.99 €	2.01 €	9.00 €
M01AE01	ibuprofen	oralna suspenzija	Alkaloid	Blokmax	100mg/5ml (100ml)	1x100ml		R		1.01 €	0.39 €	1.40 €
N02AX02	tramadol §	tableta sa produženim oslobađanjem	Medoche mie	Mabron Retard	100mg	30x100mg	IN02	RS		1.80 €	0.60 €	2.40 €
N02BE01	paracetamol	sirup	Bosna Lijek	Paracetamol	120mg/5ml (100ml)	1x100ml		R	1.500 €	1.00 €	0.20 €	1.20 €
N05AH02	klozapin	tableta	Remedica Ltd	Clozapine	25mg	50x25mg	IN17	RS	0.305 €	1.08 €	0.19 €	1.27 €
N05AH02	klozapin	tableta	Remedica Ltd	Clozapine	100mg	50x100mg	IN17	RS	0.187 €	2.89 €	0.24 €	3.13 €
N05BA06	lorazepam	tableta	Belupo	Lorsilan	1mg	20x1mg	IN07/4	RS		0.47 €	0.05 €	0.52 €
N05BA06	lorazepam	tableta	Hemofarm	Lorazepam	2,5mg	20x2,5mg	IN07/4	RS		0.53 €	0.17 €	0.70 €
N05BA08	bromazepam	tableta	Alkaloid	Lexilium	1,5mg	30x1,5mg	IN07/1	R		0.50 €	0.09 €	0.59 €
N05BA08	bromazepam	tableta	Krka	Lexaurin	1,5mg	30x1,5mg	IN07/1	R	0.132 €	0.50 €	0.09 €	0.59 €
N05BA08	bromazepam	tableta	Hemofarm	Bromazepam	3mg	30x3mg	IN07/2	RS		0.46 €	0.20 €	0.66 €
N05BA08	bromazepam	tableta	Krka	Lexaurin	3mg	30x3mg	IN07/2	RS	0.076 €	0.46 €	0.22 €	0.68 €
N05BA08	bromazepam	tableta	Alkaloid	Lexilium	6mg	30x6mg	IN07/3	RS		1.11 €	0.53 €	1.64 €
N05BA12	alprazolam	tableta	Pfizer	Xanax	0,25mg	30x0,25mg	IN07/3	RS	0.177 €	0.45 €	0.83 €	1.28 €
N05BA12	alprazolam	tableta	Pfizer	Xanax	0,5mg	30x0,5mg	IN07/3	RS	0.121 €	0.46 €	1.36 €	1.82 €
N05BA12	alprazolam	tableta	Galenika	Ksalol	0,5mg	30x0,5mg	IN07/3	RS	0.043 €	0.46 €	0.19 €	0.65 €
N06AB03	fluoksetin	tableta	Bosna Lijek	Flusetin	20mg	20x20mg	IN07/3	RS	0.075 €	1.33 €	0.17 €	1.50 €
P01AB01	metronidazol	tablete	Belupo	Medazol	250mg	20x250mg		R	0.440 €	1.00 €	0.11 €	1.11 €
P01AB01	metronidazol	tableta	Galenika	Orvagil	400mg	20x400mg		R	0.325 €	0.85 €	0.45 €	1.30 €
S01ED01	timolol	kapi za oči, rastvor	Galenika	Glaumol	0,5% (5ml)	1x5ml		RS	0.062 €	1.20 €	0.35 €	1.55 €

U Legendi:

oznaka „R“ alineja 3 riječi „(ljekove iz svoje specijalnosti)“ brišu se;

alineja 4 poslije riječi „pneumoftiziologa“ dodaju se riječi: „ili pulmologa“, a riječi: „(ljekove koji djeluju na TBC)“ zamjenjuju se riječima: „(ljekove iz svoje specijalnosti)“.

3. U Listi lijekova - Lista lijekova sa posebnim režimom odobravanja, tabela i Legenda brišu se.

4. U Listi lijekova tekst dat u tabeli „Indikacije“ mijenja se i glasi:

Šifra	Ograničenje
IA01	Samo u jedinicama intenzivne njege.
IA01/1	1. Za šifre MKB: K25-K28, najduže mjesec dana tokom godine, osim za profilaksu ulkusa kod primjene kortikosteroida i citostatske terapije, kada se primjena odobrava dok traje terapija kortikosteroidima ili citostaticima. 2. Za šifru MKB: K30, terapija do 8 nedjelja u toku 12 mjeseci po predlogu subspecijaliste gastroenterologa.
IA02	1. Zollinger-Elisonov sindrom E16.8, dokumentovan kada je primjena vremenski neograničena 2. Za šifre MKB: K25-K28, najduže mjesec dana tokom godine, za eradikaciju Helicobacter pylori. Nakon neuspješne primarne terapije obavezna je mikrobiološka analiza s antibiogramom. Ulkus mora da bude gastroskopski dokumentovan. 3. Za profilaksu ulkusa kod primjene kortikosteroida i citostatske terapije C00-C97, kada se primjena odobrava dok traje terapija kortikosteroidima ili citostaticima.
IA03	U jedinicama intenzivne njege i u jedinicama koje zbrinjavaju akutna krvarenja iz gornjeg gastrointestinalnog trakta, u uslovima akutnog krvarenja iz ulkusa i erozija gornjeg digestivnog trakta kada nije moguća oralna primjena.
IA04/1	Samo za suzbijanje povraćanja uzrokovano citostaticima i radioterapijom, nakon neuspješne primjene metoklopramida; za MKB: C00-C97. Lijek odobrava nadležni konzilijum Kliničkog centra Crme Gore i Specijalne bolnice Brezovik.
IA04/2	Samo za suzbijanje povraćanja uzrokovano citostaticima i radioterapijom, nakon neuspješne primjene metoklopramida; za MKB: C00-C97. Tablete: kao nastavak parenteralne terapije inicijalno uvedene u Kliničkom centru Crme Gore (Klinika za onkologiju, Interna klinika-Centar za hematologiju) ili Specijalnoj bolnici Brezovik.
IA05	Samo za suzbijanje povraćanja uzrokovano visokoemetogenom hemioterapijom lijekovima, cisplatin, karboplatin AUC >= 5, doksorubicin >= 50 mg/m2, mitoksantron >= 10mg/m2, ifosfamid >= 2,5 g/m2, ciklofosfamid > 1000 mg/m2, dakarbazin >= 150 mg/m2, koji ne reaguju na metoklopramid. Lijek odobrava nadležni konzilijum Kliničkog centra Crme Gore i Specijalne bolnice Brezovik.
IA06	1. Patohistološki dijagnostikovana primarna bilijarna ciroza: za MKB - K74.3. 2. Primarni sklerozirajući holangitis: za MKB - K83.0 Po prijedlogu specijaliste pedijatra-gastroenterohepatologa ili interniste-gastroenterohepatologa na tercijarnom nivou zdravstvene zaštite.
IA07	Prevenција i liječenje hepatičke encefalopatije, MKB: K72. Po prijedlogu ljekara specijaliste interniste gastroenterohepatologa.
IA07/1	1. Prevenција i liječenje hepatičke encefalopatije, MKB: K72. 2. Opstipacije uzrokovane opijatima kod onkoloških bolesnika. 3. Mb Hirschsprung u uzrastu do 7 godina. Za indikaciju 1. po prijedlogu ljekara specijaliste interniste gastroenterohepatologa. Za indikacije 2. i 3. primjena isključivo na na tercijarnom nivou zdravstvene zaštite.

IA08	Crohnova bolest terminalnog ileuma ili ascedentnog kolona za MKB: K50. Lijek se u terapiju uvodi do 3 mjeseca u toku 12 mjeseci po prijedlogu gastroenterologa, a nastavak terapije još 3 mjeseca u toku 12 mjeseci po prijedlogu gastroenterologa.
IA09	1. Crohnova bolest (K50), 2. Ulcerozni kolitis (K51). Po prijedlogu interniste - gastroenterohepatologa.
IA11	1. Poremećaj egzokrine funkcije pankreasa uzrokovan cističnom fibrozom (MKB:E84). 2. Za bolesnike nakon pankreatektomije uslijed karcinoma pankreasa, po preporuci specijaliste sa sekundarnog nivoa. 3. Steatorrhea pancreatica (MKB:K90.3), dokazana odgovarajućim dijagnostičkim testom, kvalitativnim ili kvantitativnim, odgovarajućim morfološkim vizuelizacionim metodama, uz pothranjenost pacijenta (ITM>20). 4. Hronični pankreatitis (MKB: K86). Za indikaciju 1. lijek se uvodi u terapiju na osnovu mišljenja pedijatra ili gastroenterologa ili pulmologa zdravstvene ustanove koja obavlja zdravstvenu delatnost na tercijarnom nivou zdravstvene zaštite i Specijalne bolnice Brezovik. Za indikacije 2,3. i 4. lijek se uvodi u terapiju na osnovu mišljenja specijaliste gastroenterologa sa sekundarnog nivoa.
IA12	Diabetes mellitus. 1. Za liječenje bolesnika koji imaju česte i dokumentovane hipoglikemijske epizode tokom terapije humanim insulinom u poslednjih 6 mjeseci; 2. Izuzetno, za bolesnike sa šećerom bolesti tipa 1 i 2, koji nakon 6 mjeseci kombinovane terapije maksimalnim dozama drugih antidijabetičkih lijekova koje nisu postigli ciljne vrijednosti HbA1c<7%.
IA13	Diabetes mellitus. 1. Za liječenje bolesnika uzrasta od 10 do 17 godina po prijedlogu pedijatra-endokrinologa 2. Za liječenje bolesnika od 17 godina po prijedlogu interniste-endokrinologa: - sa nezadovoljavajućom kontrolom dijabetesa na terapiji humanim insulinima u toku posljednjih 6 mjeseci (glikozilirani hemoglobin veći od 7%, tj. HbA1c>7%) u kojih perzistiraju ponavljane postprandijalne hiperglikemije (glikemija veća od 9mmol/l, 2h poslije obroka) ili ponavljane hipoglikemije (glikemija manja od 3,6mmol/l) i pored adekvatne korekcije doziranja insulina i komplanse pacijenta u navedenom periodu od 6 mjeseci. Hipoglikemijska, odnosno postprandijalna hiperglikemijska epizoda se utvrđuje na jedan od sljedećih načina: - podatak o nivou glikemije u toku hipoglikemijske, odnosno postprandijalne hiperglikemijske epizode utvrđen aparatom za samokontrolu glikemije (memorija ličnog aparata) i verifikovan nalazom u kartonu pacijenta, odnosno specijalističkim izvještajem na osnovu koga se lijek uvodi u terapiju; - podatak o nivou glikemije u toku hipoglikemijske, odnosno postprandijalne hiperglikemijske epizode utvrđen u zdravstvenoj ustanovi i verifikovan u kartonu pacijenta, odnosno specijalističkom izvještaju na osnovu koga se lijek uvodi u terapiju.
IA14	Diabetes mellitus. Za bolesnike na intenziviranoj terapiji insulinom (dnevno 1 ili 2 injekcije bazalnog insulina +3 injekcije kratkodjelujućeg insulina uz glavne obroke), koji tokom posljednjih 6 mjeseci, uprkos promjenama terapijske šeme, ne uspijevaju postići zadovoljavajuću glukoregulaciju (HbA1c <6,5%), koji imaju više od jedne hipoglikemije nedjeljno, a kod kojih se s ostalim vrstama insulina ne može postići dobra regulacija glikemije. Lijek se u terapiju uvodi na osnovu mišljenja subspecijaliste pedijatra-endokrinologa ili subspecijaliste interniste-endokrinologa.
IA14/1	Liječenje diabetes mellitus-a kod odraslih. 1. Za bolesnike na intenziviranoj terapiji insulinom (dnevno 1 ili 2 injekcije bazalnog insulina +3 injekcije kratkodjelujućeg insulina uz glavne obroke), koji tokom posljednjih 6 mjeseci, uprkos promjenama terapijske šeme, ne uspijevaju postići zadovoljavajuću glukoregulaciju (HbA1c <6,5%), koji imaju više od jedne hipoglikemije nedjeljno, a kod kojih se s ostalim vrstama insulina ne može postići dobra regulacija glikemije. 2. U kombinaciji s oralnim hipoglikemijskim lijekovima za grupu bolesnika sa dijabetesom tip 2, koji nakon 6 mjeseci kombinovane terapije maksimalnim dozama oralnih hipoglikemijskih lijekova nisu postigli ciljne vrijednosti HbA1c < 7 %. Lijek se u terapiju uvodi na osnovu mišljenja subspecijaliste interniste-endokrinologa.
IA14/2	Liječenje diabetes mellitus-a kod odraslih, adolescenata i djece starije od jedne godine. 1. Za bolesnike na intenziviranoj terapiji insulinom (dnevno 1 ili 2 injekcije bazalnog insulina +3 injekcije kratkodjelujućeg insulina uz glavne obroke), koji tokom posljednjih 6 mjeseci, uprkos promjenama terapijske šeme, ne uspijevaju postići zadovoljavajuću glukoregulaciju (HbA1c <6,5%), koji imaju više od jedne hipoglikemije nedjeljno, a kod kojih se s ostalim vrstama insulina ne može postići dobra regulacija glikemije. 2. U kombinaciji s oralnim hipoglikemijskim lijekovima za grupu bolesnika sa dijabetesom tip 2, koji nakon 6 mjeseci kombinovane terapije maksimalnim dozama oralnih hipoglikemijskih lijekova nisu postigli ciljne vrijednosti HbA1c < 7 %. Lijek se u terapiju uvodi na osnovu mišljenja subspecijaliste interniste-endokrinologa.
IA15	Diabetes mellitus-a tip 2. Za liječenje odraslih pacijenata radi poboljšanja glikemijske kontrole u kombinaciji sa oralnim lijekovima za snižavanje glukoze u krvi kada oni sami ili u kombinaciji s agonistom GLP-1 receptora ili bazalnim insulinom ne omogućavaju adekvatnu glikemijsku kontrolu. Lijek se u terapiju uvodi na osnovu mišljenja ljekara subspecijaliste interniste-endokrinologa.
IA17	Diabetes mellitus tip 2, za poboljšanje glikemijske kontrole kod odraslih osoba kao dopuna dijeti i fizičkoj aktivnosti. 1. Dodatna terapija standardnim antidijabeticima kod bolesnika sa neregulisanom glikemijom (HbA1c>7%) kod kojih se ne postiže odgovarajuća kontrola; 2. Monoterapija za bolesnike kod kojih se ne postiže odgovarajuća kontrola (HbA1c>7%), a kod kojih je metformin neodgovarajuća terapija zbog nepodnošljivosti ili je kontraindikovana; 3. Dodatna terapija insulinu (s lijekom metformin ili bez njega) za bolesnike kod kojih se uz stabilnu dozu insulina ne postiže odgovarajuća kontrola glikemije (HbA1c>7%).
IA17/1	Diabetes mellitus tip 2, za poboljšanje glikemijske kontrole kod odraslih osoba kao dopuna dijeti i fizičkoj aktivnosti 1. Dodatna terapija standardnim antidijabeticima kod bolesnika sa neregulisanom glikemijom (HbA1c>7%) kod kojih se ne postiže odgovarajuća kontrola; 2. Dodatna terapija insulinu (s lijekom metformin ili bez njega) za bolesnike kod kojih se uz stabilnu dozu insulina ne postiže odgovarajuća kontrola glikemije (HbA1c>7%).
IA17/2	Diabetes mellitus tip 2, za poboljšanje glikemijske kontrole kod odraslih osoba kao dopuna dijeti i fizičkoj aktivnosti 1. Kod bolesnika sa neadekvatno kontrolisanom glikemijom pri maksimalnoj podnošljivoj dozi metformina u monoterapiji, 2. Dodatna terapija standardnim antidijabeticima kod bolesnika sa neregulisanom glikemijom (HbA1c>7%) kod kojih se ne postiže odgovarajuća kontrola; 3. Dodatna terapija insulinu za bolesnike kod kojih se uz stabilnu dozu insulina ne postiže odgovarajuća kontrola glikemije (HbA1c>7%).
IA18	Diabetes mellitus tip 2, u dobi od 18 do 75 godina sa BMI ≥27, sa klirensom kreatinina (CrCl) >60ml/min, ili procijenjenom brzinom glomerularne filtracije (eGFR)>60ml/min/1.73m ² za poboljšanje glikemijske kontrole kao dopuna dijeti i fizičkoj aktivnosti. 1. Dodatna terapija standardnim antidijabeticima kod bolesnika sa neregulisanom glikemijom (HbA1c>7%), kod kojih se ne postiže odgovarajuća kontrola. 2. Dodatna terapija insulinu (s lijekom metformin ili bez njega) za bolesnike kod kojih se uz stabilnu dozu insulina ne postiže odgovarajuća kontrola glikemije (HbA1c>7%).
IA18/1	Diabetes mellitus tip 2, samo za gojazne bolesnike starije od 18 godina (s Indeksom tjelesne mase > 35), sa neregulisanom glikemijom (HbA1c>7%), a nakon primjene dva oralna antidijabetika. Evaluacija učinka lijeka na 6 mjeseci.
IA19	1. Hipokalcemija bilo koje etiologije (E58), 2. Renalna osteodistrofija (N25.0), 3. Osteomalacija kod vitamin D rezistentnog rahitisa (E83.3), 4. Glukokortikoidima indukovana osteoporoza (M81.4). Po prijedlogu endokrinologa za indikaciju 1., a za indikaciju 2. nefrologa. Za indikacije 3. i 4. po prijedlogu reumatologa.
IA20	1. Renalna osteodistrofija (MKB: N25.0) 2. Postmenopauzalna osteoporoza (MKB: M81) Po prijedlogu nefrologa za indikaciju 1., a za indikaciju 2. reumatologa ili endokrinologa.
IA22	Uz diuretike Henleove petlje, nakon bolničkog liječenja, na osnovu mišljenja iz otpusne liste i kod preosjetljivosti ili kontraindikacije na spironolakton.
IA23	Dugotrajnu enzimsku supstitucionu terapiju kod bolesnika s potvrđenom dijagnozom Gaucherove bolesti. Po prijedlogu Konzilijuma hematologa Kliničkog centra Crne Gore. Primjenjuje se samo u kliničkim uslovima.

IB01	1. Pre i postoperativna profilaksa tromboembolije kod visokorizičnih hirurških intervencija, ukupno do 35 dana 2. Liječenje tromboza dubokih vena u ambulantnim uslovima do postizanja terapijskog INR (2,0-3,0) uz paralelnu primenu oralnih antikoagulanasa na predlog specijaliste, u bolničkim uslovima i duže, u zavisnosti od procjene odgovarajućeg specijaliste 3. Profilaksa kod bolesnika sa značajno povećanim rizikom od nastanka venske tromboembolije koji su privremeno imobilizirani zbog akutne bolesti (zatajivanja srca, respiratorne insuficijencije, teških infekcija) 4. Liječenje nestabilne angine pectoris, non Q infarkta miokarda i u sklopu protokola perkutanih koronarnih intervencija (PCI/PTCA). 5. Profilaksa venske tromboembolijske bolesti kod trudnica sa visokim rizikom tokom trudnoće i 6 nedjelja postpartalno; Profilaksa ponovljenih gubitaka ploda kod trudnica sa prethodnim habitualnim pobačajima i utvrđenom nasljednom trombofilijom ili antifosfolipidnim sindromom.
IB01/1	Samo kod izmjerene manjke (manje od 70% antitrombina III). Lijek indikuje specijalista internista hematolog i transfuziolog. Primjena na tercijarnom nivou zdravstvene zaštite.
IB01/2	1. Pre i postoperativna profilaksa tromboembolije kod visokorizičnih hirurških intervencija, ukupno do 35 dana. 2. Liječenje tromboza dubokih vena u ambulantnim uslovima do postizanja terapijskog INR (2,0-3,0) uz paralelnu primenu oralnih antikoagulanasa na predlog specijaliste, u bolničkim uslovima i duže, u zavisnosti od procjene odgovarajućeg specijaliste. 3. Profilaksa kod bolesnika sa značajno povećanim rizikom od nastanka venske tromboembolije koji su privremeno imobilizirani zbog akutne bolesti (zatajivanja srca, respiratorne insuficijencije, teških infekcija). 4. Liječenje nestabilne angine pectoris, non Q infarkta miokarda i u sklopu protokola perkutanih koronarnih intervencija (PCI/PTCA). 5. Profilaksa venske tromboembolijske bolesti kod trudnica sa visokim rizikom tokom trudnoće i 6 nedjelja postpartalno; Profilaksa ponovljenih gubitaka ploda kod trudnica sa prethodnim habitualnim pobačajima i utvrđenim nasljednom trombofilijom ili antifosfolipidnim sindromom. 6. U liječenju pacijenata sa akutnim infarktom miokarda sa elevacijom ST segmenta (STEMI).
IB01/3	1. Pre i postoperativna profilaksa tromboembolije kod visokorizičnih hirurških intervencija, ukupno do 35 dana 2. Liječenje tromboza dubokih vena u ambulantnim uslovima do postizanja terapijskog INR (2,0-3,0) uz paralelnu primenu oralnih antikoagulanasa na predlog specijaliste, u bolničkim uslovima i duže, u zavisnosti od procjene odgovarajućeg specijaliste 3. Profilaksa kod bolesnika sa značajno povećanim rizikom od nastanka venske tromboembolije koji su privremeno imobilizirani zbog akutne bolesti (zatajivanja srca, respiratorne insuficijencije, teških infekcija) 4. Liječenje nestabilne angine pectoris, non Q infarkta miokarda i u sklopu protokola perkutanih koronarnih intervencija (PCI/PTCA). 5. Profilaksa venske tromboembolijske bolesti kod trudnica sa visokim rizikom tokom trudnoće i 6 nedjelja postpartalno; Profilaksa ponovljenih gubitaka ploda kod trudnica sa prethodnim habitualnim pobačajima i utvrđenim nasljednom trombofilijom ili antifosfolipidnim sindromom.
IB02	1. Poslije ugradnje grata ili stenta sa 100mg acetilsalicilne kiseline do 12 mjeseci (MKB: Z95) 2. Sekundarna prevencija infarkta miokarda ili infarkta mozga (MKB: I20.9, I21, I63, G45) Za indikaciju 1. po prijedlogu vaskularnog hirurga ili interventnog kardiologa. Za indikaciju 2. po prijedlogu kardiologa ili neurologa.
IB03	Sekundarna prevencija infarkta miokarda ili infarkta mozga (MKB: I20.9, I21, I63, G45) sa dokazanom nepodnošljivošću na acetilsalicilnu kiselinu. Po prijedlogu kardiologa ili neurologa.
IB04	Prevenција aтеротромботских догађаја, примјенјен истовремено са ацетилсалицилном киселином (ASA), код одраслих пацијената са акутним коронарним синдромима (nestabilna angina, infarkt miokarda bez elevacije ST segmenta - NSTEMI ili infarkt miokarda sa elevacijom ST segmenta - STEMI); uključujući pacijente koji se liječe nehirurški i one koji se liječe perkutanom koronarnom intervencijom (PCI) ili koronarnim arterijskim bajpasom sa graftom (CABG). Po izvještaju nadležnog kardiologa u trajanju do najduže 12 mjeseci.
IB04/1	Za prevenciju aтеротромботских догађаја код одраслих bolesnika s infarktom miokarda u anamnezi i visokim rizikom za razvoj aтеротромботског догађаја (dijabetes, viševenska koronarna bolest, dva prethodna infarkta miokarda u anamnezi, hronična bolest bubrega), primijenjen istovremeno s acetilsalicilnom kiselinom (ASA) kao nastavak terapije nakon početnog jednogodišnjeg liječenja lijekom Brilique od 90 mg ili drugim inhibitorom receptora adenozin difosfata (ADP), bez prekida ili unutra jedne godine nakon prekida prethodnog liječenja inhibitorom ADP, a u trajanju do najviše 12 mjeseci. Po prijedlogu konzilijuma kardiologa Kliničkog centra Crne Gore.
IB05	1. Akutni ishemijski moždani udar unutar 4,5h od početka simptoma moždanog udara ako su zadovoljeni propisani kriterijumi (inkluzioni i ekskluzioni). 2. Akutna masivna plućna embolija sa hemodinamskom nestabilnošću. 3. Akutni infarkt miokarda (STEMI). Za indikaciju 1. po prijedlogu neurologa. Za indikacije 2. i 3. po prijedlogu kardiologa.
IB06	Za trombolizu kod akutnog infarkta miokarda (AIM) sa elevacijom ST segmenta do 6 sati od početka simptoma AIM.
IB07	Prevenција venske tromboembolije, kod одраслих пацијената који се подвргавају елективном хируршком захвату замјене кука или колјена.
IB07/1	1. Prevencija moždanog udara i sistemske embolije kod odraslih osoba sa nevalvularnom atrijskom fibrilacijom sa jednim ili više sljedećih faktora rizika: a) prethodni moždani udar ili sistemska embolija, b) ejekciona frakcija lijevog ventrikula < 40%, c) simptomatsko zatajenje srca, stepen ≥ 2 prema klasifikaciji NYHA, d) starost ≥ 75 godina, e) starost ≥ 65 godina povezana sa jednim od sljedećeg- dijabetes melitus, koronarna bolest srca, hipertenzija ili tranzitorni ishemijski atak.,a koji ne postižu s varfarinom ciljnu vrijednost INR-a (INR 2-3) 2. Za liječenje duboke venske tromboze najduže do 6 mjeseci i liječenje plućne embolije najduže do 12 mjeseci, te prevenciju ponovljene duboke venske tromboze i/ili plućne embolije kod odraslih bolesnika.
IB07/2	1. Prevencija venske tromboembolije, kod одраслих пацијената који се подвргавају елективном хируршком захвату замјене кука или колјена 2. Prevencija moždanog udara i sistemske embolije kod odraslih osoba sa nevalvularnom atrijskom fibrilacijom sa jednim ili više sljedećih faktora rizika: a) prethodni moždani udar ili sistemska embolija, b) ejekciona frakcija lijevog ventrikula < 40%, c) simptomatsko zatajenje srca, stepen ≥ 2 prema klasifikaciji NYHA, d) starost ≥ 75 godina, e) starost ≥ 65 godina povezana sa jednim od sljedećeg- dijabetes melitus, koronarna bolest srca, hipertenzija ili tranzitorni ishemijski atak.,a koji ne postižu s varfarinom ciljnu vrijednost INR-a (INR 2-3). 3. Za liječenje duboke venske tromboze najduže do 6 mjeseci i liječenje plućne embolije najduže do 12 mjeseci, te prevenciju ponovljene duboke venske tromboze i/ili plućne embolije kod odraslih bolesnika.
IB09	1. Nestabilna angina ili infarkt miokarda bez elevacije ST segmenta (NSTEMI) kod pacijenata kod kojih nije indikovano urgentno (do 120 minuta) invazivno liječenje (PCI); 2. Infarkt miokarda sa elevacijom ST segmenta (STEMI) kod pacijenata koji se liječe tromboliticima ili koji u početku neće primati drugi oblik reperfuzivne terapije. Lijek odobrava Konzilijum kardiologa Kliničkog centra Crne Gore i primjenjuje se isključivo u ustanovi na tercijarnom nivou zdravstvene zaštite.
IB10	1. Za liječenje bolesnika sa hemofilijom A i B, sa von Willenbrandovom bolešću i bolesnika sa drugim nasljednim koagulopatijama. Po prijedlogu Konzilijuma hematologa Kliničkog centra Crne Gore; 2. Kao antifibrinolitič. Po prijedlogu Konzilijuma kardiohirurga Kliničkog centra Crne Gore.
IB11	1. Kod bolesnika sa urođenom hemofilijom koji imaju inhibitore na faktore koagulacije VIII ili IX > 5 Bethesda jedinica (BU) 2. Kod bolesnika sa urođenom hemofilijom kod kojih se očekuje ispoljavanje snažnog anamnestičkog odgovora na primjenu faktora VIII ili IX 3. Kod bolesnika sa naslijeđenim nedostatkom faktora FVII Lijek indikuje nadležni Konzilijum Instituta za bolesti djece Kliničkog centra Crne Gore i Konzilijum hematologa Kliničkog centra Crne Gore.
IB12	Za šifru MKB: D50, kod djece do 15 godina.
IB13	Anemija uzrokovana nedostatkom gvožđa za bolesnike na dijalizi.
IB14	Perniciozna anemija MKB: D51.

IB15	Primjenjuje se u svim centrima gdje se sprovodi dijaliza, za bubrežnu anemiju sa hemoglobinom nižim od 90 g/L za početak terapije, a za održavanje 110g/L. Uslov za početak primjene je dovoljna rezerva gvožđa (serumski feritin pacijenta minimum 100mcg /l) bez koga je terapija eritropoetinom neefikasna.
IB15/1	1. Anemija kod maligniteta. 2. Primjenjuje se u svim centrima gdje se sprovodi dijaliza, za bubrežnu anemiju sa hemoglobinom nižim od 90 g/L za početak terapije, a za održavanje 110g/L. Uslov za početak primjene je dovoljna rezerva gvožđa (serumski feritin pacijenta minimum 100mcg /l) bez koga je terapija eritropoetinom neefikasna.
IB16	Nadoknada volumena kod hemoragijskog šoka i opekotina; druga linija terapije (kada je primjena artificialnih koloida kontraindikovana ili kada je postignuta maksimalna doza za koloida); opekotine; hiperbilirubinemija kod neonatusa i terapijska izmjena plazme.
IB16/1	Hipoalbuminemija < 20 g/L uz generalizovane edeme.
IB17	Terapija i prevencija hipovolemije i šoka. Normovolemijska hemodilucija.
IB17/1	Terapija i prevencija hipovolemije i šoka poslije operacija, povreda, infekcija i opekotina. Za nadoknadu volumena kod poremećaja cerebralne, retinalne i kohlearne cirkulacije.
IC02	Preoperativno kod novorođenčadi sa urođenom srčanom manom, za održavanje prohodnosti Ductus Botalli. Primjena u Institutu za bolesti djece. Lijek odobrava nadležni Konzilijum Instituta za bolesti djece Kliničkog centra Crne Gore.
IC05	Samo za bolesnike koji ne podnose ACE-inhibitore nakon 3 mjeseca primjene terapije. Sa istom smjernicom i za njegov oblik sa hidrohlortiazidom.
IC06	Za sekundarnu prevenciju bolesnika koji su preboljeli infarkt miokarda MKB:I21;I24.1, ishemični cerebralni infarkt, tranzitorni ishemični atak, ultrazvučno dokazani plak na karotidama ili ultrazvučno dokazanu perifernu arterijsku okluzivnu bolest MKB:I63;G45;I69;I70 ili boluju od koronarne bolesti dokazane koronarografijom ili testom opterećenja:MKB:I20;Z95; te za bolesnike koji boluju od šećerne bolesti uz vrijednosti ukupnog kolesterola iznad 4,5mmol/L MKB:E10;E11.
IC07	Druga linija terapije hronične insuficijencije srca sa smanjenom ejekcijskom frakcijom kod odraslih pacijenata EF<=35%, NYHA klasa II ili III, ako su zbog insuficijencije srca bili hospitalizovani u posljednjih godinu dana. Lijek se može propisati samo kod pacijenata koji su i dalje simptomatični na optimalnoj medikamentnoj terapiji >=3 mjeseca (maksimalna podnošljiva doza ACE inhibitora ili blokatora angiotenzinskih receptora i dodatna standardna terapija koja uključuje beta-blokator, diuretik i blokator mineralokortikoidnih receptora). Po predlogu Konzilijuma kardiologa Kliničkog centra Crne Gore.
IC09	Subarahnoidalno krvarenje MKB: I60.
ID01	Psorijaza (MKB: L40.0; L40.1; L40.2; L40.3; L40.5; L40.8; L40.9). Nije indikovana za liječenje <i>psoriasis guttata</i> .
ID02	Akne conglobata (MKB: L70.1) Samo za djecu do 18 godina. Lijek se uvodi u terapiju na osnovu mišljenja lekara specijaliste dermatologa.
IG01	1. Prijevremeni porodaj, MKB: O60, 2. Prijeteći abortus, MKB: O20.0. 3. Primarni ili sekundarni sterilitet, usljed parcijalne ili totalne progesteronske insuficijencije (N97); 4. Potpora lutealne faze u toku IVF kao i u programu donacije oocita (N98); Po prijedlogu specijaliste ginekologa ili urologa ili endokrinologa.
IG02	Kao terapija za do tri postupka vanjske oplodnje, u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju.
IG03	Uznepredovala plućna hipertenzija (MKB:I27), kod bolesnika sa insuficijencijom srca – III stepen, a koji više ne reaguju na dotadašnju terapiju koja je uključivala blokatore kalcijumovih kanala. Po prijedlogu Konzilijuma kardiologa ili pulmologa Kliničkog centra Crne Gore.
IG04	1.Preoperativno liječenje umjerenih do teških simptoma fibroida materice, kod odraslih žena u reproduktivnom periodu. 2.Intermitentno liječenje umjerenih do teških simptoma fibroida materice, kod odraslih žena u reproduktivnom periodu. Po prijedlogu specijaliste ginekologa.
IG05	1. Iritabilna bešika MKB:N39.4 2. Urinarna inkontinencija MKB:N39.3 Po prijedlogu urologa, ginekologa ili neurologa.
IH01	1. Nizak rast (izmjerena visina SDS<-2.5 i genetski potencijal rasta SDS<-1) prouzrokovan nedovoljnim lučenjem ili izostankom lučenja hormona rasta MKB: E23.0, samo kod djece do 18 godina starosti, 2. Turnerov sindrom MKB: Q96, samo kod djece do 18 godina starosti, 3. Djeca rođena mala za određeno gestaciono doba (SGA), intrauterusni zastoj u rastenju (P05.1). 4. Usporeni rast kod djece u prepuberetu usled hroničnog oboljenja bubrega (N18.2-N18.9). 5. Supstituciona terapija kod mladih osoba sa urođenim ili stečenim deficitom hormona rasta (hipopituitarizam) MKB: E23.0. 6. Prader - Willi sindrom (Q87.1). Po predlogu Konzilijuma pedijatar endokrinologa Instituta za bolesti djece Kliničkog centra Crne Gore za indikacije 1,2,3,4,6, Po predlogu Konzilijuma endokrinologa Kliničkog centra Crne Gore ili Konzilijuma pedijatar endokrinologa Instituta za bolesti djece Kliničkog centra Crne Gore za indikaciju 5.
IH01/1	1. Nizak rast (izmjerena visina SDS<-2.5 i genetski potencijal rasta SDS<-1) prouzrokovan nedovoljnim lučenjem ili izostankom lučenja hormona rasta MKB: E23.0, samo kod djece do 18 godina starosti, 2. Turnerov sindrom MKB: Q96, samo kod djece do 18 godina starosti, 3. Djeca rođena mala za određeno gestaciono doba (SGA), intrauterusni zastoj u rastenju (P05.1). 4. Usporeni rast kod djece u prepuberetu usled hroničnog oboljenja bubrega (N18.2-N18.9). 5. Supstituciona terapija kod mladih osoba sa urođenim ili stečenim deficitom hormona rasta (hipopituitarizam) MKB: E23.0. Po predlogu Konzilijuma pedijatar endokrinologa Instituta za bolesti djece Kliničkog centra Crne Gore za indikacije 1,2,3,4, Po predlogu Konzilijuma endokrinologa Kliničkog centra Crne Gore ili Konzilijuma pedijatar endokrinologa Instituta za bolesti djece Kliničkog centra Crne Gore za indikaciju 5.
IH01/2	1. Nizak rast (izmjerena visina SDS<-2.5 i genetski potencijal rasta SDS<-1) prouzrokovan nedovoljnim lučenjem ili izostankom lučenja hormona rasta MKB: E23.0, samo kod djece do 18 godina starosti, 2. Turnerov sindrom MKB: Q96, samo kod djece do 18 godina starosti, 3. Djeca rođena mala za određeno gestaciono doba (SGA), intrauterusni zastoj u rastenju (P05.1). 4. Usporeni rast kod djece u prepuberetu usled hroničnog oboljenja bubrega (N18.2-N18.9). 5. Supstituciona terapija kod mladih osoba sa urođenim ili stečenim deficitom hormona rasta (hipopituitarizam) MKB: E23.0. 6. Prader - Willi sindrom (Q87.1). Za pacijente kojima se prvi put uvodi biološka terapija i pacijente koji se prevode na terapiju biološki sličnim lijekom. Po predlogu Konzilijuma pedijatar endokrinologa Instituta za bolesti djece Kliničkog centra Crne Gore za indikacije 1,2,3,4,6, Po predlogu Konzilijuma endokrinologa Kliničkog centra Crne Gore ili Konzilijuma pedijatar endokrinologa Instituta za bolesti djece Kliničkog centra Crne Gore za indikaciju 5.
IH02	Retencija testisa kod djece do 3 godine.
IH03	1. Karcinoidi i endokrini tumori 2. Krvarenja iz gornjeg dijela digestivnog trakta, kod bolesnika koji ne reaguju na endoskopsku hemostazu. Po prijedlogu subspecijaliste gastroenterohepatologa, subspecijaliste endokrinologa ili specijaliste onkologa Kliničkog centra Crne Gore za indikaciju 1. Po prijedlogu subspecijaliste gastroenterohepatologa na sekundarnom i tercijarnom nivou za indikaciju 2. Nastavak bolničke terapije na primarnom i sekundarnom nivou.

IH04	1. Akromegalija 2. Neuroendokrini tumori Lijek odobrava Konzilijum internista Kliničkog centra Crne Gore na osnovu predloga subspecijaliste endokrinologa za indicaciju 1. Lijek odobrava Konzilijum za neuroendokrine tumore Kliničkog centra Crne Gore za indicaciju 2. Nastavak bolničke terapije na primarnom i sekundarnom nivou.
IH05/1	1. Primarno noćno mokrenje F98.0 Po prijedlogu specijaliste endokrinologa. 2. Dijabetes insipidus, E23.2 Po prijedlogu specijaliste endokrinologa.
IH05/2	1. Insipidni dijabetes centralnog tipa (MKB: E23.2). 2. Ispitivanje koncentracijske moći bubrega. Po prijedlogu subspecijaliste endokrinologa za indicaciju 1. Po prijedlogu subspecijaliste nefrologa za indicaciju 2.
IH05/3	1. Blaga i umjerena hemofilija A, Von Willebrand-ova bolest tip I; 2. Preoperativna priprema hemofilicara i oboljelih od Von Willebrand-ove bolesti.
IH06	1. Terapija sekundarnog hiperparatireoidizma (HPT) kod bolesnika sa bolešću bubrega u terminalnoj fazi (ESRD) koji su na dijaliznoj terapiji održavanja. 2. Redukcija hiperkalcijemije kod bolesnika sa: - karcinomom paratireoidee, - primarnim HPT kod kojih bi na bazi nivoa kalcijuma u serumu bila indikovana paratireoidektomija (kako definišu relevantne terapijske smjernice), ali kod kojih je paratireoidektomija klinički nepodesna ili je kontraindikovana.
IJ01	Rezervni antibiotik-obavezan antibiogram; Primjena u stacionarnim ustanovama, odobrava Komisija za antibiotike zdravstvene ustanove.
IJ01/1	Rezervni antibiotik-obavezan antibiogram; Indikacije: 1) komplikovane intra-abdominalne infekcije; 2) komplikovane infekcije kože i mekih tkiva. Odobrava Komisija za antibiotike zdravstvene ustanove.
IJ01/2	1. Akutni bakterijski cistitis, akutni rekurentni bakterijski cistitis, akutni bakterijski uretrovezikalni sindrom, nespecifični bakterijski uretritis; 2. Značajna asimptomatska bakteriurija (tokom trudnoće); 3. Postoperativne infekcije urinarnog trakta; 4. Profilaksa infekcija urinarnog trakta tokom hirurškog zahvata i transuretralnih dijagnostičkih postupaka.
IJ01/3	Rezervni antibiotik obavezan antibiogram. Odrasli i djeca uzrasta preko 2 godine: 1. Teški oblici pneumonija i pneumonije kod bolesnika na vještačkoj ventilaciji 2. Komplikovane infekcije urinarnog trakta (uključujući pijelonefritis) 3. Komplikovane intra-abdominalne infekcije 4. Komplikovane infekcije kože i mekih tkiva (uključujući infekcije dijabetičnog stopala) Liječenje pacijenata sa bakterijama u krvi koja se javlja udružena sa, ili se sumnja da je udružena sa bilo kojom gore navedenom infekcijom. Može se koristiti u liječenju bolesnika sa neutropenijom i groznicom za koju se sumnja da je uzrokovana bakterijskom infekcijom. Djeca uzrasta 2 do 12 godina: 1. Komplikovane intra-abdominalne infekcije Može koristiti kod djece sa neutropenijom i groznicom za koju se sumnja da je uzrokovana bakterijskom infekcijom. Odobrava Komisija za antibiotike zdravstvene ustanove.
IJ01/4	Rezervni antibiotik obavezan antibiogram. Odrasli i djeca starije od 3 mjeseca: 1. teška pneumonija, uključujući nozokomijalnu pneumoniju i pneumoniju povezanu sa mehaničkom ventilacijom, 2. bronho-pulmonarne infekcije kod cistične fibroze, 3. komplikovane infekcije urinarnog trakta, 4. komplikovane intra-abdominalne infekcije, 5. intra- i post-partalne infekcije, 6. komplikovane infekcije kože i mekih tkiva, 7. akutni bakterijski meningitis. Odobrava Komisija za antibiotike zdravstvene ustanove.
IJ01/5	Rezervni antibiotik obavezan antibiogram. 1. Intraabdominalne infekcije, 2. vanbolnički stečena pneumonija, 3. akutne infekcije u ginekologiji, 4. infekcije kože i mekih tkiva kod dijabetičkog stopala. Prevenција: Lijek je indikovao i kod odraslih pacijenata u profilaksi infekcije operativnog mjesta nakon elektivne kolorektalne hirurške intervencije. Primjena samo u ustanovama koje obavljaju zdravstvenu djelatnost na tercijarnom nivou zdravstvene zaštite - odobrava Komisija za antibiotike zdravstvene ustanove.
IJ01/6	Rezervni antibiotik obavezan antibiogram. Odrasli i djeca uzrasta od godinu dana i starija: 1. komplikovane intraabdominalne infekcije, 2. teška pneumonija, uključujući bolnički stečenu pneumoniju i pneumoniju povezanu sa mehaničkom ventilacijom, 3. infekcije nastale tokom i poslije porođaja, 4. komplikovane infekcije urinarnog trakta, 5. komplikovane infekcije kože i mekih tkiva. Odobrava Komisija za antibiotike zdravstvene ustanove.
IJ01/7	Rezervni antibiotik-obavezan antibiogram.
IJ02	Rezervni antibiotik-obavezan antibiogram; Indikacije: Infekcije kože i mekih tkiva, respiratorne i ostale infekcije uzokovane osjetljivim stafilokokom koji produkuje penicilinazu. Primjena u stacionarnim ustanovama odobrava Komisija za antibiotike zdravstvene ustanove.
IJ03	Druga linija terapije bakterijskih infekcija nakon neuspješne primjene punih doza amoksicilina ili kod postojanja visokog procenta rezistencije bakterija na amoksicilin. Indikacije: 1) Infekcije gornjeg i donjeg respiratornog trakta (J00-J06.8; J20; J32; J40; J41; J42), 2) Infekcije urogenitalnog trakta (N30; N34; N36; N37; N39), 3) Infekcije srednjeg uha (H65; H66).
IJ04	Druga linija terapije bakterijskih infekcija nakon neuspješne primjene polusintetskih penicilina u punoj dozi. 1. Infekcije gornjeg i donjeg respiratornog trakta MKB: J00-J06; J13; J14; J15; J20; J32; J41; J42, 2. infekcije kože i mekog tkiva MKB: L00-L08, 3. infekcije urogenitalnog trakta MKB: N30, N34, 4. lajsmska bolest MKB: A69.2.

IJ05	Rezervni antibiotik. Primjena u skladu sa principima primjene rezervnih antibiotika. Daje se samo u slučajevima kada ne postoje alternativni antibiotici. Primjena u stacionarnim uslovima, izuzetno na primarnom nivou zdravstvene zaštite kao nastavak terapije isključivo pod uslovom da je na otpusnoj listi preporučen nastavak terapije.
IJ06	1. Infekcije gornjeg i donjeg respiratornog trakta MKB: J00-J06; J13; J14; J15; J20; J32; J41; J42; 2. Zapaljenje srednjeg uva MKB: H66; 3. Urinarne infekcije MKB: N00; N10; N30; N34.
IJ07	1. Infekcije prouzrokovane atipičnim uzročnicima ili Gram+ bakterijama kod bolesnika preosjetljivih na penicilin: - infekcije gornjeg i donjeg respiratornog trakta MKB: J00-J06; J15.7; J16.0; J20-J32; J40; J41; J42, - infekcije kože i mekog tkiva MKB: L00-L08, - infekcije srednjeg uva MKB: H65; H66, - Infekcije izazvane Mycobacterium MKB: A31. 2. Infekcije želuca i dvanaestopalačnog crijeva sa Helicobacter pylori MKB: K29,
IJ08	Infekcije prouzrokovane atipičnim bakterijama kod bolesnika preosjetljivih na penicilin: 1. infekcije gornjeg i donjeg respiratornog trakta MKB: J00-J06; J15.7; J16.0; J20-J32; J40; J41; J42, 2. infekcije kože i mekog tkiva MKB: L00-L08, 3. infekcije srednjeg uha MKB: H65; H66, 4. infekcije izazvane Chlamydia-ma MKB: A55; A56, 5. negonokokni uretritis MKB: N34.1, 6. cervicitis MKB: N72.
IJ08/1	Atipična pneumonija i urogenitalne infekcije s Chlamydia trachomatis ili N. gonorrhoeae u bolesnika koji zahtijevaju inicijalno parenteralno liječenje. Odobrava Komisija za antibiotike zdravstvene ustanove.
IJ09	Supresivno liječenje hronične plućne infekcije uzrokovane bakterijom Pseudomonas aeruginosa kod odraslih i djece uzrasta od 6 i više godina sa cističnom fibrozom, MKB: E84. Po prijedlogu nadležnog konzilijuma Kliničkog centra Crne Gore.
IJ11	1. Supstituciona terapija kod odraslih, djece i adolescenata (0 -18 godina) u: Primarnim sindromima imunodeficiencije sa oštećenom produkcijom antitijela. - Hipogamaglobulinemija i rekurentne bakterijske infekcije kod pacijenata sa hroničnom limfocitnom leukemijom, kod kojih se profilaktička terapija antibioticima pokazala neuspješnom. - Hipogamaglobulinemija i rekurentne bakterijske infekcije kod pacijenata sa multiplim mijelomom u plato fazi koji nijesu razvili odgovor na pneumokoknu imunizaciju. - Hipogamaglobulinemija kod pacijenata poslije alogene transplantacije hematopoetskih stem ćelija (HSCT) - Djeca sa kongenitalnim AIDS-om i rekurentnim bakterijskim infekcijama. 2. Imunomodulacija kod odraslih, djece i adolescenata (0 -18 godina): - Idiopatska trombocitopenijska purpura (ITP), kod pacijenata koji su visoko rizični za nastanak krvarenja ili prije operativnog zahvata kako bi se korigovao broj trombocita. - Guillain Barré-ov sindrom. - Kawasakijska bolest. Lijek se uvodi u terapiju na osnovu mišljenja nadležnog Konzilijuma Kliničkog centra Crne Gore uz potpis direktora klinike, a izuzetno nastavak terapije u zdravstvenoj ustanovi koja obavlja zdravstvenu djelatnost na sekundarnom nivou.
IJ12	Rezervni antibiotik-obavezan antibiogram; Indikacije: 1) zarazne bolesti crijeva Typhus abdominalis i Paratyphus MKB: A01; Salmonellosis MKB: A02, Shigellosis MKB: A03 2) infekcije izazvane uzročnikom Mycobacterium tuberculosis MKB: A15-A19 3) polne infekcije izazvane Chlamydia uzročnikom MKB: A56 4) infekcija respiratornog trakta izazvana uzročnikom Mycoplasma pneumoniae MKB: J15.7 5) infekcije respiratornog trakta izazvane Chlamydia uzročnikom MKB: J16.0 6) infekcije urogenitalnog trakta MKB: N30; N34; N36; N37; N39; N41.1; N72 7) zapaljenje srednjeg uha MKB: H66 8) osteomyelitis MKB: M86 Per os primjena: Po preporuci bolničkog specijaliste. Infuzija: Isključivo kod pacijenata koji lijek ne mogu uzimati per os i dokazane infekcije osjetljivim uzročnicima.
IJ12/1	1. Teški oblik zapaljenja pluća; 2. Komplikovane infekcije kože i mekih tkiva u jedinicama intenzivne njege. Per os primjena - druga linija liječenja. Parenteralna primjena - isključivo kod bolesnika koji ne mogu uzimati per os oblike.
IJ13	Sistemske gljivične infekcije kod imunokompromitovanih pacijenata rezistentnih na terapiju flukonazolom. Po prijedlogu nadležnog konzilijuma Kliničkog centra Crne Gore.
IJ14	1. Profilaksa anti-D (Rho) imunizacije kod Rh-negativnih (Rho,d) i kod Du-pozitivnih žena. Senzibilizacija se javlja naročito poslije porođaja, ali se može javiti i tokom trudnoće. Osim toga, amniocenteza, eksterno okretanje fetusa u materici sa glavom nadolje, abdominalna trauma, hemoragija prije porođaja, ektopična trudnoća, uzorkovanje horionskih resica kao i spontani pobačaj ili abortus, predstavljaju potencijalno opasne epizode za senzibilizaciju. 2. Profilaksa anti-D (Rho) imunizacije kod negativnih Rho (D) osoba poslije nekompatibilne transfuzije Rh-pozitivne krvi (D) ili koncentrata eritrocita.
IJ15	1. Prevencija CMV bolesti bolesnika rizičnih za razvoj CMV bolesti, bolesnika kod kojih je izvršena transplantacija solidnog organa i bolesnika oboljelih od HIV-infekcije. 2. Održavanje liječenja CMV bolesti nakon, parenteralnom terapijom postignute, stabilizacije bolesti.
IJ17	Po predlogu Konzilijuma infektologa Kliničkog centra Crne Gore.
IJ17/2	Lijek je indikovao kod djece starije od 12 godina i odraslih za: 1. liječenje citomegalovirusne (CMV) bolesti u imunokompromitiranih bolesnika; 2. prevenciju CMV bolesti kod bolesnika koji pate od imunosupresije izazvane lijekovima (na primjer nakon presađivanja organa ili hemioterapije).
IJ18	HIV infekcija, MKB: B20, B21, B22, B23 i B24. Po prijedlogu Konzilijuma infektologa Kliničkog centra Crne Gore, odobrava Komisija za lijekove FZO.
IJ19	Za tablete od 100mg: 1. Hepatitis acuta B (B16.2; B16.9), teške forme akutnog hepatitisa B (fulminantni, subakutni). 2. Hepatitis viralis chronica B (B18.1),hronični hepatitis, kompenzovana (K74.6) i dekompenzovana ciroza jetre (K74.6) 3. Prevencija HBV infekcije kod bolesnika HBsAg pozitivnih na hemioterapiji i sa transplantiranim organima i tkivima - svi oblici hroničnih oboljenja jetre izazvanih virusom hepatitisa B (HBV) i HBsAg+ i HBsAg ⁻ : hronični hepatitis, kompenzovana i dekompenzovana ciroza jetre, prevencija HBV infekcije kod bolesnika sa transplantiranim organima HBsAg+. Hronična HBV infekcija: a) HBsAg pozitivan u serumu > 6 meseci b) prisutna replikacija virusa (HBV DNK-PCR u titru >10 000 kopija/ml serumu) c) biohemijski povišena aktivnost transaminaza (ALT)>2x iznad normalne vrednosti Kontraindikacija je preosetljivost na lamivudin. Lijek odobrava nadležni konzilijum Kliničkog centra Crne Gore.

IJ19/1	1. Hronični hepatitis B (B16.2; B16.9; B18.1); 2. HIV infekcija - za bolesnike kod kojih je dokazana rezistencija virusa humane imunodeficijencije na postojeće antiretrovirusne lekove (B20; B21; B22; B23; B24). Lijek odobrava nadležni konzilijum Kliničkog centra Crne Gore.
IJ20	Za tablete od 150mg: 1. HIV infekcija za MKB: B20, B21, B22, B23 i B24. Po prijedlogu Konzilijuma infektologa Kliničkog centra Crne Gore.
IJ23	Za odrasle bolesnike, kojima je potvrđena dijagnoza hroničnog hepatitisa C genotip 1 i koji imaju pozitivan nalaz HCV RNA. Potrebna je apstinencija od i.v. droga i abuzusa alkohola unazad 12 mjeseci. Bolesnici koji su zavisnici o drogama moraju imati dokaz da apstiniraju najmanje 1 godinu, a dokaz su dokumentovani nalaz psihijatra i rezultati toksikoloških ispitivanja tokom tretmana svaka 3 mjeseca. Dužina terapije genotip 1a bez ciroze i 1b bez ciroze ili kompenzovanom cirozom 12 nedjelja, 1a sa kompenzovanom cirozom 24 nedjelje.
IJ24	Za odrasle bolesnike, kojima je potvrđena dijagnoza hroničnog hepatitisa C genotip 1a, 1b i 4 i koji imaju pozitivan nalaz HCV RNA. Potrebna je apstinencija od i.v. droga i abuzusa alkohola unazad 12 mjeseci. Bolesnici koji su zavisnici o drogama moraju imati dokaz da apstiniraju najmanje 1 godinu, a dokaz su dokumentovani nalaz psihijatra i rezultati toksikoloških ispitivanja tokom tretmana svaka 3 mjeseca. Na prijedlog Konzilijuma za lijekove. Terapijski protokol i trajanje liječenja odobrava Komisija Fonda za zdravstveno osiguranje. Dužina terapije genotip 1a bez ciroze i 1b i 4 bez ciroze ili kompenzovanom cirozom 12 nedjelja, 1a sa kompenzovanom cirozom 24 nedjelje.
IJ25	Prevenција teške bolesti donjeg dijela respiratornog trakta koja zahtijeva hospitalizaciju, a prouzrokovana je respiratornim sincijalnim virusom (RSV) kod djece sa visokim rizikom od pojave RSV bolesti: - Djeca rođena u 35. nedjelji trudnoće ili ranije i koja su na početku RSV sezone bila mlađa od 6 mjeseci; - Djeca mlađa od 2 godine koja su u proteklih 6 mjeseci liječena od bronhopulmonalne displazije; - Djeca mlađa od 2 godine sa hemodinamijski značajnom kongenitalnom bolešću srca. Po prijedlogu Konzilijuma pedijataru Instituta za bolesti djece Kliničkog centra Crne Gore. Primjena isključivo u zdravstvenim ustanovama koje obavljaju zdravstvenu djelatnost na tercijarnom nivou zdravstvene zaštite.
IJ26	Vakcinacija se sprovodi u skladu sa Programom obaveznih imunizacija stanovništva protiv određenih zaraznih bolesti.
IJ27	Terapija poslije ujeda evropskih zmija otrovnica (poskoka i šarke).
IJ28	Hronični hepatitis C genotip 1a, genotip 1b ili genotip 4 kod draslih bolesnika starijih od 18 godina, kojima je potvrđena dijagnoza hroničnog hepatitisa C i koji imaju pozitivan nalaz HCV RNA. Potrebna je apstinencija od i.v. droga i abuzusa alkohola poslednjih 12 mjeseci. Bolesnici koji su zavisnici o drogama moraju imati dokaz da apstiniraju najmanje 12 mjeseci, a dokaz su dokumentovani nalaz psihijatra i rezultati toksikoloških ispitivanja tokom tretmana svaka 3 mjeseca. Dužina trajanja terapije za genotip 1a i genotip 4 je 12 nedjelja, odnosno 16 nedjelja u slučaju da je broj kopija virusa >800 000 i.j./ml, a za genotip 1b 12 nedjelja. Na prijedlog Konzilijuma infektivne klinike Kliničkog Centra Crne Gore.
IJ29	Za odrasle bolesnike i adolescente uzrasta od 12 do 18 godina, kojima je potvrđena dijagnoza hroničnog hepatitisa C i koji imaju pozitivan nalaz HCV RNA. Potrebna je apstinencija od i.v. droga i abuzusa alkohola unazad 12 mjeseci. Bolesnici koji su zavisnici o drogama moraju imati dokaz da apstiniraju najmanje 1 godinu, a dokaz su dokumentovani nalaz psihijatra i rezultati toksikoloških ispitivanja tokom tretmana svaka 3 mjeseca. Preporučeno trajanje liječenja sa lijekom Maviret kod bolesnika koji prethodno nisu primali terapiju zbog HCV-a: - svi genotipovi HCV-a: bez ciroze:8 nedjelja;sa cirozom 12 nedjelja. Preporučeno trajanje liječenja sa lijekom Maviret kod bolesnika koji nisu uspješno odgovorili na prethodnu terapiju sa kombinacijom peginterferon + ribavirin +/- sofosbuvir ili sofosbuvir + ribavirin: - genotipovi HCV-a 1,2,4-6 bez ciroze 8 nedjelja;sa cirozom 12 nedjelja, - genotip 3 bez ciroze 16 nedjelja;sa cirozom 16 nedjelja. Na prijedlog nadležnog Konzilijuma za lijekove Kliničkog Centra Crne Gore.
IJ30	Za odrasle bolesnike, kojima je potvrđena dijagnoza hroničnog hepatitisa C i koji imaju pozitivan nalaz HCV RNA. Potrebna je apstinencija od i.v. droga i abuzusa alkohola unazad 12 mjeseci. Bolesnici koji su zavisnici o drogama moraju imati dokaz da apstiniraju najmanje 1 godinu, a dokaz su dokumentovani nalaz psihijatra i rezultati toksikoloških ispitivanja tokom tretmana svaka 3 mjeseca. Preporučeno trajanje liječenja sa lijekom kod bolesnika koji prethodno nisu primali terapiju zbog HCV-a: - genotipovi HCV-a 1,2,4-6: bez ciroze I sa kompenzovanom cirozom 12 nedjelja, - genotip HCV-a 3: bez ciroze I sa kompenzovanom cirozom 12 nedjelja, razmotriti dodavanje ribavirina - svi genotipovi HCV sa dekompenzovanom cirozom + ribavirin 12 nedjelja Preporučeno trajanje liječenja sa lijekom kod bolesnika koji nisu uspješno odgovorili na prethodni terapijski režim koji sadrži NS5A: - Svi genotipovi HCV-a + Ribavirin 24 nedjelje Na prijedlog Konzilijuma infektologa Kliničkog Centra Crne Gore.
IL01	Po prijedlogu onkologa, reumatologa, hematologa, neurologa.
IL02	Po prijedlogu hematologa.
IL03	1. sarkom kostiju i mekih tkiva, 2. karcinom testisa (druga linija), 3. agresivni limfom (ICE protokol), 4. karcinom grlića materice (druga linija). Po prijedlogu onkologa ili hematologa, lijek odobrava nadležni konzilijum Kliničkog centra Crne Gore.
IL04	1.Prva linija u liječenju hronične limfocitne leukemije (Binet stadijum B ili C) kod pacijenata za koje kombinovana terapija sa fludarabinom nije odgovarajuća. 2.Liječenje Non – Hodkin limfom kod pacijenata sa progresijom bolesti tokom primjene ili 6 mjeseci nakon primjene rituksimaba ili režima koji sadrži rituksimab 3.Liječenje Multiplog mijeloma (Durie-Salmon stadijum II, sa progresijom bolesti ili stadijum III) u kombinaciji sa prednizolonom kod pacijenata starijih od 65 godina i koji nijesu podobni za autolognu transplantaciju matičnih ćelija i koji imaju kliničke znake neuropatije u trenutku postavljanja dijagnize što onemogućava primjenu talidomida ili bortezomiba. Po prijedlogu Konzilijuma hematologa Kliničkog centra Crne Gore.
IL05	Glioblastoma multiforme (MKB: C71) novodijagnostikovani u prvoj liniji liječenja, PS 0 ili 1 (ECOG) kao postoperativna terapija u dozi od 75 mg/m ² dnevno, istovremeno sa zračnom terapijom. Po završenom zračenju, lečenje nastaviti temozolomidom u dozi od 150/200 mg/m ² dnevno od prvog do petog dana ciklusa koji traje 28 dana, ukupno šest ciklusa. Započinjanje hemioterapije se vrši po uvidu u MRI učinjen 3-4 nedelja posle operativnog lečenja, na konzilijumu referentne ustanove, pod uslovom da je PS pacijenta 0 ili 1. Nastavak liječenja indikovano samo kod povoljnog odgovora na terapiju (kompletna ili parcijalna remisija, stabilna bolest) nakon svaka 2 ciklusa terapije. Po prijedlogu Konzilijuma za tumore CNS Kliničkog centra Crne Gore.
IL06	Po prijedlogu onkologa, reumatologa, hematologa, neurologa, dermatovenerologa ili gastroenterologa.
IL07	1.Maligni pleuralni mezoteliom Za liječenje bolesnika sa inoperabilnim pleuralnim mezoteliomom u kombinaciji sa cisplatinom, a koji prethodno nisu primali drugu hemoterapiju. 2.Nemikrocelularni karcinom pluća Za liječenje bolesnika s inoperabilnim IIIB ili IV stadijumom neskvamoznog nemikrocelularnog karcinoma pluća, kao monoterapija u drugoj hemoterapijskoj liniji, do pojave neprihvatljive toksičnosti ili progresije bolesti. Liječenje lijekom pemetreksed dozvoljeno je ukoliko su ispunjeni sljedeći kriterijumi- a. opšte stanje ECOG 0-2, b. nivo bilirubina, AST, ALT < 5x gornja granica uredne vrijednosti, kreatinin < 1.5x gornja granica urednih vrijednosti, nivo neutrofila > 1.5x(10) ⁹ /L, nivo trombocita >100x(10) ⁹ /L. Odobravaju se dva ciklusa liječenja lijekom pemetreksed , nakon čega je obavezna klinička i dijagnostička obrada u cilju ocjene stepena tumorskog odgovora i podnošljivosti liječenja. Nastavak liječenja je moguć isključivo kod pozitivnog tumorskog odgovora na sprovedeno liječenje (kompletna ili djelimična remisija, stabilna bolest). Po prijedlogu Konzilijuma Klinike za onkologiju i radioterapiju ili Konzilijuma specijalne bolnice Brezovik, do ukupno 6 ciklusa liječenja.
IL08	Leukemija vlastitih ćelija. Po prijedlogu Konzilijuma hematologa Kliničkog centra Crne Gore.

IL09	Za hroničnu limfocitnu leukemiju, MKB-C91.1 rezistentnu na prvu liniju terapije. Lijek Fludarabin se daje do postizanja optimalnog odgovora (kompletna ili parcijalna remisija, obično 6 ciklusa), potom prekinuti terapiju. Terapija hronične limfocitne leukemije (HLL) B ćelija kod pacijenata sa očuvanom funkcijom kostne srži. Prvu liniju terapije ovim lijekom treba započeti samo kod pacijenata sa uznapredovalom bolešću, Rai stadijumi III/IV (Binet stadijum C), ili Rai stadijumi I/II (Binet stadijum A/B) kada pacijent ima simptome povezane sa bolešću ili dokaz o progresiji bolesti. Po prijedlogu Konzilijuma hematologa Kliničkog centra Crne Gore.
IL10	Po predlogu nadležnog konzilijuma Kliničkog centra Crne Gore ili Konzilijuma Specijalne bolnice Brezovik.
IL11/1	1. Nemikrocelularni karcinom pluća. 2. Karcinom dojke sa metastazama (3. i 4. stadijum), kada se terapija koja uključuje antracikline i taksane pokazala neuspješnom ili neadekvatnom. Za indikaciju 1. lijek odobrava nadležni konzilijum Kliničkog centra Crne Gore ili Specijalne bolnice Brezovik. Za indikaciju 2. lijek odobrava Konzilijum za doju Kliničkog centra Crne Gore.
IL12	1. mikrocelularni karcinom pluća 2. rezistentni neseminomatozni karcinom testisa. Lijek odobrava Konzilijum onkologa KCCG i nadležni Konzilijum Specijalne bolnice Brezovik za indikaciju 1.; Lijek odobrava Urološko-onkološki konzilijum KCCG za indikaciju 2.
IL14	Za liječenje odraslih bolesnika kod kojih nije moguće transplantirati hematopoetsku matičnu ćeliju, a koji boluju od: 1. mijelodisplastičnog sindroma (MDS), srednjeg 2 ili visokog rizika prema međunarodnome prognostičkom numeričkom sistemu rangiranja (IPSS), 2. hronične mijelomonocitne leukemije (CMML) sa 10-29% blasta u koštanoj srži bez mijeloproliferativnog poremećaja, 3. akutne mijeloidne leukemije (AML) sa 20-30% blasta i displazije više loza, prema klasifikaciji Svjetske zdravstvene organizacije (WHO). Po prijedlogu Konzilijuma hematologa Kliničkog centra Crne Gore.
IL15	Primarni karcinom jetre (HCC) kod bolesnika sa lokalno odmaklom ili metastatskom bolešću gdje nije bilo moguće primijeniti hirurško niti bilo koje drugo lokalno regionalno liječenje (BCLC C), ili je ovo liječenje bilo neuspješno (BCLC B), a bolesnici su sa očuvanom funkcijom jetre (Child-Pugh A) i u dobrom performans statusu (PS 0-1) (C22.0). Po prijedlogu Konzilijuma za digestivne tumore Kliničkog centra Crne Gore.
IL16	1. akutna mijeloblastna i akutna limfoblastna leukemija, agresivni NHL, PS 0 ili 1, 2. treća terapijska linija za primarno progresivnu multiplu sklerozu sa relapsima i visoko aktivnu sekundarno progresivnu multiplu sklerozu sa relapsima; Za indikaciju 2. nastavak terapije na sekundarnom nivou zdravstvene zaštite.
IL17	1. Karcinom skvamoznih ćelija u predjelu glave i vrata, jednaka i grlića materice 2. Hoćkinov i ne-Hoćkinov limfom 3. Karcinom testisa (ne-seminom i seminom) 4. Palijativna intrapleuralna terapija malignih pleuralnih izliva Lijek odobrava nadležni konzilijum Kliničkog centra Crne Gore.
IL19	1. Prva linija liječenja agresivnih non-Hodgkin limfoma, koji su prema nalazu imunohistohemije, imunocitohemije ili protočne citometrije CD20 pozitivni, u kliničkom stadijumu II-IV ili stadijumu I s povišenim LDH ili velikom tumorskom masom, odobrava se 4 ciklusa liječenja u kombinaciji s hemioterapijom u dozi od 375 mg/(m)2 po ciklusu. U slučaju povoljnog učinka odobrava se primjena još 4 ciklusa terapije. 2. Prva linija liječenja bolesnika s neliječenim CD20 pozitivnim indolentnim non-Hodgkin limfomom. Odobrava se primjena osam ciklusa liječenja u dozi od 375 mg/(m)2 po ciklusu. 3. Liječenje bolesnika sa indolentnim B-ćelijskim non-Hodgkinovim limfomom u relapsu odnosno u bolesnika sa hemorezistentnim tipom B-ćelijskog non-Hodgkinovog limfoma niskog stepena maligniteta kod kojih je imunohistohemijski i/ili protočnom citometrijom dokazano da ćelije na sebi imaju CD20 marker. Odobrava se primjena tri ciklusa liječenja uz obaveznu reevaluaciju učinka nakon trećeg ciklusa terapije. U slučaju povoljnog učinka odobrava se primjena još tri ciklusa terapije. 4. Reumatoidni artritis. 4.a. Indikacija za primjenu (kao monoterapija i u kombinaciji sa lijekom metotreksat ili nekim drugim sintetičkim DMARD), sigurna dijagnoza RA i aktivna bolest DAS28 >= 5,1 ili DAS28 >= 3,2 + 6 otečenih zglobova (od 44), funkcionalni status- HAQ 0,5-2,5. 4.b. Prethodna terapija, najmanje dva lijeka iz grupe lijekova koji modifikuju bolest (DMARD) u razdoblju od 6 mjeseci od kojih jedan obavezno treba biti lijek metotreksat primijenjen najmanje kroz 2 mjeseca 20 mg nedjeljno i jedan TNF blokator ili lijek tocilizumab kroz 12 nedjelja. 4.c. Prije primjene test na latentnu TBC i određivanje markera hepatitisa B i C. 4.d. Očekivani odgovor na liječenje nakon 16 nedjelja primjene, ako je započeto s DAS28 >= 5,1, pad DAS28 >= 1,2 u odnosu na početno stanje ili postizanje DAS28 <= 3,2, ako je započeto s DAS28 >= 3,2 + 6 otečenih zglobova (od 44), pad DAS28 >= 1,2 + 50% manje otečenih zglobova. 4.e. Trajanje liječenja, reekspozicija lijeku rituksimab nakon dvije infuzije dolazi u obzir nakon 24 nedjelje, ukoliko je prisutna rezidualna upalna aktivnost DAS28 >= 3,2 ili je došlo do egzacerbacije RA s porastom DAS28 za >= 0,6. 4.f. Kriterijumi za prekid terapije: a. stabilna klinička remisija u trajanju od 6 mjeseci (a. CRP <=1 mg/dL, b. broj bolnih zglobova/28<=1, c. broj otečenih zglobova/28<=1, d. bolesnikova ocjena (0-10) <=1) pod uslovom da kroz to vrijeme nije bilo nikakvih epizoda pogoršanja aktivnosti RA, a obavezno se nastavlja sintetičkim lijekovima koji mijenjaju tok bolesti (DMARD) i koje je bolesnik uzimao uz biološki lijek. U slučaju apsolutnog pogoršanja DAS28 za 1,2 neophodna je reekspozicija biološkom lijeku bez obzira na vrijednost DAS28. Bolesnici, koji se biološkom terapijom liječe po monoterapijskom načelu, isključeni su iz navedenih kriterijuma i nastavljaju biološko liječenje. b. ozbiljne nuspojave, teška interkurentna infekcija (privremeni/trajni prekid), trudnoća i izostanak zadanog učinka. Za indikacije 1.,2. i 3. po prijedlogu Konzilijuma hematologa Kliničkog centra Crne Gore; Za indikaciju 4. po prijedlogu Konzilijuma reumatologa Kliničkog centra Crne Gore, odobrava Komisija za lijekove KCCG i Komisija FZO.
IL19/1	1. Prva linija liječenja agresivnih non-Hodgkin limfoma, koji su prema nalazu imunohistohemije, imunocitohemije ili protočne citometrije CD20 pozitivni, u kliničkom stadiju II-IV ili stadiju I s povišenim LDH ili velikom tumorskom masom, odobrava se 4 ciklusa liječenja (1 i.v. + 3 s.c.) u kombinaciji s hemioterapijom. U slučaju povoljnog odgovora odobrava se primjena još 4 ciklusa terapije (s.c.). 2. Prva linija liječenja bolesnika s neliječenim CD20 pozitivnim indolentnim non-Hodgkin limfomom. Odobrava se primjena 8 ciklusa liječenja (1 i.v. + 7 s.c.). 3. Liječenje bolesnika sa indolentnim B-ćelijskim non-Hodgkinovim limfomom u relapsu odnosno kod bolesnika sa hemorezistentnim tipom B-ćelijskog non-Hodgkinovog limfoma niskog stepena malignosti kod kojih je imunohistohemijski i/ili protočnom citometrijom dokazano da ćelije na sebi imaju CD20 receptor. Odobrava se primjena 3 ciklusa liječenja (1 i.v. + 2 s.c.) uz obaveznu reevaluaciju efekata nakon trećeg ciklusa terapije. U slučaju povoljnog efekta odobrava se primjena još 3 ciklusa terapije (s.c.). Lijek se primjenjuje u fiksnoj dozi od 1400 mg po ciklusu. Prije početka primjene s.c. injekcija, svi bolesnici uvijek moraju najprije intravenskom infuzijom primiti cijelu dozu lijeka rituksimab u formulaciji za intravensku primjenu u 1. ciklusu liječenja. Po prijedlogu konzilijuma hematologa Kliničkog centra Crne Gore.
IL19/2	Liječenje odraslih pacijenata sa prethodno neliječenom i relapsirajućom/refraktornom hroničnom limfocitnom leukemijom (HLL) u kombinaciji sa hemioterapijom, prvi ciklus intravenski narednih 5 ciklusa supkutano. Po prijedlogu konzilijuma hematologa Kliničkog Centra Crne Gore.

IL20	1. Rani karcinom dojke HER 2 +++ (ili CISH +), kao nastavak adjuvantne hemioterapije sa antraciklinima kao monoterapija ili u kombinaciji sa taksanima do ukupno 12 mjeseci, kod nodus pozitivnih i nodus negativnih pacijenata sa tumorom većim od 10 mm (u slučaju postojanja kontraindikacija za antracikline, trastuzumab se može kombinovati sa neantraciklinskim režimima). Terapija je moguća ukoliko je: a) PS od 0 do 1, b) EFLV veća od 50%, c) laboratorija: kompletna krvna slika i hepatogram: AST i ALT < 5x gornje granice normalne vrijednosti i bilirubin < 3x gornje granice. 2. metastatski karcinom dojke HER 2 +++, PS 0 ili 1, prva linija terapije nakon antraciklina (adjuvantno) u kombinaciji sa taksanima (paklitaksel ili docetaksel). Kriterijum za primjenu: a) ECOG 0-1, b) nepostojanje metastaza na CNS-u, bez opsežnih metastaza na plućima koje izazivaju značajnu simptomatologiju, c) adekvatni hematološki i biohemijski parametri (AST, ALT do 5x gornje granice, bilirubin do 3x gornje granice referentne vrijednosti). Nastavak liječenja moguć je isključivo kod pozitivnog tumorskog odgovora na sprovedeno liječenje (kompletna remisija ili parcijalna remisija uz obaveznu reevaluaciju učinka nakon tri mjeseca liječenja). U slučaju izostanka efekta ili kod progresije bolesti terapija se prekida. Po prijedlogu Konzilijuma za tumore dojke Kliničkog centra Crne Gore.
IL21	1. Metastatski karcinomom kolorektuma- prva linija liječenja bolesnika kod kojih je potvrđeno nepostojanje RAS mutacija ('divlji tip' RAS statusa 2, 3 i 4 ekson KRAS-a, odnosno NRAS-a) što se određuje u laboratorijima sa validnom metodom određivanja. Primjenjuje se u kombinaciji sa hemoterapijom na bazi irinotekana ili u prvoj liniji u hemoterapiji sa FOLFOX hemoterapijskim protokolom, kao monoterapija nakon neuspjeha terapije na bazi irinotekana i oksaliplatine i kod onih bolesnika koji ne podnose irinotekan. Kriterijumi za primjenu: a) PS 0 i 1 po ECOG b) nepostojanje metastaza u CNS-u; c) nivo bilirubina <1,5 x gornja granica normalne vrijednosti; d) nivo AST i ALT <5x gornja granica normalne vrijednosti; e) nivo kreatinina <1.25x gornja granica normalne vrijednosti; f) nivo granulocita > 1.5x(10)9/L; g) nivo trombocita >100x(10)9/L. Nastavak liječenja moguć je isključivo kod pozitivnog tumorskog odgovora na sprovedeno liječenje (kompletna remisija, parcijalna remisija ili stabilna bolest). 2. Karcinom pločastih ćelija glave i vrata (osim karcinoma epifarinksa) u kombinaciji sa radioterapijom za lokalno uznapredovalu bolest kod bolesnika koji ne podnose preporučene visoke doze platine (punu terapijsku dozu) ili je njena primjena kontraindikovana. 3. Karcinom pločastih ćelija glave i vrata, u kombinaciji s hemoterapijom na bazi platine za recidivirajuću i/ili metastatsku bolest, nakon koje slijedi terapija održavanja do progresije bolesti ili neprihvatljive toksičnosti. U slučaju izostanka efekta ili kod progresije bolesti terapija se prekida. Po prijedlogu nadležnog konzilijuma Kliničkog centra Crne Gore.
IL22	1. Prva linija liječenja metastatskog kolorektalnog karcinoma u kombinaciji sa hemioterapijom i isključivo tokom trajanja iste. Liječenje bevacizumabom se sprovodi tokom trajanja prve linije hemioterapije dok traje pozitivni tumorski odgovor (kompletna remisija, parcijalna remisija ili stabilna bolest). Kriterijumi za primjenu: a) očekivano preživljenje > 12 mjeseci, b) PS ECOG 0-1, c) nepostojanje metastaza u mozgu, d) razmak od 6 nedjelja između hirurškog liječenja primarnog tumora i započinjanja primjene bevacizumaba, e) razmak od 3 mjeseca između radioterapije primarnog tumora i započinjanja primjene bevacizumaba, f) nivo bilirubina <2x gornja granica normalne vrijednosti, nivo AST i ALT <5x gornja granica normalne vrijednosti, nivo kreatinina <1,5x gornja granica normalne vrijednosti, nivo granulocita >1,5 X(10)9 / L, nivo trombocita >100X (10)9/L. Kontrola svaka 2 mjeseca. Lijek se odobrava na 2 mjeseca, nakon čega je neophodna kompletna evaluacija i procjena tumorskog odgovora na terapiju. U slučaju izostanka efekta ili kod progresije bolesti terapija se prekida. Po prijedlogu Konzilijuma za digestivne tumore Kliničkog centra Crne Gore. 2. Bevacizumab je, u kombinaciji sa karboplatinom i paklitakselom, indikovao za prvu liniju terapije i isključivo tokom trajanja iste kod odraslih pacijentkinja sa uznapredovalim epitelijalnim karcinomom jajnika, jajovoda ili primarnim peritonealnim karcinomom. Lijek se odobrava na 2 mjeseca, nakon čega je neophodna kompletna evaluacija i procjena tumorskog odgovora na terapiju. U slučaju izostanka efekta ili kod progresije bolesti terapija se prekida. 3. Bevacizumab je u kombinaciji sa paklitakselom i cisplatinom ili, alternativno, paklitakselom i topotekanom kod pacijentkinja koje ne mogu da primaju terapiju platinom, indikovao za liječenje odraslih pacijentkinja sa perzistentnim, ceditirajućim ili metastatskim karcinomom cerviksa. Po prijedlogu ginekološko-onkološkog konzilijuma Kliničkog centra Crne Gore.
IL23	1. Za primjenu u kombinaciji sa trastuzumabom i docetakselom kod odraslih pacijenata sa HER2 pozitivnim metastatskim ili lokalno recidivirajućim neresektibilnim karcinomom dojke, koji prethodno nisu primali anti-HER2 terapiju ni hemoterapiju za liječenje metastatske bolesti. 2. Neoadjuvantno liječenje karcinoma dojke. Za primjenu u kombinaciji sa trastuzumabom i hemoterapijom za neoadjuvantno liječenje odraslih pacijenata s HER2 pozitivnim, lokalno uznapredovalim, upalnim ili karcinomom dojke u ranom stadijumu sa velikim rizikom od recidiva. 3. Za adjuvantno liječenje u kombinaciji s trastuzumabom i hemioterapijom odraslih bolesnika s HER2 pozitivnim karcinomom dojke do 18 ciklusa kod bolesnika sa bolešću visokog rizika od recidiva (nodus pozitivna bolest ili hormon receptor negativna bolest) ili kao nastavak neoadjuvantnog liječenja ukupno do 18 ciklusa. Nastavak liječenja moguć je isključivo kod pozitivnog tumorskog odgovora na sprovedeno liječenje (kompletna remisija, parcijalna remisija ili stabilna bolest) uz obaveznu prvu reevaluaciju kliničkog efekta nakon tri ciklusa liječenja. Svaka slijedeća evaluacija efekta liječenja se radi nakon sprovedena tri mjeseca liječenja. Po prijedlogu Konzilijuma za dojk Kliničkog centra Crne Gore.

IL24	1. Uznappedovali (neresektabilni ili metastatski) melanom kod odraslih pacijenata, kao monoterapija PS 0-1 (C43). Odobrava se primjena na pet ciklusa liječenja, nakon čega je obavezna klinička i dijagnostička obrada u cilju ocjene stepena tumorskog odgovora i podnošljivosti liječenja. Nastavak liječenja je moguć isključivo kod pozitivnog tumorskog odgovora na sprovedeno liječenje (kompletna ili djelimična remisija, stabilna bolest) koji se provjerava nakon svakih 5 ciklusa liječenja, do progresije bolesti. 2. Metastatski nesitnoćelijski karcinom pluća-prva linija (engl. non-small cell lung carcinoma, NSCLC) kod odraslih pacijenata čiji tumori ekspiriraju PD-L1 sa TPS $\geq 50\%$ (eng. tumor proportion score - TPS) i koji nisu pozitivni na tumorske mutacije gena EGFR ili ALK, kao monoterapija. Evaluacija se vrši nakon 4 ciklusa liječenja, do progresije bolesti. 2a. Metastatski skvamozni nesitnoćelijski karcinom pluća-prva linija (engl. non-small cell lung carcinoma, NSCLC) kod odraslih pacijenata čiji tumori ekspiriraju PD-L1 sa TPS $\geq 50\%$ (eng. tumor proportion score - TPS), kao monoterapija. Evaluacija se vrši nakon 4 ciklusa liječenja, do progresije bolesti. 3. Lokalno uznappedovali ili metastatski nesitnoćelijski karcinom pluća (engl. non-small cell lung carcinoma, NSCLC) kod odraslih bolesnika čiji tumori ekspiriraju PD-L1 i koji su prethodno primili najmanje jedan hemioterapijski protokol. Bolesnici pozitivni na tumorske mutacije gena EGFR ili ALK treba takođe da prime i odobrenu terapiju za te mutacije prije nego što prime lijek. Evaluacija se vrši nakon 4 ciklusa liječenja, do progresije bolesti 3a. Lokalno uznappedovali ili metastatski skvamozni nesitnoćelijski karcinom pluća (engl. non-small cell lung carcinoma, NSCLC) kod odraslih bolesnika čiji tumori ekspiriraju PD-L1 i koji su prethodno primili najmanje jedan hemioterapijski protokol. Evaluacija se vrši nakon 4 ciklusa liječenja, do progresije bolesti 4. Prva linija liječenja metastatskog neskvamoznog nesitnoćelijskog karcinoma pluća kod odraslih čiji tumori nisu pozitivni na mutacije gena EGFR ili ALK u kombinaciji sa pemetreksedom i hemioterapijom koja sadrži platinu. Evaluacija se vrši nakon 4 ciklusa liječenja, do progresije bolesti 5. Liječenje lokalno uznappedovalog ili metastatskog urotelijalnog karcinoma kao monoterapija kod odraslih koji su prethodno liječeni hemioterapijom koja sadrži platinu. Evaluacija se vrši nakon 4 ciklusa liječenja, do progresije bolesti 6. Liječenje lokalno uznappedovalog ili metastatskog urotelijalnog karcinoma kao monoterapija kod odraslih kod bolesnika koji nisu pogodni za hemioterapiju koja sadrži cisplatin u prvoj liniji liječenja i čiji tumori ekspiriraju PD-L1 sa kombinovanim pozitivnim skorom (CPS≥ 10). Evaluacija se vrši nakon 4 ciklusa liječenja, do progresije bolesti. Za indikaciju 1. po prijedlogu Konzilijuma za kožu i meka tkiva Kliničkog centra Crne Gore. Za indikaciju 2,3. i 4. po prijedlogu nadležnog konzilijuma Kliničkog centra Crne Gore ili Specijalne bolnice za plućne bolesti Brezovik. Za indikaciju 5. i 6. po prijedlogu nadležnog konzilijuma Kliničkog centra Crne Gore.
IL25	1. Hronična mijeloidna leukemija sa pozitivnim Philadelphia (Ph+) hromosomom (bcr-abl) pozitivnim kod odraslih pacijenata za koju se transplantacija kostne srži ne smatra prvom linijom terapije. Po prijedlogu Konzilijuma hematologa Kliničkog centra Crne Gore. I. Bolesnici u prvoj hroničnoj fazi bolesti - 1. Kriterijumi za prekid liječenja zbog primarne rezistencije- a) nakon 3 mjeseca liječenja- nije postignut kompletan hematološki odgovor/ili Ph+ $>95\%$ b) nakon 3 mjeseca liječenja- bcr-abl1 $>10\%$ i/ili Ph+ $>35\%$ c) nakon 12 mjeseci liječenja- bcr-abl1 $>1\%$ i/ili Ph+ >0 2. Kriterijumi za prekid liječenja zbog sekundarne rezistencije, zbog jednog ili više od navedenog bilo kada tokom liječenja- a) gubitak kompletnog hematološkog odgovora b) gubitak kompletnog citogenetskog odgovora c) potvrđen gubitak velikog molekularnog odgovora u dva uzastopna testa, od kojih je u jednom bcr-abl1 $\geq 1\%$ d) pojava mutacije 3. Kriterijumi za prekid liječenja zbog nuspojava- a) teške nuspojave gradusa 3 ili 4 b) perzistentne nuspojave gradusa 2, koje ne reaguju na terapiju (citopenija u prva tri mjeseca liječenja ne smatra se razlogom za promjenu terapije). II. Bolesnici kojima je dijagnoza postavljena u ubrzanj fazi ili blastičnoj transformaciji- Kriterijumi za prekid liječenja- a) nakon 3 mjeseca liječenja nije postignut hematološki odgovor (L$>10 \times 10^9$/L ili prisustvo blasta u perifernoj krvi. Po prijedlogu Konzilijuma hematologa Kliničkog centra Crne Gore za početak i nastavak liječenja. 2. Za odrasle bolesnike s hroničnom mijeloidnom leukemijom kojima je dijagnoza postavljena u ubrzanj fazi ili blastičnoj transformaciji. Po prijedlogu Konzilijuma hematologa Kliničkog centra Crne Gore. 3. Za liječenje odraslih bolesnika sa Kit (CD117) pozitivnim neoperabilnim i/ili metastatskim malignim gastrointestinalnim stromalnim tumorima (GIST) i adjuvantna primjena kod "high risk" bolesti. Po prijedlogu Konzilijuma za digestivne tumore Kliničkog centra Crne Gore.
IL26	1. U kombinaciji s hlormbucilom za liječenje odraslih bolesnika sa prethodno neliječenom hroničnom limfocitnom leukemijom (KLL) i komorbiditetima, zbog kojih kod istih nije adekvatno liječenje zasnovano na punoj dozi fludarabina, ukupno do najviše 6 ciklusa. 2. Prva linija liječenja folikularnog limfoma u indukciji i terapiji održavanja (podtip NHL) sa hemoterapijskim protokolima (CHOP, bendamustin, CVP). Po prijedlogu konzilijuma hematologa Kliničkog centra Crne Gore.
IL27	Prva i druga linija liječenja lokalno uznappedovalog ili metastatskog karcinoma pluća ne-malih ćelija s aktivirajućom mutacijom tirozin kinaze receptora za epidermalni faktor rasta (EGFR-TK). Kriterijumi za uvođenje terapije: a. dokazan lokalno uznappedovali ili metastatski karcinom pluća ne-malih ćelija, b. dokazana EGFR-TK mutacija u ćelijama tumora ili metastaza. Odobrava se primjena terapije za dva mjeseca nakon koje slijedi provjera rezultata liječenja. Nastavak liječenja moguć je isključivo kod pozitivnog odgovora na provedeno liječenje (kompletna remisija, parcijalna remisija, stabilna bolest) do progresije bolesti. Po prijedlogu nadležnog konzilijuma Klinike za onkologiju i radioterapiju Kliničkog centra Crne Gore ili Konzilijuma za maligna oboljenja pluća Specijalne bolnice Brezovik.
IL28	1. Prva i druga linija liječenja lokalno uznappedovalog ili metastatskog karcinoma pluća ne-malih ćelija s aktivirajućom mutacijom tirozin kinaze receptora za epidermalni faktor rasta (EGFR-TK). Kriterijumi za uvođenje terapije: a. dokazan lokalno uznappedovali ili metastatski karcinom pluća ne-malih ćelija, b. dokazana EGFR-TK mutacija u ćelijama tumora ili metastaza. Odobrava se primjena terapije za dva mjeseca nakon koje slijedi provjera rezultata liječenja. Nastavak liječenja moguć je isključivo kod pozitivnog odgovora na sprovedeno liječenje (kompletna remisija, parcijalna remisija, stabilna bolest) do progresije bolesti. 2. Treća linija liječenja karcinoma pluća nemalih ćelija (NSCLC), lokalno uznappedovali ili metastatski stadijum bolesti nakon sprovedene dvije linije hemoterapijskog liječenja. Kriterijumi za uvođenje terapije: ECOG status 0-1, nepostojanje metastaza u CNS-u. Odobrava se primjena dva ciklusa, nakon kojih je obavezna klinička i dijagnostička obrada u cilju ocjene stepena tumorskog odgovora. Nastavak liječenja moguć je isključivo kod pozitivnog tumorskog odgovora na sprovedeno liječenje (kompletna remisija, parcijalna remisija ili stabilna bolest) do progresije bolesti. Nakon ukupno sprovedenih 6 ciklusa liječenja, kliničku i dijagnostičku obradu u cilju ocjene stepena tumorskog odgovora potrebno je napraviti nakon svaka četiri ciklusa liječenja. Po prijedlogu nadležnog konzilijuma Klinike za onkologiju i radioterapiju Kliničkog centra Crne Gore ili Konzilijuma za maligna oboljenja pluća Specijalne bolnice Brezovik.
IL29	Prva linija liječenja metastatskog karcinoma bubrega (svijetloćelijski podtip), primijenjen kao monoterapija. Kriterijumi za uvođenje terapije: a) ECOG 0-1, b) nepostojanje CNS metastaza, c) AST i ALT $<5 \times$ gornja granica normalne vrijednosti, d) klirens kreatinina ≥ 30 ml/min. e) kod pacijenata dobre (ili intermedijarne) prognoze. Odobravaju se dva ciklusa nakon čega je obavezna kompletna evaluacija tumorskog odgovora i podnošljivosti liječenja. Evaluacija se vrši nakon svaka dva ciklusa terapije. Nastavak liječenja je moguć samo u slučaju pozitivnog odgovora na terapiju (kompletna ili parcijalna remisija, stabilna bolest). Po prijedlogu uro-onkološkog konzilijuma Kliničkog centra Crne Gore.
IL30	Karcinom dojke - druga linija metastatskog HER2 pozitivnog karcinoma dojke, u kombinaciji sa lijekom kapecitabin, kod pacijenata sa progresijom osnovne bolesti, prethodno liječenih antraciklinima i taksanima i lijekom trastuzumab, koji je primijenjen u prvoj liniji liječenja metastatske bolesti. Kriterijumi za uvođenje terapije: a) laboratorijske vrijednosti AST, ALT $< 5 \times$ gornja granica normalne vrijednosti; uredna funkcija hematopoetskog sistema (trombociti $>100\ 000$, neutrofili >1500), b) uredna bubrežna funkcija (kreatinin klirens >50 ml/min), c) ECOG status bolesnika 0-2. Nastavak liječenja je moguć samo u slučaju pozitivnog odgovora na terapiju (kompletna ili parcijalna remisija, stabilna bolest). Po prijedlogu Konzilijuma za dojku Kliničkog centra Crne Gore.
IL31	Terapija odraslih bolesnika sa novodijagnostikovanom Philadelphia hromozom pozitivnom hroničnom mijelogenom leukemijom (CML) u hroničnoj fazi. Po prijedlogu Konzilijuma hematologa Kliničkog centra Crne Gore.

IL31/1	Druga terapijska linija kod odraslih bolesnika sa hroničnom mijeloidnom leukemijom, otpornih ili netolerantnih na bar jednu prethodnu terapiju, uključujući imatinib mesilat. Indikuju se 2 ciklusa terapije. Nastavak liječenja je moguć samo u slučaju pozitivnog odgovora na terapiju (kompletna ili parcijalna remisija, stabilna bolest). Po prijedlogu Konzilijuma hematologa Kliničkog centra Crne Gore.
IL32	Druga linija liječenja odraslih bolesnika s HER2 pozitivnim, neoperabilnim lokalno uznapredovalim ili metastatskim karcinomom dojke, u monoterapiji, koji su prethodno primali trastuzumab i taksan, odvojeno ili u kombinaciji. Prije uvođenja lijeka u terapiju neophodno je: - prethodno primati terapiju za lokalno uznapredovalu ili metastatsku bolest - imati recidiv bolesti tokom ili u toku 6 mjeseci od završetka adjuvantne terapije. Nastavak liječenja moguć je isključivo kod pozitivnog tumorskog odgovora na sprovedeno liječenje (kompletna remisija, parcijalna remisija ili stabilna bolest), uz obaveznu prvu procjenu terapijskog efekta liječenja nakon 4 ciklusa liječenja. Po prijedlogu Konzilijuma za dojku Kliničkog Centra Crne Gore.
IL33	Za liječenje bolesnika sa metastatskim ili neoperabilnim melanomom kod kojih je dokazana BRAF V600 mutacija. ECOG status 0-2 kod pacijenata dobre (ili intermedijarne) prognoze. Odobrava se primjena dva ciklusa liječenja, nakon čega je obavezna klinička i dijagnostička obrada u cilju ocjene stepena tumorskog odgovora i podnošljivosti liječenja nakon svaka dva ciklusa. Nastavak liječenja moguć je isključivo kod pozitivnog tumorskog odgovora na sprovedeno liječenje (kompletna ili djelimična remisija, stabilna bolest). Po prijedlogu Konzilijuma za tumore kože i mekih tkiva Kliničkog centra Crne Gore.
IL33/1	Za primjenu u kombinaciji sa vemurafenibom za liječenje odraslih pacijenata sa neoperabilnim ili metastatskim melanomom sa mutacijom BRAF V6. Po prijedlogu Konzilijuma za tumore kože i mekih tkiva Kliničkog centra Crne Gore.
IL33/2	Za primjenu u kombinaciji sa trametinibom za liječenje odraslih pacijenata sa neoperabilnim ili metastatskim melanomom sa mutacijom BRAF V6. Po prijedlogu Konzilijuma za tumore kože i mekih tkiva Kliničkog centra Crne Gore.
IL34	Hronične mijeloproliferativne bolesti: - hronična granulocitna leukemija MKB: C92.1, - esencijalna trombocitemija MKB: D47.3, - primarna mijelofibroza MKB: C94.5, - policitemija vera MKB: D45. Po prijedlogu hematologa ili onkologa.
IL35	Za šifru MKB: C 61, karcinom prostate, hormonorefraktan PS 0 ili 1. Evaluaciju raditi na dva mjeseca. Po prijedlogu uro-onkološkog konzilijuma Kliničkog centra Crne Gore.
IL36	Akutna mijeloidna leukemija, podtip akutna promijelocitna leukemija - C92.4. Po prijedlogu hematologa Kliničkog centra Crne Gore.
IL36/1	1. Monoterapija odraslih pacijenata sa recidivirajućim ili refraktornim limfomom "mantle ćelija" (MCL). 2. Monoterapija indikovana za terapiju odraslih pacijenata sa prethodno neliječenom hroničnom limfocitnom leukemijom (CLL). 3. Monoterapija ili u kombinaciji sa bendamustinom i rituksimabom (BR) indikovana za terapiju odraslih pacijenata sa hroničnom limfocitnom leukemijom (CLL) koji su prethodno primili najmanje jednu terapiju. Po prijedlogu Konzilijuma hematologa Kliničkog centra Crne Gore.
IL38	Inoperabilni i metastatski adrenokortikalni karcinom; MKB-C74.0. Terapija se odobrava na tri mjeseca nakon čega je neophodno uraditi kompletnu evaluaciju. U slučaju pozitivnog tumorskog odgovora, dozvoljen je nastavak terapije. Po prijedlogu Konzilijuma za endokrine tumore Kliničkog centra Crne Gore.
IL39	Multipli mijelom: za bolesnike sa diseminovanim multiplim mijelomom u II ili III liniji liječenja, kod kojih nije postignut terapijski odgovor u prethodnom liječenju, a koji nijesu prethodno liječeni bortezomidom. Odobravaju se 4 ciklusa liječenja i, u slučaju povoljnog efekta, odobrava se primjena još 4 ciklusa terapije ako je vrijeme od posljednjeg završetka terapije sa postignutom remisijom i početka sljedećeg ciklusa terapije zbog relapsa minimum 6 mjeseci. Po prijedlogu Konzilijuma hematologa Kliničkog centra Crne Gore.
IL40	1. Karcinom prostate - preduslov lokalizovana bolest (PS 0 ili 1), sa visokim rizikom (PSA>20, Gleason score≥8), uz radioterapiju. Kod lokalno uznapredovalog karcinoma prostate, u kombinaciji sa radioterapijom, kod pacijenata sa PS 0 ili 1. 2. Karcinom dojke 3. Endometrioza.
IL41	1. Karcinom prostate sa metastazama (terapija napada, prije upotrebe oblika sa produženim oslobađanjem) Povoljan efekat terapije je češći i više izražen ukoliko pacijent prethodno nije primao ni jednu drugu hormonsku terapiju. 2. Neplodnost kod žena Dopunska terapija u kombinaciji sa gonadotropinima (hMG, FSH, hCG) radi izazivanja ovulacije u procesu in vitro oplodnje i embriotransfera (I.V.F.E.T).
IL41/1	1. Karcinom prostate Terapija lokalno uznapredovalog (pojedinačna terapija ili istovremena i adjuvantna uz terapiju zračenjem) ili metastatskog karcinoma prostate. Povoljan efekat terapije je češći i više izražen ukoliko pacijent prethodno nije primao ni jednu drugu hormonsku terapiju. 2. Prevremeni pubertet (prije 8. godine kod djevojčica i 10. godine kod dječaka). 3. Genitalna i ekstragenitalna endometrioza (stadijum I do IV) Dužina trajanja terapije je ograničena na 6 mjeseci. Ne preporučuje se preduzimanje novog terapijskog ciklusa liječenja triptorelinom ili nekim drugim GnRH analogom. 4. Neplodnost kod žena Dodatna terapija u kombinaciji sa gonadotropinima (hMG, FSH, hCG) radi izazivanja ovulacije u procesu in vitro oplodnje i embriotransfera (I.V.F.E.T). 5. Liječenje fibromioma uterusa prije operacije - ako se dovodi u vezu sa anemijom (hemoglobin manji ili jednak 8 g/dl) - kada je neophodno smanjenje veličine fibromioma kako bi se olakšala ili izmjenila hirurška tehnika: endoskopska hirurgija, transvaginarna hirurgija. - trajanje liječenja je ograničeno na 3 mjeseca. 6. Medikamentna kastracija za karcinom dojke u trajanju terapije do 36 mjeseci.
IL41/2	1. Karcinom prostate Terapija lokalno uznapredovalog (pojedinačna terapija ili istovremena i adjuvantna uz terapiju zračenjem) ili metastatskog karcinoma prostate. Povoljan efekat terapije je češći i više izražen ukoliko pacijent prethodno nije primao ni jednu drugu hormonsku terapiju. 2. Genitalna i ekstragenitalna endometrioza (stadijum I do IV) Terapija ne bi smjela da se primjenjuje duže od šest mjeseci. Ne preporučuje se preduzimanje novog terapijskog ciklusa liječenja triptorelinom ili nekim drugim GnRH analogom.
IL42	1. Metastatski hormon-zavisni karcinom dojke, do trajanja pozitivnog odgovora na terapiju (CR, PR, SD), MKB - C50; 2. Rani hormon-zavisni karcinom dojke, MKB - C50; Po prijedlogu onkologa.
IL43	Kod postmenopauzalnih žena sa estrogen- receptor pozitivnim lokalno uznapredovalim ili metastatskim karcinomom dojke kod relapsa bolesti ili nakon adjuvantne anti-estrogene terapije ili nakon progresije bolesti poslije primjene anti-estrogena. Lijek se odobrava na 3 mjeseca. Nastavak liječenja je moguć samo u slučaju pozitivnog odgovora na terapiju (kompletna ili parcijalna remisija, stabilna bolest) uz evaluaciju svaka 3 mjeseca.
IL44	Uznapredovali, metastatski karcinom prostate, u kombinaciji sa LHRH analogom ili orhidektomijom u kompletnoj androgenoj blokadi; MKB-C61. Lijek odobrava uro-onkološki konzilijum Kliničkog centra Crne Gore.

IL44/1	1. Kastraciono-rezistentni metastatski karcinom prostate, terapija posle progresije na hemioterapiju docetakselom, kod pacijenata sa PS 0-2 (C61). 2. Liječenje odraslih muškaraca koji boluju od metastatskog karcinoma prostate rezistentnog na kastraciju, koji su nakon neuspjeha terapije deprivacije androgena asimptomatični ili imaju blago ispoljavanje simptoma i kod kojih hemioterapija još nije klinički indikovana. Odobravaju se 3 ciklusa liječenja, nakon čega se na osnovu dijagnostičke obrade ocjenjuje učinak terapije i podnošljivost liječenja. Liječenje se sprovodi do progresije bolesti. Progresijom se smatra značajno pogoršanje bolesti utemeljeno na procjeni kliničke progresije i najmanje jednog od dva dodatna kriterijuma (vrijednost PSA i/ili radiološka progresija). Po prijedlogu uro-onkološkog konzilijuma Kliničkog centra Crme Gore.
IL45	1. kod postmenopauzalnih žena sa metastatskim karcinomom dojke i kao adjuvantna terapija hormonski zavisnog karcinoma dojke kod postmenopauzalnih žena; 2. kod pacijentkinja u drugoj liniji terapije metastatskog hormon-zavisnog karcinoma dojke koji je progredirao na tamoksifen. Kriterijumi: a) hormonski zavisna bolest, b) ECOG od 0 do 3. Lijek odobrava Konzilijum za doju Kliničkog centra Crme Gore.
IL46	1. Adjuvantno hormonsko liječenje postmenopauzalnih bolesnica sa estrogen-receptor pozitivnim ranim karcinomom dojke, nakon 2.-3. godine početnog adjuvantnog liječenja tamoksifenom, do ukupno 5 godina adjuvantnog hormonskog liječenja; 2. Metastatski/uznapredovali karcinom dojke postmenopauzalnih bolesnica hormonski pozitivnih receptora, nakon neuspjeha liječenja lijekom tamoksifen. Kriterijumi za liječenje: a) hormonski zavisna bolest, b) ECOG 0-3. Lijek odobrava Konzilijum za doju Kliničkog centra Crme Gore.
IL47	1. Metastatski karcinom prostate rezistentan na kastraciju, gdje je bolest napredovala tokom ili nakon hemioterapijskog protokola zasnovanog na docetakselu. Lijek se primjenjuje u kombinaciji sa prednizonom. Lijek se odobrava nakon neuspjeha androgenske supresije u prethodnom toku liječenja, kao i nakon hemioterapijskog protokola zasnovanog na docetakselu. 2. Terapija pacijenata sa metastatskim karcinomom prostate koji je rezistentan na kastraciju nakon neuspješne terapije androgenom deprivacijom, kod kojih hemioterapija nije klinički indikovana. Odobravaju se 2 ciklusa liječenja, nakon čega se na osnovu dijagnostičke obrade ocjenjuje efekat terapije i podnošljivost liječenja. Liječenje se sprovodi do progresije bolesti, a nakon svaka 2 ciklusa sprovesti evaluaciju. Progresijom se smatra značajno pogoršanje bolesti zasnovano na procjeni kliničke progresije i najmanje jednog od dva dodatna kriterijuma (vrijednost PSA i/ili radiološka progresija). Po prijedlogu Uro-onkološkog konzilijuma Kliničkog centra Crme Gore.
IL48	1. Hronični hepatitis B: a) Obje forme hroničnog hepatitisa B: HBeAg pozitivan i HBeAg negativan hronični hepatitis B, HBV DNK (PCR) + b) Prisutna replikacija virusa > 6 meseci; c) Biohemijski povišena aktivnost transaminaza (ALT>2x iznad normalne vrijednosti); d) Histološki aktivna (nekroinflamacija i/ili fibroza) bolest jetre: hronični hepatitis i kompenzovana ciroza jetre. Isključiti bolesnike sa kontraindikacijama za primjenu interferona. <u>Doze:</u> HBeAg pozitivan hronični hepatitis B: 5-10 miliona i.j. 3x nedjeljno, 4-6 mjeseci. HBeAg negativan hronični hepatitis B: 5-10 miliona i.j. 3 puta nedjeljno, 12-24 mjeseci. Za decu: 5-6 miliona i.j./m² 3 puta nedjeljno, 4-6 mjeseci. 2. Hronični hepatitis C: a) Antitijela na virus hepatitisa C pozitivna u serumu >6 mjeseci; b) Prisutna replikacija HCV (HCV RNK-PCR+); c) Biohemijski povišena aktivnost transaminaza (ALT>2x iznad normalne vrijednosti); d) Histološki dokazana aktivna (nekroinflamacija i/ili fibroza) bolest jetre: hronični hepatitis i kompenzovana ciroza jetre. <u>Doza:</u> rekombinirani interferon alfa se primjenjuje u dozi od 3 miliona i.j. 3 puta nedjeljno, 52 nedjelje; za djecu: 5 miliona i.j./m² 3 puta nedjeljno, 52 nedjelje. 3. Hronična mijeloidna leukemija. 4. Trihroleukemija. 5. Melanom - stadijum II po AJCC (Breslow index > 1,5 mm, bez zahvatanja limfnih cvorova i bez zahvatanja kože, bez detektovanih metastaza poslije hirurgije); 6. Održavanje remisije multiplog mijeloma. 7. Uznappedovali karcinom bubrežnih ćelija. Za indikacije 1. i 2. Lijek odobrava Konzilijum infektologa Kliničkog centra Crme Gore. Za indikacije 3., 4. i 6. Lijek odobrava Konzilijum hematologa Kliničkog centra Crme Gore. Za indikacije 5. i 7. Lijek odobrava nadležni Konzilijum Klinike za onkologiju i radioterapiju Kliničkog centra Crme Gore. Nastavak bolničke terapije na primarnom nivou. Terapija se odobrava na 3 mjeseca, nakon čega slijedi klinička evaluacija bolesti. Terapija se nastavlja ukoliko ne postoje znaci progresije bolesti, a ukupno do 6 mjeseci terapije.
IL49	Relapsno-remitentna Multipla skleroza Kriterijumi za početak liječenja 1. linijom terapije (interferonom beta/glatiramer acetatom*/teriflunomidom/dimetilfumaratom): a. 2 relapsa (u relaps se ubraja i anamnestički relaps za kojega se naknadno ustanovi da je posljedica demijelinizacijskih lezija, a zbog kojega se bolesnik javio svom izabranom doktoru ili neurologu, te kod kojega je došlo do spontanog oporavka. (Relaps ne mora biti liječen pulsnom kortikosteroidnom terapijom, ako dođe do spontanog oporavka simptoma) ili b. 1 relaps uz dokaz diseminacije u prostoru - ≥1 T2 lezije u 2 od 4 tipične regije za multiplu sklerozu unutar središnjeg nervnog sistema (periventrikularna, jukstakortikalna, infratentorijska ili kičmena moždina) te diseminacija u vremenu - istovremena prisutnost demijelinizacijske lezije koja se imbibira kontrastom i neimbibiražuće demijelinizacijske lezije ili nova T2 i/ili gadolinijumom imbibirana demijelinizacijska lezija na kontrolnom MR-u bez obzira u kojem vremenskom razmaku se učini ili pozitivne oligoklonske IgG trake u likvoru. c. EDSS ≤6 d. odsustvo trudnoće* e. liječenje počinje sa interferonom ili glatiramer acetatom ili teriflunomidom. Razlog za promjenu lijeka prve linije interferona beta ili glatiramer acetata ili teriflunomida u dimetilfumarat su- a. ozbiljna neželjena dejstva (dokumentovana i prijavljena) b. nedjelotvornost jednog od lijekova 1. linije (kako je ranije definisano) u slučaju da bolesnik zbog rizika nije kandidat za neki od lijekova 2. linije. Kriterijumi za promjenu ili prekid 1. linije terapije relapsno-remitirajuće multiple skleroze: a. ≥4 nove T2 lezije na MR-u nakon početka liječenja ili b. ≥2 relapsa nakon početka liječenja c. trudnoća* d. ozbiljna neželjena dejstva (dokumentovana i prijavljena). *Napomena- trudnoća nije kontraindikacija za prekid liječenja glatiramer acetatom. Uvođenje lijeka u terapiju mora nadzirati lekar specijalista neurolog. Nastavak terapije na primarnom nivou – apoteka ZUA "Montefarm-a" Po prijedlogu konzilijuma neurologa Kliničkog centra Crme Gore.

IL51	I. Hronični hepatitis C kod odraslih bolesnika koji zadovoljavaju sljedeće kriterijume: a) HCV RNA PCR pozitivan (najmanje 2 mjeseca prije početka terapije), b) povišene vrijednosti ALT u dva uzastopna mjerenja uz nalaz genotipa i histološki dokaz hronične upale ili fibroelastografski nalaz (fibroskan) veći od 8 kPa. Kod bolesnika sa normalnim vrijednostima ALT terapija je indicirana kod stadijuma fibroze F $\geq$ 2 (pod Ishak Knodellovom indexu) ili vrijednostima fibroskana većim od 8 kPa. Potrebna je apstinencija od i.v. droga i abuzusa alkohola unazad 12 mjeseci. Bolesnici koji su zavisnici od droga moraju imati dokaz da apstiniraju najmanje 12 mjeseci, a dokaz su dokumentovani nalaz psihijatra i rezultati toksikoloških ispitivanja tokom tretmana svaka 3 mjeseca. Dvojna terapija pegilovanim interferonom i ribavirinom se primjenjuje kod bolesnika koji do sada nijesu bili liječeni pegilovanim interferonom i ribavirinom u odgovarajućem trajanju i kod non respondera i kod relapsa bolesti na konvencionalni interferon. Kod bolesnika kod kojih postoji klinička sumnja na akutni hepatitis potrebno je odrediti HCV RNA u serumu dva puta u razmaku od 3 mjeseca prije početka terapije. 1. Bolesnici sa genotipom 1 i 4 i viremijom većom od 600000 IU/ml liječe se 48 nedjelja. Provjera viremije u 12. nedjelji terapije uz prekid ako ne dođe do sniženja viremije za više od 100x (2 log) IU HCV RNA. Kod bolesnika kod kojih je redukovana viremija za više od 2 log, ali imaju detektabilnu HCV RNA u 12. nedjelji, vrši se provjera HCV RNA PCR nakon 24 nedjelje terapije i prekida ukoliko je viremija prisutna. 2. Bolesnici sa genotipom 1 i 4 i viremijom manjom od 600000 IU/ml liječe se 24 nedjelje. Provjera viremije nakon 4 nedjelje terapije (RVR) kod bolesnika koji su tada HCV RNA PCR negativni terapija se sprovodi 24 nedjelje. Ukoliko se ne postigne RVR liječenje se nastavlja dalje kao kod visoke viremije pod tačkom 1. Bolesnici sa stadijumom fibroze $\geq$ od F5 po Ishak Knodellu (ili Metavir F4) ili fibroskan veći od 14 kPa liječe se obavezno 48 nedjelja po terapijskom protokolu za visoku viremiju (pod 1.). 3. Bolesnici sa genotipom 2, 3, 5 i 6 liječe se nezavisno od viremije 24 nedjelje. Bolesnici sa stadijumom fibroze $\geq$ od F5 po Ishak Knodellu (ili Metavir F4) ili fibroskan veći od 14 kPa liječe se obavezno 48 nedjelja po terapijskom protokolu za visoku viremiju kao kod genotipa 1 i 4 (pod 1.). II. Hronični hepatitis B - peginterferon alfa-2a HBsAg poz (bez obzira na HBeAg status), uz sljedeće kriterijume- HBV DNA veći od 2000 IU/ml (10000 kopija/ml seruma), povišene vrijednosti ALT u dva uzastopna mjerenja, uz dokaz histološke aktivnosti fibroza $\geq$ od F2 (po Ishak Knodellovom indexu) ili vrijednosti fibroelastografskog mjerenja (fibroskan) više od 8 kPa. Bolesnici sa viremijom manjom od 2000 IU/ml i normalnim vrijednostima ALT liječe se ukoliko imaju histološki ili fibroelastografski znak uznapredovale fibroze po Ishak Knodellu F $\geq$ od 4, odnosno fibroskan veći od 14 kPa. Terapija se primjenjuje kod bolesnika koji 12 mjeseci apstiniraju od i.v. droga i abuzusa alkohola te nemaju dekompenzovanu cirozu i druge poznate kontraindikacije za primjenu pegilovanog interferona. Bolesnici koji su zavisnici od droga moraju imati dokaz da apstiniraju najmanje 12 mjeseci, a dokaz su dokumentovani nalaz psihijatra i rezultati toksikoloških ispitivanja tokom tretmana svaka 3 mjeseca. Terapija uključuje odrasle bolesnike. Liječenje traje 48 nedjelja uz provjeru HBV DNA nakon 24 nedjelje (ukoliko se ne postigne redukcija viremije za 100x od početne vrijednosti terapija se prekida). Po prijedlogu Konzilijuma infektologa Kliničkog centra Crne Gore, nastavak terapije na primarnom nivou (dom zdravlja).
IL52	Primarni i recidivantni karcinom "in situ" mokraćne bešike. Lijek odobrava Uro-onkološki konzilijum Kliničkog centra Crne Gore. Odobrava se terapija za period od šest mjeseci, a nakon toga se daje procjena stepena odgovara na terapiju.
IL54	Profilaksa akutnog odbacivanja bubrega nakon transplantacije. Po prijedlogu Urološko-nefrološkog konzilijuma Kliničkog centra Crne Gore.
IL56	Kod bolesnika sa pogoršanom bubrežnom funkcijom kalema, kod pojave izražene fibroze dokazane na bioptičkom materijalu ili ehosonografski, sa ciljem usporenja progresije hronične alografit nefropatije (Z94.0). Lijek odobrava Konzilijum nefrologa Kliničkog centra Crne Gore.
IL57	Multipla skleroza: Monoterapija u visoko aktivnoj relapsno-remitentnoj multiploj sklerozi s fazama relapsa i remisije uz sledeće kriterijume: a) EDSS $\leq$ 6 b) odsustvo trudnoće (samo bolesnici s negativnim antitijelima na JCV ili niskim titrom JCV antitijela (indeks $<$ 0.9) mogu biti kandidati za terapiju natalizumabom)- 1. kod bolesnika kod kojih je bolest aktivna i koji nisu odgovorili na potpuni i odgovarajući režim liječenja (obično najmanje godinu dana liječenja) barem jednom terapijom koja modifikuje tok bolesti (interferon beta, glatiramer acetat, teriflunomid, dimetil fumarat), odnosno kada su ispunjeni kriterijumi za prekid navedene terapije: - progresija praćena relapsima za 1 EDSS tokom 12 mjeseci, - progresija bez relapsa za 1 EDSS tokom 6 mjeseci, - tri relapsa tokom 12 mjeseci). Bolest je aktivna uprkos provedenoj prethodnoj terapiji uz: a. $>$4 nove T2 lezije na MR-u nakon godinu dana liječenja ili b. $\geq$2 relapsa 2. Teška brznapredujuća relapsno-remitentna multipla skleroza. Po prijedlogu konzilijuma neurologa Kliničkog centra Crne Gore.
IL58	Multipla skleroza -visoko aktivna relapsno remitentna: Kriterijumi za uvođenje terapije a) EDSS $\leq$ 6 b) odsustvo trudnoće 1 - bolesnici koji nisu imali odgovor na prvu terapijsku liniju, koja modifikuje prirodni tok bolesti, odnosno kada su ispunjeni kriterijumi za prekid navedene terapije: - Progresija praćena relapsima za 1 EDSS tokom 12 mjeseci, - Progresija bez relapsa za 1 EDSS tokom 6 mjeseci, - Tri relapsa tokom 12 mjeseci. Bolest je aktivna uprkos sprovedenoj prethodnoj terapiji uz: a) $>$4 nove T2 lezije na MR-u nakon godinu dana liječenja ili b) $\geq$2 relapsa. 2 - bolesnici sa brznapredujućom relapsno-remitentnom multiplom sklerozom. Po prijedlogu Konzilijuma neurologa Kliničkog centra Crne Gore. Napomena: Nastavak terapije na primarnom nivou – apoteka.
IL58/1	Multipla skleroza: 1. Liječenje odraslih bolesnika sa relapsno-remitentnom multiplom sklerozom Kriterijumi za uvođenje terapije: - EDSS $\leq$ 6,0, - odsustvo trudnoće, - aktivna bolest uprkos liječenju lijekovima -interferon beta, glatiramer acetat, teriflunomid, dimetil fumarat, odnosno kada su ispunjeni kriterijumi za prekid terapije sa prethodno navedenim lijekovima: - progresija praćena relapsima za 1 EDSS tokom 12 mjeseci, - progresija bez relapsa za 1 EDSS tokom 6 mjeseci, - tri relapsa tokom 12 mjeseci), 2. liječenje bolesnika sa teškom, visokoaktivnom relapsno-remitentnom multiplom sklerozom - definisanom sa 2 ili više onesposobljavajućih relapsa u 1 godini (onesposobljavajući relaps definiše se kao porast EDSS-a u relapsu za jednako ili više od 2 boda), Kriterijumi za uvođenje terapije: - EDSS $\leq$ 6,0, - odsutnost trudnoće, Odobravaju se ukupno dva ciklusa liječenja- prvi ciklus tokom 5 uzastopnih dana prve godine, a drugi ciklus 3 uzastopna dana 12 mjeseci nakon prvog ciklusa liječenja. Po prijedlogu Konzilijuma neurologa Kliničkog centra Crne Gore.

IL59	Teška aktivna forma Cronove bolesti i ulceroznog kolitisa kod pacijenata koji nijesu adekvatno reagovali na konvencionalnu terapiju, prestali su da reaguju ili ne podnose terapiju lijekovima iz grupe antagonista faktora alfa tumorske nekroze. Po prijedlogu Konzilijuma gastroenterohepatologa Crne Gore.
IL60	1. Za bolesnike sa juvenilnim idiopatskim artritismom kod kojih je liječenje započeto prije 18. godine života sa neadekvatnim odgovorom ili nepodnošljivošću na metotreksat ili druge imunosupresivne lijekove najmanje tokom šest mjeseci terapije; 2. Za liječenje reumatoidnog artritisa indikacija za primjenu (u kombinaciji sa metotreksatom ili nekim drugim sintetskim LMTB): a) sigurna dijagnoza RA i aktivna bolest, DAS28 $\geq 5,1$ ili DAS28 $\geq 3,2 + 6$ otečenih zglobova (od 44) ili koristiti druge mjere procjene aktivnosti bolesti SDAI>11 i CDAI>10 ili ultrazvučnim/NMR pregledom dokazani sinovitis. b) funkcionalni status, HAQ 0,5-2,5. c) prethodna terapija, najmanje dva lijeka iz grupe lijekova koji modifikuju bolest (LMTB) u periodu od 6 mjeseci od kojih jedan obavezno treba da bude lijek metotreksat primijenjen najmanje kroz 2 mjeseca 20 mg nedjeljno (ili zbog nepodnošljivosti u nižoj dozi). Kriterijumi za nastavak liječenja nakon 3 mjeseca primjene: a) ako je započeto sa DAS28 $\geq 5,1$, pad DAS28 $\geq 1,2$ u odnosu na početno stanje ili postignuće DAS28 $\leq 3,2$, ako je započeto s DAS28 $\geq 3,2 + 6$ otečenih zglobova, pad DAS28 $\geq 1,2 + 50\%$ manje otečenih zglobova. 3. Za liječenje ankilozirajućeg spondilitisa nakon izostanka efekta na najmanje 2 nesteroidna antireumatika primijenjena u maksimalnoj preporučenoj dnevnoj dozi kroz 3 mjeseca ili postojanja kontraindikacija. Kriterijumi za primjenu lijeka: a) aktivna bolest ≥ 4 nedjelje prema BASDI indeksu i intenzitetom ≥ 4; b) prema procjeni reumatologa ukupna težina bolesti ≥ 4 prema skali 0-10, c) bolest koja progredira: aktivni koksitis, sinovitis/entezitis/ili redicivirajući uveitis i/ili SE, CRPi/ili radiološki nalaz (klasični radiogrami, kompjuterizovana tomografija, magnetna rezonanca, progresija strukturnih promjena). Primjena se evaluira nakon 3 mjeseca primjene. Kriterijumi za nastavak terapije: a) očekivani efekat: 50% poboljšanje BASDAI indeksa ili apsolutno poboljšanje BASDAI indeksa za ≥ 2 na 0-10 skali ili ASDAS smanjenje skora od početne vrijednosti veće od 1.1. Terapija se prekida kod izostanka očekivanog efekta ili nepodnošenja lijeka. 4. Za liječenje aktivnog psorijatičnog artritisa nakon izostanka efekta ili kontraindikacija na najmanje 2 nesteroidna antireumatika primijenjena u punoj dnevnoj dozi kroz 2 mjeseca ili nakon izostanka efekta najmanje 2 od 3 različita lijeka (metotreksat, leflunomid, sulfasalazin) ukupno kroz 6 mjeseci, a jedan od njih primijenjen najmanje 2 mjeseca u punoj dnevnoj dozi. Dodatni kriterijumi: a) kod afekcije perifernih zglobova trajanje aktivne bolesti ≥ 4 nedjelje sa ≥ 3 bolna i ≥ 3 otečena zglobova, b) ukupna težina bolesti ≥ 4 prema skali 0-10 prema procjeni reumatologa, Uslovi za nastavak terapije: a) nakon najmanje 12 nedjelja primjene očekivani učinak je 50% poboljšanje bolnih i otečenih zglobova i 50% ukupno poboljšanje prema procjeni reumatologa (skala 0-10). Terapija se prekida kod izostanka očekivanog efekta ili nepodnošenja lijeka. Terapija se odobrava prvo za period od 3 mjeseca, a kasnije za period od 6 mjeseci i dokumentovanim ishodom kao što je navedeno u tački 4. Po prijedlogu Konzilijuma reumatologa Kliničkog centra Crne Gore, prvo za period od 3 mjeseca, a kasnije za period od 6 mjeseci i dokumentovanom evaluacijom aktivnosti bolesti kao što je navedeno u kriterijumima. 5. Za bolesnike s umjereno-teškom do teškom psorijazom (PASI i/ili BSA$>15\%$ i/ili DLQI>15), izuzetno u slučajevima zahvaćenosti posebnih dijelova kože kao npr- lice i/ili tjemena i/ili dlanovi i/ili stopala i/ili genitalna regija i/ili jaka zahvaćenost noktiju, i to onima koji nisu odgovorili ili ne podnose ili imaju kontraindikacije na najmanje dva različita ranije primijenjena lijeka koji modifikuju tok bolesti uključujući PUVA terapiju, retinoide, ciklosporin i metotreksat, po preporuci specijalista dermatovenerologa. Liječenje treba započinjati i nadzirati ljekar koji ima iskustva s dijagnozom i liječenjem psorijaze. Prije uvođenja lijeka u terapiju, potrebo je izračunati PASI i/ili BSA vrijednost te index kvaliteta života DLQI. Preporučena doza je 25 mg s.c. 2x nedjeljno ili 50 mg 1x nedjeljno. Liječenje se mora nastaviti dok se ne postigne remisija, najduže do 24 nedjelje. Procjena učinka terapije i aktivnost bolesti treba biti evaluirana u nedjelji 12. i 24., izračunavanjem vrijednosti PASI, BSA i DLQI. Nastavak liječenja moguć je isključivo kod pozitivnog odgovora na započeto liječenje, odnosno ukoliko je nakon 12 nedjelja postignuto najmanje 50% poboljšanje PASI vrijednosti te poboljšanje DLQI vrijednosti veće od 5 bodova te ukoliko je nakon 28 nedjelja postignuto najmanje 75% poboljšanje PASI vrijednosti ili najmanje 50% poboljšanje PASI vrijednosti uz pad DLQI vrijednosti ispod 5). Po prijedlogu Konzilijuma dermatovenerologa Kliničkog centra Crne Gore. Nastavak terapije na primarnom nivou - dom zdravlja ili apoteke ZUA "Montefarm".

1. a. Liječenje fistulirajućeg oblika Crohnove bolesti, b. Liječenje teške aktivne Crohnove bolesti koja je refraktorna na terapiju kortikosteroidima i imunomodulatorima, odnosno u slučaju nepodnošenja ili kontraindikacija za njihovu primjenu, c. Liječenje Crohnove bolesti kod djece (6-17 godina) koja nije reagovala na konvencionalnu terapiju kortikosteroidima i imunomodulatorima odnosno u slučaju nepodnošenja ili kontraindikacija za njihovu primjenu. Po prijedlogu Konzilijuma gastroenterohepatologa Kliničkog centra Crne Gore.
2. Liječenje teškog oblika ulceroznog kolitisa kod bolesnika koji nisu adekvatno odgovorili na konvencionalno liječenje kortikosteroidima i 6-merkaptopurinom ili azatioprinom odnosno u slučaju nepodnošenja ili kontraindikacija za njihovu primjenu. Po prijedlogu Konzilijuma gastroenterohepatologa Kliničkog centra Crne Gore.
3. Za liječenje reumatoidnog artritisa 3.a. Indikacija za primjenu (u kombinaciji sa lijekom metotreksat ili nekim drugim sintetskim DMARD), sigurna dijagnoza RA i aktivna bolest, DAS28 $\geq 5,1$ ili DAS28 $\geq 3,2 + 6$ otečenih zglobova (od 44), funkcionalni status, HAQ 0,5-2,5. 3.b. Prethodna terapija, najmanje dva lijeka iz grupe lijekova koji modifikuju bolest (DMARD) u razdoblju od 6 mjeseci od kojih jedan obavezno treba da bude lijek metotreksat primijenjen najmanje kroz 2 mjeseca 20 mg nedjeljno (ili zbog nepodnošljivosti u nižoj dozi) ili nakon izostanka učinka TNF blokatora. 3.c. Prije primjene skrining na hepatitis B i C i latentnu TBC. 3.d. Zadani učinak liječenja nakon 12 nedjelja primjene, ako je započeto s DAS28 $\geq 5,1$, pad DAS28 $\geq 1,2$ u odnosu na početno stanje ili postignuće DAS28 $\leq 3,2$, ako je započeto s DAS28 $\geq 3,2 + 6$ otečenih zglobova (od 44), pad DAS28 $\geq 1,2 + 50\%$ manje otečenih zglobova. 3.e. Kriterijumi za prekid terapije, a. stabilna klinička remisija u trajanju od 6 mjeseci (a. CRP ≤ 1 mg/dL, b. broj bolnih zglobova/28 ≤ 1 , c. broj otečenih zglobova/28 ≤ 1 , d. bolesnikova ocjena (0-10) ≤ 1) pod uslovom da kroz to vrijeme nije bilo nikakvih epizoda pogoršanja aktivnosti RA, a obavezno se nastavlja sintetskim lijekovima koji mijenjaju tok bolesti (DMARD) i koje je bolesnik uzimao uz biološki lijek. U slučaju apsolutnog pogoršanja DAS28 za 1,2 neophodna je reekspozicija biološkom lijeku bez obzira na vrijednost DAS28. b. ozbiljne nuspojave, teška interkurentna infekcija (privremeni/trajni prekid), trudnoća i izostanak zadanog učinka. 3.f. Po prijedlogu Konzilijuma Konzilijum reumatologa Kliničkog centra Crne Gore, prvo za period od 3 mjeseca, a kasnije za period od 6 mjeseci i dokumentovanom evaluacijom aktivnosti bolesti kao što je navedeno u tački 3.d.
4. Za liječenje aktivnog ankilozantnog spondilitisa i aksijalnog spondiloartritisa 4.a. Nakon izostanka učinka ili kontraindikacija na najmanje 2 nesteroidna antireumatika primijenjena u punoj dnevnoj dozi kroz 2 mjeseca. 4.b. Kod aktivne bolesti trajanja ≥ 4 nedjelje prema BASDAI indeksu ≥ 4 . 4.c. Prema procjeni reumatologa ukupna težina bolesti ≥ 4 na skali 0-10, a koja respektira- aktivni koksitis, sinovitis/entezitis ili recidivirajući uveitis i/ili SE, CRP i/ili radiološki nalaz (klasični radiogrami, kompjuterizovana tomografija, magnetna rezonanca, progresija strukturnih promjena). 4.d. Nakon najmanje 12 nedjelja primjene očekivani učinak je- 50% poboljšanje BASDAI indeksa ili apsolutno poboljšanje BASDAI indeksa za ≥ 2 . 4.e. Terapija se prekida kod izostanka očekivanog učinka ili razvoja nuspojava, a nastavlja kod postignuća zadanog efekta. 4.f. Po prijedlogu Konzilijuma reumatologa Kliničkog centra Crne Gore, prvo za period od 3 mjeseca, a kasnije za period od 6 mjeseci i dokumentovanom evaluacijom aktivnosti bolesti kao što je navedeno u tački. 4.d.
5. Za liječenje aktivnog psorijatičnog artritisa 5.a. Nakon izostanka učinka ili kontraindikacija na najmanje 2 nesteroidna antireumatika primijenjena u punoj dnevnoj dozi kroz 2 mjeseca. 5.b. Nakon izostanka učinka najmanje 2 od 3 diferentna lijeka, lijek metotreksat (20 mg nedjeljno) ili lijek leflunomid (20 mg/dan) ili lijek sulfasalazin (2 g/dan) ukupno kroz 6 mjeseci, a jedan od njih primijenjen najmanje 2 mjeseca u punoj dnevnoj dozi 5.c. Kod afekcije perifernih zglobova trajanje aktivne bolesti ≥ 4 nedjelje s ≥ 3 bolna i ≥ 3 otečena zgloba. 5.d. Ukupna težina bolesti ≥ 4 prema skali 0-10 prema procjeni reumatologa, a koja respektira- aktivni koksitis, sinovitis/entezitis/daktilitis i/ili psorijatični spondilitis i/ili SE, CRP i/ili radiološki nalaz (klasični radiogrami, kompjuterizovana tomografija, magnetna rezonanca, progresija strukturnih promjena). 5.e. Nakon najmanje 12 nedjelja primjene očekivani učinak je 50% poboljšanje bolnih i otečenih zglobova i 50% ukupno poboljšanje prema procjeni subspecialista reumatologa (skala 0-10). 5.f. Terapija se prekida kod izostanka očekivanog učinka ili razvoja nuspojava, a nastavlja kod postignuća zadanog učinka. 5.g. Za izolovani psorijatični spondilitis primjenjuju se kriterijumi za ankilozantni spondilitis. 5.h. Težina zglobne bolesti ocjenjuje se nezavisno od težine kožne bolesti. 5.i. Po prijedlogu Konzilijuma reumatologa Kliničkog centra Crne Gore, prvo za period od 3 mjeseca, a kasnije za period od 6 mjeseci i dokumentovanom evaluacijom aktivnosti bolesti kao što je navedeno u tački 5.e.
6. Za bolesnike sa umjereno-teškom do teškom psorijazom (PASI i/ili BSA $> 15\%$ i/ili DLQI > 15 , osim u slučajevima zahvaćenosti posebnih dijelova kože kao npr- lice i/ili tjemena i/ili dlanovi i/ili stopala i/ili genitalna regija i/ili jaka zahvaćenost noktiju, i to onima koji nisu odgovorili ili ne podnose ili imaju kontraindikacije na najmanje dva različita ranije primijenjena sastavna lijeka uključujući PUVA terapiju, retinoide, ciklosporin i metotreksat, po preporuci specialista dermatovenerologa. Liječenje treba da započne i nadzire lekar koji ima iskustva sa dijagnozom i liječenjem psorijaze. Prije uvođenja lijeka u terapiju, potrebno je izračunati PASI i/ili BSA vrijednost te index kvaliteta života DLQI. Liječenje započinje primjenom doze od 5 mg/kg u nedjelji 0 (nultom), nakon čega slijedi doza od 5 mg/kg u nedjelji 2 i 6, a nakon toga doza od 5 mg/kg svakih 8 nedjelja. Procjena učinka terapije i aktivnost bolesti treba da bude evaluirana u nedjelji 14., izračunavanjem vrijednosti PASI, BSA i DLQI. Nastavak liječenja moguć je isključivo kod pozitivnog odgovora na započeto liječenje, odnosno ukoliko je nakon 14 nedjelja postignuto najmanje 50% poboljšanje PASI vrijednosti te poboljšanje DLQI vrijednosti veće od 5 bodova te ukoliko je nakon 28 nedjelja postignuto najmanje 75% poboljšanje PASI vrijedosti ili najmanje 50% poboljšanje PASI vrijednosti uz pad DLQI vrijednosti ispod 5. Po prijedlogu Konzilijuma dermatovenerologa Kliničkog centra Crne Gore.

IL62	1. Juvenilni idiopatski artritis. Za bolesnike kod kojih je liječenje započeto prije 18. godine života. Po prijedlogu Konzilijuma reumatologa Kliničkog centra Crne Gore. 2. Reumatoidni artritis 2.a. Indikacija za primjenu (u kombinaciji sa lijekom metotreksat ili nekim drugim sintetskim DMARD), sigurna dijagnoza RA i aktivna bolest- DAS28 >=5,1 ili DAS28 >= 3,2 + 6 otečenih zglobova, funkcionalni status, HAQ 0,5-2,5 ili druge mjere procjene aktivnosti bolesti SDAI>11 i CDAI>10 ili ultrazvučnim/NMR dokazani sinovitis. 2.b. Prethodna terapija, najmanje dva lijeka iz grupe lijekova koji modifikuju bolest (DMARD) u razdoblju od 6 mjeseci od kojih jedan obavezno treba da bude lijek metotreksat primijenjen najmanje kroz 2 mjeseca 20 mg nedjeljno (ili zbog nepodnošljivosti u nižoj dozi) ili nakon izostanka učinka TNF blokatora. 2.c. Prije primjene skrining na hepatitis B i C i latentnu TBC 2.d. Zadati učinak liječenja nakon 12 nedjelja primjene, ako je započeto s DAS28 >= 5,1, pad DAS28 >=1,2 u odnosu na početno stanje ili postignuće DAS28 <= 3,2, ako je započeto s DAS28 >= 3,2 + 6 otečenih zglobova (od 44), pad DAS28 >= 1,2 + 50% manje otečenih zglobova. 2.e. Kriterijumi za prekid terapije, a. stabilna klinička remisija u trajanju od 6 mjeseci (a. CRP <=1 mg/dL, b. broj bolnih zglobova/28<=1, c. broj otečenih zglobova/28<=1, d. bolesnikova ocjena (0-10) <=1) pod uslovom da kroz to vrijeme nije bilo nikakvih epizoda pogoršanja aktivnosti RA, a obavezno se nastavlja sintetskim lijekovima koji mijenjaju tok bolesti (DMARD) i koje je bolesnik uzimao uz biološki lijek. U slučaju apsolutnog pogoršanja DAS28 za 1,2 neophodna je reekspozicija biološkom lijeku bez obzira na vrijednost DAS28. b. ozbiljne nuspojave, teška interkurentna infekcija (privremeni/trajni prekid), trudnoća i izostanak zadatog učinka. 2.f. Po prijedlogu Konzilijuma reumatologa Kliničkog centra Crne Gore, prvo za period od 3 mjeseca, a kasnije za period od 6 mjeseci i dokumentovanim ishodom kao što je navedeno u tački 2.d. 3. Aktivni ankilozirajući spondilitis i aksijalni spondiloartritis 3.a. Nakon izostanka učinka ili kontraindikacija na najmanje 2 nesteroidna antireumatika primijenjena u punoj dnevnoj dozi kroz 2 mjeseca. 3.b. Kod aktivne bolesti trajanja >= 4 nedjelje prema BASDAI indeksu >= 4. 3.c. Prema procjeni reumatologa ukupna težina bolesti >= 4 na skali 0-10, a koja respektira- aktivni koksitis, sinovitis/entezitis/ili recidivirajući uveitis i/ili SE, CRP i/ili radiološki nalaz (klasični radiogrami, kompjuterizovana tomografija, magnetna rezonanca, progresija strukturalnih promjena). 3.d. Nakon najmanje nedjelja primjene očekivani učinak je- 50% poboljšanje BASDAI indeksa ili apsolutno poboljšanje BASDAI indeksa za >=2 ili ASDAS smanjenje skora početne vrijednosti veće od 1.1. 3.e. Terapija se prekida kod izostanka očekivanog učinka ili razvoja nuspojava, a nastavlja kod postignuća zadatog efekta. 3.f. Po prijedlogu Konzilijuma reumatologa Kliničkog centra Crne Gore, prvo za period od 3 mjeseca, a kasnije za period od 6 mjeseci i dokumentovanom evaluacijom statusa bolesti kao što je navedeno u tački 3.d. 4. Aktivni psorijatični artritis. 4.a. Nakon izostanka učinka ili kontraindikacija na najmanje 2 nesteroidna antireumatika primijenjena u punoj dnevnoj dozi kroz 2 mjeseca. 4.b. Nakon izostanka učinka najmanje 2 od 3 diferentna lijeka- lijek metotreksat (20 mg/nedjeljno) ili lijek leflunomid (20 mg/dan) ili lijek sulfasalazin (2 g/dan) ukupno kroz 6 mjeseci, a jedan od njih primijenjen najmanje 2 mjeseca u punoj dnevnoj dozi. 4.c. Kod afekcije perifernih zglobova trajanje aktivne bolesti >= 4 nedjelje s >= 3 bolna i >= 3 otečena zgloba. 4.d. Ukupna težina bolesti >= 4 prema skali 0-10 prema procjeni reumatologa, a koja respektira- aktivni koksitis, sinovitis/entezitis/daktilitis i/ili psorijatični spondilitis i/ili SE, CRP i/ili radiološki nalaz (klasični radiogrami, kompjuterizovana tomografija, magnetna rezonanca, progresija strukturalnih promjena). 4.e. Nakon najmanje 12 nedjelja primjene očekivani učinak je- 50% poboljšanje bolnih i otečenih zglobova i 50% ukupno poboljšanje prema procjeni specijalista reumatologa (skala 0-10). 4.f. Terapija se prekida kod izostanka očekivanog učinka ili razvoja nuspojava, a nastavlja kod postignuća zadatog učinka. 4.g. Za izolovani psorijatični spondilitis primjenjuju se kriterijumi za ankilozantni spondilitis. 4.h. Težina zglobne bolesti ocjenjuje se nezavisno od težine kožne bolesti. 4.i. Lijek indikuje Konzilijum reumatologa Kliničkog centra Crne Gore, prvo za period od 3 mjeseca, a kasnije za period od 6 mjeseci i dokumentovanim ishodom kao što je navedeno u tački 4.e. v 5. a. Crohnova bolest - fistulirajući oblik, b. Teška aktivna Crohnova bolest koja je refraktorna na terapiju kortikosteroidima i imunomodulatorima, odnosno u slučaju nepodnošenja ili kontraindikacija za njihovu primjenu. Po prijedlogu Konzilijuma gastroenterologa Kliničkog centra Crne Gore. 6. Ulcerozni kolitis - teški oblik kod odraslih bolesnika koji nijesu adekvatno odgovorili na konvencionalno liječenje kortikosteroidima i 6-merkaptopurinom ili azatioprinom odnosno u slučaju nepodnošenja ili kontraindikacija za njihovu primjenu. Po prijedlogu Konzilijum gastroenterologa Kliničkog centra Crne Gore. 7. Umjereno-teška do teška psorijaza (PASI i/ili BSA>15% i/ili DLQI>15),osim u slučajevima zahvaćenosti posebnih dijelova kože kao npr- lice i/ili tjeme i/ili dlanovi i/ili stopala i/ili genitalna regija i/ili jaka zahvaćenost noktiju, i to onima koji nijesu odgovorili ili ne podnose ili imaju kontraindikacije na najmanje dva različita ranije primijenjena sastavna lijeka uključujući PUVA terapiju, retinoide, ciklosporin i metotreksat, po preporuci specijalista dermatovenerologa. Liječenje treba da započne i nadzire lekar koji ima iskustva sa dijagnozom i liječenjem psorijaze. Prije uvođenja lijeka u terapiju, potrebno je izračunati PASI i/ili BSA vrijednost te index kvaliteta života DLQI. Procjena učinka terapije i aktivnost bolesti treba da se evaluiira u nedjelji 4., 12. i 28., izračunavanjem vrijednosti PASI, BSA i DLQI. Nastavak liječenja moguće je isključivo kod pozitivnog odgovora na započeto liječenje, odnosno ukoliko je nakon 12 nedjelja postignuto najmanje 50% poboljšanje PASI vrijednosti te poboljšanje DLQI vrijednosti veće od 5 bodova te ukoliko je nakon 28 nedjelja postignuto najmanje 75% poboljšanje PASI vrijednosti ili najmanje 50% poboljšanje PASI vrijednosti uz pad DLQI vrijednosti ispod 5). Po prijedlogu Konzilijuma dermatovenerologa Kliničkog centra Crne Gore. 8. Umjereni do teški oblik aktivnog gnojnog hidradenitisa (acne inversa) kod odraslih i adolescenata u uzrastu od 12 godina i starijih, kod kojih nije postignut zadovoljavajući odgovor na konvencionalno sistemsko liječenje gnojnog hidradenitisa. Po prijedlogu Konzilijuma reumatologa ili Konzilijuma dermatologa Kliničkog centra Crne Gore. 9. Terapija neinfektivnog intermedijalnog, posteriornog i panuveitisa kod odraslih pacijenata kod kojih nije postignut zadovoljavajući odgovor na terapiju kortikosteroidima, kod pacijenata kojima je potrebno smanjiti ili ukinuti primjenu kortikosteroida (corticosteroid – sparing) ili kod kojih terapija kortikosteroidima nije adekvatna. Po prijedlogu nadležnog konzilijuma Kliničkog centra Crne Gore. Nastavak terapije na primarnom nivou - dom zdravlja ili apoteke ZUA "Montefarm".
IL62/1	1. Aktivni poliartrikularni juvenilni idiopatski artritis, u kombinaciji s lijekom metotreksat, kod djece i adolescenata u uzrastu od 2 do 17 godina kod kojih prethodnim liječenjem jednim ili više antireumatika koji modifikuju tok bolesti nije postignut zadovoljavajući odgovor, te kao monoterapija u slučajevima nepodnošenja lijeka metotreksat ili kada nastavak terapije lijekom metotreksat nije prikladan. Po prijedlogu konzilijuma pedijatarata Instituta za bolesti djece Kliničkog centra Crne Gore. 2. a. Crohnova bolest-fistulirajući oblik, b. Liječenje teške aktivne Crohnove bolesti koja je refraktorna na terapiju kortikosteroidima i imunomodulatorima, odnosno u slučaju nepodnošenja ili kontraindikacija za njihovu primjenu. Po prijedlogu konzilijuma pedijatarata Instituta za bolesti djece Kliničkog centra Crne Gore. 3. Hronična plak psorijaza kod djece i adolescenata u uzrastu od 4 ili više godina kod kojih nije postignut zadovoljavajući odgovor ili koji nisu prikladni kandidati za topikalnu terapiju i fototerapiju, po preporuci specijalista dermatovenerologa. Po prijedlogu konzilijuma pedijatarata Instituta za bolesti djece Kliničkog centra Crne Gore. 4. Terapija hroničnog neinfektivnog anteriornog uveitisa kod pedijatrijskih pacijenata uzrasta od 2 i više godina kod kojih nije postignut zadovoljavajući odgovor ili nisu tolerantni na konvencionalnu terapiju, ili kod kojih konvencionalna terapija nije adekvatna. Po prijedlogu konzilijuma pedijatarata Instituta za bolesti djece Kliničkog centra Crne Gore. Nastavak terapije na primarnom nivou - dom zdravlja ili apoteke ZUA "Montefarm".
IL63/1	1. Sistemski juvenilni idiopatski artritis u uzrastu od dvije godine i više. 2. Juvenilni idiopatski poliartritis. 3. Aktivni reumatoidni artritis - umjereni do teški oblik. Kriterijumi za uvođenje terapije: 3.a. Sigurna dijagnoza RA i aktivna bolest DAS28 >=5,1 ili DAS28 >=3,2 + 6 otečenih zglobova (od 44), ili druge mjere procjene aktivnosti bolesti SDAI>11 i CDAI>10 ili ultrazvučnim/NMR dokazani sinovitis, funkcionalni status, HAQ 0,5-2,5. 3.b. Prethodna terapija, najmanje 2 lijeka iz grupe lijekova koji modifikuju bolest (DMARD) u razdoblju od 6 mjeseci od kojih jedan obavezno treba biti lijek metotreksat primijenjen najmanje kroz 2 mjeseca 20 mg nedjeljno (u slučaju nepodnošljivosti u nižoj dozi) ili nakon izostanka odgovora na neki drugi anti-TNF biološki lijek. 3.c. Obavezan test na latentnu TBC i određivanje markera hepatitisa B i C. Kriterijumi za nastavak liječenja: - Očekivani učinak liječenja nakon 12 nedjelja primjene, ako je započeto s DAS28 >=5,1, pad DAS28 >=1,2 u odnosu na početno stanje ili postignuće DAS28 <=3,2, ako je započeto s DAS28 >=3,2 + 6 otečenih zglobova (od 44), pad DAS28 >=1,2 + 50% manje otečenih zglobova. Kriterijumi za prekid terapije: - stabilna klinička remisija u trajanju od 6 mjeseci (a. CRP <=1 mg/dL, - broj bolnih zglobova/28<=1, - broj otečenih zglobova/28<=1, - bolesnikova ocjena (0-10) <=1) pod uslovom da kroz to vrijeme nije bilo nikakvih epizoda pogoršanja aktivnosti reumatoidnog artritisa, a obavezno se nastavlja sintetskim lijekovima koji mijenjaju tok bolesti (DMARD) i koje je bolesnik uzimao uz biološki lijek. U slučaju apsolutnog pogoršanja DAS28 za 1,2 neophodna je reekspozicija biološkom lijeku bez obzira na vrijednost DAS28. Bolesnici koji se biološkom terapijom liječe po monoterapijskom načelu isključeni su iz navedenih kriterijuma i nastavljaju biološko liječenje. - ozbiljne nuspojave, teška interkurentna infekcija (privremeni/trajni prekid), trudnoća i izostanak očekivanog učinka. Za indikacije 1. i 2. po prijedlogu Konzilijuma pedijatarata Instituta za dječje bolesti Kliničkog centra Crne Gore. Za indikaciju 3. po prijedlogu Konzilijuma reumatologa Kliničkog centra Crne Gore. Napomena: Za indikacije 2. i 3. lijek se primjenjuje u kombinaciji sa metotreksatom, a u slučaju nepodnošenja metotreksata kao monoterapija.

IL63/2	1. Reumatoidni artritis, u kombinaciji s lijekom metotreksat ili nekim drugim sintetskim DMARD, sigurna dijagnoza RA i aktivna bolest, DAS28 $\geq 5,1$ ili DAS28 $\geq 3,2 + 6$ otečenih zglobova (od 44), funkcionalni status, HAQ 0,5-2,5. Prethodna terapija, najmanje dva lijeka iz grupe lijekova koji modifikuju bolest (DMARD) u periodu od 6 mjeseci od kojih jedan obavezno treba biti lijek metotreksat primijenjen najmanje kroz 2 mjeseca 20 mg nedjeljno (ili zbog nepodnošljivosti u nižoj dozi) ili nakon izostanka učinka lijeka tocilizumab ili drugog TNF blokatora. Procjena efekta liječenja nakon 12 tjedana primjene, ako je započeto s DAS28 $\geq 5,1$, pad DAS28 $\geq 1,2$ u odnosu na početno stanje ili postignuće DAS28 $\leq 3,2$, ako je započeto s DAS28 $\geq 3,2 + 6$ otečenih zglobova (od 44), pad DAS28 $\geq 1,2 + 50\%$ manje otečenih zglobova. Kriterijumu za prekid terapije, a. stabilna klinička remisija u trajanju od 6 mjeseci (a. CRP ≤ 1 mg/dL, b. broj bolnih zglobova/28 ≤ 1, c. broj otečenih zglobova/28 ≤ 1, d. bolesnikova ocjena (0-10) ≤ 1) pod uslovom da kroz to vrijeme nije bilo nikakvih epizoda pogoršanja aktivnosti RA, a obavezno se nastavlja sintetskim lijekovima koji mijenjaju tok bolesti (DMARD) i koje je bolesnik uzimao uz biološki lijek. U slučaju apsolutnog pogoršanja DAS28 za 1,2 neophodna je reekspozicija biološkom lijeku bez obzira na vrijednost DAS28. Bolesnici koji se biološkom terapijom liječe po monoterapijskom načelu isključeni su iz navedenih kriterija i nastavljaju biološko liječenje 2. Aktivni ankilozantni spondilitis i aksijalni spondiloartritis, nakon izostanka dejstva ili kontraindikacija na najmanje 2 nesteroidna antireumatika primijenjena u punoj dnevnoj dozi kroz 2 mjeseca. Kod aktivne bolesti trajanja ≥ 4 tjedna prema BASDAI indeksu ≥ 4. Prema procjeni specijaliste reumatologa ukupna težina bolesti ≥ 4 na skali 0-10, a koja respektira- aktivni koksitis, sinovitis/entezitis/i ili recidivirajući uveitis i/ili SE, CRP i/ili radiološki nalaz (klasični radiogrami, kompjutorizirana tomografija, magnetska rezonancija, progresija strukturnih promjena). Nakon najmanje 12 nedjelja primjene očekivani učinak je- 50% poboljšanje BASDAI indeksa ili apsolutno poboljšanje BASDAI indeksa za ≥ 2. Terapija se prekida kod izostanka očekivanog učinka ili razvoja nuspojava, a nastavlja kod postignuća zadanog efekta. 3. Aktivni psorijatični artritis, nakon izostanka efekta ili kontraindikacija na najmanje 2 nesteroidna antireumatika primijenjena u punoj dnevnoj dozi kroz 2 mjeseca ili nakon izostanka učinka najmanje 2 od 3 lijeka- lijek metotreksat (20 mg/tjedno) ili lijek leflunomid (20 mg/dan) ili lijek sulfasalazin (2 g/dan) ukupno kroz 6 mjeseci, a jedan od njih primijenjen najmanje 2 mjeseca u punoj dnevnoj dozi. Kod afekcije perifernih zglobova trajanje aktivne bolesti ≥ 4 tjedna s ≥ 3 bolna i ≥ 3 otečena zgloba. Ukupna težina bolesti ≥ 4 prema skali 0-10 prema procjeni reumatologa, a koja respektira- aktivni koksitis, sinovitis/entezitis/daktilitis i/ili psorijatični spondilitis i/ili SE, CRP i/ili radiološki nalaz (klasični radiogrami, kompjutorizirana tomografija, magnetska rezonancija, progresija strukturnih promjena). Nakon najmanje 12 nedjelja primjene očekivani učinak je- 50% poboljšanje bolnih i otečenih zglobova i 50% ukupno poboljšanje prema procjeni subspecijalista reumatologa (skala 0-10). Za izolovani psorijatični spondilitis se primjenjuju kriterijumi za ankilozantni spondilitis. Težina zglobne bolesti ocjenjuje se nezavisno o težini kožne bolesti. 4. Ulcerozni kolitis-teški oblik kod odraslih bolesnika koji nisu adekvatno odgovorili na konvencionalno liječenje kortikosteroidima i 6-merkaptopurinom ili azatioprinom odnosno u slučaju nepodnošenja ili kontraindikacija za njihovu primjenu. Po prijedlogu Konzilijuma reumatologa Kliničkog centra Crne Gore za indikacije pod 1, 2 i 3; po prijedlogu Konzilijuma gastroenterologa Kliničkog centra Crne Gore indikaciju pod 4. Nastavak terapije na primarnom nivou - dom zdravlja ili apoteke ZUA "Montefarm".
IL63/3	U kombinaciji sa metotreksatom (MTX) indikovani su: 1. liječenje teškog oblika aktivnog i progresivnog reumatoidnog artritisa (RA) kod odraslih pacijenata koji prethodno nisu liječeni MTX-om. 2. liječenje umjerenog do teškog aktivnog reumatoidnog artritisa (RA) kod odraslih pacijenata koji su ili neadekvatno reagovali ili nisu podnosili prethodnu terapiju jednim ili većim brojem anti-reumatskih lijekova koji modifikuju bolest (DMARDs) ili antagonistima faktora nekroze tumora (TNF). Može se davati kao monoterapija u slučaju nepodnošljivosti MTX, ili tamo gdje je nastavak terapije MTX neprimjeren. 3. liječenje giganto-celularnog artritisa kod odraslih pacijenata. Nastavak terapije na primarnom nivou-dom zdravlja ili apoteke ZUA "Montefarm". Po prijedlogu Konzilijuma reumatologa Kliničkog centra Crne Gore.
IL64	Prevenција akutnog odbacivanja organa u <i>de novo</i> alogeničnoj transplantaciji bubrega kod odraslih i pedijatrijskih bolesnika.
IL65	Multipli mijelom za MKB: C90
IL66	Lijek odobrava Konzilijum hematologa Kliničkog centra Crne Gore.
IL66/1	Skraćivanje trajanja neutropenije i incidencije febrilne neutropenije kod pacijenata liječenim utvrđenom citotoksičnom hemoterapijom zbog maligniteta (sa izuzetkom hronične mijeloidne leukemije i mijelodisplastičnog sindroma), kao i za skraćivanje trajanja neutropenije i njenih kliničkih posljedica kod pacijenata koji se podvrgavaju mijeloablativnoj terapiji poslije koje se radi transplantacija koštane srži i za koje se smatra da su izloženi povećanom riziku od produžene teške neutropenije. Skraćivanje trajanja neutropenije i incidencije febrilne neutropenije kod pacijenata liječenim utvrđenom citotoksičnom hemoterapijom zbog maligniteta (sa izuzetkom hronične mijeloidne leukemije i mijelodisplastičnog sindroma), kao i za skraćivanje trajanja neutropenije i njenih kliničkih posljedica kod pacijenata koji se podvrgavaju mijeloablativnoj terapiji poslije koje se radi transplantacija koštane srži i za koje se smatra da su izloženi povećanom riziku od produžene teške neutropenije. Po prijedlogu ljekara specijaliste za: - pacijente kojima se prvi put uvodi biološka terapija, - pacijente koji se prevode na terapiju biološki sličnim lijekom.
IL67	Idiopatska plućna fibroza, ukoliko FVC iznosi između 50% i 80% od očekivane vrijednosti. Kriterijum za prekidanje terapije je pogoršanje FVC $\geq 10\%$ u bilo kojem 12-mjesečnom razdoblju. Po prijedlogu Konzilijuma pulmologa Kliničkog centra Crne Gore ili Specijalne bolnice Brezovik.
IL68	Lijek je indikovani za liječenje odraslih pacijenata sa: - simptomatskim metastatskim karcinomom bazalnih ćelija, - lokalno uznapredovalim karcinomom bazalnih ćelija kod kojih nije indikovano hirurško liječenje ili radioterapija. Po prijedlogu nadležnog konzilijuma Klinike za onkologiju i radioterapiju Kliničkog Centra Crne Gore.
IL69	1. Multipli mijelom - Monoterapija - kao terapija održavanja odraslih pacijenata sa novodijagnostikovanim multiplim mijelomom koji su podvrgnuti autolognoj transplataciji matičnih ćelija; - Kombinovana terapija - za liječenje odraslih pacijenata sa prethodno neliječenim multiplim mijelomom koji nisu prikladni za transplantaciju. - U kombinaciji sa deksametazonom - za tretman multiplog mijeloma kod odraslih pacijenata koji su već primili najmanje jednu prethodnu terapiju. 2. Mantl ćelijski limfom - Monoterapija odraslih pacijenata sa relapsnim ili refraktarnim mantl ćelijskim limfomom (engl. mantle cell lymphoma). Po prijedlogu Konzilijuma hematologa Kliničkog centra Crne Gore.
IL70	Karcinom prostate - metastatski hormon refraktorni, u kombinaciji sa prednizonom, kod bolesnika koji su prethodno bili na režimu liječenja docetakselom. Po prijedlogu nadležnog Uro-onkološkog konzilijuma Kliničkog centra Crne Gore.
IL71	1.Hormon-receptor pozitivni uznapredovali karcinom dojke Za terapiju hormon-receptor pozitivnog, HER2/neu negativnog uznapredovalog karcinoma dojke, u kombinaciji sa eksemestanom, kod postmenopausalnih žena bez simptomatske visceralne bolesti nakon recidiva ili progresije poslije primjene nesteroidnog inhibitora aromataze. 2. Neuroendokrini tumori pankreasnog porijekla Za terapiju neresektabilnog ili metastatskog, dobro- ili umjereno-diferenciranog neuroendokrino tumora pankreasnog porijekla kod odraslih osoba sa progresivnom bolešću. 3.Karcinom bubrega Za terapiju bolesnika sa uznapredovalim karcinomom bubrega, kod kojih je bolest progredirala tokom ili poslije VEGF-ciljane terapije. Po prijedlogu nadležnog konzilijuma Kliničkog centra Crne Gore.
IL72	Splenomegalija kod odraslih bolesnika s primarnom mijelofibrozmom (hronična idiopatska mijelofibroza) i sekundarna mijelofibroza nakon policitemije vere ili nakon esencijalne trombocitemije. Kriterijumi za primjenu lijeka: Liječe se bolesnici koji imaju bolest srednjeg i visokog rizika (International prognostic scoring system IPSS 2.2 i 3, intermedijarni visoki i visoki rizik). Liječenje se odobrava na 3 mjeseca, nakon čega je obavezna reevaluacija liječenja. Liječenje se prekida ako nakon 3 mjeseca od početka liječenja nije istovremeno UZV-om dokazano smanjenje slezene i kliničkim pregledom nije došlo do poboljšanja statusa bolesnika od $\geq 20\%$ po Karnofsky skali, odnosno liječenje treba prekinuti ako nakon 6 mjeseci od početka liječenja nije došlo do smanjenja u dužini slezene od 40% (otprilike ekvivalentno povećanju volumena slezene od 25%) u poređenju sa početnom vrijednošću mjereno MR-om ili CT-om i ako više nema opipljivih poboljšanja simptoma povezanih sa bolešću. Reevaluacija liječenja je obavezna svaka 3 mjeseca kliničkim pregledom i dijagnostičkom obradom sa ciljem provjere dužine slezene. Po prijedlogu Konzilijuma hematologa Kliničkog centra Crne Gore.

IL73	1. Prva linija liječenja metastatskog karcinoma bubrega svijetlih ćelija, primijenjen kao monoterapija. Kriterijumi za primjenu: a) ECOG 0-1, b) Nepostojanje CNS metastaza, c) AST i ALT <5x gornja granica normalne vrijednosti, d) Klirens kreatinina ≥ 30 ml/min. Odobrava se primjena terapije za 3 mjeseca nakon kojih se sprovodi provjera efekata terapije. Nastavak liječenja je moguć isključivo kod pozitivnog tumorskog odgovora na sprovedeno liječenje (kompletna ili djelomična remisija ili stabilna bolest) do progresije bolesti. 2. Za liječenje odraslih bolesnika s određenim podtipovima uznapredovalog sarkoma mekih tkiva koji su prethodno primili hemoterapiju za metastatsku bolest ili kod kojih je došlo do progresije bolesti u roku od 12 mjeseci nakon (neo) adjuvantne terapije. Liječenje uznapredovalog sarkoma mekih tkiva potrebno je sprovoditi u skladu sa podacima navedenim u Sažetku opisa svojstava lijeka. Po prijedlogu nadležnog konzilijuma Kliničkog centra Crne Gore.
IL74	Karcinom bubrega - lokalno uznapredovali ili metastatski, kao druga linija-poslije prethodno neuspješnog liječenja lijekovima-inhibitorima tirozin kinaze. Kriterijumi za primjenu: 1. funkcija bubrega - klirens kreatinina >30 ml/min; 2. nepostojanje CNS metastaza; 3. status ECOG 0-2 Odobrava se primjena terapije na 3 mjeseca, nakon kojih se sprovodi evaluacija efekata primjenjene terapije. Nastavak liječenja je moguć samo u slučaju postojanja kliničkog odgovora (kompletni odgovor, parcijalna remisija ili stabilna bolest). Po prijedlogu Uro-onkološkog konzilijuma Kliničkog centra Crne Gore.
IL75	1. Brzonapredujuća relapsno-remitentna Multipla skleroza Kriterijumi za uvođenje lijeka u terapiju: a) 2 ili više onesposobljavajućih relapsa (motorički relaps, ataksija, mozgovno stablo) u trajanju manje od jedne godine nezavisno od trajanja bolesti i prethodnoj terapiji; b) EDSS $\leq 7,0$; c) Odsustvo trudnoće. 2. Relapsno-remitentna Multipla skleroza Kriterijumi za uvođenje lijeka u terapiju: 1) Bolesnici kod kojih je bolest aktivna uprkos prvoj liniji terapije: a. ≥ 4 nove T2 lezije na MR-u nakon početka liječenja lijekovima prve linije ili: b. ≥ 2 relapsa nakon početka liječenja lijekovima prve linije 2) EDSS $\leq 7,0$ 3) Odsustvo trudnoće 4) Bolesnici kod kojih je bolest aktivna uprkos drugoj liniji terapije: a. ≥ 1 relapsa nakon početka liječenja lijekovima druge linije ili b. Nepodnošljivi neželjeni dejstava lijeka c. Kod bolesnika lijevih natalizumabom u slučaju visokog titra anti JCV antitijela i povišenog rizika razvoja PML-a 3. Primarno progresivna Multipla skleroza Kriterijumi za uvođenje lijeka u terapiju: 1) Zadovoljeni revidirani McDonaldovi dijagnostički kriterijumi za primarno progresivni oblik Multiple skleroze; 2) EDSS $\leq 7,0$; 3) Odsustvo trudnoće. Po prijedlogu konzilijuma neurologa Kliničkog centra Crne Gore.
IL76	1. Kao monoterapija za liječenje odraslih pacijenata sa relapsnim i refraktornim multiplim mijelomom, čija je prethodna terapija uključivala inhibitor proteazoma i imunomodulator i kod kojih je bolest progredirala tokom posljednje terapije. 2. U kombinaciji sa lenalidomidom i deksametazonom, ili bortezomibom i deksametazonom za terapiju odraslih pacijenata sa multiplim mijelomom, koji su prethodno primili najmanje jednu terapiju. Po prijedlogu Konzilijuma hematologa Kliničkog centra Crne Gore.
IL77	Lijek je indikovao kao monoterapija u terapiji održavanja kod odraslih pacijenata sa relapsirajućim, osjetljivim na platinu, BRCA-mutiranim (germinativnim i/ili somatskim) seroznim epitelijalnim karcinomom jajnika, jajovoda, ili primarno peritonealnim karcinomom, visokog stepena, koje su postigle odgovor (potpuni ili djelimični odgovor) na hemioterapiju zasnovanu na platini. Nakon 3 mjeseca primjenjene terapije, slijedi evaluacija rezultata liječenja- nastavak liječenja samo u slučaju pozitivnog odgovora na liječenje (kompletna remisija, parcijalna remisija, stabilna bolest) do progresije bolesti. Po prijedlogu Ginekološko-onkološkog konzilijuma Kliničkog centra Crne Gore.
IL78	1. Kao monoterapija za liječenje odraslih bolesnika s uznapredovalim nesitnoćelijskim karcinomom pluća nemalih stanica pozitivnim na kinazu anaplastičnog limfoma, prethodno liječenih krizotinibom. Odobravaju se dva ciklusa liječenja, nakon čega je obavezna klinička i dijagnostička evaluacija tumorskog odgovora i podnošljivosti liječenja. Nastavak liječenja je moguć isključivo kod pozitivnog tumorskog odgovora na sprovedeno liječenje (kompletna ili djelomična remisija, stabilna bolest), do progresije bolesti. 2. Kao monoterapija za liječenje odraslih bolesnika s uznapredovalim nesitnoćelijskim karcinomom pluća pozitivnim na kinazu anaplastičnog limfoma u prvoj liniji liječenja. Odobravaju se dva ciklusa liječenja, nakon čega je obavezna evaluacija u cilju tumorskog odgovora i podnošljivosti liječenja. Nastavak liječenja je moguć isključivo kod pozitivnog tumorskog odgovora na sprovedeno liječenje (kompletna ili djelimična remisija, stabilna bolest), do progresije bolesti. Po prijedlogu nadležnog konzilijuma Klinike za onkologiju i radioterapiju Kliničkog Centra Crne Gore i/ili Konzilijuma za maligna oboljenja pluća Specijalne bolnice Brezovik.
IL79	Urotelijalni karcinom kao monoterapija kod odraslih pacijenata: - koji su prethodno primali hemoterapiju koja je sadržala platinu ili - koji se ne smatraju pogodnima za liječenje cisplatinom i čiji tumori pokazuju nivo ekspresije PD-L1 $\geq 5\%$ Po prijedlogu Uro-onkološkog konzilijuma Kliničkog centra Crne Gore.
IL80	Prva linija liječenja bolesnika s metastatskim karcinomom debelog crijeva kod kojih je potvrđeno nepostojanje RAS mutacija ('divlji tip' RAS statusa 2, 3 i 4 ekson KRAS-a, odnosno NRAS-a) što se određuje u laboratorijima sa validiranom metodom određivanja. Primjenjuje se u prvoj liniji liječenja u kombinaciji sa hemoterapijom po FOLFIRI ili FOLFIRI-protokolu ili kao monoterapija nakon progresije bolesti, a nakon prethodnog liječenja hemoterapijom irinotekanom, oksaliplatinom i fluoropirimidinima. Kriterijumi za primjenu: 1) fizički status 0 i 1 po ECOG (Karnofsky 80-100), 2) nepostojanje meta promjena u CNS-u, 3) nivo bilirubina $<1,5$ x gornja granica normalne vrijednosti, 4) nivo AST i ALT <5x gornja granica normalne vrijednosti, 5) klirens kreatinina >50 ml/min, 6) nivo granulocita $>1.5 \times 10^9/L$, 7) nivo trombocita $>100 \times 10^9/L$. Nastavak liječenja moguć je isključivo kod pozitivnog tumorskog odgovora na provedeno liječenje (kompletna remisija, parcijalna remisija ili stabilna bolest). Po prijedlogu Konzilijuma za digestivne tumore Kliničkog centra Crne Gore.

IL81	Lokalno uznapredovali ili metastatski karcinom dojke pozitivan na hormonski receptor (HR), negativan na receptor humanog epidermalnog faktora rasta 2 (HER2)- a) u kombinaciji s inhibitorom aromataze kod pacijentkinja koje prethodno nisu primile sistemsko liječenje b) u kombinaciji s fulvestrantom kod pacijentkinja kod kojih je bolest napredovala tokom ili unutar 12 mjeseci od završetka adjuvantne endokrine terapije, ili tokom ili unutar 1 mjesec od prethodne endokrine terapije za uznapredovalu bolest. Nastavak liječenja moguć je isključivo kod pozitivnog tumorskog odgovora na sprovedeno liječenje (kompletna remisija, parcijalna remisija ili stabilna bolest) uz obaveznu prvu procjenu terapijskog dejstva liječenja nakon 3 ciklusa liječenja. Svaka slijedeća procjena se radi nakon sprovedenih 3 ciklusa liječenja. Po prijedlogu konzilijuma za dojk u Kliničkog centra Crne Gore.
IL83	Za liječenje odraslih splenektomiranih bolesnika s hroničnom imunom (idiopatskom) trombocitopenijskom purpurom (ITP), koji ne reaguju na uobičajenu terapiju (kortikosteroide, imunoglobuline), kao i u drugoj liniji liječenja odraslih nesplenektomiranih bolesnika kod kojih je splenektomija kontraindikovana. Po prijedlogu Konzilijuma hematologa Kliničkog centra Crne Gore.
IL84	1. Aktivni ankilozantni spondilitis i aksijalni spondiloartritis - 1.a. Nakon izostanka dejstva ili kontraindikacija na najmanje 2 nesteroidna antireumatika primjenjena u punoj dnevnoj dozi kroz 2 mjeseca. 1.b. Kod aktivne bolesti trajanja ≥ 4 nedjelje prema BASDAI indeksu ≥ 4. 1.c. Prema procjeni reumatologa ukupna težina bolesti ≥ 4 na skali 0-10, a koja ukazuje na- aktivni koksitis, sinovitis/entezitis/i ili recidivirajući uveitis i/ili SE, CRP i/ili radiološki nalaz (klasični radiogrami, kompjutorizirana tomografija, magnetska rezonancija, progresija strukturnih promjena). 1.d. Nakon najmanje 12 nedjelja primjene očekivani efekat je- 50% poboljšanje BASDAI indeksa ili apsolutno poboljšanje BASDAI indeksa za ≥ 2. 1.e. Terapija se prekida kod izostanka očekivanog efekta ili razvoja nuspojava, a nastavlja kod postignutog zadanog efekta. 1.f. Po prijedlogu Konzilijuma reumatologa Kliničkog centra Crne Gore prvo za period od 3 mjeseca, a kasnije za period od 6 mjeseci i dokumentovanim ishodom kao što je navedeno u tački 1.d. 2. Aktivni psorijatični artritis: 2.a. Nakon izostanka dejstva ili kontraindikacija na najmanje 2 nesteroidna antireumatika primjenjena u punoj dnevnoj dozi kroz 2 mjeseca. 2.b. Nakon izostanka dejstva najmanje 2 od 3 diferentna lijeka- lijek metotreksat (20 mg/tjedno) ili lijek leflunomid (20 mg/dan) ili lijek sulfasalazin (2 g/dan) ukupno kroz 6 mjeseci, a jedan od njih primijenjen najmanje 2 mjeseca u punoj dnevnoj dozi. 2.c. Kod afekcije perifernih zglobova trajanje aktivne bolesti ≥ 4 nedjelje s ≥ 3 bolna i ≥ 3 otečena zglobova. 2.d. Ukupna težina bolesti ≥ 4 prema skali 0-10 prema procjeni reumatologa, a koja ukazuje na- aktivni koksitis, sinovitis/entezitis/daktilitis i/ili psorijatični spondilitis i/ili SE, CRP i/ili radiološki nalaz (klasični radiogrami, kompjutorizirana tomografija, magnetska rezonancija, progresija strukturnih promjena). 2.e. Nakon najmanje 12 nedjelja primjene očekivani efekat je- 50% poboljšanje bolnih i otečenih zglobova i 50% ukupno poboljšanje prema procjeni subspecialista reumatologa (skala 0-10). 2.f. Terapija se prekida kod izostanka očekivanog dejstva ili razvoja nuspojava, a nastavlja kod postignutog zadanog efekta. 2.g. Za izolovani psorijatični spondilitis primjenjuju se kriterijumi za ankilozantni spondilitis. 2.h. Težina zglobne bolesti ocjenjuje se nezavisno o težini kožne bolesti. 2.i. Po prijedlogu konzilijuma reumatologa Kliničkog centra Crne Gore, prvo za period od 3 mjeseca, a kasnije za period od 6 mjeseci i dokumentovanim ishodom kao što je navedeno u tački 2.e. 3. Umjereno-teška do teška psorijaza (PASI i/ili BSA $> 15\%$ i/ili DLQI > 15), osim u slučajevima zahvaćenosti posebnih dijelova kože kao npr - lice i/ili vlasište i/ili dlanovi i/ili stopala i/ili genitalna regija i/ili jaka zahvaćenost noktiju, i to onima koji nisu odgovorili ili ne podnose ili imaju kontraindikacije na metotreksat, po preporuci specijaliste dermatovenerologa. Liječenje treba započinjati i nadzirati lekar specijalista koji ima iskustva s dijagnozom i liječenjem psorijaze. Prije uvođenja lijeka u terapiju, potrebno je izračunati PASI i/ili BSA vrijednost te index kvalitete života DLQI. Liječenje započinje primjenom doze od 300 mg u nedjelji 0 (nultom), 1., 2. i 3. nedjelji, nakon čega slijedi mjesečna doza održavanja počevši od 4. nedjelje u dozi od 300 mg (15 aplikacija u prvoj godini liječenja i 12 aplikacija u drugoj i svakoj slijedećoj godini). Procjena učinka terapije i aktivnost bolesti treba biti evaluirana u nedjeljama: 4., 12. i 28., izračunavanjem vrijednosti PASI, BSA i DLQI. Nastavak liječenja moguć je isključivo kod pozitivnog odgovora na započeto liječenje, odnosno ukoliko je nakon 12 nedjelja postignuto najmanje 50% poboljšanje PASI vrijednosti te poboljšanje DLQI vrijednosti veće od 5 bodova te ukoliko je nakon 28 nedjelja postignuto najmanje 75% poboljšanje PASI vrijednosti ili najmanje 50% poboljšanje PASI vrijednosti uz pad DLQI vrijednosti ispod 5. Po prijedlogu konzilijuma dermatovenerologa Kliničkog centra Crne Gore. Nastavak terapije na primarnom nivou - dom zdravlja ili apoteke ZUA "Montefarm".
IL85	1. Reumatoidni artritis: 1.a. Indikacija za primjenu (kao monoterapija ili u kombinaciji s lijekom metotreksat ili nekim drugim sintetskim DMARD), sigurna dijagnoza RA i aktivna bolest DAS28 $\geq 5,1$ ili DAS28 $\geq 3,2 + 6$ otečenih zglobova (od 44), funkcionalni status, HAQ 0,5-2,5. 1.b. Prethodna terapija, najmanje 2 lijeka iz grupe lijekova koji modifikuju bolest (DMARD) u razdoblju od 6 mjeseci od kojih jedan obavezno treba biti lijek metotreksat primijenjen najmanje kroz 2 mjeseca 20 mg nedjeljo (u slučaju nepodnošljivosti u nižoj dozi) ili nakon izostanka učinka nekog drugog biološkog lijeka. 1.c. Prije primjene probir na latentnu TBC i određivanje markera hepatitisa B i C. 1.d. Očekivani efekat liječenja nakon 12 nedjelja primjene, ako je započeto s DAS28 $\geq 5,1$, pad DAS28 $\geq 1,2$ u odnosu na početno stanje ili postignutog DAS28 $\leq 3,2$, ako je započeto s DAS28 $\geq 3,2 + 6$ otečenih zglobova (od 44), pad DAS28 $\geq 1,2 + 50\%$ manje otečenih zglobova. Kriterijumi za prekid terapije, a. stabilna klinička remisija u trajanju od 6 mjeseci (a. CRP ≤ 1 mg/dL, b. broj bolnih zglobova/28 ≤ 1, c. broj otečenih zglobova/28 ≤ 1, d. ocjena bolesnika (0-10) ≤ 1) pod uslovom da kroz to vrijeme nije bilo nikakvih epizoda pogoršanja aktivnosti RA, a obavezno se nastavlja sintetskim lijekovima koji mijenjaju tok bolesti (DMARD) i koje je bolesnik uzimao uz JAK inhibitor. U slučaju apsolutnog pogoršanja DAS28 za 1,2 neophodna je reekspozicija JAK inhibitoru bez obzira na vrijednost DAS28. Bolesnici koji se JAK inhibitorom liječe po monoterapijskom načelu isključeni su iz navedenih kriterijuma i nastavljaju liječenje JAK inhibitorom. b. ozbiljne nuspojave, teška interkurentna infekcija (privremeni/trajni prekid), trudnoća i izostanak ciljanog efekta. Po prijedlogu Konzilijuma reumatologa Kliničkog Centra Crne Gore prvo za period od 3 mjeseca, a kasnije za period od 6 mjeseci /dokumentovati evaluacijom-tačka 1.d./ 2. Aktivni psorijatični artritis 2.a. Nakon izostanka dejstva ili kontraindikacija na najmanje 2 nesteroidna antireumatika primjenjena u punoj dnevnoj dozi kroz 2 mjeseca. 2.b. Nakon izostanka učinka najmanje 2 od 3 referentna lijeka- lijek metotreksat (20 mg/nedjeljno) ili lijek leflunomid (20 mg/dan) ili lijek sulfasalazin (2 g/dan) ukupno kroz 6 mjeseci, a jedan od njih primijenjen najmanje 2 mjeseca u punoj dnevnoj dozi. 2.c. Kod afekcije perifernih zglobova trajanje aktivne bolesti ≥ 4 nedjelje s ≥ 3 bolna i ≥ 3 otečena zglobova. 2.d. Ukupna težina bolesti ≥ 4 prema skali 0-10 prema procjeni reumatologa, a koja ukazuje- aktivni koksitis, sinovitis/entezitis/daktilitis i/ili psorijatični spondilitis i/ili SE, CRP i/ili radiološki nalaz (klasični radiogrami, kompjutorizirana tomografija, magnetska rezonancija, progresija strukturnih promjena). 2.e. Nakon najmanje 12 nedjelja primjene očekivani efekat je- 50% poboljšanje bolnih i otečenih zglobova i 50% ukupno poboljšanje prema procjeni subspecialista reumatologa (skala 0-10). 2.f. Terapija se prekida kod izostanka očekivanog učinka ili razvoja nuspojava, a nastavlja kod postignuća zadanog učinka. 2.g. Za izolovani psorijatični spondilitis primjenjuju se kriterijumi za ankilozantni spondilitis. 2.h. Težina zglobne bolesti ocjenjuje se nezavisno o težini kožne bolesti. Po prijedlogu konzilijuma reumatologa Kliničkog Centra Crne Gore, prvo za period od tri mjeseca, a kasnije za period od 6 mjeseci/dokumentovati evaluacijom-tačka 2e/ 3. Teški oblik ulceroznog kolitisa kod odraslih bolesnika koji nisu adekvatno odgovorili na konvencionalno liječene kortikosteroidima i 6-merkaptopurinom ili azatioprinom ili biološku terapiju, odnosno u slučaju nepodnošenja ili kontraindikacija za njihovu primjenu. Po prijedlogu Konzilijuma gastroenterologa Kliničkog Centra Crne Gore.

IL86	Relapsno-remitentna multipla skleroza kod odraslih pacijenata Kada je bolest aktivna uprkos liječenju jednim od lijekova- interferon beta, glatiramer acetat, teriflunomid, dimetil fumarat (bolest je aktivna i ispunjeni su kriteriji za prekid terapije s prethodno pobrojanim lijekovima- a. Progresija praćena relapsima za 1 EDSS tokom 12 mjeseci, b. Progresija bez relapsa za 1 EDSS tokom 6 mjeseci, c. Tri relapsa tijekom 12 mjeseci), 2. Bolesnici s teškom, visokoaktivnom RRMS - definisanoj sa 2 ili više onesposobljavajućih relapsa u 1 godini (onesposobljavajući relaps definiše se kao porast EDSS-a u relapsu za jednako ili više od 2 boda), 3. EDSS≤6,0, d. Odsustvo trudnoće, Odobravaju se ukupno dva ciklusa liječenja- prvi ciklus liječenja sastoji se od 2 nedelje liječenja, jednog na početku prvog mjeseca i jednog na početku drugog mjeseca prve godine liječenja, a drugi ciklus jednako je raspodijeljen 12 mjeseci nakon prvog ciklusa liječenja. Nije potrebno daljnje liječenje lijekom tokom 3 i 4. godine. Po prijedlogu konzilijuma neurologa Kliničkog centra Crne Gore.
IL87	1. Prva linija liječenja odraslih pacijenata sa lokalno uznapredovalim ili metastatskim nemikrocelularnim karcinomom pluća (engl. non-small cell lung cancer, NSCLC) sa aktivirajućim mutacijama receptora epidermalnog faktora rasta (engl. epidermal growth factor receptor, EGFR). 2. Liječenje odraslih pacijenata sa lokalno uznapredovalim ili metastatskim NSCLC-om koji je pozitivan na mutaciju receptora T790M EGFR-a. Po prijedlogu nadležnog konzilijuma Klinike za onkologiju i radioterapiju Kliničkog Centra Crne Gore i/ili Konzilijuma za maligna oboljenja pluća Specijalne bolnice Brezovik.
IL89	Nemikrocelularni karcinom pluća: - prva linija terapije kod odraslih osoba sa ALK (anaplastična limfomska kinaza) pozitivnim, uznapredovalim nemikrocelularnim karcinomom pluća (NSCLC), - terapija odraslih osoba sa prethodno liječenim, ALK (anaplastična limfomska kinaza) pozitivnim, uznapredovalim nemikrocelularnim karcinomom pluća (NSCLC), - terapija odraslih osoba sa ROS1-pozitivnim, uznapredovalim nemikrocelularnim karcinomom pluća (NSCLC). Odobravaju se dva ciklusa liječenja, nakon čega je obavezna klinička i dijagnostička obrada u cilju ocjene stepena tumorskog odgovora i podnošljivosti liječenja, Nastavak liječenja je moguć isključivo kod pozitivnog tumorskog odgovora na sprovedeno liječenje (kompletna ili djelomična remisija, stabilna bolest), do progresije bolesti. Po prijedlogu nadležnog konzilijuma Klinike za onkologiju i radioterapiju Kliničkog centra Crne Gore ili Konzilijuma za maligne bolesti pluća Specijalne bolnice Brezovik.
IL90	Multipli mijelom Za liječenje odraslih bolesnika, u kombinaciji s lenalidomidom i deksametazonom, koji su primili najmanje jednu prethodnu terapiju. Odobrava se četiri ciklusa liječenja. Nastavak liječenja moguć isključivo kod pozitivnog tumorskog odgovora nakon primjene lijeka (potpuni odgovor, djelimičan odgovor ili stabilna bolest). Po prijedlogu Konzilijuma hematologa Kliničkog centra Crne Gore.
IL91	Profilaksa odbacivanja organa kod odraslih bolesnika sa malim ili umjerenim imunološkim rizikom koji su dobili alogeni transplantat bubrega ili srca (MKB:Z94.0; Z94.1).
IM01	1. Cerebralna paraliza sa spasticitetom i/ili distonijom i urednim mentalnim stanjem, uz obavezno psihološko testiranje - IQ (G80.0, G80.1, G80.2, G80.3, G80.8); 2. Spazmodična disfonija, blefarospazam, hemifacijski spazam, tortikolis (cervikalna distonija), grafospazam (G24.1, G24.2, G24.3, G24.4, G24.5, G24.8, G24.9, G24.0, G51.3); 3. Postopopleksična distonija šake, ruke i stopala. (G81.8, G83.1, G83.2). Za indikaciju 1. po prijedlogu nadležnog konzilijuma Instituta za bolesti djece. Za indikacije 2. i 3. po prijedlogu Konzilijuma neurologa Kliničkog centra Crne Gore. Primjena u zdravstvenoj ustanovi koja obavlja zdravstvenu djelatnost na tercijarnom nivou zdravstvene zaštite.
IM03	1. Osteoporoza kod pacijentkinja poslije menopauze radi primarne i sekundarne prevencije osteoporotičnih fraktura (MKB: M80; M81.0). 2. Osteoporoza kod pacijentkinja sa patološkim prelomom (MKB: M80). Napomena: lijek se uvodi u terapiju kada je osteoporoza verifikovana: a) DEXA T vrijednost u L 1-4 ≤ -2.5 ili ≤ -2.5 u Total/Neck. Kontrola na 6 mjeseci, obavezna denzitometrija. Po prijedlogu reumatologa i endokrinologa.
IM03/1	1. Osteoporoza kod pacijentkinja poslije menopauze radi primarne i sekundarne prevencije osteoporotičnih fraktura (MKB: M80; M81.0). 2. Osteoporoza kod pacijentkinja sa patološkim prelomom (MKB: M80). Napomena: lijek se uvodi u terapiju kada je osteoporoza verifikovana: a) DEXA T vrijednost u L 1-4 ≤ -2.5 ili ≤ -2.5 u Total/Neck. Kontrola na 6 mjeseci, obavezna denzitometrija. Dokazano je smanjenje rizika za pojavu vertebralnih fraktura, dok efikasnost kod fraktura vrata femura nije ustanovljena. Po prijedlogu reumatologa i endokrinologa.
IM04	Prevenција patoloških preloma, komplikacije na kostima koje zahtijevaju radioterapiju ili operaciju, kod bolesnika s karcinomom dojke i koštanim metastazama. Po prijedlogu onkologa.
IM05	1. Prevencija oštećenja skeleta (patološke frakture, koštane komplikacije koje zahtijevaju radioterapiju ili hirurško liječenje) kod pacijenata sa karcinomom dojke ili metastazama u kostima. 2. Liječenje hiperkalcemije izazvane tumorom sa ili bez metastaza. Po prijedlogu Konzilijuma onkologa, hematologa ili urologa Kliničkog centra Crne Gore ili nadležnog konzilijuma Specijalne bolnice Brezovik. Primjena najduže do godinu dana, s tim da je neophodna evaluacija nakon svaka tri primijenjena ciklusa.
IM05/1	1. Osteoporoza-teška forma sa, DEXA T vrijednosti u L 1-4 ≤ -3.5 ili ≤ -3.5 u Total/Neck (potrebno je priložiti snimak osteodenzitometrije), kada nije moguća primjena oralnih bisfosfonata zbog nemogućnosti efikasne resorpcije. Nemogućnost primjene oralnih bisfosfonata potvrđuje se mišljenjem gastroenterologa: a) mišljenje o postojanju hroničnog gastritisa, erozivnog gastritisa, ulkusne bolesti, pogoršanja postojeće bolesti jednjaka, želuca ili crijeva, uz obavezan nalaz ezofagogastroduodenoskopije; b) mišljenje o postojanju sindroma intestinalne malapsorpcije različitog uzroka, a na osnovu gastroenterološke dokumentacije. 2. Osteoporoza sa DEXA T vrijednosti u L 1-4 ≤ -2.5 (potrebno je priložiti snimak osteodenzitometrije), uz dokazanu patološku frakturu na nalazu vertebromorfometrije, kod žena u ranoj postmenopauzi. Za indikaciju 1. lijek odobrava Konzilijum reumatologa Kliničkog centra Crne Gore. Za indikaciju 2. lijek odobrava Konzilijum endokrinologa Kliničkog centra Crne Gore.
IM06	1. Prevencija komplikacija na kostima (patoloških fraktura, kompresija kičme, zračenje ili operacija kostiju ili tumorom izazvane hiperkalcemije) kod pacijenata sa uznapredovalim malignitetom koji zahvata i kosti. 2. Terapija odraslih pacijenata sa hiperkalcemijom usljed malignih bolesti, ako su ispunjeni uslovi: a) metastatske osteolitike promjene dokazane scintigrafijom, RTG-om ili CT-om; b) ECOG status 0-2; c) nepostojanje CNS metastaza; d) očekivano preživljavanje bolesnika duže od 6 mjeseci; e) terapija traje do pojave progresije koštane bolesti ili do pojave komplikacije koštanih metastaza. Lijek se odobrava na 6 mjeseci, nakon uvida u obavezne evaluacione nalaze, koji se ponavljaju svakih 6 mjeseci. Lijek odobrava Konzilijum onkologa ili urologa ili hematologa Kliničkog centra Crne Gore ili nadležni konzilijum Specijalne bolnice Brezovik.
IM07	1. Terapija osteoporoze kod žena u postmenopauzi, kod kojih je povećan rizik od pojave fraktura. 2. Terapija gubitka koštane mase udružena sa hormonskom ablacijom kod muškaraca sa karcinomom prostate i povećanim rizikom od pojave fraktura. 3. Terapija osteoporoze kod muškaraca sa multiplim osteoporotičnim frakturama. Za indikaciju 1. po prijedlogu Konzilijuma reumatologa Kliničkog centra Crne Gore. Za indikaciju 2. po prijedlogu nadležnog konzilijuma Klinike za onkologiju i radioterapiju Kliničkog centra Crne Gore.

IN01	Bolovi u malignitetu, MKB: C00-C97 koji se ne mogu kontrolisati standardnom terapijom. Za liječenje hroničnog, umjereno jakog do jakog kancerskog bola na tzv. trećoj analgetičkoj stepenici (C00-C97) (ne smije se koristiti u akutnim pogoršanjima hroničnog kancerskog bola), i to: - kao opioid druge linije kod bolesnika kod kojih su se u toku liječenja oralnim morfinom razvila neželjena dejstva koja se teško kontrolišu i nisu prihvatljiva za bolesnika; - kao opioid prve linije kod bolesnika sa simptomima i komplikacijama maligne bolesti koje sprečavaju primjenu morfina i otežavaju njegovo titriranje do optimalne doze (mučnina, povraćanje, opstipacija, nekompletna mehanička opstrukcija crijeva);
IN02	Za šifre MKB: C00-C97 Po prijedlogu onkologa Kliničkog centra Crne Gore ili Specijalne bolnice Brezovik; za verifikaciju dijagnoze neophodna je otpusna lista iz Specijalne bolnice Brezovik ili zdravstvene ustanove sa tercijarnog nivoa zdravstvene zaštite.
IN03	Za liječenje uznapredovalog stadijuma Parkinsonove bolesti za MKB: G20; G21; G22; sa razvojem slabljenja dejstva levodope i/ili pojave oscilacije.
IN05	1. Šizofrenija, šizotipski poremećaji i poremećaji sa sumanutošću (F20 - F29), 2. Bipolarni afektivni poremećaj (F31), 3. Prolazna psihotična stanja kod organskih poremećaja (F00.0, F06.0; F06.2; F06.9). Za indikacije 1. i 2.: samo za pacijente sa refraktarnim oblicima bolesti na klasičnu terapiju ili zbog nepodnošenja klasične terapije (uključujući klopazin). Za indikacije 1. i 2. lijek se uvodi u terapiju na osnovu mišljenja dječjeg psihijatra, psihijatra ili neuropsihijatra. Za indikaciju 3. lijek se uvodi u terapiju na osnovu mišljenja neurologa ili neuropsihijatra.
IN06	Šizofrenija, šizotipski poremećaji i poremećaji sa sumanutošću (F20-F29) koji su rezistentni na klasične antipsihotike (pod rezistencijom se podrazumijeva neadekvatan odgovor na dva klasična antipsihotika u roku od 6 mjeseci). 1. Šizofrenija prve epizode šizofrenije kod osoba do 35 godine života, samo za pacijente koji ne sarađuju u sprovođenju terapije u fazi pogoršanja bolesti, nakon prethodne terapije oralnim risperidonom. 2. Za bolesnike koji imaju neželjene efekte na klasičnim depoima koji se ne mogu tolerisati. Lijek se uvodi u terapiju na osnovu mišljenja psihijatra ili neuropsihijatra.
IN06/1	Šizofrenija, šizotipski poremećaji i poremećaji sa sumanutošću (F20-F29) koji su rezistentni na klasične antipsihotike (pod rezistencijom se podrazumijeva neadekvatan odgovor na dva klasična antipsihotika u roku od 6 mjeseci). 1. Šizofrenija prve epizode šizofrenije kod osoba do 35 godine života, samo za pacijente koji ne sarađuju u sprovođenju terapije u fazi pogoršanja bolesti, nakon prethodne terapije risperidonom. 2. Za bolesnike koji imaju neželjene efekte na klasičnim depoima koji se ne mogu tolerisati. Lijek se uvodi u terapiju na osnovu mišljenja psihijatra ili neuropsihijatra.
IN06/2	Terapija šizofrenije kod odraslih pacijenata.
IN07	Lijek propisuje izabrani doktor bez mišljenja specijaliste do 3 mjeseca tokom 12 mjeseci, a nastavak terapije na osnovu specijalističkog izvještaja psihijatra, neuropsihijatra ili neurologa.
IN07/1	Lijek propisuje izabrani doktor bez mišljenja specijaliste do 3 mjeseca tokom 12 mjeseci, a nastavak terapije na osnovu specijalističkog izvještaja psihijatra, neuropsihijatra ili neurologa.
IN07/2	Lijek propisuje izabrani doktor bez mišljenja specijaliste do mjesec dana tokom 12 mjeseci, a nastavak terapije na osnovu specijalističkog izvještaja psihijatra, neuropsihijatra ili neurologa.
IN07/3	Lijek propisuje izabrani doktor isključivo na osnovu specijalističkog izvještaja psihijatra, neuropsihijatra ili neurologa.
IN07/4	Lijek je indikovao za kratkotrajno liječenje anksioznih stanja koja dovode do onesposobljenosti uključujući anksioznost povezanu sa psihosomatskim, organskim i psihotičnim bolestima, i za kratkotrajno liječenje nesanice povezane sa tjeskobom. Lijek se takođe može koristiti i kao permedikacija prije operativnog zahvata u stomatologiji i opštoj hirurgiji. Lijek propisuje izabrani doktor isključivo na osnovu specijalističkog izvještaja psihijatra, neuropsihijatra ili neurologa.
IN09	Alzheimerova bolest za MKB: F00, G30. Po prijedlogu psihijatra, neuropsihijatra ili neurologa.
IN10	Amiotrofična lateralna skleroza; MKB-G12.2. Po prijedlogu Konzilijuma neurologa Kliničkog centra Crne Gore.
IN11	Za liječenje umjereno jakog do jakog hroničnog bola (≥ 5 na NRS od 0-10) kod bolesnika sa malignim oboljenjem.
IN12	Samo za bolesnike koji ne mogu uzimati peroralnu terapiju, uz uslov da vrijednosti ALT i AST ne smiju biti veći od 3 puta u odnosu na normalne vrijednosti.
IN13	1. Epilepsija (G40-G41); 2. Bipolarni poremećaj (F31.7). Za indikaciju 1. lijek se uvodi u terapiju za bolesnike sa epilepsijom na osnovu mišljenja neurologa, kliničkog neurofiziologa-epileptologa, neuropsihijatra, pedijatra-kliničkog neurofiziologa-epileptologa ili dječjeg neurologa. Za indikaciju 2. lijek se uvodi u terapiju na osnovu mišljenja psihijatra ili neuropsihijatra.
IN14	Epilepsija (G40-G41). Lijek se uvodi u terapiju za bolesnike sa epilepsijom na osnovu mišljenja neurologa, kliničkog neurofiziologa-epileptologa, neuropsihijatra, pedijatra-kliničkog neurofiziologa-epileptologa ili dječjeg neurologa.
IN15	Epilepsija (G40-G41). Lijek se uvodi u terapiju za bolesnike sa epilepsijom na osnovu mišljenja neurologa, kliničkog neurofiziologa-epileptologa, neuropsihijatra, pedijatra-kliničkog neurofiziologa-epileptologa ili dječjeg neurologa.
IN15/1	1. Epilepsija Adjuvantna terapija parcijalnih konvulzija kod odraslih, sa ili bez sekundarne generalizacije. Samo za bolesnike sa epilepsijom refrakternom na druge antiepileptike (N03AA, N03AB, N03AD, N03AE, N03AF i N03AG). MKB: G40-G4 Po predlogu specijaliste neurologa ili pedijatra. 2. Generalizovani anksiozni poremećaj Terapija generalizovanog anksioznog poremećaja (GAP) kod odraslih. MKB: F41. Po predlogu psihijatra/neuropsihijatra. 3. Neuropatski bol Po predlogu specijaliste neurologa.
IN16	Parkinsonova bolest (G20; G21; G22). Lijek se uvodi u terapiju na osnovu mišljenja neurologa ili neuropsihijatra.
IN17	1. Šizofrenija (F20.0 - F20.9) i drugi psihotični poremećaji (F29, F06.2) sa nezadovoljavajućim odgovorom na dva prethodno primijenjena antipsihotika. 2. Psihotični poremećaji koji se javljaju u okviru Parkinsonove bolesti i drugih oblika parkinsonizma (G20; G21; G22). Za indikaciju 1. po prijedlogu psihijatra ili neuropsihijatra. Za indikaciju 2. po prijedlogu neurologa ili neuropsihijatra.
IN18	1. Šizofrenija, šizotipski poremećaji i poremećaji sa sumanutošću (F20 - F29), 2. Manična epizoda sa psihotičnim simptomima (F30.2), 3. Bipolarni afektivni poremećaj, manična epizoda sa psihotičnim simptomima (F31.2), 4. Bipolarni afektivni poremećaj u remisiji (F31.7). Za bolesnike sa refrakternim oblicima bolesti na klasičnu terapiju (dva antipsihotika) i za bolesnike sa leukopenijom izazvanom primjenom klopazina. Lijek odobrava Konzilijum psihijatar Kliničkog centra Crne Gore ili Specijalne bolnice Dobrota-Kotor.
IN19	Liječenje zavisnosti od opijata (F11).
IP01	1. Ehinokokoza MKB: B67 2. Cisticerkoza MKB: B69

IR01	1. bronhijalna astma, uz terapiju inhalacionim kortikosteroidima za MKB: J45; 2. hronična opstruktivna bolest pluća za umjereno teške, teške i veoma teške (II, III i IV stadijum) oblike bolesti za MKB: J44; Po prijedlogu pulmologa, pneumoftiziologa ili pedijatra pulmologa.
IR02	Za liječenje djece s bronhijalnom astmom (J45). Po prijedlogu pulmologa, pneumoftiziologa ili pedijatra-pulmologa.
IR03	Za šifre MKB: J45, za liječenje bolesnika sa III i IV stadijumom bronhijalne astme za liječenje bolesnika sa III i IV stadijumom bronhijalne astme. Po prijedlogu specijaliste pedijatra – pulmologa.
IR03/1	Za šifre MKB: J44; J45, za liječenje bolesnika sa III i IV stadijumom bronhijalne astme i bolesnika sa hroničnom opstruktivnom plućnom bolesti (HOBP) s FEV manje od 60% i učestalim egzacerbacijama bolesti uprkos terapiji bronhodilatatorima. Po prijedlogu specijaliste pulmologa ili pneumoftiziologa na osnovu obavezno urađenog spirometrijskog nalaza za MKB J45.
IR03/2	Za šifre MKB: J45, za liječenje bolesnika sa III i IV stadijumom bronhijalne astme za liječenje bolesnika sa III i IV stadijumom bronhijalne astme. Po prijedlogu specijaliste pulmologa ili pneumoftiziologa na osnovu obavezno urađenog spirometrijskog nalaza.
IR04	Hronična opstruktivna bolest pluća kod odraslih umjereno teške, teške i veoma teške (II, III i IV stadijum) oblike bolesti za MKB: J44. Na predlog pulmologa ili pneumoftiziologa na osnovu obavezno urađenog spirometrijskog nalaza.
IR04/1	Hronična opstruktivna bolest pluća kod odraslih umjereno teške, teške i veoma teške (II, III i IV stadijum) oblike bolesti za MKB: J44, kod bolesnika kod kojih terapija jednim bronhodilatatorom nije djelotvorna. Na predlog pulmologa ili pneumoftiziologa na osnovu obavezno urađenog spirometrijskog nalaza.
IR05	Bronhijalna astma (MKB: J45) Granule: Kao dodatna terapija inhalacionim kortikosteroidima u kombinaciji sa kratkodjelujućim beta-2 agonistima u blagoj ili umjereno teškoj astmi kod pacijenata kod kojih se ovom kombinacijom ne postiže klinička kontrola bolesti, uključujući i naporom uzrokovanu astmu. Samo za djecu do navršanih 6 godina starosti, po preporuci specijaliste pedijatra-pulmologa.
IR06	Bronhijalna astma (MKB: J45) Tablete za žvakanje, film tablete: Kao dodatna terapija inhalacionim kortikosteroidima u kombinaciji sa kratkodjelujućim beta-2 agonistima u blagoj ili umjereno teškoj astmi kod pacijenata kod kojih se ovom kombinacijom ne postiže klinička kontrola bolesti, uključujući i naporom uzrokovanu astmu. Na prijedlog pulmologa, pneumoftiziologa ili pedijatra-pulmologa na osnovu obavezno urađenog spirometrijskog nalaza.
IR07	Cistična fibroza sa forsiranim vitalnim kapacitetom > 40%. Na prijedlog Konzilijuma pedijatar Kliničkog centra Crne Gore ili Konzilijuma pulmologa Kliničkog centra Crne Gore.
IR08	Respiratorni distress sindrom kod prijevremeno rođene djece. Na prijedlog Konzilijuma neonatologa Kliničkog centra Crne Gore.
IR09	Bronhijalna astma (MKB: J45) Na prijedlog pulmologa, pneumoftiziologa ili pedijatra-pulmologa. Obavezan spirometrijski nalaz.
IR10	Hronična opstruktivna bolest pluća – za teške i veoma teške (III i IV stadijum) oblike bolesti (MKB: J44), povezana sa hroničnim brinhitisom i čestim egzacerbacijama (dvije ili više godišnje). Dodatna terapija bronhodilatatorima, inhalacionim kortikosteroidima i dugodjelujućim antagonistima muskarinskih receptora. Po prijedlogu specijaliste pulmologa ili pneumoftiziologa.
IR11	1. Alergijska astma teška perzistentna, posredovana IgE-om kod bolesnika starijih od 6 godina koji trebaju trajnu ili čestu terapiju oralnim kortikosteroidima (definirano kao 4 ili više ciklusa tokom prethodne godine) uz optimalnu standardnu terapiju (visoke doze inhalacijskih kortikosteroida, dugodjelujućih beta-2 agonista, antagonista leukotrijenskih receptora, teofilina. Kriterijumi za uvođenje u terapiju: - pozitivan kožni ili laboratorijski test na bar jedan od inhalacijskih alergena, - povećan nivo IgE, FEV1 <60%, - dnevni simptomi uprkos optimalnoj standardnoj terapiji. Obavezna je reevaluacija statusa bolesti i efekata primjenjene terapije nakon 12 nedjelja liječenja. 2. Dodatna terapija za liječenje teške hronične spontane urtikarije (UAS7>=28) kod odraslih bolesnika i adolescenata (12 godina starosti i više), s neodgovarajućim odgovorom na liječenje antagonistima leukotrijenskih receptora i antagonistima H1 histaminskih receptora u standardnim i povišenim dozama. Odobrava se 4 ciklusa liječenja (300 mg supkutanom injekcijom svaka četiri) uz 2 dodatna ciklusa liječenja samo kod bolesnika koji su postigli terapijski odgovor (UAS7<16). Nakon toga terapija se ukida. Za bolesnike sa odgovorom na omalizumab koji dožive relaps (UAS7>=28) nakon završetka prethodnog ciklusa liječenja, odobrava se dodatnih 6 ciklusa liječenja. Po prijedlogu konzilijuma pulmologa Kliničkog centra Crne Gore.
IS01	1. Bakterijski keratitis (H16), 2. Bakterijski konjunktivitis (H10.0), 3. Bakterijski blefaritis (H01.0).
IS01/1	Za refrakterne slučajeve na uobičajenu antiglaukomatoznu terapiju.
IS02	1. Druga linija liječenja- Za slučajeve refrakterne na uobičajenu antiglaukomsku terapiju, po preporuci specijalista oftalmologa. Nije opravdano mijenjati terapiju beta blokatora kada se postigao ciljani očni pritisak i zaustavilo napredovanje bolesti (stabilno vidno polje) kod primarnog glaukoma otvorenog ugla i okularne hipertenzije. 2. Prva linija liječenja isključivo za: a) primarni glaukom otvorenog ugla s početnom vrijednosti očnog pritiska > = od 30 mm Hg izmjerenog Goldmannovom aplanacijskom metodom, b) hitnog stanja, kao što je akutno stanje glaukoma zatvorenog ugla, c) sekundarni refraktorni glaukomi, d) pacijenti kod kojih su beta blokatori kontraindikovani zbog komorbiditetnih kardiorespiratornih bolesti, e) uznapredovali stadijum glaukoma (oštećenje vidnog polja i/ili nervnih vlakana očnog nerva) u trenutku postavljanja dijagnoze zbog postizanja nižeg ciljnog pritiska.
IS03	1. Samo za liječenje neovaskularne (vlažne) senilne makularne degeneracije. Samo za bolesnike sa vidnom oštrinom > 0,2 i makularnom degeneracijom na oba oka. Odobrava se najviše 6 aplikacija godišnje. 2. Isključivo za liječenje bolesnika sa dijabetesnim makularnim edemom (DME-om) koji zahvaća centar makule (CSME) kod kojih je dijagnostičkom analizom FAG-om utvrđena prisutnost propuštajućih mikroaneurizmi smještenih unutar 500 µm, nedostupnih laserskoj FKG, i odsutnost znakova makularne ishemije, odnosno pretragom OCT-om utvrđeno centralno zadebljanje makule >350 mikrona s elementima edema bez subretinalne fibroze i elemenata epimakularne membrane, te s vidnom oštrinom 6/12. Po prijedlogu Konzilijuma oftalmologa Kliničkog centra Crne Gore.
IS04	Glaukom MKB:H40 1. Druga linija liječenja - za slučajeve refrakterne na uobičajenu antiglaukomsku terapiju. Nije opravdano mijenjati terapiju beta blokatora kada se postigao ciljani očni pritisak pa se zaustavilo napredovanje bolesti (stabilno vidno polje) kod primarnog glaukoma otvorenog ugla i okularne hipertenzije. 2. Prva linija liječenja isključivo za: a) primarni glaukom otvorenog ugla s početnom vrijednosti očnog pritiska > = od 30 mm Hg izmjerenog Goldmannovom aplanacijskom metodom, b) hitnog stanja, kao što je akutno stanje glaukoma zatvorenog ugla, c) sekundarni refraktorni glaukomi, d) pacijenti kod kojih su beta blokatori kontraindikovani zbog komorbiditetnih kardiorespiratornih bolesti, e) uznapredovali stadijum glaukoma (oštećenje vidnog polja i/ili nervnih niti vidnog nerva) u trenutku postavljanja dijagnoze zbog postizanja nižeg ciljnog očnog pritiska. Po prijedlogu oftalmologa.
IV01	Antidot kod trovanja paracetamolom.
IV02	Antidot kod reverzibilne muskularne blokade izazvane rokuronijumom ili vekuronijumom.

IV03	Hiperfosfatemija kod bolesnika s uremijskim sindromom koji su liječeni dijalizom, kod kojih se i drugim mjerama, koje uključuju dijetu siromašnu fosfatima, dijalizu pomoću rastvora s niskom koncentracijom kalcijuma (1,25 mmol/L) i maksimalno mogućom primjenom vezača sa kalcijumom (kalcijum karbonat), nije postigao zadovoljavajući nivo fosfata u serumu (proizvod kalcijuma i fosfata veći od 4,4 mmol ² /L ²), ili u slučaju dokazanih vankoštanijih kalcifikata. Po prijedlogu specijaliste nefrologa.
IV04	1. preosjetljivost na bjelančevine mlijeka i soje/alergija na hranu MKB: K90.4, malapsorpcija zbog intolerancije, 2. sindrom MKB: K90.4, malapsorpcija zbog intolerancije, 3. sindrom kratkog crijeva (urođeni, nakon hiruške resekcije) MKB: K91.2, malapsorpcija poslije hirurškog zahvata, 4. izrazita proteinsko energetska malnutricija (kvašiorkor) MKB: E40.0, teška proteinska pothranjenost za MKB: E43.0, nespecifična teška proteinsko energijska pothranjenost, 5. cistična fibroza MKB: E845. atopijski dermatitis MKB: L20 Upotreba kod odojčadi do navršanih 24 mjeseca života, mjesečno 1200 - 2000 g, zavisno od tjelesne mase djeteta i mjeseci života. Po prijedlogu pedijatra Kliničkog centra Crne Gore.
IV05	Lijek je indikovao kod odraslih pacijenata koji primaju lijek dabigatraneteksilat kada je potrebno brzo poništenje njegovog antikoagulantnog dejstva: - za hitne hirurške intervencije/procedure, - u slučaju po život opasnog ili nekontrolisanog krvarenja.
IV06	1. alergija na proteine kravljeg mlijeka, 2. multipla intolerancija hrane. Upotreba kod odojčeta do navršanih 24 mjeseci života, mjesečno 1200-2000 g zavisno od tjelesne mase djeteta. Po prijedlogu pedijatra Kliničkog centra Crne Gore.
IV06/1	1. alergija na proteine kravljeg mlijeka, 2. multipla intolerancija hrane. Upotreba kod odojčeta do navršanih 12 mjeseci života, mjesečno 1200-2000 g zavisno od tjelesne mase djeteta. Po prijedlogu pedijatra Kliničkog centra Crne Gore.
IV06/2	Alergija na proteine kravljeg mlijeka. Upotreba kod odojčeta do navršanih 12 mjeseci života, mjesečno 1200-2000 g zavisno od tjelesne mase djeteta. Po prijedlogu pedijatra Kliničkog centra Crne Gore.
IV06/3	1. alergija na proteine kravljeg mlijeka, 2. multipla intolerancija hrane. Upotreba kod djece od 1 do 3 godine života, mjesečno 1200-3200 g zavisno od tjelesne mase djeteta. Po prijedlogu gastroenterologa Instituta za bolesti djece Kliničkog centra Crne Gore i Konzilijuma pedijataru Instituta za bolesti djece Kliničkog centra Crne Gore.
IV07	Celijakija, MKB: K90.0, za djecu od 1 do 5 godine – 4 kg za mjesec dana, za djecu od 5 do 10 godina – 5 kg za mjesec dana, za djecu od 10 do 15 godina – 7 kg za mjesec dana, za starije od 15 godina – 10 kg za mjesec dana, Po prijedlogu gastroenterologa Kliničkog centra Crne Gore.
IV08	Namijenjeno djeci starosti 1-12 godina sa rizikom od razvoja pothranjenosti i povećanom potrebom za energijom (cistična fibroza, Crohn-ova bolest, ulcerozni kolitis, neurološka oboljenja, hronična iscrpljujuća oboljenja, loše napredovanje, malnutricija). Po prijedlogu pedijatra Instituta za bolesti djece KCCG.
IV08/1	Namijenjeno djeci nakon 6. godine života i odraslima sa rizikom od razvoja pothranjenosti i povećanom potrebom za energijom (cistična fibroza, Crohn-ova bolest, ulcerozni kolitis, neurološka oboljenja, hronična iscrpljujuća oboljenja, loše napredovanje, malnutricija). Po prijedlogu bolničkog specijaliste.
IV09	Samo za dijagnostiku karcinoma jetre
IV10	Kaheksija kod bolesnika sa malignitetom Po prijedlogu bolničkog specijaliste.
IV12	Isključivo za primjenu putem enteralne sonde u odraslih i djece starije od 6 godina.
IV13	Namijenjeno dojenčadi od rođenja do 18 mjeseci i 9kg tjelesne mase kod malnutricije, malapsorpcije i poremećaja u rastu.

Član 3

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u “Službenom listu Crne Gore”.

Broj:07-7906

Podgorica, 26. decembra 2019. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

Na osnovu člana 77 Zakona o šumama („Službeni list CG“ br. 74/10 i 47/15), člana 29 stav 1 i člana 40 Zakona o državnoj imovini („Službeni list CG“, broj 21/09) i čl. 4, 5 i 6 Uredbe o prodaji i davanju u zakup stvari u državnoj imovini („Službeni list CG“, broj 44/10), Vlada Crne Gore, na sjednici od 30. januara 2020. godine donijela je

ODLUKU
O DAVANJU ŠUMA U DRŽAVNOJ SVOJINI NA KORIŠĆENJE PRODAJOM DRVETA
U DUBEĆEM STANJU, ZA 2020. GODINU

Član 1

Šume u državnoj svojini daju se na korišćenje prodajom drveta u dubećem stanju, u skladu sa izvođačkim projektima u područnim jedinicama Pljevlja, Rožaje, Berane, Žabljak, Kolašin, Bijelo Polje, Petnjica, Nikšić, Plužine, Šavnik, Mojkovac, Plav, Podgorica i Danilovgrad, u gazdinskim jedinicama i po odeljenjima, kao i po količinama i sa početnim cijenama kako stoji u sljedećoj tabeli:

PODRUČNA JEDINICA	GAZDINSKA JEDINICA	Odeljenje	BRUTO DRVNA MASA m ³			POČETNA CIJENA EUR-a	
			četinari	lišćari	ukupno	četinari	lišćari
PLEVLJA	KRALJEVA GORA - BUNETINA	10a	559	51	610	20,00	5,00
		11a	509	68	577	20,00	5,00
		50a	1408		1408	30,00	
		68a	2017	94	2111	32,00	6,00
		69a	2109		2109	32,00	
		71a	1637	55	1692	32,00	6,00
		72a	1529		1529	32,00	
		93a	2058	102	2160	27,00	6,00
	UKUPNO	8	11826	370	12196		
	PETINSKE ŠUME	15a	2318		2318	32,00	
		29ab	94	837	931	26,00	5,00
		58a	1774	284	2058	26,00	5,00
	UKUPNO	3	4186	1121	5307		
	KOZIČKA RIJEKA	16a	1589		1589	29,00	
		17ab	1833		1833	29,00	
		18a	2467		2467	33,00	
		43a	945		945	35,00	
		49a	1256		1256	26,00	
	UKUPNO	5	8090		8090		
SVE UKUPNO:		16	24102	1491	25593		

PODRUČNA JEDINICA	GAZDINSKA JEDINICA	Odeljenje	BRUTO DRVNA MASA m ³			POČETNA CIJENA EUR-a	
			četinari	lišćari	ukupno	četinari	lišćari
ROŽAJE	BAČKO – BESNIČKE ŠUME	2a	77	529	606	23,00	11,00
		27a	582		582	27,00	
		74a	232		232	27,00	
		86a	982		982	27,00	
		93a	881	1243	2124	27,00	18,00
	UKUPNO	5	2754	1772	4526		
	LOVNIČKE ŠUME	4a	197		197	28,00	

		5ab	147		147	30,00	
		55a	652		652	25,00	
		56ab	687		687	28,00	
	UKUPNO:	4	1683		1683		
	BALOTIČKE ŠUME	47a	1911	84	1995	30,00	10,00
		57a	1815		1815	26,00	
	UKUPNO:	2	3726	84	3810		
	CRNJA IBARAC	38a	576		576	26,00	
		39a	220		220	28,00	
		51a	1392		1392	26,00	
		55a	429		429	28,00	
		56ab	534		534	32,00	
	UKUPNO:	5	3151		3151		
	PAUČINSKE ŠUME	2a	206		206	24,00	
		5b	267		267	26,00	
		8a	172		172	26,00	
		13a	165		165	28,00	
		18a	240		240	28,00	
		26a	229	34	263	28,00	10,00
		44a	256	9	265	25,00	10,00
		62b	144		144	25,00	
		63a	322		322	28,00	
		70a	791	95	886	25,00	10,00
		73a	529	335	864	25,00	10,00
		74a	181	345	526	25,00	10,00
		90a	230		230	25,00	
	UKUPNO:	13	3732	818	4550		
	GORNJI IBAR	8a	499	158	657	28,00	10,00
		15ab	1192	538	1730	35,00	10,00
		71a	880	44	924	28,00	12,00
		73a	595		595	34,00	
		76a	1271		1271	32,00	
		77a	929	139	1068	30,00	13,00
	UKUPNO:	6	5366	879	6245		
	ŽUPANICA	5a	1997		1997	28,00	
		18a	1677	107	1784	30,00	11,00
		25a	795	74	869	28,00	11,00
		25dc	1299		1299	25,00	
		28a	3016		3016	30,00	
	UKUPNO:	5	8784	181	8965		
SVE UKUPNO:		38	29196	3734	32930		

PODRUČNA JEDINICA	GAZDINSKA JEDINICA	Odjeljenje	BRUTO DRVNA MASA m ³			POČETNA CIJENA EUR-a	
			četinari	lišćari	ukupno	četinari	lišćari
BERANE	KALUDARSKO DAPSIČKE ŠUME	41ab	1964		1964	25,00	
		52ab	4082	954	5036	27,00	8,00
		84b	919		919	22,00	
	UKUPNO:	3	6965	954	7919		
	SKRIVENA	20a	1574		1574	25,00	
		30ab	554	18	572	25,00	7,00
		32b	377	35	412	25,00	7,00
	UKUPNO:	3	2505	53	2558		
	CRNI VRH RUJIŠTA	42a		3693	3693		7,00
	UKUPNO:	1		3693	3693		
SVE UKUPNO:		7	9470	4700	14170		

PODRUČNA JEDINICA	GAZDINSKA JEDINICA	Odjeljenje	BRUTO DRVNA MASA m ³			POČETNA CIJENA EUR-a	
-------------------	--------------------	------------	---------------------------------	--	--	----------------------	--

			četinari	lišćari	ukupno	četinari	lišćari
ŽABLJAK	TEPAČKE ŠUME	2a	1133		1133	35,00	
		5a	1264		1264	35,00	
		11a	3554		3554	35,00	
	UKUPNO	3	5951		5951		
	GORNJI ŠARANCI	20a	1030		1030	25,00	
		21a	1216		1216	25,00	
		46a	402		402	25,00	
		52a	610		610	25,00	
		53a	862		862	25,00	
	UKUPNO	5	4120		4120		
	DONJI ŠARANCI	4a	636	92	728	27,00	10,00
		11ab	1351		1351	27,00	
		19a	1581	170	1751	28,00	10,00
		59a	1076		1076	27,00	
		84ab	2159		2159	27,00	
		85a	2231		2231	22,00	
	UKUPNO	6	9034	262	9296		
SVE UKUPNO:		14	19105	262	19367		

PODRUČNA JEDINICA	GAZDINSKA JEDINICA	Odjeljenje	BRUTO DRVNA MASA m ³			POČETNA CIJENA EUR-a	
			četinari	lišćari	ukupno	četinari	lišćari
KOLAŠIN	KOMOVI I	5a		1847	1847		14,00
		6a		2006	2006		14,00
	UKUPNO	2		3853	3853		
	PČINJA PJEŠČANICA	45b		843	843		13,00
		46a	85	580	665	24,50	14,50
	UKUPNO	2	85	1423	1508		
	MUŠOVIĆA RIJEKA	34a	11	125	136	10,00	10,00
	VUČJE		11	125	136		
		37a		1221	1221		13,50
		38a		760	760		13,50
SVE UKUPNO:		2		1981	1981		
SVE UKUPNO:		7	96	7382	7478		

PODRUČNA JEDINICA	GAZDINSKA JEDINICA	Odjeljenje	BRUTO DRVNA MASA m ³			POČETNA CIJENA EUR-a	
			četinari	lišćari	ukupno	četinari	lišćari
BIJELO POLJE	KORITA	47a	458		458	32,00	
		50a	628		628	32,00	
		79a	221		221	26,00	
	UKUPNO:	3	1307		1307		
	MEJDANICA LISA	20a	3259		3259	35,00	
		75a		1106	1106		10,00
		77a		1696	1696		12,00
	UKUPNO:	3	3259	2802	6061		
SVE UKUPNO:		6					

PODRUČNA JEDINICA	GAZDINSKA JEDINICA	Odjeljenje	BRUTO DRVNA MASA m ³			POČETNA CIJENA EUR-a	
			četinari	lišćari	ukupno	četinari	lišćari
PETNJICA	MRTVICA TIVRAN	72a	1867		1867	28,00	
		89a	2465		2465	28,00	

SVE UKUPNO:	2	4332		4332		
--------------------	----------	-------------	--	-------------	--	--

PODRUČNA JEDINICA	GAZDINSKA JEDINICA	Odjeljenje	BRUTO DRVNA MASA m ³			POČETNA CIJENA EUR-a	
			četinari	lišćari	ukupno	četinari	lišćari
NIKŠIĆ	NJEKOŠ	44a	629	414	476	12,00	10,00
		46a	193	534	727	12,00	10,00
		57a	133	559	692	12,00	9,00
		58a	283	371	654	12,00	9,00
		87a	196	989	1185	11,00	8,00
		92a	50	378	428	8,00	6,00
		94a	156	893	1049	8,00	6,00
		95a	260	829	1089	9,00	7,00
	UKUPNO:	8	1333	4967	6300		
	SOMINA	46a	143	606	749	12,00	9,00
		47a	289	406	695	12,00	9,00
		49a	39	237	276	10,00	8,00
		3	471	1249	1720		
	LATIČNO	8a	7	1457	1464	8,00	7,00
		9ab	141	2221	2362	9,00	8,00
		18a	36	320	356	9,00	8,00
	UKUPNO:	3	184	3998	4182		
	BIJELA GORA	24a		1122	1122		8,00
		25c	52	351	403	9,00	8,00
	UKUPNO:	2	52	1473	1525		
SVE UKUPNO:		16	2040	11687	13727		

PODRUČNA JEDINICA	GAZDINSKA JEDINICA	Odjeljenje	BRUTO DRVNA MASA m ³			POČETNA CIJENA EUR-a	
			četinari	lišćari	ukupno	četinari	lišćari
PLUŽINE	BUNDOS	3a	309	946	1255	26,00	11,00
		5a	229	339	568	26,00	11,00
		6a	156	390	546	26,00	11,00
		7a	303	423	726	26,00	11,00
		10a	198	413	611	26,00	11,00
		20a	369	243	612	26,00	11,00
		21a	1150	452	1602	26,00	11,00
		30a	133	97	230	18,00	9,00
		60a	475	412	887	26,00	11,00
		68a	350	210	560	26,00	11,00
		69a	779	789	1568	26,00	11,00
		70a	390	389	779	26,00	11,00
	UKUPNO	12	4841	5103	9944		
	PLANINA PIVSKA	14a	3906		3906	22,00	
		15a	3043		3043	22,00	
	UKUPNO	2	6949		6949		
	VOLUJAK MRATINJE	34a	79	817	896	14,00	12,00
		35a	55	1495	1550	14,00	12,00
		41a	206	611	817	14,00	12,00
		43a	551	695	1246	14,00	12,00
		112a		1104	1104		2,00
		121a	242	1641	1883	3,00	2,00
		122ab	195	1430	1625	3,00	2,00
	UKUPNO	7	1328	7793	9121		
	GORANSKO	18a	696	679	1375	16,00	11,00
		19a	631	630	1261	15,00	10,00
		35a	516	682	1198	16,00	11,00
		37a	216	430	646	15,00	10,00
		38a	216	342	558	16,00	11,00

		67a	463	627	1090	16,00	11,00
	UKUPNO	6	2738	3390	6128		
	PIVA KOMARNICA	67a		702	702		2,00
		79a		525	525		2,00
	UKUPNO	2		1227	1227		
SVE UKUPNO:		29	15856	17513	33369		

PODRUČNA JEDINICA	GAZDINSKA JEDINICA	Odjeljenje	BRUTO DRVNA MASA m³			POČETNA CIJENA EUR-a	
			četinari	lišćari	ukupno	četinari	lišćari
ŠAVNIK	BIJELA VOJNIK	16a		994	994		8,00
		17a		814	814		9,00
		20a		596	596		8,00
		22a		205	205		8,00
		24a		645	645		8,00
SVE UKUPNO:		5		3254	3254		

PODRUČNA JEDINICA	GAZDINSKA JEDINICA	Odjeljenje	BRUTO DRVNA MASA m³			POČETNA CIJENA EUR-a	
			četinari	lišćari	ukupno	četinari	lišćari
MOJKOVAC	LEPENAC PALJEŠKA GORA	3a		330	330		10,00
		5a		385	385		10,00
		11a		99	99		10,00
SVE UKUPNO:		3		814	814		

PODRUČNA JEDINICA	GAZDINSKA JEDINICA	Odjeljenje	BRUTO DRVNA MASA m³			POČETNA CIJENA EUR-a	
			četinari	lišćari	ukupno	četinari	lišćari
PLAV	BABINA GORA VAGANICA	31a	1177		1177	33,50	
		63a	894	753	1647	33,50	12,50
		64b	1093		1093	33,50	
		65b	215	103	318	33,50	12,50
		68a	793	788	1581	33,50	12,50
SVE UKUPNO:		5	4172	1644	5816		

PODRUČNA JEDINICA	GAZDINSKA JEDINICA	Odjeljenje	BRUTO DRVNA MASA m ³			POČETNA CIJENA EUR-a	
			četinari	lišćari	ukupno	četinari	lišćari
PODGORICA	OPASANICA TRAVSKA GORA	78a	289	853	1142	20,00	10,00
		79b	220	945	1165	20,00	10,00
		80b	19	895	914	20,00	10,00
		81ab	23	853	876	20,00	10,00
		82ab	10	1726	1736	20,00	10,00
		83ab	83	1699	1782	20,00	10,00
		84ab	464	1544	2008	20,00	10,00
	UKUPNO:	7	1108	8515	9623		
	VUČIJI POTOK	17a	321	2603	2924	20,00	10,00
		18ab		2474	2474		10,00
	UKUPNO:	2	321	5077	5398		
SVE UKUPNO:		9	1429	13592	15021		

PODRUČNA JEDINICA	GAZDINSKA JEDINICA	Odjeljenje	BRUTO DRVNA MASA m ³			POČETNA CIJENA EUR-a	
			četinari	lišćari	ukupno	četinari	lišćari
DANILOVGRAD	ŠTITOVO	1a		385	385		11,00
		2a		150	150		11,00
		41a		340	340		11,00
	UKUPNO:	3		875	875		
	PREKORNICA	50a		2302	2302		11,00
		51a		1502	1502		11,00
		58a		2018	2018		11,00
		61a		2141	2141		11,00
		62a		974	974		11,00
		64a		1229	1229		11,00
		79a		473	473		11,00
		82a		483	483		11,00
	UKUPNO:	8		11122	11122		
	PONIKVICA	23a		569	569		11,00
	UKUPNO:	1		569	569		
SVE UKUPNO:		12		12566	12566		

Član 2

Početna cijena drveta iz člana 1 ove odluke utvrđena je po 1 m³ bruto drvne mase na paritetu F-cco panj, dubeće viđeno stanje, vodeći računa o drvnjoj masi, vrsti drveta i uslovima korišćenja šuma.

Konačna cijena drveta iz stava 1 ovog člana biće utvrđena u postupku tenderske prodaje.

Član 3

Šume iz člana 1 ove odluke, mogu se davati na korišćenje pravnim licima registrovanim u Centralnom registru privrednih subjekata, za obavljanje djelatnosti iz oblasti šumarstva.

Član 4

Davanje šuma na korišćenje prodajom drveta iz člana 1 ove odluke izvršiće se prikupljanjem ponuda (tenderskom prodajom), na osnovu javnog poziva.

Zadužuje se organ uprave nadležan za gazdovanje šumama (u daljem tekstu: Uprava za šume) da objavi javni poziv i formira komisiju za sprovođenje postupka prodaje iz stava 1 ovog člana.

Član 5

Po sprovedenom postupku prodaje drveta u dubećem stanju, direktor Uprave za šume će sa najpovoljnijim ponuđačima potpisati ugovore o korišćenju šuma, kojim će se bliže utvrditi prava i obaveze ugovornih strana.

Član 6

Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u ''Službenom listu Crne Gore''.

Broj: 07-308

Podgorica, 30. januara 2020. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

Na osnovu člana 22 st. 2 i 9 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18 i 63/18), Vlada Crne Gore, na sjednici od 26. decembra 2019. godine, donijela je

ODLUKU
O ODREĐIVANJU RUKOVODIOCA IZRADE DETALJNOG URBANISTIČKOG
PLANA „KUĆE RAKIĆA”, OPŠTINA TUZI I VISINI NAKNADE ZA
RUKOVODIOCA I STRUČNI TIM ZA IZRADU DETALJNOG URBANISTIČKOG
PLANA

1. Ovom odlukom određuje se rukovodilac izrade Detaljnog urbanističkog plana „Kuće Rakića“, opština Tuzi (u daljem tekstu: DUP) i visina naknade za rukovodioca i stručni tim za izradu Detaljnog urbanističkog plana.
2. Za rukovodioca izrade DUP-a određuje se Ksenija Vukmanović, dipl.ing.arh.
3. Rukovodiocu i stručnom timu iz tačke 1 ove odluke utvrđuje se naknada u ukupnom iznosu od 28.800,00 eura.
4. Iznos pojedinačnih naknada za rukovodioca izrade i članove stručnog tima, iz tačke 3 ove odluke, određuje se ugovorom koji Ministarstvo održivog razvoja i turizma zaključuje sa rukovodiocem izrade, odnosno članom stručnog tima.
5. Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 07-8089

Podgorica, 26. decembra 2019. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

Na osnovu člana 22 st. 2 i 9 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18 i 63/18), Vlada Crne Gore, na sjednici od 26. decembra 2019. godine, donijela je

ODLUKU
O ODREĐIVANJU RUKOVODIOCA IZRADE DETALJNOG URBANISTIČKOG
PLANA „DONJA GORICA“ U GLAVNOM GRADU PODGORICA I VISINI
NAKNADE ZA RUKOVODIOCA I STRUČNI TIM ZA IZRADU DETALJNOG
URBANISTIČKOG PLANA

1. Ovom odlukom određuje se rukovodilac izrade Detaljnog urbanističkog plana „Donja Gorica“ u Glavnom gradu Podgorica (u daljem tekstu: DUP) i visina naknade za rukovodioca i stručni tim za izradu DUP-a.

2. Za rukovodioca izrade DUP-a određuje se Jadranka Popović, dipl. ing.arh.

3. Rukovodiocu i stručnom timu iz tačke 1 ove odluke utvrđuje se naknada u ukupnom iznosu od 50.700,00 eura.

4. Iznos pojedinačnih naknada za rukovodioca izrade i članove stručnog tima, iz tačke 3 ove odluke, određuje se ugovorom koji Ministarstvo održivog razvoja i turizma zaključuje sa rukovodiocem izrade, odnosno članom stručnog tima.

5. Ova odluka stupa na snagu osmog dana od objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 07-8088

Podgorica, 26. decembra 2019. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

Na osnovu člana 22 st. 2 i 9 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18 i 63/18), Vlada Crne Gore, na sjednici od 26. decembra 2019. godine, donijela je

ODLUKU
O ODREĐIVANJU RUKOVODIOCA IZRADE DETALJNOG URBANISTIČKOG
PLANA "SADINE" U GLAVNOM GRADU PODGORICA I VISINI NAKNADE ZA
RUKOVODIOCA I STRUČNI TIM ZA IZRADU DETALJNOG URBANISTIČKOG
PLANA

1. Ovom odlukom određuje se rukovodilac izrade Detaljnog urbanističkog plana „Sadine” u Glavnom gradu Podgorica (u daljem tekstu: DUP) i visina naknade za rukovodioca i stručni tim za izradu DUP-a.
2. Za rukovodioca izrade DUP-a određuje se Saša Karajović, dipl. prostorni planer.
3. Rukovodiocu i stručnom timu iz tačke 1 ove odluke utvrđuje se naknada u ukupnom iznosu od 36.250,00 eura.
4. Iznos pojedinačnih naknada za rukovodioca izrade i članove stručnog tima, iz tačke 3 ove odluke, određuje se ugovorom koji Ministarstvo održivog razvoja i turizma zaključuje sa rukovodiocem izrade, odnosno članom stručnog tima.
5. Ova odluka stupa na snagu osmog dana od objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 07- 8087

Podgorica, 26. decembra 2019. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

Na osnovu člana 22 st. 2 i 9 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18 i 63/18), Vlada Crne Gore, na sjednici od 26. decembra 2019. godine, donijela je

ODLUKU
O ODREĐIVANJU RUKOVODIOCA IZRADE DETALJNOG URBANISTIČKOG
PLANA "TOLOŠI 2" U GLAVNOM GRADU PODGORICA I VISINI NAKNADE ZA
RUKOVODIOCA I STRUČNI TIM ZA IZRADU DETALJNOG URBANISTIČKOG
PLANA

1. Ovom odlukom određuje se rukovodilac izrade Detaljnog urbanističkog plana „Tološi 2” u Glavnom gradu Podgorica (u daljem tekstu: DUP) i visina naknade za rukovodioca i stručni tim za izradu DUP-a.
2. Za rukovodioca izrade DUP-a određuje se Aleksandra Džudović, dipl. ing. arh.
3. Rukovodiocu i stručnom timu iz tačke 1 ove odluke utvrđuje se naknada u ukupnom iznosu od 36.000,00 eura.
4. Iznos pojedinačnih naknada za rukovodioca izrade i članove stručnog tima, iz tačke 3 ove odluke, određuje se ugovorom koji Ministarstvo održivog razvoja i turizma zaključuje sa rukovodiocem izrade, odnosno članom stručnog tima.
5. Ova odluka stupa na snagu osmog dana od objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 07- 8084

Podgorica, 26. decembra 2019. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

Na osnovu člana 22 st. 2 i 9 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18 i 63/18), Vlada Crne Gore, na sjednici od 26. decembra 2019. godine, donijela je

ODLUKU

O ODREĐIVANJU RUKOVODIOCA IZRADA DETALJNOG URBANISTIČKOG PLANA „MOMIŠIĆI A” U GLAVNOM GRADU PODGORICA I VISINI NAKNADE ZA RUKOVODIOCA I STRUČNI TIM ZA IZRADU DETALJNOG URBANISTIČKOG PLANA

1. Ovom odlukom određuje se rukovodilac izrade Detaljnog urbanističkog plana „Momišići A“ u Glavnom gradu Podgorica (u daljem tekstu: DUP) i visina naknade za rukovodioca i stručni tim za izradu Detaljnog urbanističkog plana.
2. Za rukovodioca izrade DUP-a određuje se Jadranka Popović, dipl.ing.arh.
3. Rukovodiocu i stručnom timu iz tačke 1 ove odluke utvrđuje se naknada u ukupnom iznosu od 17.500,00 eura.
4. Iznos pojedinačnih naknada za rukovodioca izrade i članove stručnog tima, iz tačke 3 ove odluke, određuje se ugovorom koji Ministarstvo održivog razvoja i turizma zaključuje sa rukovodiocem izrade, odnosno članom stručnog tima.
5. Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 07-8085

Podgorica, 26. decembra 2019. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

Na osnovu člana 22 st. 2 i 9 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18 i 63/18), Vlada Crne Gore, na sjednici od 26. decembra 2019. godine, donijela je

ODLUKU
O ODREĐIVANJU RUKOVODIOCA IZRADE DETALJNOG URBANISTIČKOG
PLANA "CENTAR", OPŠTINA TUZI I VISINI NAKNADE ZA RUKOVODIOCA I
STRUČNI TIM ZA IZRADU DETALJNOG URBANISTIČKOG PLANA

1. Ovom odlukom određuje se rukovodilac izrade Detaljnog urbanističkog plana „Centar”, opština Tuzi (u daljem tekstu: DUP) i visina naknade za rukovodioca i stručni tim za izradu DUP-a.

2. Za rukovodioca izrade DUP-a određuje se Ksenija Vukmanović, dipl.ing.arh.

3. Rukovodiocu i stručnom timu iz tačke 1 ove odluke utvrđuje se naknada u ukupnom iznosu od 32.200,00 eura.

4. Iznos pojedinačnih naknada za rukovodioca izrade i članove stručnog tima, iz tačke 3 ove odluke, određuje se ugovorom koji Ministarstvo održivog razvoja i turizma zaključuje sa rukovodiocem izrade, odnosno članom stručnog tima.

5. Ova odluka stupa na snagu osmog dana od objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 07-8082

Podgorica, 26. decembra 2019. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

Na osnovu člana 22 st. 2 i 9 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18 i 63/18), Vlada Crne Gore, na sjednici od 26. decembra 2019. godine, donijela je

ODLUKU

O ODREĐIVANJU RUKOVODIOCA IZMJENA I DOPUNA URBANISTIČKOG PROJEKTA „TURISTIČKI KOMPLEKS ZAVALA”, OPŠTINA BUDVA I VISINI NAKNADE ZA RUKOVODIOCA I STRUČNI TIM ZA IZRADU IZMJENA I DOPUNA URBANISTIČKOG PROJEKTA

1. Ovom odlukom određuje se rukovodilac izrade Izmjena i dopuna Urbanističkog projekta „Turistički kompleks Zavala“, opština Budva (u daljem tekstu: Izmjene i dopune UP-a) i visina naknade za rukovodioca i stručni tim za izradu Izmjena i dopuna UP-a.
2. Za rukovodioca izrade Izmjena i dopuna UP-a određuje se Senka Delečić, dipl.inž.arh.
3. Rukovodiocu i stručnom timu iz tačke 1 ove odluke utvrđuje se naknada u ukupnom iznosu od 10.000,00 eura.
4. Iznos pojedinačnih naknada za rukovodioca izrade i članove stručnog tima, iz tačke 3 ove odluke, određuje se ugovorom koji Ministarstvo održivog razvoja i turizma zaključuje sa rukovodiocem izrade, odnosno članom stručnog tima.
5. Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 07-8086

Podgorica, 26. decembra 2019. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

Odluka Ustavnog suda Crne Gore kojom se utvrđuje da odredbe člana 3. Pravilnika o rješavanju stambenih potreba članova sindikata, broj 154/18, od 28. februara 2018. godine, koji je donio Glavni odbor Sindikata Uprave policije Crne Gore, na sjednici od 16. februara 2018. godine, u vrijeme važenja, nijesu bile u saglasnosti s Ustavom i zakonom

Ustavni sud Crne Gore u sastavu: predsjednik Dragoljub Drašković i sudije [Milorad Gogić, Miodrag Iličković, Desanka Lopičić, Mevlida Muratović, Hamdija Šarkinović i Budimir Šćepanović, na osnovu odredaba člana 149. stav 1. tačka 2., člana 150. stav 3. Ustava Crne Gore, člana 48. tačka 2., člana 49. tačka 1. i člana 61. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", broj 11/15.), na sjednici od 30. oktobra 2019. godine, donio je

O D L U K U

I UTVRĐUJE SE da odredbe člana 3. Pravilnika o rješavanju stambenih potreba članova sindikata, broj 154/18, od 28. februara 2018. godine, koji je donio Glavni odbor Sindikata Uprave policije Crne Gore, na sjednici od 16. februara 2018. godine, u vrijeme važenja, nijesu bile u saglasnosti s Ustavom i zakonom i

R J E Š E N j E

II POKREĆE SE postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti odredaba člana 1. Izmjena i dopuna Pravilnika o rješavanju stambenih potreba članova sindikata Uprave Policije Crne Gore, broj 231/19., koje je donio Glavni odbor Sindikata Uprave policije Crne Gore, na sjednici od 28. marta 2019. godine.

III Ova odluka i Rješenje objaviće se u "Službenom listu Crne Gore" i na način na koji je objavljen Pravilnik.

O b r a z l o ž e n j e

II. Rješenjem Ustavnog suda U-II br. 71/18, od 28. februara 2019. godine, po inicijativi Mirsade Crnovršanin, iz Podgorice, pokrenut je postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti odredbe člana 3. stav 2. Pravilnika, označenog u izreci.

1.1. Navedenim rješenjem Ustavni sud je, saglasno odredbama člana 150. stav 3. Ustava, člana 55. alineja 2., člana 59. i člana 61. Zakona o Ustavnom sudu, bez sprovođenja prethodnog postupka, sâm pokrenuo postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti odredaba člana 3. st. 1., 3., 4. i 5. Pravilnika, s obzirom na to da su te odredbe u vezi s odredbom člana 3. stav 2. Pravilnika, za koju je Ustavni sud, u ovom predmetu, pokrenuo postupak za ocjenu njene ustavnosti i zakonitosti.

2. U odgovoru Sindikata Uprave policije navedeno je da je Pravilnik, čija je odredba osporena, izmijenjen u dijelu na koji se odnose stavovi Ustavnog suda sadržani u Rješenju o pokretanju postupka.

3. Osporenim odredbom Pravilnika bilo je propisano:

„Član 3. stav 2.

Izuzetno, od odredbi stava 1. ovog člana, član Sindikata kojem je članstvo u Stambenom fondu prestalo na lični zahtjev ima pravo na rješavanje stambenih potreba ukoliko izdvaja novčana sredstva u Stambeni fond, neprekidno najmanje dvije godine, od dana ponovnog učlanjenja u Stambeni fond.”

3.1. Odredbama člana 3., st. 1., 3., 4. i 5. Pravilnika, za koje je Ustavni sud sâm pokrenuo postupak bilo je propisano:

"Pravo na rješavanje stambenih potreba ima član Sindikata Uprave policije (u daljem tekstu: Sindikat) koji nije riješio stambeno pitanje po osnovu radnog odnosa, a koji izdvaja novčana sredstva u stambeni fond Sindikata Uprave policije (u daljem tekstu: Stambeni fond), neprekidano najmanje jednu godinu.

Član sindikata kojem su, radi rješavanja stambenih potreba, dodijeljena kreditna sredstva ili stan, od strane Komisije za stambena pitanja Vlade Crne Gore, Ministarstva unutrašnjih poslova, Uprave policije, Sindikata Uprave policije i Sindikata Ministarstva unutrašnjih poslova, nema pravo na ponovno rješavanje stambenih potreba.

Član sindikata koji je svoje stambeno pitanje ranije riješio u drugom državnom organu, ustanovi ili instituciji, nema pravo na rješavanje stambenih potreba dodjelom odgovarajućeg stana, već to pravo može ostvariti jedino dodjelom kreditnih sredstava.

Član sindikata koji je nekim pravnim poslom pravo svojine prenio na drugo lice, a stambeno pitanje mu je riješeno od strane Komisije za stambena pitanja Vlade Crne Gore, Ministarstva unutrašnjih poslova, Uprave policije, Sindikata Uprave policije i Sindikata Uprave policije i Sindikata Ministarstva unutrašnjih poslova, nema pravo na rješavanje stambenih potreba."

4. S obzirom na to da su odredbama člana 1. (član 3.) Izmjena i dopuna Pravilnika o rješavanju stambenih potreba članova sindikata Uprave Policije Crne Gore broj 231/19., od 28. marta 2019. godine, nakon pokretanja postupka za ocjenu ustavnosti pred ovim sudom, izmijenjene odredbe člana 3. Pravilnika i na taj način prestale da važe, Ustavni sud je njihovu ustavnost i zakonitost cijenio u vrijeme važenja, saglasno odredbi člana 149. stav 2. Ustava, jer nijesu otklonjene posljedice njihove primjene.

5. Ustavni sud je, nakon razmatranja sadržine odredaba člana 3. Pravilnika, utvrdio da u vrijeme važenja nijesu bile u saglasnosti s Ustavom i zakonom (tačka I izreke) i da su se stekli uslovi iz odredaba člana 150. stav 3. Ustava i člana 59. Zakona o Ustavnom sudu da, bez sprovođenja prethodnog postupka, sâm pokrene postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti odredaba člana 1. Izmjena i dopuna Pravilnika (tačka II izreke).

6. Za odlučivanje u konkretnom predmetu pravno relevantne su odredbe sledećih propisa:
Ustava Crne Gore:

“Član 1.stav 2.

Crna Gora je građanska, demokratska, ekološka i država socijalne pravde, zasnovana na vladavini prava.

Član 8.stav 1.

Zabranjena je svaka neposredna ili posredna diskriminacija, po bilo kom osnovu.

Član 11.stav 3.

Vlast je ograničena Ustavom i zakonom.

Član 17. stav 2.

Svi su pred zakonom jednaki bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo.

Član 145.

Zakon mora biti saglasan sa Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima, a drugi propis mora biti saglasan sa Ustavom i zakonom.

Član 149. stav 1. tačka 2. i stav 2.

Ustavni sud odlučuje:

2) o saglasnosti drugih propisa i opštih akata sa Ustavom i zakonom.

Ako je u toku postupka za ocjenu ustavnosti i zakonitosti propis prestao da važi, a nijesu otklonjene posljedice njegove primjene, Ustavni sud utvrđuje da li je taj propis bio saglasan sa Ustavom, odnosno sa zakonom za vrijeme njegovog važenja.

Član 150. stav 3.

Ustavni sud može i sâm pokrenuti postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti.”
Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore (“Službeni list Crne Gore”, broj 11/15.):

”Član 30. stav 2. tačka 1.

Podnesci kojima se pokreće postupak pred Ustavnim sudom su:

1) inicijativa za pokretanje postupka za ocjenu saglasnosti zakona sa Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima i inicijativa za pokretanje postupka za ocjenu saglasnosti drugih propisa i opštih akata sa Ustavom i zakonom.

Član 33.

Ustavni sud dostavlja primjerak predloga, inicijative, ustavne žalbe i žalbe učesnicima u postupku i određuje im rok za dostavljanje potrebne dokumentacije, podataka i obavještenja, kao i odgovora, odnosno mišljenja na navode i dokaze koji su sadržani u tim podnescima.

Izuzetno, podneske iz stava 1. ovog člana Ustavni sud neće dostavljati na odgovor, odnosno mišljenje ako utvrdi da ne postoje procesne pretpostavke za pokretanje, odnosno vođenje postupka.

Član 36. tač.1. i 2.

Postupak se smatra pokrenutim danom:

- 1) podnošenja predloga, ustavne žalbe, odnosno žalbe Ustavnom sudu,
- 2) donošenja rješenja Ustavnog suda o pokretanju postupka po inicijativi za ocjenu saglasnosti zakona s Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima, odnosno po inicijativi za pokretanje postupka za ocjenu saglasnosti drugih propisa i opštih akata s Ustavom i zakonom.

Član 55. alineja 2.

Ustavni sud može sâm pokrenuti postupak za ocjenu saglasnosti zakona sa Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima, odnosno drugog propisa i opšteg akta sa Ustavom i zakonom, naročito kad se:

- u toku postupka za ocjenu saglasnosti zakona sa Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima ili drugog propisa i opšteg akta sa Ustavom i zakonom postavi pitanje ustavnosti, odnosno zakonitosti drugih odredaba ili drugih propisa koje su u vezi sa odredbama koje su predmet ocjene.

Član 61.

Ako se radi o inicijativi iz člana 30. stav 2. tačka 1. ovog zakona, Ustavni sud može odmah donijeti rješenje o pokretanju postupka bez sprovođenja postupka iz člana 33. ovog zakona.”

Zakona o zabrani diskriminacije (“Službeni list Crne Gore”, br. 46/10., 18.14. i 42/17.):

”Član 2. st. 1., 2. i 3.

Zabranjen je svaki oblik diskriminacije, po bilo kom osnovu.

Diskriminacija je svako pravno ili faktičko pravljenje razlike ili nejednako postupanje, odnosno propuštanje postupanja prema jednom licu, odnosno grupi lica u odnosu na druga lica, kao i isključivanje, ograničavanje ili davanje prvenstva nekom licu u odnosu na druga lica, koje se zasniva na rasi, boji kože, nacionalnoj pripadnosti, društvenom ili etničkom porijeklu, vezi sa nekim manjinskim narodom ili manjinskom nacionalnom zajednicom, jeziku, vjeri ili uvjerenju, političkom ili drugom mišljenju, polu, promjeni pola, rodnom identitetu, seksualnoj orijentaciji i/ili interseksualnim karakteristikama, zdravstvenom stanju, invaliditetu, starosnoj dobi, imovnom stanju, bračnom ili porodičnom stanju, pripadnosti grupi ili pretpostavci o pripadnosti grupi, političkoj partiji ili drugoj organizaciji, kao i drugim ličnim svojstvima.

Neposredna diskriminacija postoji ako se aktom, radnjom ili nečinjenjem lice ili grupa lica, u istoj ili sličnoj situaciji, dovode ili su dovedeni, odnosno mogu biti dovedeni u nejednak položaj u odnosu na drugo lice ili grupu lica po nekom od osnova iz stava 2. ovog člana.”

7. Jedna od najviših ustavnih vrijednosti je princip vladavine prava, koji se ostvaruje primjenom načela saglasnosti pravnih propisa (član 145. Ustava). Ovo načelo podrazumijeva da zakon mora biti saglasan s Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima, kao i da drugi propis mora biti saglasan s Ustavom i zakonom. Posljedica ovakvih ustavnih određenja je da su organi vlasti vezani Ustavom i zakonom, kako u pogledu svojih normativnih, tako i drugih ovlašćenja i podrazumijeva da se podzakonski propisi donose na osnovu normativno utvrđenog ovlašćenja donosioca akta. Drugim riječima, zakon mora biti osnov za donošenje podzakonskog akta i taj akt može obuhvatiti samo ono što proizilazi iz zakonske norme a njom nije izričito uređeno. Pri uređivanju pravnih odnosa, donosilac akta je dužan da uvaži granice koje pred njega postavlja Ustav, a posebno one koje proizilaze iz načela vladavine prava i one kojima se štite određena ustavna dobra i vrijednosti. U konkretnom slučaju to su zabrana diskriminacije i načelo jednakosti, iz odredaba člana 8. stav 1. i člana 17. stav 2. Ustava.

7.1. S obzirom na to da zakonom nijesu uređeni način, uslovi i postupak za dodjelu stanova i davanje stambenih kredita članovima sindikalne organizacije, donosilac opšteg akta je, po ocjeni Ustavnog suda, bio ovlašćen da u skladu sa svojim potrebama i mogućnostima objektivizira kriterijume, uz obavezu da pri uređivanju tih odnosa poštuje Ustavom utvrđene principe. Pravilnikom su uređena: prava na rješavanje stambenih potreba; način obezbjeđivanja sredstava za rješavanje stambenih potreba; način rješavanja stambenih potreba; organi i postupak za rješavanje stambenih potreba i obaveze i druga pitanja od značaja za rješavanje stambenih potreba. Osporenim odredbom člana 3. stav 2. Pravilnika bilo je propisano da, izuzetno, član Sindikata kojem je članstvo u Stambenom fondu prestalo na lični zahtjev ima pravo na rješavanje stambenih potreba ukoliko izdvaja novčana sredstva u Stambeni fond, neprekidno najmanje dvije godine, od dana ponovnog učlanjenja u Stambeni fond.

8. Ustavni sud je u ovom postupku utvrdio sledeće činjenice:

- da je Glavni odbor Sindikata Uprave policije na sjednici od 16. februara 2018. godine, na osnovu odredbe člana 35. Statuta, donio Pravilnik o rješavanju stambenih potreba članova Sindikata Uprave policije, broj 154/18;

- da je Glavni odbor Sindikata Uprave policije, u toku postupka pred Ustavnim sudom, na sjednici održanoj 28. marta 2019. godine, s pozivom na isti pravni osnov, donio Izmjene i dopune Pravilnika o rješavanju stambenih potreba članova sindikata Uprave policije Crne Gore, broj 231/19 i

- da su odredbama člana 1. Izmjena i dopuna Pravilnika o rješavanju stambenih potreba članova sindikata Uprave Policije Crne Gore broj 231/19., od 28. marta 2019. godine, odredbe člana 3. Pravilnika (za koje je Ustavni sud, na sjednici od 28. februara 2019. godine, pokrenuo postupak za ocjenu njihove ustavnosti i zakonitosti) izmijenjene u materijalnom – sadržinskom smislu i na taj način i prestale da važe, danom stupanja na snagu tog akta, tj. 1. aprila 2019. godine.

8.1. Ustavni sud je utvrdio da su osporenim odredbama člana 3. Pravilnika povrijeđeni ustavni i zakonski principi o opštoj zabrani diskriminacije, po bilo kom osnovu, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo, iz odredaba člana 8. stav 1. Ustava i člana 2. st. 2. i 3. Zakona o zabrani diskriminacije.

8.1.1. Odredbom člana 8. stav 1. Ustava zabranjena je svaka neposredna ili posredna diskriminacija, po bilo kom osnovu. Zabrana diskriminacije, prema Ustavu, ima opšte značenje i nije ograničena samo na uživanje ustavnih prava i sloboda, iako diskriminatorske

osnove nijesu *expressis verbis* navedene u Ustavu. Određenje diskriminacije, kao i diskriminatorske osnove u crnogorskom pravu sadržane su u Zakonu o zabrani diskriminacije i obuhvataju sve diskriminatorske osnove navedene u članu 14. Evropske konvencije i članu 1. Protokola broj 12. uz Evropsku konvenciju, kao i druge posebne oblike diskriminacije. U tom smislu, odredbama člana 2. st. 2. i 3. Zakona o zabrani diskriminacije propisano je da je diskriminacija svako neopravdano, pravno ili faktičko, neposredno ili posredno pravljenje razlike ili nejednako postupanje, odnosno propuštanje postupanja prema jednom licu, odnosno grupi lica u odnosu na druga lica, kao i isključivanje, ograničavanje ili davanje prvenstva nekom licu u odnosu na druga lica, koje se, pored ostalog, zasniva na bračnom ili porodičnom stanju (...), kao i drugim ličnim svojstvima i da neposredna diskriminacija postoji ako se aktom, radnjom ili nečinjenjem lica ili grupa lica, u istoj ili sličnoj situaciji, dovode ili su dovedeni, odnosno mogu biti dovedeni u nejednak položaj u odnosu na drugo lice ili grupu lica po nekom od prethodno navedenih osnova.

8.1.1.1. Odredbom člana 3. stav 1. Pravilnika, u suštini, bio je utvrđen princip, prema kojem pravo na rješavanje stambenih potreba ima član Sindikata Uprave policije (...), koji izdvaja novčana sredstva u stambeni fond Sindikata Uprave policije, neprekidano najmanje jednu godinu. Međutim, iz osporene odredbe člana 3. stav 2. Pravilnika, kojom je bilo propisano da “izuzetno, od odredbi stava 1. ovog člana, član Sindikata kojem je članstvo u Stambenom fondu prestalo na lični zahtjev ima pravo na rješavanje stambenih potreba ukoliko izdvaja novčana sredstva u Stambeni fond, neprekidno najmanje dvije godine, od dana ponovnog učlanjenja u Stambeni fond”, proizilazi da je član Sindikata, nakon prestanka članstva u Stambenom fondu na lični zahtjev, u periodu od neprekidno najmanje dvije godine od ponovnog učlanjenja, lišen mogućnosti da ravnopravno s ostalim članovima Stambenog fonda učestvuje u postupku rješavanja stambenih potreba. Donosilac akta je osporenim odredbom člana 3. stav 2. Pravilnika, po nalaženju Ustavnog suda, u međusobno neravnopravan položaj doveo članove Sindikata koji su se ponovo učlanili u Stambeni fond, u odnosu na one kojima članstvo nije prestajalo, na način što je ostvarivanje prava na rješavanje stambenih potreba uslovio protekom određenog vremenskog perioda izdvajanja novčanih sredstava u Stambeni fond u trajanju od neprekidno najmanje dvije godine nakon ponovnog učlanjenja, za razliku od ostalih članova Sindikata za koje taj rok iznosi neprekidno najmanje jednu godinu.

8.1.2.1. Takođe, odredbama člana 3. st. 1., 3. i 5. Pravilnika, kojima je bilo propisano da “član Sindikata Uprave policije koji nije riješio stambeno pitanje po osnovu radnog odnosa (...), ima pravo na rješavanje stambenog pitanja, odnosno da “član sindikata kojem su, radi rješavanja stambenih potreba, dodijeljena kreditna sredstva ili stan (...)” i “član sindikata koji je nekim pravnim poslom pravo svojine prenio na drugo lice, a stambeno pitanje mu je riješeno (...)” nema pravo na rješavanje stambenih potreba, donosilac akta je, po nalaženju Ustavnog suda, iz postupka rješavanja stambenih potreba isključio: člana Sindikata koji je riješio stambeno pitanje po osnovu radnog odnosa; člana Sindikata kojem su dodijeljena kreditna sredstva ili stan od strane Komisije za stambena pitanja Vlade Crne Gore, Ministarstva unutrašnjih poslova, Uprave policije, Sindikata Uprave policije i Sindikata Ministarstva unutrašnjih poslova i člana Sindikata koji je tako stečeno pravo svojine, prenio na drugo lice nekim pravnim poslom. Na taj način, donosilac akta je, po nalaženju Ustavnog suda, to lice - člana Sindikata doveo u neravnopravan položaj u odnosu na ostale članove Sindikata kojima je omogućeno rješavanje stambenog pitanja, ako nijesu rješavali stambeno pitanje po osnovu radnog odnosa, dodjeljivanjem kreditnih sredstava ili stana (od strane Komisije za stambena pitanja Vlade Crne Gore, Ministarstva unutrašnjih poslova, Uprave policije, Sindikata Uprave policije i Sindikata Ministarstva unutrašnjih poslova), i koji tako stečeno pravo svojine nijesu prenijeli na drugo lice, bez obzira da li imaju riješeno stambeno pitanje po nekom drugom osnovu, odnosno da li imaju riješeno stambeno pitanje ili ne.

Naime, osporenim odredbama člana 3 st. 1., 3. i 5. Pravilnika, iz postupka rješavanja stambenog pitanja izuzeti su zaposleni koji su prethodno rješavali stambeno pitanje, po navedenim osnovima, koje u konkretnom postupku rješavanja stambenih pitanja članova Sindikata može biti neadekvatno, usljed promijenjenih okolnosti (broj članova porodičnog domaćinstva, udaljenost od mjesta rada, socijalne prilike itd.).

8.1.2.2. Pored toga, odredbom člana 3. stav 4. Pravilnika, kojom je bilo propisano da "član sindikata koji je svoje stambeno pitanje ranije riješio u drugom državnom organu, ustanovi ili instituciji, nema pravo na rješavanje stambenih potreba dodjelom odgovarajućeg stana, već to pravo može ostvariti jedino dodjelom kreditnih sredstava", donosilac akta je članove Sindikata koji su svoje stambeno pitanje ranije riješili u drugom državnom organu ustanovi ili instituciji doveo u nejednak položaj po osnovu načina rješavanja stambenih potreba, u odnosu na ostale članove Sindikata, kojima je omogućeno rješavanje stambenog pitanja dodjelom odgovarajućeg stana, a ne isključivo dodjelom kreditnih sredstava.

8.1.2.3. Uslovi propisani odredbama člana 3. Pravilnika prema kojima: "pravo na rješavanje stambenih potreba ima član Sindikata Uprave policije koji nije riješio stambeno pitanje po osnovu radnog odnosa (...) koji izdvaja novčana sredstva u stambeni fond Sindikata Uprave policije" (stav 1.); "pravo na rješavanje stambenih potreba ima zaposleni član Sindikata kojem je članstvo u Stambenom fondu prestalo na lični zahtjev (...) ukoliko je proteklo neprekidno najmanje dvije godine od ponovnog učlanjenja u Stambeni fond," (stav 2.); da "član Sindikata kome su dodijeljena kreditna sredstva ili stan, od strane (...) nema pravo na ponovno rješavanje stambenih potreba (stav 3.); da "član sindikata koji je svoje stambeno pitanje ranije riješio u drugom državnom organu, ustanovi ili instituciji nema pravo na rješavanje stambenih potreba dodjelom odgovarajućeg stana, već to pravo može ostvariti jedino dodjelom kreditnih sredstava" (stav 4.) i da "član sindikata koji je nekim pravnim poslom pravo svojine prenio na drugo lice, a stambeno pitanje mu je riješeno od strane (...) nema pravo na rješavanje stambenih potreba" (stav 5.), po nalaženju Ustavnog suda, mogli bi biti jedino od značaja za rangiranje zaposlenog na rang listi za raspodjelu stanova, ali ne i razlozi za njegovo isključenje po konkretnom oglasu ili ograničenje da se njegove stambene potrebe riješe isključivo dodjelom kredita. Isključivanje pojedinih lica (članova Sindikata), mogućih korisnika prava na rješavanje stambenih potreba, zbog posjedovanja imovine ili imovinskih prava stečenih po osnovu radnog odnosa, nezavisno od toga da li imaju riješeno stambeno pitanje po nekom drugom osnovu, po nalaženju Ustavnog suda, nema objektivno i razumno opravdanje. Ustavni sud je, takođe, ocijenio da ne postoji ni jedan dopušteni ustavnopravni ili zakonski - legitimni cilj, koji bi opravdao osporeno ograničavanje učešća članova Sindikata u postupku rješavanja stambenih potreba, iz odredaba člana 3. Pravilnika. Ustavom zajemčena jednakost (nediskriminacija) podrazumijeva jednakost prava i obaveza u istovjetnom pravnom položaju, a princip zabrane diskriminacije uspostavljen je tako da zabranjuje da se ono što je isto ili slično nejednako pravno tretira. Iz navedenih razloga, Ustavni sud je utvrdio da odredbe člana 3. Pravilnika, u vrijeme važenja, nijesu bile u saglasnosti s odredbama člana 8. stav 1. Ustava i člana 2. st. 2. i 3. Zakona o zabrani diskriminacije.

III. Ustavni sud je, nakon razmatranja sadržine odredaba člana 1. Izmjena i dopuna Pravilnika (tačka II izreke Rješenja), ocijenio da su se stekli uslovi iz odredaba člana 150. stav 3. Ustava i člana 61. Zakona o Ustavnom sudu da, bez sprovođenja prethodnog postupka, sâm pokrene postupak za ocjenu njihove ustavnosti.

1.1. Odredbama člana 1. Izmjena i dopuna Pravilnika propisano je:

"Član 3.

Pravo na rješavanje stambenih potreba ima član Sindikata Uprave policije (u daljem tekstu: Sindikat) koji nije riješio stambeno pitanje po osnovu radnog odnosa, a koji uplaćuje

sredstva u Stambeni fond Sindikata Uprave policije (u daljem tekstu: Stambeni fond), neprekidno najmanje jednu godinu.

Član Sindikata kojem su, ili njegovom bračnom drugu, radi rješavanja stambenih potreba, dodijeljena kreditna sredstva ili stan, od strane Komisije za stambena pitanja Vlade Crne Gore, Ministarstva unutrašnjih poslova, Uprave policije, Sindikata Uprave policije i Sindikata Ministarstva unutrašnjih poslova, nema pravo na ponovno rješavanje stambenih potreba.

Izuzetno od odredbi iz stava 2 ovog člana, član Sindikata koji je riješio stambene potrebe dodjelom kreditnih sredstava u iznosima definisanim članom 12 stav 2 ovog Pravilnika ili dodjelom koji po strukturi ne odgovara njegovim potrebama i potrebama njegovog porodičnog domaćinstva, u smislu člana 7 ovog Pravilnika, neće se primjenjivati odredbe stave 2 ovog člana.

Član Sindikata kojem su dodijeljena kreditna sredstva ili stan od strane drugog državnog organa, institucije i javne ustanove, nema pravo na rješavanje stambenih potreba dodjelom odgovarajućeg stana, već to pravo može ostvariti jedino dodjelom kreditnih sredstava.

Član Sindikata koji je nekim pravnim poslom pravo svojine prenio na drugo lice, a stambeno pitanje mu je riješeno od strane Ministarstva unutrašnjih poslova, Uprave policije, Sindikata Uprave policije i Sindikata Ministarstva unutrašnjih poslova, nema pravo na rješavanje stambenih potreba.“

1.2.1. Iz odredaba člana 150. stav 3. Ustava proizilazi da Ustavni sud može i sâm pokrenuti postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti. Ukoliko se radi o inicijativi za ocjenu saglasnosti zakona s Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima i inicijativi za pokretanje postupka za ocjenu saglasnosti drugih propisa i opštih akata s Ustavom i zakonom, Ustavni sud, saglasno odredbi člana 61. Zakona, može pokrenuti postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti tih akata bez sprovođenja prethodnog postupka, propisanog odredbom člana 33. stav 1. Zakona (dostavljanje primjeraka predloga, inicijative, ustavne žalbe i žalbe učesnicima u postupku i određivanje roka za dostavljanje potrebne dokumentacije, podataka i obavještenja, kao i odgovora, odnosno mišljenja na navode i dokaze koji su sadržani u tim podnescima).

2. U konkretnom slučaju, Ustavni sud je ocjenio da su osporenim odredbama člana 1. Izmjena i dopuna Pravilnika povrijeđeni ustavni i zakonski principi o opštoj zabrani diskriminacije, po bilo kom osnovu, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo, iz odredaba člana 8. stav 1. Ustava i člana 2. st. 2. i 3. Zakona o zabrani diskriminacije.

2.1. Odredbama člana 1. st. 1., 2., i 5. Izmjena i dopuna Pravilnika, kojima je propisano: da “pravo na rješavanje stambenih potreba ima član Sindikata Uprave policije koji nije riješio stambeno pitanje po osnovu radnog odnosa, a koji uplaćuje sredstva u Stambeni fond Sindikata Uprave policije, neprekidno najmanje jednu godinu” (stav 1.), da “član Sindikata kojem su, ili njegovom bračnom drugu, radi rješavanja stambenih potreba, dodijeljena kreditna sredstva ili stan, od strane Komisije za stambena pitanja Vlade Crne Gore, Ministarstva unutrašnjih poslova, Uprave policije, Sindikata Uprave policije i Sindikata Ministarstva unutrašnjih poslova, nema pravo na ponovno rješavanje stambenih potreba“ (stav 2.) i da „član Sindikata koji je nekim pravnim poslom pravo svojine prenio na drugo lice, a stambeno pitanje mu je riješeno od strane Ministarstva unutrašnjih poslova, Uprave policije, Sindikata Uprave policije i Sindikata Ministarstva unutrašnjih poslova, nema pravo na rješavanje stambenih potreba” (stav 5.), po ocjeni Ustavnog suda, iz postupka rješavanja stambenih potreba donosilac akta je isključio: članove Sindikata koji su riješili stambeno pitanje po osnovu radnog odnosa; članove Sindikata kojima su dodijeljena kreditna sredstva ili stan od strane Komisije za stambena pitanja Vlade Crne Gore, Ministarstva unutrašnjih poslova, Uprave policije, Sindikata Uprave policije i Sindikata Ministarstva unutrašnjih poslova i članove Sindikata koji su tako stečeno pravo svojine, prenijeli na drugo lice nekim pravnim poslom. Na taj način, donosilac akta je, po ocjeni Ustavnog suda, ta lica - članove

Sindikata doveo u neravnopravan položaj u odnosu na ostale članove Sindikata kojima je omogućeno rješavanje stambenog pitanja, ako nijesu rješavali stambeno pitanje po osnovu radnog odnosa, dodjeljivanjem kreditnih sredstava ili stana (od strane Komisije za stambena pitanja Vlade Crne Gore, Ministarstva unutrašnjih poslova, Uprave policije, Sindikata Uprave policije i Sindikata Ministarstva unutrašnjih poslova) i koji tako stečeno pravo svojine nijesu prenijeli na drugo lice, bez obzira da li imaju riješeno stambeno pitanje po nekom drugom osnovu, odnosno da li imaju riješeno stambeno pitanje ili ne. Naime, osporenim odredbama člana 1. st. 1., 2. i 5. Izmjena i dopuna Pravilnika, iz postupka rješavanja stambenog pitanja izuzeti su zaposleni koji su prethodno rješavali stambeno pitanje, po navedenim osnovima, koje u konkretnom postupku rješavanja stambenih pitanja članova sindikata može biti neadekvatno, usljed promijenjenih okolnosti (broj članova porodičnog domaćinstva, udaljenost od mjesta rada, socijalne prilike itd.).

2.2. Pored toga, odredbom člana 1. stav 4. Izmjena i dopuna Pravilnika, kojom je propisano da “član Sindikata kojem su dodijeljena kreditna sredstva ili stan od strane drugog državnog organa, institucije i javne ustanove, nema pravo na rješavanje stambenih potreba dodjelom odgovarajućeg stana, već to pravo može ostvariti jedino dodjelom kreditnih sredstava” donosilac akta je članove Sindikata koji su svoje stambeno pitanje ranije riješili u drugom državnom organu ustanovi ili instituciji doveo u nejednak položaj, po osnovu načina rješavanja stambenih potreba, u odnosu na ostale članove Sindikata, kojima je omogućeno rješavanje stambenog pitanja dodjelom odgovarajućeg stana, a ne isključivo dodjelom kreditnih sredstava.

3. Uslovi propisani odredbama člana 1. Izmjena i dopuna Pravilnika prema kojima: “pravo na rješavanje stambenih potreba ima član Sindikata Uprave policije koji nije riješio stambeno pitanje po osnovu radnog odnosa (...) a koji uplaćuje sredstva u Stambeni fond Sindikata Uprave policije neprekidno najmanje jednu godinu” (stav 1.); “član Sindikata kojem su, ili njegovom bračnom drugu, radi rješavanja stambenih potreba, dodijeljena kreditna sredstva ili stan(...) nema pravo na ponovno rješavanje stambenih potreba” (stav 2.); “član Sindikata kojem su dodijeljena kreditna sredstva ili stan od strane (...), nema pravo na rješavanje stambenih potreba dodjelom odgovarajućeg stana, već to pravo može ostvariti jedino dodjelom kreditnih sredstava” (stav 4.) i “član sindikata koji je nekim pravnim poslom pravo svojine prenio na drugo lice, a stambeno pitanje mu je riješeno od strane (...) nema pravo na rješavanje stambenih potreba” (stav 5.), po ocjeni Ustavnog suda, mogli bi biti jedino od značaja za rangiranje zaposlenog na rang listi za raspodjelu stanova, ali ne i razlozi za njegovo isključenje po konkretnom oglasu ili ograničenje da se njegove stambene potrebe riješe isključivo dodjelom kredita. Isključivanje pojedinih lica (članova Sindikata), mogućih korisnika prava na rješavanje stambenih potreba, zbog posjedovanja imovine ili imovinskih prava stečenih po osnovu radnog odnosa, nezavisno od toga da li imaju riješeno stambeno pitanje po nekom drugom osnovu, po ocjeni Ustavnog suda, nema objektivno i razumno opravdanje. Ustavni sud je, takođe, ocijenio da ne postoji ni jedan dopušteni ustavnopravni ili zakonski - legitimni cilj, koji bi opravdao osporeno ograničavanje učešća članova Sindikata u postupku rješavanja stambenih potreba, iz odredaba člana 1. Izmjena i dopuna Pravilnika. Stoga se, po ocjeni Ustavnog suda, osnovano postavlja pitanje saglasnosti odredaba člana 1. Izmjena i dopuna Pravilnika s odredbama člana 8. stav 1. Ustava i člana 2. st. 2. i 3. Zakona o zabrani diskriminacije.

4. S obzirom na to da je odredba člana 1. stav 3. Izmjena i dopuna Pravilnika, kojom je propisano da „izuzetno od odredbi iz stava 2. ovog člana, član Sindikata koji je riješio stalbene potrebe dodjelom kreditnih sredstava u iznosima definisanim članom 12. stav 2. ovog Pravilnika ili dodjelom koji po strukturi ne odgovara njegovim potrebama i potrebama njegovog porodičnog domaćinstva, u smislu člana 7. ovog Pravilnika, neće se primjenjivati odredbe stava 2. ovog člana”, u neposrednoj korelaciji s odredbom član 1. stav 2. Izmjena i

dopuna Pravilnika, za koju je pokrenut postupak za ocjenu njene ustavnosti i zakonitosti, da predstavlja njenu dalju normativnu razradu i da ne može samostalno pravno egzistirati u pravnom sistemu, Ustavni sud je ocijenio da ima osnova za pokretanje postupka za ocjenu i njene ustavnosti i zakonitosti.

9. Na osnovu iznijetih razloga, odlučeno je i riješeno, kao u izreci.

II 1. Odluka o objavljivanju ove odluke i Rješenja zasnovana je na odredbama člana 151. stav 2., člana 152. stav 1. Ustava Crne Gore i člana 51. stav 1. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore.

U-II br. 71/18

Podgorica, 30. oktobar 2019. godine

Predsjednik,
dr **Dragoljub Drašković**, s.r.

Odluka Ustavnog suda kojom se ukidaju odredbe člana 9. i člana 10. stav 2. Odluke o naknadama za korišćenje opštinskih puteva („Službeni list Crne Gore - Opštinski propisi“, broj 21/12., 13/13, 18/15 i 1/18), koju je donijela Skupština opštine Žabljak i prestaju da važe danom objavljivanja ove odluke

Ustavni sud Crne Gore u sastavu: predsjednik Dragoljub Drašković i sudije - Milorad Gogić, Miodrag Iličević, Desanka Lopičić, Mevlida Muratović, Hamdija Šarkinović i Budimir Šćepanović, na osnovu odredaba člana 149. stav 1. tačka 2. Ustava Crne Gore i člana 48. tačka 2. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", broj 11/15.), na sjednici od 30. oktobra 2019. godine, donio je

O D L U K U

I UKIDAJU SE odredbe člana 9. i člana 10. stav 2. Odluke o naknadama za korišćenje opštinskih puteva („Službeni list Crne Gore - Opštinski propisi“, broj 21/12., 13/13, 18/15 i 1/18), koju je donijela Skupština opštine Žabljak i prestaju da važe danom objavljivanja ove odluke.

II Ova Odluka objaviće se u "Službenom listu Crne Gore" i na način na koji je objavljena Odluka.

O b r a z l o ž e n j e

11. Rješenjem Ustavnog suda Crne Gore U- broj 40/18, od 18. jula 2019. godine, po inicijativi „Crnogorskog elektrodistritivnog sistema“, d.o.o. Podgorica, pokrenut je postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti odredaba člana 9. i člana 10. stav 2. Odluke, označene u izreci.

2. Skupština opštine Žabljak, u ostavljenom roku, nije dostavila odgovor na stavove Ustavnog suda sadržane u Rješenju o pokretanju postupka.

3. Osporenim odredbama Odluke propisano je:

“Član 9

Naknada za postavljanje i ugradnju elektronskih, telefonskih, antenskih uređaja i opreme i sl. na opštinskim putevima, odnosno zemljištu koje pripada tim putevima utvrđuje se u iznosu od 1.000,00 € po uređaju.

Član 10. stav 2.

Godišnja naknada za postavljanje i ugradnju elektronskih, telefonskih, antenskih uređaja i opreme i sl. na opštinskim putevima iznosi 500,00 €.

4. Ustavni sud je, nakon razmatranja sadržine osporenih odredaba člana 9. i člana 10. stav 2. Odluke, utvrdio da nijesu u saglasnosti s Ustavom i zakonom i da su se stekli uslovi za njihovo ukidanje.

5. Za odlučivanje u ovom predmetu pravno relevantne su sljedeće odredbe:

Ustava Crne Gore:

”Član 1. stav 2.

Crna Gora je građanska, demokratska, ekološka i država socijalne pravde, zasnovana na vladavini prava.

Član 11. stav 3.

Vlast je ograničena Ustavom i zakonom.

Član 113. st. 1. i 2.

U lokalnoj samoupravi odlučuje se neposredno i preko slobodno izabranih predstavnika.

Pravo na lokalnu samoupravu obuhvata pravo građana i organa lokalne samouprave da uređuju i upravljaju određenim javnim i drugim poslovima, na osnovu sopstvene odgovornosti i u interesu lokalnog stanovništva.

Član 142. stav 3.

Porezi i druge dažbine mogu se uvoditi samo zakonom .

Član 145.

Zakon mora biti saglasan sa Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima, a drugi propis mora biti saglasan sa Ustavom i zakonom.

Član 149. stav 1. tačka 2.

Ustavni sud odlučuje:

2) o saglasnosti drugih propisa i opštih akata sa Ustavom i zakonom.“

Zakona o lokalnoj samoupravi (“Službeni list Crne Gore”, broj 2/18. i 34/19.):

“Član 27. tačka 2.

Opština, u skladu sa zakonom i drugim propisima:

2) uređuje i obezbjeđuje obavljanje poslova izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite opštinskih puteva.

Član 28. tačka 2.

U okviru sopstvenih nadležnosti, opština vrši i sljedeće poslove:

2) uređuje, uvodi i utvrđuje sopstvene prihode u skladu sa zakonom.

Član 38. tač. 2. i 8.

Skupština:

2) donosi propise i druge opšte akte;

8) uvodi i utvrđuje opštinske poreze, takse, naknade i druge sopstvene prihode.”

Zakona o finansiranju lokalne samouprave (“Službeni list Crne Gore”, broj 3/19.):

“Član 7. tačka 8.

Sopstveni prihodi Opštine su:

8) naknade za korišćenje opštinskih puteva, u skladu sa zakonom.”

Zakona o putevima (“Službeni list Republike Crne Gore”, broj 42/04. i “Službeni list Crne Gore”, br. 54/09., 36/11. i 92/17.):

“Član 3. stav 1.

Javni putevi su saobraćajne površine od opšteg interesa za javni putni saobraćaj, koji se mogu koristiti na način i pod uslovima određenim propisima o javnim putevima i bezbjednosti saobraćaja.

Član 4. tač. 6. i 9.

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

6) opštinski put je javni put namijenjen povezivanju naselja u lokalnoj zajednici ili povezivanju sa naseljima u susjednim lokalnim zajednicama ili povezivanju djelova naselja, prirodnih i kulturnih znamenitosti, pojedinih objekata i slično na nivou lokalne zajednice. Opštinski putevi su: lokalni putevi, kao i ulice u naseljima.

9) nekategorisani put je površina koja se koristi za saobraćaj po bilo kom osnovu i koja je dostupna većem broju korisnika (seoski, poljski i šumski putevi, putevi na nasipima za odbranu od poplava, parkirališta i sl.).

Član 22. stav 1. i stav 5.

Za korišćenje javnih puteva plaćaju se naknade, i to:

1) godišnja naknada pri registraciji drumskih motornih vozila, traktora, priključnih vozila i drugih drumskih vozila na motorni pogon;

2) posebna godišnja naknada za drumska motorna vozila i njihova priključna vozila u svrhu obezbjeđenja nesmetanog odvijanja saobraćaja i pružanja informativnih usluga korisnicima puta;

3) naknada za vanredni prevoz;

4) naknada za postavljanje komercijalno-tržišnih, komercijalno-individualnih i komercijalno-informativnih natpisa na putu i pored puta;

5) naknada za upotrebu pojedinih puteva i objekata (korisnička naknada i putarina);

6) godišnja naknada za zakup putnog zemljišta;

7) godišnja naknada za zakup drugog zemljišta koje pripada upravljaču puta;

8) naknada za priključenje prilaznog puta na javni put;

9) naknada za postavljanje cjevovoda, vodovoda, kanalizacije, električnih, telefonskih i telegrafskih vodova na javnom putu i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti;

10) godišnja naknada za cjevovode, vodovode, kanalizaciju, električne, telefonske i telegrafске vodove i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti ugrađene na javnom putu;

11) naknada za izgradnju komercijalnih objekata kojima je omogućen pristup sa puta;

12) godišnja naknada za korišćenje komercijalnih objekata kojima je omogućen pristup sa puta;

13) naknada za inostrana drumska vozila.

Visinu naknada za opštinske puteve iz stava 1. tač. 3. i 4. i tač. 6. do 12. ovog člana utvrđuje nadležni organ jedinice lokalne samouprave, uz prethodnu saglasnost Vlade.”

6. Načelo saglasnosti pravnih propisa (član 145. Ustava) predstavlja jedno od osnovnih ustavnih načela i direktno je povezano sa načelom vladavine prava, koje utvrđuje da je država zasnovana na vladavini prava (član 1. stav 2.) i da je vlast ograničena Ustavom i zakonom (član 11. stav 3). U području apstraktne kontrole ustavnosti, Ustavni sud je ovlašćen da ocjenjuje saglasnost zakona s Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima, kao i saglasnost drugog propisa i opšteg akta s Ustavom i zakonom i to predstavlja okvir njegovog djelovanja, u smislu odredaba člana 149. stav 1. tač.1. i 2. Ustava.

6.1. Posljedica ovakvih ustavnih određenja je da su organi vlasti vezani Ustavom i zakonom, kako u pogledu svojih normativnih, tako i drugih ovlašćenja. Načelo legaliteta podrazumijeva da se podzakonski propisi donose na osnovu normativno utvrđenog ovlašćenja donosioca akta. Prema Ustavu, generalno ovlašćenje za donošenje propisa (za izvršavanje zakona) ima Vlada, a organi uprave, lokalna samouprava ili drugo pravno lice kada su na to, po određenim pitanjima, ovlašćeni zakonom. Drugim riječima, zakon mora biti osnov za donošenje podzakonskog akta i taj akt može obuhvatiti samo ono što proizilazi iz zakonske norme, a njom nije izričito uređeno. Pri uređivanju pravnih odnosa, donosilac akta je dužan da uvaži granice koje pred njega postavlja Ustav, a posebno one koje proizilaze iz načela vladavine prava i one kojima se štite određena ustavna dobra i vrijednosti. Kako je u konkretnom slučaju predmet ustavnosudske ocjene propis, koji je donijet radi sprovođenja zakona, on mora biti u skladu sa zakonom na osnovu kojeg je donijet, a samim tim i s Ustavom. U postupku ocjene ustavnosti i zakonitosti tog propisa ispituje se da li je donijet od strane ovlašćenog organa, odnosno lica, da li je donosilac imao zakonsko ovlašćenje za njegovo donošenje (pravni osnov za donošenje) i odgovara li propis po svom sadržaju okvirima koje mu je odredio zakon.

7. Ustavni sud je u ovom postupku utvrdio sljedeće činjenice:

- da je Skupština opštine Žabljak, s pozivom na pravni osnov sadržan u odredbama člana 22. st.1. i 5.. Zakona o putevima (”Službeni list Republike Crne Gore”, broj 42/04. i ”Službeni list Crne Gore”, br. 54/09., 40/10.,73/10., 36/11. i 40/11.), na sjednici održanoj 12. aprila

2012. godine, donijela Odluku o naknadama za korišćenje opštinskih puteva, koja je objavljena u "Službenom listu Crne Gore - Opštinski propisi", broj 21/12.

- da je Skupština Crne Gore, na desetoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2017. godini, dana 29. decembra 2017. godine, donijela Zakon o dopunama Zakona o putevima ("Službeni list Crne Gore", broj 92/17.), kojim su odredbom člana 4, u članu 22. stav 1. tač. 9. i 10. riječi: "i sl." zamjenjene riječima: "i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti".

8. Prilikom meritornog odlučivanja o navodima podnosioca inicijative u ovom predmetu, Ustavni sud je imao u vidu i ustavno načelo jedinstva pravnog poretka, koje proizilazi iz odredaba člana 145. Ustava, s obzirom na to da su pitanja ovlašćenja organa lokalne samouprave u vezi drugih dažbina, pa i visine naknada za postavljanje cjevovoda, vodovoda, kanalizacije, električnih, telefonskih i telegrafskih vodova na javnom putu i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti i godišnjih naknada za cjevovode, vodovode, kanalizaciju, električne, telefonske i telegrafske vodove i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti, ugrađene na javnom putu, uređena sa više zakona.

8.1. Zakonom o lokalnoj samoupravi, koji je sistemski u ovoj oblasti, propisano je da opština, u skladu sa zakonom i drugim propisom, uređuje i obezbjeđuje obavljanje poslova izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite opštinskih puteva (član 27. začka 2.) i da u okviru sopstvenih nadležnosti uređuje, uvodi i utvrđuje sopstvene prihode, u skladu sa zakonom (član 28. tačka 2.). Odredbama člana 38. tač. 2. i 8. tog zakona skupština, kao predstavnički organ lokalne samouprave, ovlašćena je da donosi propise i druge akte i da uvodi i utvrđuje opštinske poreze, takse, naknade i druge sopstvene prihode. Zakonom o finansiranju lokalne samouprave (član 7. tačka 8.) propisano je da su naknade za korišćenje opštinskih puteva, utvrđene u skladu sa zakonom, sopstveni izvor sredstava opštine, a odredbom člana 22. stav 5. Zakona o putevima nadležni organ jedinice lokalne samouprave ovlašćen je da svojim aktom utvrdi visine naknada za opštinske puteve iz stava 1. tač. 3. i 4. i tač. 6. do 12. tog člana, kao sopstveni izvor prihoda, uz prethodnu saglasnost Vlade.

8.1.1. Iz navedenih odredaba zakona, po ocjeni Ustavnog suda, proizilazi da je nadležni organ jedinice lokalne samouprave (skupština) ovlašćen da svojim aktom utvrdi visinu naknada za korišćenje opštinskih (javnih) puteva, kao sopstveni izvor prihoda opštine, uz prethodnu saglasnost Vlade. Saglasno tim ovlašćenjima, Skupština opštine Žabljak donijela je Odluku o naknadama za korišćenje opštinskih puteva, kojom je utvrdila vrste naknada za korišćenje opštinskih i nekategorisanih puteva, obveznike plaćanja naknada, način njihovog plaćanja i rokove. Osporene odredbe člana 9. i člana 10. stav 2. Odluke, međutim, nijesu usaglašene s odredbama člana 4. stav 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o putevima¹, kojim su riječi: "i sl." zamijenjene sa riječima: "i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti". Naime, iz izmijenjenih odredaba člana 22. stav 1. tač. 9. i 10. Zakona, kojima je utvrđena mogućnost određivanja naknada za postavljanje ili za već postavljene cjevovode, vodovode, kanalizaciju, električne, telefonske i telegrafske vodove i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti, kao ni iz drugih odredaba tog zakona, po ocjeni Ustavnog suda, ne proizilazi mogućnost utvrđivanja naknada za postavljanje i ugradnju elektronskih, telefonskih, antenskih uređaja i opreme na opštinskim i nekategorisanim putevima, kao ni utvrđivanja godišnje naknade za postavljene uređaje, niti se (uređaji i oprema) mogu "podvesti" pod pojam vodova infrastrukture drugih djelatnosti koje su slične djelatnostima cjevovoda, vodovoda, kanalizacije, električnih, telefonskih i telegrafskih vodova. Takvim propisivanjem Skupština opština Žabljak je, po nalaženju Ustavnog suda, povrijedila načelo legaliteta, iz odredbe člana 145. Ustava, prema kojem zakon mora biti saglasan s Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima, a drugi propis s Ustavom i zakonom. Ustavni sud je, stoga, utvrdio da odredbe člana 9. i člana 10. stav 2. Odluke, nijesu u saglasnosti s Ustavom i zakonom i da su se stekli uslovi za njihovo ukidanje.

9. Na osnovu iznijetih razloga, odlučeno je kao u izreci.

III. Odluka o prestanku važenja odredaba člana 9. i člana 10. stav 2. Odluke o naknadama za korišćenje opštinskih puteva i o objavljivanju ove odluke, zasnovana je na odredbama člana 151., stav 2., člana 152. stav 1. Ustava Crne Gore i člana 51. stav 1. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore.

U-II br. 40/18

Podgorica, 30. oktobar 2019. godine

Predsjednik,
dr **Dragoljub Drašković**, s.r.

¹ "Službeni list Crne Gore", broj 92/17.

Odluka Ustavnog suda Crne Gore kojom se ukidaju odredbe člana 9. i člana 10. stav 2. Odluke o naknadama za korišćenje opštinskih puteva („Službeni list Crne Gore - Opštinski propisi“, broj 29/12.), koju je donijela Skupština opštine Budva i prestaju da važe danom objavljivanja ove odluke

Ustavni sud Crne Gore u sastavu: predsjednik Dragoljub Drašković, i sudije - Milorad Gogić, Miodrag Ilićković, Desanka Lopičić, Mevlida Muratović, Hamdija Šarkinović i Budimir Šćepanović, na osnovu odredaba člana 149. stav 1. tačka 2. Ustava Crne Gore i člana 48. tačka 2. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore („Službeni list Crne Gore“, broj 11/15.), na sjednici od 28. novembra 2019. godine, donio je

O D L U K U

I UKIDAJU SE odredbe člana 9. i člana 10. stav 2. Odluke o naknadama za korišćenje opštinskih puteva („Službeni list Crne Gore - Opštinski propisi“, broj 29/12.), koju je donijela Skupština opštine Budva i prestaju da važe danom objavljivanja ove odluke.

II Ova odluka objaviće se u „Službenom listu Crne Gore“ i na način na koji je objavljena Odluka.

O b r a z l o ž e n j e

II. Rješenjem Ustavnog suda U-II br. 16/18., od 18. jula 2019. godine, po inicijativi „Crnogorskog elektrodistributivnog sistema“ d.o.o. Podgorica, pokrenut je postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti odredaba člana 9. i člana 10. stav 2. Odluke, označe u izreci.

2. U odgovoru Uprave lokalnih javnih prihoda Opštine Budva, od 28. oktobra 2019. godine, na stavove Ustavnog suda sadržane u Rješenju o pokretanju postupka, navedeno je da je usklađivanje Odluke, čije su odredbe člana 9. i člana 10. stav 2. osporene, u toku i da se razmatranje njenih izmjena očekuje početkom novembra tekuće godine.

3. Osporenim odredbama Odluke propisano je:

„Član 9.

Naknada za postavljanje i ugradnju elektronskih, telefonskih, antenskih uređaja i opreme i sl. na opštinskim putevima, odnosno zemljištu koje pripada tim putevima utvrđuje se u iznosu od 1000 € po uređaju.

Član 10. stav 2.

Godišnja naknada za postavljanje i ugradnju elektronskih, telefonskih, antenskih uređaja i opreme i sl. na opštinskim putevima iznosi 500 €.”

4. Ustavni sud je, nakon razmatranja sadržine osporenih odredaba člana 9. i člana 10. stav 2. Odluke, utvrdio da nijesu u saglasnosti s Ustavom i zakonom i da su se stekli uslovi za njihovo ukidanje.

5. Za odlučivanje u ovom predmetu pravno relevantne su sljedeće odredbe Ustava Crne Gore:

”Član 1. stav 2.

Crna Gora je građanska, demokratska, ekološka i država socijalne pravde, zasnovana na vladavini prava.

Član 11. stav 3.

Vlast je ograničena Ustavom i zakonom.

Član 113.

U lokalnoj samoupravi odlučuje se neposredno i preko slobodno izabраних predstavnika.

Pravo na lokalnu samoupravu obuhvata pravo građana i organa lokalne samouprave da uređuju i upravljaju određenim javnim i drugim poslovima, na osnovu sopstvene odgovornosti i u interesu lokalnog stanovništva.

Član 142. stav 3.

Porezi i druge dažbine mogu se uvoditi samo zakonom .

Član 145.

Zakon mora biti saglasan sa Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima, a drugi propis mora biti saglasan sa Ustavom i zakonom.

Član 149. stav 1. tačka 2.

Ustavni sud odlučuje:

2) o saglasnosti drugih propisa i opštih akata sa Ustavom i zakonom.“

Zakona o lokalnoj samoupravi (“Službeni list Crne Gore”, br. 2/18. i 34/19.):

“Član 27. tačka 2.

Opština, u skladu sa zakonom i drugim propisima:

2) uređuje i obezbjeđuje obavljanje poslova izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite opštinskih puteva.

Član 28. tačka 2.

U okviru sopstvenih nadležnosti, opština vrši:

2) uređuje, uvodi i utvrđuje sopstvene prihode u skladu sa zakonom.

Član 38. tač. 2. i 8.

Skupština:

2) donosi propise i druge opšte akte;

8) uvodi i utvrđuje opštinske poreze, takse, naknade i druge sopstvene prihode.”

Zakona o finansiranju lokalne samouprave (“Službeni list Crne Gore”, broj 3/19.):

“Član 7. tačka 8.

Sopstveni prihodi opštine su:

8) naknade za korišćenje opštinskih puteva, u skladu sa zakonom.”

Zakona o putevima (“Službeni list Republike Crne Gore”, broj 42/04. i “Službeni list Crne Gore”, br. 54/09., 36/11. i 92/17.):

“Član 3. stav 1.

Javni putevi su saobraćajne površine od opšteg interesa za javni putni saobraćaj, koji se mogu koristiti na način i pod uslovima određenim propisima o javnim putevima i bezbjednosti saobraćaja.

Član 4. tač. 6. i 9.

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

6) opštinski put je javni put namijenjen povezivanju naselja u lokalnoj zajednici ili povezivanju sa naseljima u susjednim lokalnim zajednicama ili povezivanju djelova naselja, prirodnih i kulturnih znamenitosti, pojedinih objekata i slično na nivou lokalne zajednice. Opštinski putevi su: lokalni putevi, kao i ulice u naseljima.

9) nekategorisani put je površina koja se koristi za saobraćaj po bilo kom osnovu i koja je dostupna većem broju korisnika (seoski, poljski i šumski putevi, putevi na nasipima za odbranu od poplava, parkirališta i sl.).

Član 22. stav 1. i stav 5.

Za korišćenje javnih puteva plaćaju se naknade, i to:

- 1) godišnja naknada pri registraciji drumskih motornih vozila, traktora, priključnih vozila i drugih drumskih vozila na motorni pogon;
- 2) posebna godišnja naknada za drumska motorna vozila i njihova priključna vozila u svrhu obezbjeđenja nesmetanog odvijanja saobraćaja i pružanja informativnih usluga korisnicima puta;
- 3) naknada za vanredni prevoz;
- 4) naknada za postavljanje komercijalno-tržišnih, komercijalno-individualnih i komercijalno-informativnih natpisa na putu i pored puta;
- 5) naknada za upotrebu pojedinih puteva i objekata (korisnička naknada i putarina);
- 6) godišnja naknada za zakup putnog zemljišta;
- 7) godišnja naknada za zakup drugog zemljišta koje pripada upravljaču puta;
- 8) naknada za priključenje prilaznog puta na javni put;
- 9) naknada za postavljanje cjevovoda, vodovoda, kanalizacije, električnih, telefonskih i telegrafskih vodova na javnom putu i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti;
- 10) godišnja naknada za cjevovode, vodovode, kanalizaciju, električne, telefonske i telegrafске vodove i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti ugrađene na javnom putu;
- 11) naknada za izgradnju komercijalnih objekata kojima je omogućen pristup sa puta;
- 12) godišnja naknada za korišćenje komercijalnih objekata kojima je omogućen pristup sa puta;
- 13) naknada za inostrana drumska vozila.

Visinu naknada za opštinske puteve iz stava 1. tač. 3. i 4. i tač. 6. do 12. ovog člana utvrđuje nadležni organ jedinice lokalne samouprave, uz prethodnu saglasnost Vlade.”

6. Načelo saglasnosti pravnih propisa (član 145. Ustava) predstavlja jedno od osnovnih ustavnih načela i direktno je povezano sa načelom vladavine prava, koje utvrđuje da je država zasnovana na vladavini prava (član 1. stav 2.) i da je vlast ograničena Ustavom i zakonom (član 11. stav 3). U području apstraktne kontrole ustavnosti, Ustavni sud je ovlašćen da ocjenjuje saglasnost zakona s Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima, kao i saglasnost drugog propisa i opšteg akta s Ustavom i zakonom i to predstavlja okvir njegovog djelovanja, u smislu odredaba člana 149. stav 1. tač.1. i 2. Ustava.

6.1. Posljedica ovakvih ustavnih određenja je da su organi vlasti vezani Ustavom i zakonom, kako u pogledu svojih normativnih, tako i drugih ovlašćenja. Načelo legaliteta podrazumijeva da se podzakonski propisi donose na osnovu normativno utvrđenog ovlašćenja donosioca akta. Prema Ustavu, generalno ovlašćenje za donošenje propisa (za izvršavanje zakona) ima Vlada, a organi uprave, lokalna samouprava ili drugo pravno lice kada su na to, po određenim pitanjima, ovlašćeni zakonom. Drugim riječima, zakon mora biti osnov za donošenje podzakonskog akta i taj akt može obuhvatiti samo ono što proizilazi iz zakonske norme a njom nije izričito uređeno. Pri uređivanju pravnih odnosa, donosilac akta je dužan da uvaži granice koje pred njega postavlja Ustav, a posebno one koje proizilaze iz načela vladavine prava i one kojima se štite određena ustavna dobra i vrijednosti. Kako je, u konkretnom slučaju, predmet ustavnosudske ocjene propis, koji je donijet radi sprovođenja zakona, on mora biti u skladu sa zakonom na osnovu kojeg je donijet, a samim tim i s Ustavom. U postupku ocjene ustavnosti i zakonitosti tog propisa ispituje se da li je donijet od strane ovlašćenog organa, odnosno lica, da li je donosilac imao zakonsko ovlašćenje za njegovo donošenje (pravni osnov za donošenje) i odgovara li propis po svojoj sadržini okvirima koje mu je odredio zakon.

7. Ustavni sud je u ovom postupku utvrdio sljedeće činjenice:

- da je Skupština opštine Budva, s pozivom na pravni osnov sadržan u odredbama člana 22. st. 1., 4., 5 i 6. Zakona o putevima (“Službeni list Republike Crne Gore”, broj 42/04. i “Službeni list Crne Gore”, br. 54/09. i 36/11.), na sjednici održanoj 5. septembra 2012.

godine, donijela Odluku o naknadama za korišćenje opštinskih puteva, koja je objavljena u "Službenom listu Crne Gore - Opštinski propisi", broj 29/12.) i

- da je Skupština Crne Gore, na desetoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2017. godini, dana 29. decembra 2017. godine, donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o putevima ("Službeni list Crne Gore", broj 92/17.), kojim su, odredbom člana 4., u članu 22. stav 1. tač. 9. i 10. Zakona, riječi "i sl.", zamijenjene riječima "i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti".

8. Prilikom meritornog odlučivanja o navodima podnosioca inicijative u ovom predmetu Ustavni sud je imao u vidu i ustavno načelo jedinstva pravnog poretka, koje proizilazi iz odredaba člana 145. Ustava, s obzirom na to da su pitanja ovlašćenja organa lokalne samouprave u vezi drugih dažbina, pa i visine naknada za postavljanje cjevovoda, vodovoda, kanalizacije, električnih, telefonskih i telegrafskih vodova na javnom putu i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti i godišnjih naknada za cjevovode, vodovode, kanalizaciju, električne, telefonske i telegrafske vodove i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti ugrađene na javnom putu, uređena sa više zakona.

8.1. Zakonom o lokalnoj samoupravi, koji je sistemski u ovoj oblasti, propisano je da opština, u skladu sa zakonom i drugim propisom, uređuje i obezbjeđuje obavljanje poslova izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite opštinskih puteva (član 27. začka 2.) i da u okviru sopstvenih nadležnosti uređuje, uvodi i utvrđuje sopstvene prihode, u skladu sa zakonom (član 28. tačka 2.). Odredbama člana 38. tač. 2. i 8. istog Zakona skupština, kao predstavnički organ lokalne samouprave, ovlašćena je da donosi propise i druge akte i da uvodi i utvrđuje opštinske poreze, takse, naknade i druge sopstvene prihode. Zakonom o finansiranju lokalne samouprave (član 7. tačka 8.) propisano je da su naknade za korišćenje opštinskih puteva, utvrđene u skladu sa zakonom, sopstveni izvor sredstava opštine, a odredbom člana 22. stav 5. Zakona o putevima da je nadležni organ jedinice lokalne samouprave ovlašćen da svojim aktom utvrdi visine naknada za opštinske puteve iz stava 1. tač. 3. i 4. i tač. 6. do 12. tog člana, kao sopstveni izvor prihoda, uz prethodnu saglasnost Vlade.

8.1.1. Iz navedenih odredaba zakona, po ocjeni Ustavnog suda, proizilazi da je nadležni organ jedinice lokalne samouprave (skupština) ovlašćen da svojim aktom utvrdi visinu naknada za korišćenje opštinskih (javnih) puteva, kao sopstveni izvor prihoda opštine, uz prethodnu saglasnost Vlade. Saglasno tim ovlašćenjima, Skupština opštine Budva donijela je Odluku o naknadama za korišćenje opštinskih puteva, kojom je utvrdila vrste naknada za korišćenje opštinskih puteva, obveznike plaćanja naknada, način njihovog plaćanja i rokove. Osporene odredbe člana 9. i člana 10. stav 2. Odluke, međutim, nijesu usaglašene s odredbama člana 4. stav 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o putevima, kojim su riječi: "i sl." zamijenjene riječima: "i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti". Naime, iz izmijenjenih odredaba člana 22. stav 1. tač. 9. i 10. Zakona, kojima je utvrđena mogućnost određivanja naknada za postavljanje ili za već postavljene cjevovode, vodovode, kanalizaciju, električne, telefonske i telegrafske vodove i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti, kao ni iz drugih odredaba tog zakona, po ocjeni Ustavnog suda, ne proizilazi mogućnost utvrđivanja naknada za postavljanje i ugradnju elektronskih, telefonskih, antenskih uređaja i opreme na opštinskim i nekategorisanim putevima, kao ni utvrđivanja godišnje naknade za postavljene uređaje, niti se (uređaji i oprema) mogu "podvesti" pod pojam vodova infrastrukture drugih djelatnosti koje su slične djelatnostima cjevovoda, vodovoda, kanalizacije, električnih, telefonskih i telegrafskih vodova. Takvim propisivanjem Skupština opštine Budva je, po ocjeni Ustavnog suda, povrijedila načelo legaliteta, iz odredbe člana 145. Ustava, prema kojem zakon mora biti saglasan s Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima, a drugi propis s Ustavom i zakonom. Ustavni sud je, stoga, utvrdio da odredbe člana 9. i člana 10.

stav 2. Odluke nijesu u saglasnosti s Ustavom i zakonom i da su se stekli uslovi za njihovo ukidanje.

9. Na osnovu iznijetih razloga, odlučeno je kao u izreci.

II1. Odluka o prestanku važenja odredaba člana 9. i člana 10. stav 2. Odluke o korišćenju i naknadi za korišćenje putnog zemljišta pored opštinskih i nekategorisanih puteva i o objavljivanju ove odluke, zasnovana je na odredbama člana 151. stav 2., člana 152. stav 1. Ustava Crne Gore i člana 51. stav 1. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore.

U-II br. 16/18

Podgorica, 28. novembar 2019. godine

Predsjednik,
dr **Dragoljub Drašković**, s.r.

Odluka Ustavnog suda Crne Gore kojom se ukidaju odredbe člana 19. st. 5. i 6. Odluke o korišćenju i naknadi za korišćenje puta i putnog zemljišta pored opštinskih i nekategorisanih puteva na teritoriji Opštine Plav („Službeni list Crne Gore – Opštinski propisi“, br. 35/13, 19/14. i 2/18.), koju je donijela Skupština opštine Plav i prestaju da važe danom objavljivanja ove odluke

Ustavni sud Crne Gore, u sastavu: predsjednik Dragoljub Drašković i sudije - Milorad Gogić, Miodrag Iličević, Desanka Lopičić, Mevlida Muratović, Hamdija Šarkinović i Budimir Šćepanović, na osnovu odredaba člana 149. stav 1. tačka 2. Ustava Crne Gore i člana 48. tačka 2. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore („Službeni list Crne Gore“, broj 11/15.), na sjednici od 28. novembra 2019. godine, donio je

O D L U K U

I UKIDAJU SE odredbe člana 19. st. 5. i 6. Odluke o korišćenju i naknadi za korišćenje puta i putnog zemljišta pored opštinskih i nekategorisanih puteva na teritoriji Opštine Plav („Službeni list Crne Gore – Opštinski propisi“, br. 35/13., 19/14. i 2/18.), koju je donijela Skupština opštine Plav i prestaju da važe danom objavljivanja ove odluke.

II Ova odluka objaviće se u “Službenom listu Crne Gore” i na način na koji je objavljena Odluka.

O b r a z l o ž e n j e

11. Rješenjem Ustavnog suda U-II br. 41/18., od 18. jula 2019. godine, po inicijativi Crnogorskog elektrodistributivnog sistema d.o.o. Podgorica, pokrenut je postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti odredaba člana 19. st. 5. i 6. Odluke, označene u izreci.

2. Skupština opštine Plav nije dostavila odgovor na stavove Ustavnog suda sadržane u Rješenju o pokretanju postupka.

3. Osporenim odredbama Odluke propisano je:

član 19. st. 5. i 6.

“Naknada za postavljanje i ugradnju elektronskih, telefonskih, antenskih, uređaja i opreme i sl. na opštinskim i nekategorisanim putevima, odnosno zemljištu koje pripada tim putevima utvrđuje se u iznosu od 2.500,00 €, po uređaju.

Godišnja naknada za uređaje iz stava 1. ovog člana iznosi 900,00 €”

4. Ustavni sud je, nakon razmatranja sadržine osporenih odredaba člana 19. st. 5. i 6. Odluke, utvrdio da nijesu u saglasnosti s Ustavom i zakonom i da su se stekli uslovi za njihovo ukidanje.

5. Za odlučivanje u ovom predmetu pravno relevantne su sljedeće odredbe:

Ustava Crne Gore:

”Član 1. stav 2.

Crna Gora je građanska, demokratska, ekološka i država socijalne pravde, zasnovana na vladavini prava.

Član 11. stav 3.

Vlast je ograničena Ustavom i zakonom.

Član 16. tač. 1. i 5.

Zakonom se, u skladu sa Ustavom, uređuju:

1) način ostvarivanja ljudskih prava i sloboda, kada je to neophodno za njihovo ostvarivanje;

5) druga pitanja od interesa za Crnu Goru.

Član 113.

U lokalnoj samoupravi odlučuje se neposredno i preko slobodno izabраних predstavnika.

Pravo na lokalnu samoupravu obuhvata pravo građana i organa lokalne samouprave da uređuju i upravljaju određenim javnim i drugim poslovima, na osnovu sopstvene odgovornosti i u interesu lokalnog stanovništva.

Član 142.

Država se finansira od poreza, dažbina i drugih prihoda.

Svako je dužan da plaća poreze i druge dažbine.

Porezi i druge dažbine mogu se uvoditi samo zakonom.

Član 145.

Zakon mora biti saglasan sa Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima, a drugi propis mora biti saglasan sa Ustavom i zakonom.

Član 149. stav 1. tač. 1. i 2.

Ustavni sud odlučuje:

2) o saglasnosti drugih propisa i opštih akata sa Ustavom i zakonom.“

Zakona o lokalnoj samoupravi (“Službeni list Crne Gore”, broj 2/18. i 34/19.):

“Član 27. tačka 2.

Opština, u skladu sa zakonom i drugim propisima:

2) uređuje i obezbjeđuje obavljanje poslova izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite opštinskih puteva.

Član 28. tačka 2.

U okviru sopstvenih nadležnosti, opština:

2) uređuje, uvodi i utvrđuje sopstvene prihode u skladu sa zakonom.

Član 38. tač. 2. i 8.

Skupština:

2) donosi propise i druge opšte akte;

8) uvodi i utvrđuje opštinske poreze, takse, naknade i druge sopstvene prihode.”

Zakona o finansiranju lokalne samouprave (“Službeni list Crne Gore”, broj 3/19.):

“Član 7. tačka 8.

Sopstveni prihodi Opštine su:

8) naknade za korišćenje opštinskih puteva, u skladu sa zakonom.”

Zakona o putevima (“Službeni list Republike Crne Gore”, broj 42/04. i “Službeni list Crne Gore”, br. 54/09., 36/11. i 92/17.):

“Član 3. stav 1.

Javni putevi su saobraćajne površine od opšteg interesa za javni putni saobraćaj, koji se mogu koristiti na način i pod uslovima određenim propisima o javnim putevima i bezbjednosti saobraćaja.

Član 4. tač. 6. i 9.

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

6) opštinski put je javni put namijenjen povezivanju naselja u lokalnoj zajednici ili povezivanju sa naseljima u susjednim lokalnim zajednicama ili povezivanju djelova naselja, prirodnih i kulturnih znamenitosti, pojedinih objekata i slično na nivou lokalne zajednice. Opštinski putevi su: lokalni putevi, kao i ulice u naseljima.

9) nekategorisani put je površina koja se koristi za saobraćaj po bilo kom osnovu i koja je dostupna većem broju korisnika (seoski, poljski i šumski putevi, putevi na nasipima za odbranu od poplava, parkirališta i sl.).

Član 22. st. 1. i 5.

Za korišćenje javnih puteva plaćaju se naknade, i to:

1) godišnja naknada pri registraciji drumskih motornih vozila, traktora, priključnih vozila i drugih drumskih vozila na motorni pogon;

2) posebna godišnja naknada za drumska motorna vozila i njihova priključna vozila u svrhu obezbeđenja nesmetanog odvijanja saobraćaja i pružanja informativnih usluga korisnicima puta;

3) naknada za vanredni prevoz;

4) naknada za postavljanje komercijalno-tržišnih, komercijalno-individualnih i komercijalno-informativnih natpisa na putu i pored puta;

5) naknada za upotrebu pojedinih puteva i objekata (korisnička naknada i putarina);

6) godišnja naknada za zakup putnog zemljišta;

7) godišnja naknada za zakup drugog zemljišta koje pripada upravljaču puta;

8) naknada za priključenje prilaznog puta na javni put;

9) naknada za postavljanje cjevovoda, vodovoda, kanalizacije, električnih, telefonskih i telegrafskih vodova na javnom putu i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti;

10) godišnja naknada za cjevovode, vodovode, kanalizaciju, električne, telefonske i telegrafске vodove i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti ugrađene na javnom putu;

11) naknada za izgradnju komercijalnih objekata kojima je omogućen pristup sa puta;

12) godišnja naknada za korišćenje komercijalnih objekata kojima je omogućen pristup sa puta;

13) naknada za inostrana drumska vozila.

Visinu naknada za opštinske puteve iz stava 1. tač. 3. i 4. i tač. 6. do 12. ovog člana utvrđuje nadležni organ jedinice lokalne samouprave, uz prethodnu saglasnost Vlade.”

6. Načelo saglasnosti pravnih propisa (član 145. Ustava) predstavlja jedno od osnovnih ustavnih načela i direktno je povezano sa načelom vladavine prava, koje utvrđuje da je država zasnovana na vladavini prava (član 1. stav 2.) i da je vlast ograničena Ustavom i zakonom (član 11. stav 3.). U području apstraktne kontrole ustavnosti, Ustavni sud je ovlašćen da ocjenjuje saglasnost zakona s Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima, kao i saglasnost drugog propisa i opšteg akta s Ustavom i zakonom i to predstavlja okvir njegovog djelovanja, u smislu odredaba člana 149. stav 1. tač.1. i 2. Ustava.

6.1. Posljedica ovakvih ustavnih određenja je da su organi vlasti vezani Ustavom i zakonom, kako u pogledu svojih normativnih, tako i drugih ovlašćenja. Načelo legaliteta podrazumijeva da se podzakonski propisi donose na osnovu normativno utvrđenog ovlašćenja donosioca akta. Prema Ustavu, generalno ovlašćenje za donošenje propisa (za izvršavanje zakona) ima Vlada, a organi uprave, lokalna samouprava ili drugo pravno lice kada su na to, po određenim pitanjima, ovlašćeni zakonom. Drugim riječima, zakon mora biti osnov za donošenje podzakonskog akta i taj akt može obuhvatiti samo ono što proizilazi iz zakonske norme a njom nije izričito uređeno. Pri uređivanju pravnih odnosa donosilac akta je dužan da uvaži granice koje pred njega postavlja Ustav, a posebno one koje proizilaze iz načela vladavine prava i one kojima se štite određena ustavna dobra i vrijednosti. Kako je u konkretnom slučaju predmet ustavnosudske ocjene propis koji je donijet radi sprovođenja zakona, on mora biti u skladu sa zakonom na osnovu kojeg je donijet, a samim tim i sa Ustavom. U postupku ocjene ustavnosti i zakonitosti tog propisa ispituje se da li je donijet od strane ovlašćenog organa, odnosno lica, da li je donosilac imao zakonsko ovlašćenje za njegovo donošenje (pravni osnov za donošenje) i odgovara li propis po svom sadržaju okvirima koje mu je odredio zakon.

7. Ustavni sud je u ovom postupku utvrdio sljedeće činjenice:

- da je Skupština opštine Plav, s pozivom na pravni osnov sadržan u odredbama člana 22. st. 1. i 5. i člana 93 a. Zakona o putevima ("Službeni list Republike Crne Gore", broj 42/04. i "Službeni list Crne Gore", br. 54/09. i 36/11.), na sjednici održanoj 18. novembra 2013. godine, po prethodno pribavljenoj saglasnosti Vlade Crne Gore, donijela Odluku o korišćenju i naknadi za korišćenje puta i putnog zemljišta pored opštinskih i nekategorisanih puteva na teritoriji Opštine Plav, koja je objavljena u "Službenom listu Crne Gore – Opštinski propisi", br. 35/13.;

- da je Odluka izmijenjena Odlukom o izmjenama Odluke o korišćenju i naknadi za korišćenje puta i putnog zemljišta pored opštinskih i nekategorisanih puteva na teritoriji Opštine Plav i da je objavljena u "Službenom listu Crne Gore – Opštinski propisi", broj 19/14.;

- da je Odluka dopunjena Odlukom o dopuni Odluke o korišćenju i naknadi za korišćenje puta i putnog zemljišta pored opštinskih i nekategorisanih puteva na teritoriji Opštine Plav i da je objavljena u "Službenom listu Crne Gore – Opštinski propisi", broj 2/18. i

- da je Skupština Crne Gore, na desetoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2017. godini, dana 29. decembra 2017. godine, donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o putevima ("Službeni list Crne Gore", broj 92/17.), kojim su, odredbom člana 4., u članu 22. stav 1. tač. 9. i 10. Zakona, riječi "i sl.", zamijenjene riječima "i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti".

8. Prilikom meritornog odlučivanja o navodima podnosioca inicijative u ovom predmetu Ustavni sud je imao u vidu i ustavno načelo jedinstva pravnog poretka, koje proizilazi iz odredaba člana 145. Ustava, s obzirom na to da su pitanja ovlašćenja organa lokalne samouprave u vezi drugih dažbina, pa i u pogledu utvrđivanja naknada za postavljanje cjevovoda, vodovoda, kanalizacije, električnih, telefonskih i telegrafskih vodova na javnom putu i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti i godišnjih naknada za cjevovode, vodovode, kanalizaciju, električne, telefonske i telegrafске vodove i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti ugrađenih na javnom putu, uređena sa više zakona.

8.1. Zakonom o lokalnoj samoupravi, koji je sistemski u ovoj oblasti, propisano je da opština, u skladu sa zakonom i drugim propisom, uređuje i obezbjeđuje obavljanje poslova izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite opštinskih puteva (član 27. tačka 2.) i da u okviru sopstvenih nadležnosti uređuje, uvodi i utvrđuje sopstvene prihode, u skladu sa zakonom (član 28. tačka 2.). Odredbama člana 38. tač. 2. i 8. istog Zakona skupština, kao predstavnički organ lokalne samouprave, ovlašćena je da donosi propise i druge akte i da uvodi i utvrđuje opštinske poreze, takse, naknade i druge sopstvene prihode. Zakonom o finansiranju lokalne samouprave (član 7. tačka 8.) propisano je da su naknade za korišćenje opštinskih puteva, utvrđene u skladu sa zakonom, sopstveni izvor sredstava opštine, a odredbom člana 22. stav 5. Zakona o putevima da je nadležni organ jedinice lokalne samouprave ovlašćen da svojim aktom utvrdi visine naknada za opštinske puteve iz stava 1. tač. 3. i 4. i tač. 6. do 12. tog člana, kao sopstveni izvor prihoda, uz prethodnu saglasnost Vlade.

8.1.1. Iz navedenih odredaba zakona, po ocjeni Ustavnog suda, proizilazi da je nadležni organ jedinice lokalne samouprave (skupština) ovlašćen da svojim aktom utvrdi visinu naknada za korišćenje javnih (opštinskih) puteva, kao sopstveni izvor prihoda, uz prethodno datu saglasnost Vlade. Saglasno tim ovlašćenjima, Skupština opštine Plav donijela je Odluku o korišćenju i naknadi za korišćenje puta i putnog zemljišta pored opštinskih i nekategorisanih puteva na teritoriji Opštine Plav, kojom je utvrdila naknade za korišćenje opštinskih puteva, njihove vrste i visine, način plaćanja i organ za vršenje nadzora nad njenom primjenom. Osporene odredbe člana 19. st. 5. i 6. Odluke, međutim, nijesu usaglašene s odredbama člana 4. stav 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o putevima, kojim su riječi: "i sl."

zamijenjene riječima: "i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti". Naime, iz izmijenjenih odredaba člana 22. stav 1. tač. 9. i 10. Zakona, kojima je utvrđena mogućnost određivanja naknada za postavljanje ili za već postavljene cjevovode, vodovode, kanalizaciju, električne, telefonske i telegrafске vodove i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti, kao ni iz drugih odredaba tog zakona, po ocjeni Ustavnog suda, ne proizilazi mogućnost utvrđivanja naknada za postavljanje i ugradnju elektronskih, telefonskih, antenskih uređaja i opreme na opštinskim i nekategorisanim putevima, kao ni utvrđivanja godišnje naknade za postavljene uređaje, niti se (uređaji i oprema) mogu "podvesti" pod pojam vodova infrastrukture drugih djelatnosti koje su slične djelatnostima cjevovoda, vodovoda, kanalizacije, električnih, telefonskih i telegrafskih vodova. Takvim propisivanjem Skupština opština Plav je, po nalaženju Ustavnog suda, povrijedila načelo legaliteta, iz odredbe člana 145. Ustava, prema kojem zakon mora biti saglasan s Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima, a drugi propis s Ustavom i zakonom. Ustavni sud je, stoga, utvrdio da odredbe člana 19. st. 5. i 6. Odluke, nijesu u saglasnosti s Ustavom i zakonom i da su se stekli uslovi za njihovo ukidanje.

10. Na osnovu iznijetih razloga, odlučeno je kao u izreci.

III. Odluka o prestanku važenja odredaba člana člana 19. st. 5. i 6. Odluke o korišćenju i naknadi za korišćenje puta i putnog zemljišta pored opštinskih i nekategorisanih puteva na teritoriji Opštine Plav i o objavljivanju ove odluke, zasnovana je na odredbama člana 151. stav 2., člana 152. stav 1. Ustava Crne Gore i člana 51. stav 1. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore.

U-II br. 41/18

Podgorica, 28. novembar 2019. godine

Predsjednik,
dr **Dragoljub Drašković**, s.r.

Odluka Ustavnog suda Crne Gore kojom se utvrđuje da odredba člana 11. stav 1. tačka 11. Odluke o auto-taksi prevozu na teritoriji opštine Bijelo Polje ("Službeni list Crne Gore - Opštinski propisi", broj 11/18.), koju je donijela Skupština Opštine Bijelo Polje, u vrijeme važenja, nije bila u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

Ustavni sud Crne Gore, u sastavu: predsjednik Dragoljub Drašković i sudije - Milorad Gogić, Miodrag Ilić, Desanka Lopičić, Mevlida Muratović, Hamdija Šarkinović i Budimir Šćepanović, na osnovu odredaba člana 149. stav 1. tačka 2. i stav 2. Ustava Crne Gore i člana 48. tačka 2. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", broj 11/15.), na sjednici od 28. novembra 2019. godine, donio je

ODLUKU

I **UTVRĐUJE SE** da odredba člana 11. stav 1. tačka 11. Odluke o auto-taksi prevozu na teritoriji opštine Bijelo Polje ("Službeni list Crne Gore - Opštinski propisi", broj 11/18.), koju je donijela Skupština Opštine Bijelo Polje, u vrijeme važenja, nije bila u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

II Ova Odluka objaviće se u „Službenom listu Crne Gore” i na način na koji je objavljena Odluka.

O b r a z l o ž e n j e

11. Rješenjem Ustavnog suda U-II br. 50/18., od 25. juna 2019. godine, po inicijativi "Taxi-S" DOO Bijelo Polje, pokrenut je postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti odredbe člana 11. stav 1. tačka 11. Odluke, označene u izreci.

2. U odgovoru Skupštine opštine Bijelo Polje, na stavove Ustavnog suda sadržane u Rješenju o pokretanju postupka, navedeno je da je Odbor za Statut i propise, na sjednici održanoj 12. septembra 2019. godine, zauzeo stav da osporena odredba člana 11. stav 1. tačka 11. Odluke nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom i da će se staviti van snage u postupku izmjene Odluke.

2.1. Ustavni sud je utvrdio da je, saglasno odredbi člana 1. Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o auto-taksi prevozu na teritoriji opštine Bijelo Polje ("Službeni list Crne Gore-Opštinski propisi", broj 41/19.), osporena odredba člana 11. stav 1. tačka 11. Odluke o auto-taksi prevozu na teritoriji opštine Bijelo Polje prestala da važi stupanjem na snagu te odluke, tj. 25. oktobra 2019. godine. S obzirom na to da je osporena odredba člana 11. stav 1. tačka 11. Odluke primjenjivana u periodu od 8. aprila 2018. godine do 25. oktobra 2019. godine, Ustavni sud je utvrdio da nijesu otklonjene posljedice njene primjene i da su se stekli uslovi za ocjenu njene ustavnosti i zakonitosti u vrijeme važenja, saglasno odredbi člana 149. stav 2. Ustava.

3. Osporenou odredbou Odluke bilo je propisano:

“Član 11. stav 1. tačka 11.

Vozilo kojim se obavlja taksi prevoz, mora ispunjavati tehničko-eksploatacione i estetske uslove utvrđene Zakonom, podzakonskim aktima i ovom Odlukou i to:

11) da je vozilo proizvedeno fabrički ne starije od 15 godina sa najviše pet sjedišta računajući i sjedište vozača.”

4. Ustavni sud je, nakon razmatranja sadržine osporene odredbe člana 11. stav 1. tačka 11. Odluke utvrdio da, u vrijeme važenja, nije bila u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

5. Za odlučivanje u ovom predmetu pravno relevantne su sljedeće odredbe:

Ustava Crne Gore:

“Član 1. stav 2.

Crna Gora je građanska, demokratska, ekološka i država socijalne pravde, zasnovana na vladavini prava.

Član 11. stav 3.

Vlast je ograničena Ustavom i zakonom.

Član 16. tač. 1. i 3.

Zakonom se, u skladu sa Ustavom, uređuju:

1) način ostvarivanja ljudskih prava i sloboda, kada je to neophodno za njihovo ostvarivanje.

3) način osnivanja, organizacija i nadležnost organa vlasti i postupak pred tim organima, ako je to neophodno za njihovo funkcionisanje.

Član 24.

Zajemčena ljudska prava i slobode mogu se ograničiti samo zakonom, u obimu koji dopušta Ustav u mjeri koja je nophodna da bi se u otvorenom i slobodnom demokratskom društvu zadovoljila svrha zbog koje je ograničenje dozvoljeno.

Ograničenja se ne smiju uvoditi u druge svrhe, osim onih radi kojih su propisana.

Član 59.

Jemči se sloboda preduzetništva.

Sloboda preduzetništva može se ograničiti samo ako je to nophodno radi zaštite zdravlja ljudi, životne sredine, prirodnih bogatstava, kulturne baštine ili bezjednosti i odbrane Crne Gore.

Član 145.

Zakon mora biti saglasan sa Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima, a drugi propis mora biti saglasan sa Ustavom i zakonom.

Član 149. stav 1. tačka 2.

Ustavni sud odlučuje:

2) o saglasnosti drugih propisa i opštih akata sa Ustavom i zakonom.

Ako je u toku postupka za ocjenu ustavnosti i zakonitosti propis prestao da važi, a nijesu otklonjene posljedice njegove primjene, Ustavni sud utvrđuje da li je taj propis bio saglasan sa Ustavom, odnosno sa zakonom za vrijeme njegovog važenja“.

Zakona o lokalnoj samoupravi (“Službeni list Crne Gore”, br. 2/18. i 34/19.):

„Član 2. stav 1.

Lokalna samouprava ostvaruje se u opštini, opštini u okviru Glavnog grada, Glavnom gradu i Prijestonici, kao jedinicama lokalne samouprave.

Član 24. st. 1. i 2.

Sopstveni poslovi opštine utvrđuju se zakonom i statutom opštine.

Vršenje sopstvenih poslova opština obezbjeđuje u skladu sa svojim mogućnostima, interesima i potrebama lokalnog stanovništva.

Član 27. tačka 3.

Opština u skladu sa zakonom i drugim propisima:

3) uređuje i obezbjeđuje prevoz putnika u gradskom i prigradskom linijskom saobraćaju i autotaksi prevoz.

Član 38. tač. 2. i 8.

Skupština:

2) donosi propise i druge opšte akte;

8) uvodi i utvrđuje opštinske poreze, takse, naknade i druge sopstvene prihode.

Član 44. stav 3.

Odlukom se odlučuje o pravima i obavezama građana, osnivaju javne službe i o drugim pitanjima, u skladu sa zakonom i statutom opštine.“

Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima (“Službeni list Crne Gore”, br. 33/12. i 58/14.):

“Član 242.

Vozilo na motorni pogon i priključno vozilo u saobraćaju na putu mora da ispunjava propisane uslove u pogledu dimenzija, ukupne mase, osovinskog opterećenja, zaštite okoline i da bude tehnički ispravno i registrovano, u skladu sa ovim zakonom.

Vozilo je tehnički ispravno ako ima ispravne uređaje i opremu propisane aktom iz stava 8. ovog člana i ako zadovoljava sve tehničke normative za vozilo, u skladu sa ovim zakonom.

Vozila u saobraćaju na putu ne mogu imati uređaje, sklopove i opremu čija upotreba može ugroziti, ometati ili izazvati zabunu drugog učesnika u saobraćaju.

Vozila ne mogu na prednjoj strani da imaju uređaje ili materije koje daju, odnosno odbijaju svjetlost crvene boje, a na zadnjoj strani koje daju, odnosno odbijaju svjetlost bijele boje, osim uređaja i materija propisanih podzakonskim aktom iz stava 8. ovog člana, kao ni trepćuće svjetlo koje nije propisano ovim zakonom.

Na vozilu se ne mogu nalaziti niti koristiti uređaji koji daju, odnosno odbijaju svjetlost vidljivu učesnicima u saobraćaju u bojama koje nijesu propisane podzakonskim aktom iz stava 8. ovog člana.

U saobraćaju na putu ne mogu učestvovati vozila koja ne ispunjavaju uslove u pogledu providnosti vjetrobrana i ostalih stakala u skladu sa podzakonskim aktom iz stava 8. ovog člana.

U saobraćaju na putu ne smije da učestvuje prevozno sredstvo koje ovim zakonom nije određeno kao vozilo.

Bliže uslove koje moraju da ispunjavaju vozila u saobraćaju na putu u pogledu dimenzija, ukupne mase i osovinskog opterećenja, tehničkih uslova i uređaja, sklopova i opreme i tehničkih normativa propisuje organ državne uprave nadležan za poslove saobraćaja."

Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju („Službeni list Crne Gore“, broj 71/17.):

„Član 6. tačka 31.

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

31) prevoznik je pravno lice ili preduzetnik koje obavlja djelatnost javnog prevoza putnika ili tereta u komercijalne svrhe.

Član 7.

Vozila kojim prevoznik obavlja djelatnost javnog prevoza putnika ili tereta u drumskom saobraćaju ili prevoza za sopstvene potrebe, pored uslova utvrđenih zakonom kojim se uređuje bezbjednost saobraćaja na putevima, moraju ispunjavati i posebne tehničke i tehničko-eksploatacione uslove.

Ispunjenost posebnih tehničkih i tehničko-eksploatacionih uslova može da vrši pravno lice, koje ispunjava uslove u pogledu kadra i opreme, koje ovlasti organ državne uprave nadležan za poslove saobraćaja.

Posebne tehničke i tehničko-eksploatacione uslove i uslove u pogledu kadra i opreme iz stava 2. ovog člana propisuje Ministarstvo.

Član 86. st. 1. i 2.

Auto-taksi prevoz je vanlinijski javni prevoz putnika koji se obavlja u komercijalne svrhe.

Prevoznik auto-taksi prevoz obavlja putničkim automobilom koji je serijski proizveden sa najviše pet sjedišta, računajući i sjedište vozača odnosno sa najmanje četvoro vrata.

Član 87. st. 7., 8., 13. i 14.

Auto-taksi prevoznik na putničkom vozilu kojim obavlja auto-taksi prevoz na registracijskoj tablici mora imati posebnu registarsku oznaku (TX sa brojem).

Auto-taksi prevoznik na krovu putničkog vozila kojim obavlja auto-taksi prevoz mora imati istaknutu oznaku "TAXI".

Auto-taksi prevoz se obavlja pod uslovima i na način propisan ovim zakonom.

Bliže uslove, organizaciju, optimalan broj auto-taksi vozila, minimalni broj auto-taksi vozila prilagođenih licima sa invaliditetom, minimalne i maksimalne cijene u okviru taksi tarife i način obavljanja auto-taksi prevoza propisuje nadležni organ lokalne samouprave."

6. Iz navedenih odredaba Ustava proizilazi da se zakonom uređuje način ostvarivanja sloboda i prava, ako je to neophodno za njihovo ostvarivanje, da je svako obavezan da plaća poreze i druge dažbine, da se porezi i druge dažbine mogu uvoditi samo zakonom i da se jemči sloboda preduzetništva. Ustav, takođe, garantuje da se ljudska prava i slobode mogu ograničiti samo zakonom, u obimu koji dopušta Ustav, u mjeri koja je neophodna da bi se zadovoljila svrha zbog koje je ograničenje dozvoljeno i to samo u svrhe radi kojih su ograničenja propisana, bez zadiranja u suštinu zajemčenih prava.

6.1. Načelo zakonitosti (član 145. Ustava) predstavlja jedno od osnovnih ustavnih načela i direktno je povezano sa načelom vladavine prava, koje utvrđuje da je država zasnovana na vladavini prava i da je vlast ograničena Ustavom i zakonom (član 1. stav 2. i član 11. stav 3.). Posljedica ovakvih ustavnih određenja je da

su organi vlasti vezani Ustavom i zakonom, kako u pogledu svojih normativnih, tako i drugih ovlaštenja. Načelo legaliteta podrazumijeva da se podzakonski propisi donose na osnovu normativno utvrđenog ovlaštenja donosioca akta. Prema Ustavu, generalno ovlaštenje za donošenje propisa (za izvršavanje zakona) ima Vlada, a organi uprave, lokalna samouprava ili drugo pravno lice kada su na to, po određenim pitanjima, ovlašćeni zakonom. Drugim riječima, zakon mora biti osnov za donošenje podzakonskog akta i taj akt može obuhvatiti samo ono što proizilazi iz zakonske norme, a njom nije izričito uređeno. U postupku ocjene saglasnosti takvog propisa s Ustavom i zakonom ispituje se da li ga je donio ovlašćeni organ, zatim da li je donosilac imao zakonsko ovlaštenje za njegovo donošenje (pravni osnov) i da li propis po svojoj sadržini, cilju i obimu odgovara onim okvirima koje mu je odredio zakon.

7. Ustavni sud je, prilikom meritornog odlučivanja o navodima podnosioca inicijative u ovom predmetu, imao u vidu i načelo jedinstva pravnog poretka, utvrđenog odredbom člana 145. Ustava, s obzirom na to da je pravni režim uređivanja i obezbjeđivanja obavljanja auto-taksi prevoza na području jedinice lokalne samouprave uređen sa više zakona.

7.1. Zakonom o lokalnoj samoupravi, koji je sistemski u oblasti lokalne samouprave, propisano je da jedinica lokalne samouprave uređuje i obezbjeđuje prevoz putnika u gradskom i prigradskom linijskom saobraćaju i autotaksi prevoz (član 27. tačka 3.). Skupština, kao predstavnički organ lokalne samouprave, ovlašćena je da donosi propise i druge opšte akte, uvodi i utvrđuje opštinske poreze, takse, naknade i druge sopstvene prihode (član 38. tač. 2. i 8.).

7.1.1. Zakonom o bezbjednosti saobraćaja na putevima propisani su uslovi koje mora da ispunjava vozilo na motorni pogon-učesnik u saobraćaju na putu, kao i ovlaštenje za organ državne uprave koji je nadležan za poslove saobraćaja da propiše bliže uslove koje moraju da ispunjavaju vozila na putu u pogledu dimenzija, ukupne mase i osovinskog opterećenja, tehničkih uslova i uređaja, sklopova opreme i tehničkih normativa (član 242. st. 1.- 8.). Na osnovu izričitog ovlaštenja iz odredbe člana 242. stav 8. Zakona o bezbjednosti saobraćaja Ministarstvo saobraćaja i pomorstva donijelo je Pravilnik o bližim uslovima koje moraju da ispunjavaju vozila u saobraćaju na putevima¹, kojim su propisani bliži uslovi koje moraju da ispunjavaju vozila u saobraćaju na putu u pogledu dimenzija, ukupne mase i osovinskog opterećenja, tehničkih uslova i uređaja, sklopova i opreme i tehničkih normativa.

7.1.2. Zakonom o prevozu u drumskom saobraćaju propisano je da je prevoznik pravno lice ili preduzetnik koje obavlja djelatnost javnog prevoza putnika ili tereta u komercijalne svrhe (član 6. tačka 31.). Auto-taksi prevoz je vanlinijski javni prevoz putnika koji se obavlja u komercijalne svrhe, a prevoznik ga obavlja putničkim automobilom koji je serijski proizveden sa najviše pet sjedišta, računajući i sjedište vozača odnosno sa najmanje četvoro vrata (član 86. st. 1. i 2.). Prema odredbama člana 87. st. 13. i 14. Zakona auto-taksi prevoz se obavlja pod uslovima i na način propisan tim zakonom, dok bliže uslove, organizaciju, optimalan broj auto-taksi vozila, minimalni broj auto-taksi vozila prilagođenih licima sa invaliditetom, minimalne i maksimalne cijene u okviru taksi tarife i način obavljanja auto-taksi prevoza propisuje nadležni organ lokalne samouprave. U skladu s ovlaštenjem iz odredbe člana 7. stav 2. Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je donijelo Pravilnik o posebnim uslovima za vozila kojima se obavlja prevoz u drumskom saobraćaju i prevoz za sopstvene potrebe² kojim su propisani posebni tehnički i tehničko-eksploatacioni uslovi koje treba da ispunjavaju vozila kojima se obavlja javni prevoz putnika (čl. 3. i 4.).

7.2. Iz navedenih odredaba zakona, po ocjeni Ustavnog suda, proizilazi da su uslovi za obavljanje auto-taksi prevoza uređeni zakonom i propisima donijetim na osnovu ovlaštenja sadržanih u zakonu, odnosno da jedinica lokalne samouprave nije ovlašćena da uređuje pitanje uslova koje moraju da ispunjavaju vozila kojima se obavlja auto-taksi prevoz. Naime, odredbom člana 86. stav 2. Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju propisano je: „*da prevoznik auto-taksi prevoz obavlja putničkim automobilom koji je serijski proizveden sa najviše pet sjedišta, računajući i sjedište vozača odnosno sa najmanje četvoro vrata*”. Nasuprot tome, Skupština Opštine Bijelo Polje je osporenim odredbom člana 11. stav 1. tačka 11. Odluke uredila pitanje koje je već uređeno zakonom i propisala da vozilo kojim se obavlja auto-taksi prevoz može imati: „*najviše pet sjedišta računajući i sjedište vozača*”. Takođe, jedinica lokalne samouprave je, bez ovlaštenja sadržanog u

¹ "Službeni list Crne Gore", broj 2/15.

² "Službeni list Crne Gore", broj 9/15.

zakonu, propisala novi (dodatni) uslov za obavljanje auto-taksi prevoza (*da vozilo nije starije od 15 godina*). Uređujući pravne odnose koji su zakonska materija i u nadležnosti zakonodavca i drugih organa državne uprave i propisujući novi (dodatni) uslov za vozila kojima se obavlja auto-taksi prevoz, Skupština Opštine Bijelo Polje je, po ocjeni Ustavnog suda, prekoračila svoje ovlašćenje, iz odredbe člana 87. stav 14. Zakona, da propiše bliže uslove, organizaciju, optimalan broj auto-taksi vozila, minimalni broj auto-taksi vozila prilagođenih licima sa invaliditetom, minimalne i maksimalne cijene u okviru taksi tarife i način obavljanja auto-taksi prevoza. Na taj način Skupština Opštine Bijelo Polje je povrijedila ustavno načelo o saglasnosti pravnih propisa, iz odredbe člana 145. Ustava, kako u pogledu formalne (koji nalaže da niži pravni akt bude donesen od strane organa koji je višim pravnim aktom određen kao nadležan za njegovo donošenje i da bude donesen po postupku i u formi koji su, takođe, određeni višim aktom), tako i u pogledu materijalne zakonitosti (sadržine osporenog akta).

7.2.1. Osim toga, propisivanjem posebnih-ograničavajućih uslova za obavljanje auto-taksi prevoza na svom području, u pogledu godina starosti vozila kojim se obavlja auto-taksi saobraćaj, Skupština Opštine Bijelo Polje je, suprotno odredbama člana 24. Ustava, ograničila zajemčeno ljudsko pravo na slobodu preduzetništva, iz odredbe člana 59. Ustava, prema kojem se ta sloboda može ograničiti samo ako je to neophodno radi zaštite zdravlja ljudi, životne sredine, prirodnih bogatstava, kulturne baštine ili bezbjednosti i odbrane Crne Gore. Naime, Ustavni sud ne nalazi objektivno i razumno opravdanje za propisivanje novog dodatnog uslova (*da vozilo nije starije od 15 godina*) koji moraju da ispunjavaju vozila kojima se obavlja auto-taksi prevoz, već takvu mjeru smatra suvišnim teretom i nepotrebnim zadiranjem u sferu zajemčenih prava pravnog i fizičkog lica na slobodu preduzetništva. Ustavni sud je, stoga, utvrdio da osporena odredba člana 11. stav 1. tačka 11. Odluke, u vrijeme važenja, nije bila u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

8. Na osnovu iznijetih razloga, riješeno je kao u izreci.

II1. Odluka o objavljivanju ove Odluke, zasnovana je na odredbama člana 151. stav 2. i člana 51. stav 1. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore.

U-II br. 50/18

Podgorica, 28. novembar 2019. godine

Predsjednik,
dr **Dragoljub Drašković**, s.r.

Odluka Ustavnog suda kojom se ukida Odluka broj 03-3057 ("Bilten Univerziteta Crne Gore", broj 438/18.), koju je donio Senat Univerziteta Crne Gore, na sjednici od 21. septembra 2018. godine i prestaje da važi danom objavljivanja ove odluke

Ustavni sud Crne Gore, u sastavu: predsjednik Dragoljub Drašković i sudije – Milorad Gogić, Miodrag Iličković, Desanka Lopičić, Mevlida Muratović, Hamdija Šarkinović i Budimir Šćepanović, na osnovu odredaba člana 149. stav 1. tačka 2. Ustava Crne Gore, člana 48. tačka 2. i člana 49. tačka 5. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", broj 11/15.), na sjednici od 28. novembra 2019. godine, donio je

ODLUKU

I UKIDA SE Odluka, broj 03-3057 ("Bilten Univerziteta Crne Gore", broj 438/18.), koju je donio Senat Univerziteta Crne Gore, na sjednici od 21. septembra 2018. godine i prestaje da važi danom objavljivanja ove odluke i

RJEŠENJE

II ODBACUJE SE zahtjev za obustavu izvršenja Odluke Vijeća Ekonomskog fakulteta u Podgorici, broj 01/2925, od 19. novembra 2018. godine.

III Ova odluka objaviće se u "Službenom listu Crne Gore" i na način na koji je Odluka objavljena.

O b r a z l o ž e n j e

11. Predlogom pet poslanika Demokratske Crne Gore u Skupštini Crne Gore (Boris Bogdanović, Mijomir Pejović, Momo Koprivica, Valentina Minić i Danilo Šaranović) pokrenut je postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti Odluke, označene u izreci.

1.1. U predlogu je navedeno: da je odredba člana 1. osporene Odluke u suprotnosti s ustavnim principom o zabrani povratnog dejstva zakona i drugih propisa, iz odredaba člana 147. Ustava, jer propisuje da komisija vrši stručnu provjeru autentičnosti magistarske teze nastale prije 30. aprila 2015. godine, kada je i ustanovljen monitoring magistarskih studija; da pojam plagijata i postupak zaštite od plagijata za vremenski period prije 21. oktobra 2014. godine nije bio uređen zakonom, zbog čega Senat Univerziteta Crne Gore nije ni bio ovlašten da svojom odlukom uređuje postupak za utvrđivanje plagijata za taj period; da je osporena Odluka u suprotnosti s odredbama člana 78. Zakona o visokom obrazovanju, jer te odredbe ne mogu biti pravni osnov za njeno donošenje i da je Senat Univerziteta Crne Gore, suprotno odredbama člana 32. stav 1. tačka 25. i člana 102. Statuta Univerziteta Crne Gore, svoje statuarno pravo i obavezu za imenovanje Komisije za sprovođenje postupka utvrđivanja plagijata, osporenom Odlukom prenio u nadležnost Vijeća organizacione jedinice Univerziteta Crne Gore. Ustavnom sudu je, 11. decembra 2018. godine, podniet zahtjev za prioritarno odlučivanje u ovom predmetu i dvije urgencije za prioritarno donošenje odluke u ovom predmetu (7. i 14. novembra 2019. godine). Predlažu da Ustavni sud obustavi izvršenje Odluke, broj 01/2925, koju je, na osnovu osporene Odluke, donijelo Vijeće Ekonomskog fakulteta, u Podgorici, na sjednici od 19. novembra 2018. godine

2. U odgovoru Senata Univerziteta Crne Gore navedeno je: da osporena Odluka nije u suprotnosti s ustavnim principom o zabrani povratnog dejstva, jer se istom samo konstatuje da se na slučajeve nastale prije propisa iz 2015. godine primjenjuju propisi koji su važili u vrijeme nastanka autorskog rada; da od ishoda prethodnog postupka propisanog osporenim Odlukom zavisi da li će doći ili ne do primjene odredbe Statuta o sprovođenju postupka od strane Senata Univerziteta Crne Gore i da je Senat obavezan da spriječi svaku zloupotrebu prava, svako ponašanje i djelovanje suprotno pozitivnim propisima i da donosi zakonite odluke.

3. Osporenim Odlukom propisano je:

„Član 1.

Ovom odlukom uređuje se prethodni postupak za utvrđivanje plagijata publikacije/autorskog djela akademskog osoblja i lica sa naučnim i istraživačkim zvanjima, koji su zaposleni na Univerzitetu Crne Gore,

kao i studenata Univerziteta Crne Gore, nastalih prije uvođenja monitoringa magistarskih studija, koji je 30. aprila 2015. godine ustanovljen kao jedna od nadležnosti Odbora u okviru Centra za studije i kontrolu kvaliteta na Univerzitetu Crne Gore.

Član 2.

Prethodni postupak iz člana 1. ove odluke sprovodi posebna komisija, koju obrazuje Vijeće organizacione jedinice koja je sprovodila cjelokupni postupak, od prijave teze do odbrane magistarskog rada, pred komisijom i mentorom koji su imenovani od strane Vijeća.

Komisija iz stava 1. ovog člana ima najmanje tri člana, iz uže stručne oblasti magistarskog rada, od kojih je jedan član metodolog za utvrđivanje plagijata.

Članovi komisije ne mogu biti lica u akademskom i naučnom zvanju koja su prethodno napisala pozitivnu recenziju rada, mentori i članovi komisija za ocjenu i odbranu rada, kao i ostali potpisnici zvaničnih izvještaja.

Član 3.

Komisija ima zadatak da izvrši stručnu provjeru autentičnosti magistarske teze i dostavi izvještaj Senatu Univerziteta Crne Gore.

Komisiji se stavljaju na raspolaganje i rezultati provjere konkretnog autorskog rada, dobijeni korišćenjem licenciranog softvera za detekciju plagijata *iThenticate*, čiju licencu posjeduje Univerzitet Crne Gore.

Član 4.

Troškovi rada Komisije padaju na teret sredstava Univerziteta Crne Gore, a isplaćuju se po posebnoj odluci rekora.

Član 5.

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Biltenu Univerziteta Crne Gore.“

4. Ustavni sud je, nakon razmatranja sadržine osporene Odluke, utvrdio da nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom i da su se stekli uslovi za njeno ukidanje.

5. Za odlučivanje u ovom predmetu pravno relevantne su odredbe sljedećih propisa:

Ustava Crne Gore:

”Član 1. stav 2.

Crna Gora je građanska, demokratska, ekološka i država socijalne pravde, zasnovana na vladavini prava.

Član 11. stav 3.

Vlast je ograničena Ustavom i zakonom.

Član 75. stav 3.

Jemči se autonomija univerziteta, visokoškolskih i naučnih ustanova.

Član 145.

Zakon mora biti saglasan sa Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima, a drugi propis mora biti saglasan sa Ustavom i zakonom.

Član 149. stav 1. tačka 2.

Ustavni sud odlučuje:

2) o saglasnosti drugih propisa i opštih akata sa Ustavom i zakonom.“

Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore (“Službeni list Crne Gore”, broj 11/15.):

“Član 48. tačka 2.

Ustavni sud odlukom:

2) utvrđuje da drugi propis, odnosno pojedine njegove odredbe nijesu u saglasnosti sa Ustavom i zakonom, odnosno u vrijeme važenja nijesu bili u saglasnosti sa Ustavom i zakonom.

Član. 49 tačka 5.

Ustavni sud rješenjem:

5) obustavlja izvršenje pojedinačnog akta, odnosno radnje, ukida mjeru obustave ili odbacuje zahtjev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta ili radnje.”

Zakona o visokom obrazovanju (“Službeni list Crne Gore”, br. 44/14., 47/15., 40/16., 42/17., 71/17., 55/18., 3/19. i 47/19.):

“Član 1.

Ovim zakonom uređuju se osnove visokog obrazovanja, uslovi obavljanja djelatnosti, vrste studijskih programa, načela organizacije ustanova koje obavljaju ovu djelatnost, prava i obaveze akademskog osoblja i studenata, obezbjeđivanje kvaliteta, finansiranje visokog obrazovanja, kao i druga pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja.

Član 3.

Visoko obrazovanje je djelatnost od javnog interesa.

Član 4.

Ustanova visokog obrazovanja je autonomna u obavljanju svoje djelatnosti, u skladu sa ovim zakonom.

Član 5.

Etičkim kodeksom ustanova visokog obrazovanja definišu se osnovna i opšta načela vrijednosti utemeljene na etičkim pravima i obavezama u visokom obrazovanju i štite najviše vrijednosti visokog obrazovanja kroz primjenu odgovarajućih normi kojima se regulišu akademski odnosi unutar univerzitetske zajednice.

Član 15. stav 1.

Ustanove su: univerzitet, fakultet, umjetnička akademija i visoka škola.

Član 17. stav 1.

Ustanova je autonomna u oblasti nastave, istraživanja i umjetničkog rada, u okviru svoje licence, u skladu sa ovim zakonom.

Član 18. tač. 3., 4. i 5.

Ustanova ima pravo da:

- 3) određuje metode nastave i provjere znanja studenata;
- 4) bira organe upravljanja i rukovođenja, utvrđuje njihov sastav, djelokrug rada i mandat;
- 5) uređuje unutrašnju organizaciju, u skladu sa ovim zakonom i statutom ustanove.

Član 36 stav 1. tačka 5. i st. 2. i 3.

Statutom ustanove bliže se uređuju:

- 5) način ostvarivanja prava i obaveza zaposlenih i studenata;

Statut ustanove donosi organ upravljanja ustanove.

Na statut javne ustanove saglasnost daje Vlada.

Član 38. stav 1.

Univerzitet je autonomna ustanova koja u obavljanju djelatnosti objedinjuje obrazovni, naučno-istraživački i umjetnički rad, kao djelove jedinstvenog procesa visokog obrazovanja.

Član 102. st. 1. i 2.

Student i ustanova zaključuju ugovor o studiranju, kojim se bliže uređuju njihova međusobna prava i obaveze.

Uz ugovor o studiranju, studenti potpisuju i izjave o poštovanju načela akademske etike.

Član 104. tačka 2.

Student ima obavezu da:

2) poštuje opšta akta koja donosi ustanova.”

Zakona o akademskom integritetu (“Službeni list Crne Gore”, broj 17/19.):

“Član 1.

Ovim zakonom se, u cilju očuvanja i unapređenja kvaliteta visokog obrazovanja, uređuju načela akademskog integriteta nastavnika, saradnika, studenata, kao i drugih lica sa visokim obrazovanjem, oblici kršenja akademskog integriteta i postupak zaštite akademskog integriteta.

Član 2. stav 1.

Akademski integritet je akademsko ponašanje koje obezbjeđuje očuvanje akademske čestitosti, dostojanstva profesije, kvaliteta rada i proizvoda rada, duha ravnopravne saradnje sa svim učesnicima akademskog procesa, usmjerenosti na istinu kao temeljnu vrijednost i poštovanje zakonskih propisa kao osnove odgovornosti članova akademske zajednice odnosno svako ponašanje koje je u skladu sa načelima akademskog integriteta.

Član 10. stav 1.

Plagijarizam je preuzimanje tuđeg autorskog djela ili dijela tog autorskog djela, tuđih bitnih naučnih saznanja ili njihovih djelova, hipoteza, teorija, metoda, podataka do kojih se došlo naučnim istraživanjem bez označavanja autora, ili sprovođenje druge slične radnje prikazujući ih kao autentično svoje djelo, u cilju pribavljanja lične koristi.

Član 11.

Oblici plagijarizma su: direktni plagijarizam, autoplagijarizam i parafraziranje bez reference.

Direktni plagijarizam (plagijat) je prepisivanje dijela teksta ili cjelokupnog teksta, metode, ideje, algoritma, slike, grafikona od drugog autora, bez navodnika i citata u procentu koji je posebnim aktom ustanove propisan kao onaj zbog koga se pokreće postupak provjere pred Etičkim odborom.

Autoplagijarizam je prepisivanje sopstvenog teksta u djelovima ili u cjelosti bez navođenja originalnog izvora i predstavljanja istog kao potpuno novog djela.

Parafraziranje bez reference je preuzimanje ukupnog smisla ili pojedinih ideja tuđeg teksta bez navođenja izvora.

Član 16.

Ustanova ima Etički odbor koji je nezavisan u radu.

Etički odbor može da obrazuje komisije i druga radna tijela u postupku utvrđivanja kršenja akademskog integriteta.

Broj, sastav, mandat, nadležnost, način rada i odlučivanja Etičkog odbora uređuje se aktom ustanove.

Član 17.

O kršenju akademskog integriteta odlučuje Etički odbor.

Prijedlog za utvrđivanje kršenja akademskog integriteta može da podnese svako fizičko ili pravno lice.

Prijedlog iz stava 2. ovog člana, sa obrazloženjem, podnosi se Etičkom odboru ustanove na kojoj je odbranjen rad, stečena kvalifikacija, odnosno počinjen drugi oblik kršenja akademskog integriteta.

Etički odbor obrazuje komisiju od tri člana iz iste ili srodne naučne oblasti, u zavisnosti od sadržaja prijedloga iz stava 2. ovog člana.

Komisija iz stava 4. ovog člana sačinjava izvještaj sa prijedlogom koji Etički odbor dostavlja na izjašnjavanje licu protiv koga je pokrenut postupak.

Rok za izjašnjavanje lica protiv kojeg je pokrenut postupak na izvještaj sa prijedlogom je 30 dana.

Ako se lice ne izjasni u roku iz stava 6. ovog člana, Etički odbor donosi odluku.

Etički odbor je dužan da na osnovu izvještaja sa prijedlogom komisije iz stava 4. ovog člana donese odluku u roku od šest mjeseci od dana podnošenja prijedloga za kršenje akademskog integriteta.

Član 18.

Protiv odluke Etičkog odbora može se podnijeti prigovor stručnom organu ustanove u roku od 15 dana od dana dostavljanja odluke.

Stručni organ ustanove je dužan da po prigovoru na odluku odluči u roku od 60 dana od dana dostavljanja prigovora.

Protiv odluke stručnog organa može se pokrenuti upravni spor.

Član 19.

Kriterijumi i način utvrđivanja kršenja akademskog integriteta, postupak sprovođenja i procenat podudaranja rada u smislu člana 11. ovog zakona utvrđuju se posebnim aktom ustanove.

Član 25.

Za kršenje akademskog integriteta izriču se mjere u skladu sa ovim zakonom i opštim aktima ustanove.

Član 27.

Ustanove su dužne da usklade svoju organizaciju, rad i akta sa ovim zakonom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja akata iz stava 1. ovog člana primjenjivaće se postojeći opšti akti ustanove, ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 30.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi član 78. Zakona o visokom obrazovanju ("Službeni list CG", br. 44/14., 47/15., 40/16., 42/17. i 71/17.).

Član 31.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

6. Načelo zakonitosti (član 145. Ustava) predstavlja jedno od osnovnih ustavnih načela i direktno je povezano sa načelom vladavine prava, koje utvrđuje da je država zasnovana na vladavini prava (član 1. stav 2.) i da je vlast ograničena Ustavom i zakonom (član 11. stav 3.). Posljedica ovakvih ustavnih određenja je da su organi vlasti vezani Ustavom i zakonom, kako u pogledu svojih normativnih, tako i drugih ovlašćenja. Načelo legaliteta podrazumijeva da se podzakonski propis donosi na osnovu normativno utvrđenog ovlašćenja donosioca akta. Prema Ustavu, generalno ovlašćenje za donošenje propisa (za izvršavanje zakona) ima Vlada, a organi uprave, lokalna samouprava ili drugo pravno lice, kada su na to, po određenim pitanjima, ovlašćeni zakonom. Drugim riječima, zakon mora biti osnov za donošenje podzakonskog akta i taj akt može obuhvatiti samo ono što proizilazi iz zakonske norme a njom nije izričito uređeno.

7. Ustavni sud je u ovom postupku utvrdio sljedeće činjenice:

- da je Senat Univerziteta Crne Gore, na sjednici od 21. septembra 2018. godine, donio Odluku, broj 03-3057, od 21. septembra 2018. godine, s pozivom na odredbe člana 32. stav 1. tačka 25., člana 102. Statuta Univerziteta Crne Gore¹ i člana 78. Zakona o visokom obrazovanju². Odredbom člana 78. Zakona o visokom obrazovanju bilo je propisano: da je plagijat svako preuzimanje autorizovanog rada ili materijala bez označavanja da se radi o tuđem autorskom djelu ili dijelu tog djela ili sprovođenje druge slične radnje predstavljajući ga kao svoje autentično djelo (stav 1.); da se autorizovani rad (stručni, naučni ili umjetnički) za koji nadležni organ utvrdi da je plagijat, smatra ništavnim, kao i ocjene, nagrade, zvanja i titule koje je lice koje se koristi plagijatom steklo na osnovu takvog rada (stav 2.); da je ustanova dužna da proglasi ništavnim sve ocjene, nagrade, zvanja i titule koje je lice steklo na toj ustanovi na osnovu rada za koji nadležni organ utvrdi da je plagijat (stav 3.) i da se postupak utvrđivanja plagijata uređuje statutom ustanove, u skladu sa posebnim zakonom (stav 4.);

- da je Skupština Crne Gore, na drugoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2019. godini, dana 6. marta 2019. godine, donijela Zakon o akademskom integritetu ("Službeni list Crne Gore", broj 17/19.),

¹ "Bilten Univerziteta Crne Gore", broj 337/15.

² "Službeni list Crne Gore", br. 44/14., 47/15., 40/16., 42/17., 71/17. i 55/18.

koji je stupio na snagu 27. marta 2019. godine. Odredbom člana 30. Zakona propisano je da danom stupanja na snagu tog zakona, prestaju da važe odredbe člana 78. Zakona o visokom obrazovanju ("Službeni list Crne Gore", br. 44/14., 47/15., 40/16., 42/17. i 71/17.), koje su bile pravni osnov za donošenje osporene Odluke i

- da je odredbama člana 27. Zakona o akademskom integritetu propisano da su ustanove dužne da usklade svoju organizaciju, rad i akta sa tim zakonom u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu (stav 1.), tj. do 27. septembra 2019. godine i da će se do donošenja tih akata primjenjivati postojeći opšti akti ustanove, ako nijesu u suprotnosti sa tim zakonom (stav 2.).

7.1. Kako je u konkretnom slučaju predmet ustavnosudske ocjene propis koji se donosi radi sprovođenja zakona, on mora biti u skladu sa zakonom na osnovu kojeg je donijet, a samim tim i s Ustavom. U postupku ocjene ustavnosti i zakonitosti tog propisa ispituje se da li je donijet od strane ovlašćenog organa, odnosno lica, da li je donosilac imao zakonsko ovlašćenje za njegovo donošenje (pravni osnov za donošenje) i odgovara li propis po svom sadržaju okvirima koje mu je odredio zakon.

8. Ustavni sud je, prilikom meritornog odlučivanja o navodima podnosioca predloga u ovom predmetu, imao u vidu i načelo jedinstva pravnog poretka utvrđenog odredbom člana 145. Ustava, s obzirom na to da su prava i obaveze ustanova visokog obrazovanja i njihovih organa, akademskog osoblja i studenata, pa i kršenje akademskog integriteta, uređeni sa dva zakona.

8.1. Zakonom o visokom obrazovanju, koji je *sistemski* u oblasti visokog obrazovanja, između ostalog, uređene su, osnove visokog obrazovanja, uslovi obavljanja djelatnosti, vrste studijskih programa, prava i obaveze akademskog osoblja i studenata i druga pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja (član 1.). Prema Zakonu, visoko obrazovanje je djelatnost od javnog interesa (član 3). Ustanova visokog obrazovanja (univerzitet, fakultet, umjetnička akademija i visoka škola) je autonomna u oblasti nastave, istraživanja i umjetničkog rada, u okviru svoje licence, u skladu sa Zakonom i određuje metode nastave i provjere znanja studenata, bira organe upravljanja i rukovođenja i utvrđuje njihov sastav, djelokrug rada i mandat i uređuje svoju unutrašnju organizaciju u skladu sa Zakonom i statutom (član 4., član 15. stav 1., član 17. stav 1. i član 18. tač. 3., 4. i 5. Zakona). Statut ustanove visokog obrazovanja donosi organ upravljanja ustanove, a saglasnost na statut daje Vlada i njime ustanova bliže uređuje način ostvarivanja prava i obaveza zaposlenih i studenata (član 36. stav 1. tačka 5. i st. 2. i 3. Zakona). Odredbom člana 38. stav 1. Zakona o visokom obrazovanju propisano je da je univerzitet autonomna ustanova koja u obavljanju djelatnosti objedinjuje obrazovni, naučno-istraživački i umjetnički rad, kao djelove jedinstvenog procesa visokog obrazovanja. Ustanova visokog obrazovanja i student zaključuju ugovor o studiranju kojim se bliže uređuju njihova prava i obaveze, uz koji student potpisuje i izjavu o poštovanju načela akademske etike i dužan je da poštuje opšta akta koja donosi ustanova (član 102. st. 1. i 2. i član 104. tačka 2. Zakona).

8.1.1. Zakonom o akademskom integritetu, koji je *lex specialis* u toj oblasti, propisana su načela akademskog integriteta nastavnika, saradnika, studenata i drugih lica sa visokim obrazovanjem, oblici kršenja i postupak zaštite akademskog integriteta, u cilju očuvanja i unapređenja kvaliteta visokog obrazovanja (član 1.). Prema odredbama člana 2. stav 1. i člana 3. Zakona akademski integritet je akademsko ponašanje koje obezbjeđuje očuvanje akademske čestitosti, dostojanstva profesije, kvaliteta rada i proizvoda rada, duha ravnopravne saradnje sa svim učesnicima akademskog procesa, usmjerenosti na istinu, kao temeljnu vrijednost i poštovanje zakonskih propisa, kao osnove odgovornosti članova akademske zajednice, odnosno svako ponašanje koje je u skladu sa načelima akademskog integriteta (čestitost, objektivnost, otvorenost, sloboda u nastavi i istraživanju i odgovornost prema akademskoj zajednici i društvu). Plagijarizam je preuzimanje tuđeg autorskog djela ili dijela tog autorskog djela, tuđih bitnih naučnih saznanja ili njihovih djelova, hipoteza, teorija, metoda, podataka do kojih se došlo naučnim istraživanjem, bez označavanja autora, ili sprovođenje druge slične radnje prikazujući ih kao autentično svoje djelo, u cilju pribavljanja lične koristi (član 10. stav 1. Zakona). Oblici plagijarizma su: direktni plagijarizam, autoplagijarizam i parafraziranje bez reference (član 11. stav 1. Zakona). Ustanova visokog obrazovanja ima Etički odbor, koji je nezavisan u radu, koji može da obrazuje komisije i druga radna tijela u postupku utvrđivanja kršenja akademskog integriteta i čiji se broj, sastav, mandat, nadležnost, način rada i odlučivanja uređuju aktom ustanove (član 16. Zakona). Odredbama člana 17. Zakona propisano je: da Etički odbor odlučuje o kršenju akademskog integriteta (stav 1.); da predlog za utvrđivanje kršenja akademskog integriteta može da podnese svako fizičko ili pravno lice

(stav 2.); da se predlog za utvrđivanje kršenja akademskog integriteta, sa obrazloženjem, podnosi Etičkom odboru ustanove na kojoj je odbranjen rad, stečena kvalifikacija, odnosno počinjen drugi oblik kršenja akademskog integriteta (stav 3.); da Etički odbor obrazuje komisiju od tri člana iz iste ili srodne naučne oblasti, u zavisnosti od sadržaja predloga za utvrđivanje kršenja akademskog integriteta (stav 4.); da komisija sačinjava izvještaj sa predlogom koji Etički odbor dostavlja na izjašnjenje licu protiv koga je pokrenut postupak (stav 5.); da je rok za izjašnjenje tog lica na izvještaj sa predlogom 30 dana i da, ako se ne izjasni u tom roku, Etički odbor donosi odluku (st. 6. i 7.) i da je Etički odbor dužan da na osnovu izvještaja sa predlogom komisije donese odluku u roku od šest mjeseci od dana podnošenja predloga za utvrđivanje kršenja akademskog integriteta (stav 8.). Protiv odluke Etičkog odbora može se podnijeti prigovor stručnom organu ustanove, u roku od 15 dana od dana dostavljanja odluke, a stručni organ ustanove dužan je da po prigovoru donese odluku u roku od 60 dana od dana dostavljanja prigovora i pda se protiv odluke stručnog organa ustanove može pokrenuti upravni spor (član 18. Zakona). Odredbom člana 19. Zakona propisano je da se kriterijumi i način utvrđivanja kršenja akademskog integriteta, postupak sprovođenja i procenat podudaranja rada, u smislu člana 11. Zakona, utvrđuju posebnim aktom ustanove. Za kršenje akademskog integriteta izriču se mjere, u skladu sa Zakonom i opštim aktima ustanove (član 25. Zakona). Prema odredbama člana 27. Zakona, ustanove su dužne da usklade svoju organizaciju, rad i akta sa ovim zakonom u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu (stav 1.), s tim što će se do donošenja akata iz stava 1. ovog člana primjenjivati postojeći opšti akti ustanove, ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom (stav 2.).

8.1.2. U konkretnom slučaju, Ustavni sud je utvrdio da je u toku postupka pred Ustavnim sudom Skupština Crne Gore donijela Zakon o akademskom integritetu kojim je pitanje kršenja akademskog integriteta prvi put u Crnoj Gori uređeno posebnim zakonom. Naime, navedenim Zakonom, u cilju očuvanja i unapređenja visokog obrazovanja, uređena su načela akademskog integriteta nastavnika, saradnika, studenata, kao i drugih lica sa visokim obrazovanjem, oblici kršenja akademskog integriteta i postupak zaštite akademskog integriteta. U tom smislu, Zakonom su propisani organi ustanove visokog obrazovanja koji sprovode postupak i odlučuju o kršenju akademskog integriteta i njihove nadležnosti, rokovi i pravna zaštita učesnika u postupku utvrđivanja kršenja akademskog integriteta (čl. 16., 17. i 18.). Odredbom člana 19. Zakona propisano je da je ustanova visokog obrazovanja ovlašćena da posebnim aktom propiše kriterijume i način utvrđivanja kršenja akademskog integriteta, postupak sprovođenja i procenat podudaranja rada u smislu odredaba člana 11. tog zakona. Međutim, ni jednom odredbom tog zakona Senat Univerziteta Crne Gore nije ovlašćen za uređivanje *prethodnog postupka* za utvrđivanje plagijata publikacije/autorskog djela akademskog osoblja i lica sa naučnim i istraživačkim zvanjima, koji su zaposleni na Univerzitetu Crne Gore, kao i studenata Univerziteta Crne Gore (...). Prelaznim i završnim odredbama Zakona propisano je da su ustanove visokog obrazovanja dužne da usklade svoja akta sa tim zakonom, u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu, tj. do 27. septembra 2019. godine i da danom njegovog stupanja na snagu prestaju da važe odredbe člana 78. Zakona o visokom obrazovanju, koje su bile pravni osnov za donošenje osporene Odluke (član 27. stav 1. i član 30.). Kako je rok za usklađivanje organizacije, rada i akata ustanove za visoko obrazovanje, istekao 27. septembra 2019. godine, a osporena Odluka nije usaglašena u roku određenom Zakonom, Ustavni sud je utvrdio da nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom i da su se stekli uslovi za njeno ukidanje.

II1. S obzirom na to da je Ustavni sud u ovom predmetu donio konačnu odluku, ne postoje procesne pretpostavke da, saglasno odredbama člana 150. stav 4. Ustava i člana 63. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore, naredi obustavu izvršenja Odluke Vijeća Ekonomskog fakulteta u Podgorici, broj 03-3057, od 19. novembra 2018. godine, donijete na osnovu osporene Odluke.

9. Na osnovu iznijetih razloga, odlučeno je kao u izreci.

III1. Odluka o prestanku važenja osporene Odluke Senata Univerziteta Crne Gore, broj 03-3057, od 21. septembra 2018. godine i o objavljivanju ove odluke zasnovana je na odredbama člana 151. stav 2., člana 152. stav 1. Ustava Crne Gore i člana 51. stav 1. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore.

U-II br. 69/18

Podgorica, 28. novembar 2019. godine

Predsjednik,
dr **Dragoljub Drašković**, s.r.

Odluka Ustavnog suda Crne Gore kojom se ukidaju odredbe člana 17. Odluke o korišćenju i naknadi za korišćenje putnog zemljišta pored opštinskih i nekategorisanih puteva („Službeni list Crne Gore - Opštinski propisi“, broj 26/12.), koju je donijela Skupština Opštine Herceg Novi i prestaju da važe danom objavljivanja ove odluke

Ustavni sud Crne Gore u sastavu: predsjednik Dragoljub Drašković, i sudije - Milorad Gogić, Miodrag Iličević, Desanka Lopičić, Mevlida Muratović, Hamdija Šarkinović i Budimir Šćepanović, na osnovu odredaba člana 149. stav 1. tačka 2. Ustava Crne Gore i člana 48. tačka 2. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", broj 11/15.), na sjednici od 28. novembra 2019. godine, donio je

O D L U K U

I UKIDAJU SE odredbe člana 17. Odluke o korišćenju i naknadi za korišćenje putnog zemljišta pored opštinskih i nekategorisanih puteva („Službeni list Crne Gore - Opštinski propisi“, broj 26/12.), koju je donijela Skupština Opštine Herceg Novi i prestaju da važe danom objavljivanja ove odluke.

II Ova odluka objaviće se u "Službenom listu Crne Gore" i na način na koji je objavljena Odluka.

O b r a z l o ž e n j e

11. Rješenjem Ustavnog suda U-II br. 36/18., od 18. jula 2019. godine, po inicijativi „Crnogorskog elektrodistributivnog sistema“ d.o.o. Podgorica, pokrenut je postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti odredaba člana 17. Odluke, označe u izreci.

2. Skupština opštine Herceg Novi nije dostavila odgovor na stavove Ustavnog suda sadržane u Rješenju o pokretanju postupka.

3. Osporenim odredbama Odluke propisano je:

„Član 17.

Naknada za postavljanje i ugradnju elektronskih, telefonskih, antenskih uređaja, opreme, ormara, stubića i sl. na opštinskim i nekategorisanim putevima utvrđuje se u iznosu od 500,00 € po uređaju.

Godišnja naknada za postavljene uređaje iz stava 1. ovog člana iznosi 300,00 €.

Naknada će se odrediti na osnovu koordinata elektronskih, telefonskih, antenskih uređaja, opreme i sl. i to će biti sastavni dio rješenja.”

4. Ustavni sud je, nakon razmatranja sadržine osporenih odredaba člana 17. Odluke utvrdio da nijesu u saglasnosti s Ustavom i zakonom i da su se stekli uslovi za njihovo ukidanje.

5. Za odlučivanje u ovom predmetu pravno relevantne su sljedeće odredbe Ustava Crne Gore:

”Član 1. stav 2.

Crna Gora je građanska, demokratska, ekološka i država socijalne pravde, zasnovana na vladavini prava.

Član 11. stav 3.

Vlast je ograničena Ustavom i zakonom.

Član 113.

U lokalnoj samoupravi odlučuje se neposredno i preko slobodno izabranih predstavnika.

Pravo na lokalnu samoupravu obuhvata pravo građana i organa lokalne samouprave da uređuju i upravljaju određenim javnim i drugim poslovima, na osnovu sopstvene odgovornosti i u interesu lokalnog stanovništva.

Član 142. stav 3.

Porezi i druge dažbine mogu se uvoditi samo zakonom .

Član 145.

Zakon mora biti saglasan sa Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima, a drugi propis mora biti saglasan sa Ustavom i zakonom.

Član 149. stav 1. tačka 2.

Ustavni sud odlučuje:

2) o saglasnosti drugih propisa i opštih akata sa Ustavom i zakonom.“

Zakona o lokalnoj samoupravi (“Službeni list Crne Gore”, br. 2/18. i 34/19.):

“Član 27. tačka 2.

Opština, u skladu sa zakonom i drugim propisima:

2) uređuje i obezbjeđuje obavljanje poslova izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite opštinskih puteva.

Član 28. tačka 2.

U okviru sopstvenih nadležnosti, opština vrši:

2) uređuje, uvodi i utvrđuje sopstvene prihode u skladu sa zakonom.

Član 38. tač. 2. i 8.

Skupština:

2) donosi propise i druge opšte akte;

8) uvodi i utvrđuje opštinske poreze, takse, naknade i druge sopstvene prihode.”

Zakona o finansiranju lokalne samouprave (“Službeni list Crne Gore”, broj 3/19.):

“Član 7. tačka 8.

Sopstveni prihodi opštine su:

8) naknade za korišćenje opštinskih puteva, u skladu sa zakonom.”

Zakona o putevima (“Službeni list Republike Crne Gore”, broj 42/04. i “Službeni list Crne Gore”, br. 54/09., 36/11. i 92/17.):

“Član 3. stav 1.

Javni putevi su saobraćajne površine od opšteg interesa za javni putni saobraćaj, koji se mogu koristiti na način i pod uslovima određenim propisima o javnim putevima i bezbjednosti saobraćaja.

Član 4. tač. 6. i 9.

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

6) opštinski put je javni put namijenjen povezivanju naselja u lokalnoj zajednici ili povezivanju sa naseljima u susjednim lokalnim zajednicama ili povezivanju djelova naselja, prirodnih i kulturnih znamenitosti, pojedinih objekata i slično na nivou lokalne zajednice. Opštinski putevi su: lokalni putevi, kao i ulice u naseljima.

9) nekategorisani put je površina koja se koristi za saobraćaj po bilo kom osnovu i koja je dostupna većem broju korisnika (seoski, poljski i šumski putevi, putevi na nasipima za odbranu od poplava, parkirališta i sl.).

Član 22. stav 1. i stav 5.

Za korišćenje javnih puteva plaćaju se naknade, i to:

1) godišnja naknada pri registraciji drumskih motornih vozila, traktora, priključnih vozila i drugih drumskih vozila na motorni pogon;

2) posebna godišnja naknada za drumska motorna vozila i njihova priključna vozila u svrhu obezbeđenja nesmetanog odvijanja saobraćaja i pružanja informativnih usluga korisnicima puta;

3) naknada za vanredni prevoz;

4) naknada za postavljanje komercijalno-tržišnih, komercijalno-individualnih i komercijalno-informativnih natpisa na putu i pored puta;

5) naknada za upotrebu pojedinih puteva i objekata (korisnička naknada i putarina);

6) godišnja naknada za zakup putnog zemljišta;

7) godišnja naknada za zakup drugog zemljišta koje pripada upravljaču puta;

8) naknada za priključenje prilaznog puta na javni put;

9) naknada za postavljanje cjevovoda, vodovoda, kanalizacije, električnih, telefonskih i telegrafskih vodova na javnom putu i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti;

10) godišnja naknada za cjevovode, vodovode, kanalizaciju, električne, telefonske i telegrafske vodove i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti ugrađene na javnom putu;

11) naknada za izgradnju komercijalnih objekata kojima je omogućen pristup sa puta;

12) godišnja naknada za korišćenje komercijalnih objekata kojima je omogućen pristup sa puta;

13) naknada za inostrana drumska vozila.

Visinu naknada za opštinske puteve iz stava 1. tač. 3. i 4. i tač. 6. do 12. ovog člana utvrđuje nadležni organ jedinice lokalne samouprave, uz prethodnu saglasnost Vlade.”

6. Načelo saglasnosti pravnih propisa (član 145. Ustava) predstavlja jedno od osnovnih ustavnih načela i direktno je povezano sa načelom vladavine prava, koje utvrđuje da je država zasnovana na vladavini prava (član 1. stav 2.) i da je vlast ograničena Ustavom i zakonom (član 11. stav 3). U području apstraktne kontrole ustavnosti, Ustavni sud je ovlašćen da ocjenjuje saglasnost zakona sa Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima, kao i saglasnost drugog propisa i opšteg akta s Ustavom i zakonom i to predstavlja okvir njegovog djelovanja, u smislu odredaba člana 149. stav 1. tač. 1. i 2. Ustava.

6.1. Posljedica ovakvih ustavnih određenja je da su organi vlasti vezani Ustavom i zakonom, kako u pogledu svojih normativnih, tako i drugih ovlašćenja. Načelo legaliteta podrazumijeva da se podzakonski propisi donose na osnovu normativno utvrđenog ovlašćenja donosioca akta. Prema Ustavu, generalno ovlašćenje za donošenje propisa (za izvršavanje zakona) ima Vlada, a organi uprave, lokalna samouprava ili drugo pravno lice kada su na to, po određenim pitanjima, ovlašćeni zakonom. Drugim riječima, zakon mora biti osnov za donošenje podzakonskog akta i taj akt može obuhvatiti samo ono što proizilazi iz zakonske norme a njom nije izričito uređeno. Pri uređivanju pravnih odnosa, donosilac akta je dužan da uvaži granice koje pred njega postavlja Ustav, a posebno one koje proizilaze iz načela vladavine prava i one kojima se štite određena ustavna dobra i vrijednosti. Kako je u konkretnom slučaju predmet ustavnosudske ocjene propis, koji je donijet radi sprovođenja zakona, on mora biti u skladu sa zakonom na osnovu kojeg je donijet, a samim tim i sa Ustavom. U postupku ocjene ustavnosti i zakonitosti tog propisa ispituje se da li je donijet od strane

ovlaštenog organa, odnosno lica, da li je donosilac imao zakonsko ovlašćeje za njegovo donošenje (pravni osnov za donošenje) i odgovara li propis po svojoj sadržini okvirima koje mu je odredio zakon.

7. Ustavni sud je u ovom postupku utvrdio sljedeće činjenice:

- da je Skupština Opštine Herceg Novi, s pozivom na pravni osnov sadržan u odredbama člana 13. stav 3. i člana 22. stav 1. tačka 6. Zakona o putevima ("Službeni list Republike Crne Gore", broj 42/04. i "Službeni list Crne Gore", br. 54/09. i 36/11.), na sjednici održanoj 17. jula 2012. godine, donijela Odluku o korišćenju i naknadi za korišćenje putnog zemljišta pored opštinskih i nekategorisanih puteva, koja je objavljena u "Službenom listu Crne Gore - Opštinski propisi", broj 26/12.) i

- da je Skupština Crne Gore 26. saziva, na Desetoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2017. godini, dana 29. decembra 2017. godine, donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o putevima ("Službeni list Crne Gore", broj 92/17.). Odredbom člana 4. stav 1. tog zakona propisano je da se: U članu 22. stav 1. tač. 9. i 10. riječi: "i sl." zamjenjuju se riječima: "i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti".

8. Prilikom meritornog odlučivanja o navodima podnosioca inicijative u ovom predmetu, Ustavni sud je imao u vidu i ustavno načelo jedinstva pravnog poretka, koje proizilazi iz odredaba člana 145. Ustava, s obzirom na to da su pitanja ovlaštenja organa lokalne samouprave u vezi drugih dažbina, pa i visine naknada za postavljanje cjevovoda, vodovoda, kanalizacije, električnih, telefonskih i telegrafskih vodova na javnom putu i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti i godišnjih naknada za cjevovode, vodovode, kanalizaciju, električne, telefonske i telegrafske vodove i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti ugrađene na javnom putu, uređena sa više zakona.

8.1. Zakonom o lokalnoj samoupravi, koji je sistemski u ovoj oblasti, propisano je da opština, u skladu sa zakonom i drugim propisom, uređuje i obezbjeđuje obavljanje poslova izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite opštinskih puteva (član 27. začka 2.) i da u okviru sopstvenih nadležnosti uređuje, uvodi i utvrđuje sopstvene prihode, u skladu sa zakonom (član 28. tačka 2.). Odredbama člana 38. tač. 2. i 8. tog zakona skupština, kao predstavnički organ lokalne samouprave, ovlaštena je da donosi propise i druge akte i da uvodi i utvrđuje opštinske poreze, takse, naknade i druge sopstvene prihode. Zakonom o finansiranju lokalne samouprave (član 7. tačka 8.) propisano je da su naknade za korišćenje opštinskih puteva, utvrđene u skladu sa zakonom, sopstveni izvor sredstava opštine, a odredbom člana 22. stav 5. Zakona o putevima propisano je da je nadležni organ jedinice lokalne samouprave ovlašten da svojim aktom utvrdi visine naknada za opštinske puteve iz stava 1. tač. 3. i 4. i tač. 6. do 12. tog člana, kao sopstveni izvor prihoda, uz prethodnu saglasnost Vlade.

8.1.1. Iz navedenih odredaba zakona, po ocjeni Ustavnog suda, proizilazi da je nadležni organ jedinice lokalne samouprave (skupština) ovlašten da svojim aktom utvrdi visinu naknada za korišćenje opštinskih (javnih) puteva, kao sopstveni izvor prihoda opštine, uz prethodnu saglasnost Vlade. Saglasno tim ovlaštenjima, Skupština Opštine Herceg Novi donijela je Odluku o korišćenju i naknadi za korišćenje putnog zemljišta pored opštinskih i nekategorisanih puteva, kojom je utvrdila vrste naknada za korišćenje opštinskih i nekategorisanih puteva, obveznike plaćanja naknada i način njihovog plaćanja. Osporene odredbe člana 17. Odluke, međutim, nijesu usaglašene s odredbama člana 4. stav 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o putevima¹, kojim su riječi: "i sl." zamijenjene sa riječima: "i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti". Naime, iz izmijenjenih odredaba člana 22. stav 1. tač. 9. i 10. Zakona, kojima je utvrđena mogućnost određivanja naknada za postavljanje ili za već postavljene cjevovode, vodovode, kanalizaciju, električne, telefonske i telegrafske vodove i infrastrukture drugih sličnih djelatnosti, kao ni iz drugih odredaba tog zakona, po ocjeni Ustavnog suda, ne proizilazi mogućnost utvrđivanja naknada za postavljanje i ugradnju elektronskih, telefonskih, antenskih uređaja i opreme na opštinskim i putevima, kao ni utvrđivanje godišnje naknade za postavljene uređaje, niti se (uređaji i oprema) mogu "povedi" pod pojam vodova infrastrukture drugih djelatnosti koje su slične djelatnostima cjevovoda, vodovoda, kanalizacije, električnih, telefonskih i telegrafskih vodova. Takvim propisivanjem Skupština Opštine Herceg Novi je, po ocjeni Ustavnog suda, povrijedila načelo legaliteta, iz odredbe člana 145. Ustava, prema

¹ "Službeni list Crne Gore", broj 92/17.

kojem zakon mora biti saglasan s Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima, a drugi propis s Ustavom i zakonom. Ustavni sud je, stoga, utvrdio da odredbe člana 17. Odluke nijesu u saglasnosti s Ustavom i zakonom i da su se stekli uslovi za njihovo ukidanje.

9. Na osnovu iznijetih razloga, odlučeno je kao u izreci.

II1. Odluka o prestanku važenja odredaba člana 17. Odluke o korišćenju i naknadi za korišćenje putnog zemljišta pored opštinskih i nekategorisanih puteva, i o objavljivanju ove odluke, zasnovana je na odredbama člana 151. stav 2., člana 152. stav 1. Ustava Crne Gore i člana 51. stav 1. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore.

U-II br. 36/18

Podgorica, 28. novembar 2019. godine

Predsjednik,
dr **Dragoljub Drašković**, s.r.

Odluka Ustavnog suda Crne Gore kojom se utvrđuje da odredba člana 188. stav 2. Sudskog poslovnika (»Službeni list Crne Gore«, broj 65/16.), koji je donijelo Ministarstvo pravde Crne Gore, u vrijeme važenja, nije bila u saglasnosti s Ustavom i zakonom

Ustavni sud Crne Gore u sastavu: predsjednik Dragoljub Drašković i sudije – Milorad Gogić, Miodrag Iličković, Desanka Lopičić, Mevlida Muratović, Hamdija Šarkinović i Budimir Šćepanović,, na osnovu odredaba člana 149. stav 1. tačka 2. i stav 2. Ustava Crne Gore, člana 48. tačka 2. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore (»Službeni list Crne Gore«, broj 11/15.), na sjednici od 28. novembra 2019. godine, donio je

O D L U K U

I UTVRĐUJE SE da odredba člana 188. stav 2. Sudskog poslovnika (»Službeni list Crne Gore«, broj 65/16.), koji je donijelo Ministarstvo pravde Crne Gore, u vrijeme važenja, nije bila u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

II Ova Odluka objaviće se u "Službenom listu Crne Gore" i na način na koji je objavljen Sudski poslovnik.

O b r a z l o ž e n j e

11. Rješenjem Ustavnog suda U-II br. 47/16, od 25. aprila 2019. godine, po inicijativi Danila Ajkovića, iz Podgorice, pokrenut je postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti odredbe člana 188. stav 2. Sudskog poslovnika, označenog u izreci.

2. U odgovoru Ministarstva pravde Crne Gore navedeno je: da je u toku procedura izmjena Sudskog poslovnika i predloženo da Ustavni sud, shodno odredbi člana 62. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore, zastane s postupkom u ovoj pravnoj stvari, kako bi se donosiocu tog akta dala mogućnost da razmotri izmjenu ove odredbe.

3. Osporenim odredbom Sudskog poslovnika bilo je propisano:

„Član 188. stav 2.

Na način iz stava 1. ovog člana postupa se i u slučaju kad sudija ili vijeće pri ponovnom odlučivanju ne postupi u skladu sa pravnim stavom sudskih odlučivanja.“

4. Ustavni sud je utvrdio da je, odredbom člana 9. Izmjena i dopuna Sudskog poslovnika, (»Službeni list Crne Gore« broj 58/19), osporena odredba člana 188. stav 2. Sudskog poslovnika, nakon pokretanja postupka za ocjenu njene ustavnosti i zakonitosti pred ovim sudom, brisana i na taj način prestala da važi, stupanjem na snagu tih izmjena i dopuna, tj. 26. oktobra 2019. godine. S obzirom na to da je osporena odredba člana 188. stav 2. Sudskog poslovnika primjenjivana, u periodu od 20. oktobra 2016. godine do 26. oktobra 2019. godine, Ustavni sud je utvrdio da nijesu otklonjene posljedice njene primjene i da su se stekli uslovi za ocjenu njene ustavnosti i zakonitosti u vrijeme važenja, saglasno odredbi člana 149. stav 2. Ustava.

5. Ustavni sud je, nakon razmatranja sadržine osporene odredbe člana 188. stav 2. Sudskog poslovnika, utvrdio da, u vrijeme važenja, nije bila u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

6. Za odlučivanje u ovom predmetu relevantne su odredbe sljedećih propisa:

Ustava Crne Gore:

“Član 16. tačka 3.

Zakonom se, u skladu sa Ustavom, uređuju:

3) način osnivanja, organizacija i nadležnost organa vlasti i postupak pred tim organima, ako je to neophodno za njihovo funkcionisanje.

Član 17. stav 2.

Svi su pred zakonom jednaki, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo.

Član 32.

Svako ima pravo na pravično i javno suđenje u razumnom roku pred nezavisnim, nepristrasnim i zakonom ustanovljenim sudom.

Član 118.

Sud je samostalan i nezavisan.

Sud sudi na osnovu Ustava, zakona i potvrđenih i objavljenih međunarodnih ugovora.

Zabranjeno je osnivanje prijekih i vanrednih sudova.

Član 119.

Sud sudi u vijeću, osim kada je zakonom određeno da sudi sudija pojedinac.

U suđenju učestvuju i sudije-porotnici, kada je to utvrđeno zakonom.

Član 145.

Zakon mora biti saglasan sa Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima, a drugi propis mora biti saglasan sa Ustavom i zakonom.

Član 149. stav 1. tačka 2.

Ustavni sud odlučuje :

2) o saglasnosti drugih propisa i opštih akata sa Ustavom i zakonom“.

AMANDMANA I do XVI na Ustav Crne Gore:

“AMANDMAN VII stav 1.

Vrhovni sud obezbjeđuje jedinstvenu primjenu zakona od strane sudova i vrši druge poslove propisane zakonom.”

Zakona o sudovima («Službeni list Crne Gore», broj 11/15.):

“Član 2.

Sudsku vlast vrše sudovi osnovani ovim zakonom.

Sud je dužan da zakonito, objektivno i blagovremeno odlučuje u pravnoj stvari za koju je nadležan.

Član 5.

Svako ima pravo na nepristrasno suđenje u razumnom roku i da u njegovoj pravnoj stvari, nezavisno od stranaka i svojstva pravne stvari, sudi sudija određen slučajnom dodjelom predmeta.

Član 26.

Načelni pravni stav se zauzima o spornim pravnim pitanjima koja nastaju u sudskoj praksi radi obezbjeđivanja jedinstvene primjene zakona od strane sudova.

Načelni pravni stav može se zauzeti po službenoj dužnosti ili na zahtjev suda.

Način vođenja evidencije i objavljivanja načelnih pravnih stavova utvrđuje se poslovníkom o radu Opšte sjednice Vrhovnog suda.

Član 28. stav 4.

Organizacija i način unutrašnjeg poslovanja u sudovima uređuje se Sudskim poslovníkom koji donosi organ državne uprave nadležan za poslove pravosuđa (u daljem tekstu: Ministarstvo), uz prethodno pribavljeno mišljenje Sudskog savjeta.

Član 39. stav 1.

Sjednicu sudija čine sve sudije tog suda.

Član 40.

Sjednica sudija:

- 1) razmatra pitanja primjene zakona ako postoji razlika u shvatanjima između pojedinih vijeća ili sudija tog suda;
- 2) predlaže zauzimanje ili promjenu načelnog pravnog stava;
- 3) razmatra izvještaje o radu suda;
- 4) razmatra pitanja od značaja za sudsku praksu, stručno usavršavanje i organizaciju rada suda;
- 5) vrši i druge poslove propisane ovim zakonom.

U sudovima u kojima nijesu obrazovana sudska odjeljenja, sjednica sudija, pored poslova propisanih ovim zakonom, vrši i poslove sjednice odjeljenja.

Član 41. stav 1. tačka 6. i stav 2.

U sudovima se mogu obrazovati sudska odjeljenja u zavisnosti od broja sudija, obima i vrste predmeta, i to u:

- 6) Vrhovnom sudu - građansko, krivično, upravno i odjeljenje sudske prakse.

U sudu se može obrazovati odjeljenje sudske prakse, kao i druga odjeljenja prema potrebama specijalizacije za određene vrste poslova.

Član 42.

Sudsko odjeljenje čine sudije i vijeća, kojima su predmeti raspoređeni u skladu sa godišnjim rasporedom poslova u sudu.

Predsjednik suda godišnjim rasporedom poslova u sudu određuje jednog ili više sudija za praćenje i proučavanje sudske prakse, ako za vršenje tih poslova nije određeno odjeljenje sudske prakse.

Sjednice odjeljenja saziva i njima rukovodi predsjednik odjeljenja određen godišnjim rasporedom poslova u sudu.

Sudsko odjeljenje razmatra pravna pitanja iz svog djelokruga, zauzima pravne stavove o pitanjima iz svoje nadležnosti i vrši druge poslove propisane ovim zakonom.

Sudsko odjeljenje radi i odlučuje ako je prisutno najmanje dvije trećine svih sudija tog odjeljenja, a odluke donosi većinom glasova svih sudija tog odjeljenja.”

Zakona o Sudskom savjetu i sudijama (»Službeni list Crne Gore«, br. 11/15., 28/15. i 42/18.):

“Član 2.

Sudija sudi i odlučuje samostalno i nezavisno.

Sudijska funkcija ne smije se vršiti ni pod čijim uticajem.

Niko ne smije da utiče na sudiju u vršenju sudijske funkcije.

Nezavisnost, samostalnost, odgovornost i profesionalnost sudova i sudija, obezbjeđuje Sudski savjet.

Član 89.

Kriterijumi za ocjenjivanje rada sudija su:

- 1) stručno znanje;
- 2) opšte sposobnosti za vršenje sudijske funkcije.

Član 90.

Stručno znanje sudije ocjenjuje se na osnovu sljedećih podkriterijuma:

- 1) kvantitet i kvalitet rada;
- 2) priprema za suđenje;
- 3) sposobnost planiranja i djelotvornog sprovođenja procesnih radnji i vještine vođenja ročišta;
- 4) stručno usavršavanje.

Kvantitet i kvalitet rada ocjenjuje se na osnovu broja predmeta u radu, broja završenih predmeta, ukinutih odluka, broja otvorenih pretresa i rasprava od strane drugostepenog suda, usvojenih kontrolnih zahtjeva, odluka izrađenih u zakonskom roku i kvaliteta obrazloženja.

Po osnovu kvantiteta rada sudija će biti ocijenjen ocjenom ne zadovoljava ukoliko mu rezultati rada budu preko 20% ispod prosječnih mjerila kvantiteta rada u određenoj vrsti predmeta koje utvrđuje Sudski savjet prema veličini suda, ako sudija za to ne da opravdane razloge.

Priprema za suđenje ocjenjuje se na osnovu tačno definisanih radnji koje treba sprovesti na pripremnom ročištu i dokaza koje treba izvesti uz njihovu koncentraciju.

Sposobnost planiranja i djelotvornog sprovođenja procesnih radnji ocjenjuje se na osnovu sposobnosti sudije da organizuje i djelotvorno izvršava procesne i druge radnje u skladu sa načelom efikasnosti i ekonomičnosti postupka, a vještina vođenja ročišta na osnovu sposobnosti sudije da na jasan i razumljiv način rukovodi ročištem uz poštovanje procesne uloge stranaka u postupku.

Stručno usavršavanje ocjenjuje se na osnovu svih aktivnosti sudije koje preduzima radi unaprjeđenja i primjene znanja i metoda u radu.

Član 91.

Opšte sposobnosti za vršenje sudijske funkcije ocjenjuju se na osnovu sljedećih podkriterijuma:

- 1) vještina komunikacije;
- 2) sposobnost prilagođavanja promijenjenim okolnostima;
- 3) učestvovanje u različitim stručnim aktivnostima;
- 4) sposobnost organizacije i koordinacije zaposlenih u sudu.

Vještina komunikacije ocjenjuje se na osnovu iskazivanja poštovanja prema strankama, kolegama i zaposlenima u sudu, u vršenju sudijske funkcije.

Sposobnost prilagođavanja promijenjenim okolnostima ocjenjuje se na osnovu sposobnosti prilagođavanja strukturalnim i organizacionim promjenama u sudu u kojem vrši sudijsku funkciju, promjenama zakona i procesnih pravila, kao i novim tehnologijama i pravilima rada.

Učestvovanje u različitim stručnim aktivnostima ocjenjuje se na osnovu učešća sudije u obukama i drugim stručnim aktivnostima.

Sposobnost organizacije i koordinacije zaposlenih u sudu ocjenjuje se na osnovu sposobnosti sudije da sarađuje, organizuje i kontroliše rad savjetnika, pripravnika i zaposlenih koji rade sa njim.

Član 108.

Sudija i predsjednik suda kao sudija disciplinski odgovara za lakše, teže i najteže disciplinske prekršaje.

Lakši disciplinski prekršaj sudije je, ako:

- 1) bez opravdanog razloga ne uzima predmete u rad redom kojim su primljeni u skladu sa zakonom i Sudskim poslovnikom;
- 2) neopravdano ne dolazi ili kasni na zakazane rasprave, pretrese ili sjednice vijeća;
- 3) ne pohađa obavezne programe obuke bez opravdanog razloga;
- 4) ne ispunjava obaveze mentora prilikom inicijalne obuke i obuke pripravnika;
- 5) ne preduzima zakonom propisane mjere za poštovanje suda i učesnika u postupku.

Teži disciplinski prekršaj sudije je, ako:

- 1) bez opravdanog razloga ne zakazuje ročišta ili pretrese u predmetima koji su mu dodijeljeni u rad ili na drugi način odugovlači postupak;
- 2) bez opravdanog razloga odugovlači postupak ili ne uzima predmet u rad, usljed čega nastupi zastarjelost krivičnog gonjenja ili zastarjelost izvršenja krivičnih sankcija za krivično djelo za koje je propisana kazna zatvora u trajanju od najmanje jedne godine;
- 3) bez opravdanog razloga prekorači trostruki zakonom propisani rok za izradu odluke u najmanje tri predmeta;
- 4) propusti da traži izuzeće u najmanje tri predmeta u kojima je znao da postoji razlog za njegovo obavezno izuzeće u toku jedne kalendarske godine;
- 5) bez opravdanog razloga ne poštuje program za rješavanje zaostalih predmeta ili ne postupuje po odluci po kontrolnom zahtjevu;
- 6) onemogućava vršenje nadzora u skladu sa zakonom;
- 7) u vršenju sudijske funkcije ili na javnom mjestu dovodi sebe u stanje ili se ponaša na način koji nije primjeren vršenju sudijske funkcije;
- 8) se neprimjereno odnosi prema učesnicima u sudskim postupcima i zaposlenima u sudu;
- 9) iznosi povjerljive informacije koje je saznao postupajući u predmetima ili vršeći sudijsku funkciju;
- 10) koristi sudijsku funkciju za ostvarivanje svojih privatnih interesa i interesa svoje porodice ili sebi bliskih lica;

11) prihvata poklone ili ne dostavlja podatke o imovini i prihodima u skladu sa propisima kojima se uređuje sprječavanje sukoba interesa;

12) neopravdano odsustvuje sa posla pet dana uzastopno;

13) javno iznosi mišljenje o predmetu koji nije postao pravosnažan;

Najteži disciplinski prekršaj sudije je, ako:

1) je osuđen za djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje sudijske funkcije;

2) nestručno ili nesavjesno obavlja sudijsku funkciju.

Djelo iz stava 4 tačka 1 ovog člana je krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti za koje je propisana kazna zatvora.

Nestručnim ili nesavjesnim obavljanjem sudijske funkcije smatra se ako sudija:

1) bez opravdanih razloga ne ostvaruje najmanje 50% rezultata u pogledu kvantiteta rada u odnosu na prosječna mjerila kvantiteta u određenoj vrsti predmeta koje utvrđuje Sudski savjet, osim ako sudija ne da valjane razloge zbog kojih nije ostvario rezultate u pogledu kvantiteta rada;

2) započne vršenje poslaničke ili druge javne funkcije ili profesionalno obavlja druge djelatnosti;

3) bude ocijenjen dva puta uzastopno ocjenom ne zadovoljava;

4) ako mu je dva puta izrečena disciplinska sankcija za teže disciplinske prekršaje.”

Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (»Službeni list SCG-Međunarodni ugovori«, br. 9/03. i 5/05.):

Član 6. stav 1.

Pravo na pravično suđenje

1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se izriče javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s cijelog ili s dijela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbjednosti u demokratskom društvu, kada to zahtijevaju interesi maloljetnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u mjeri koja je, po mišljenju suda, nužno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde.

6.1. U kontekstu rješavanja spornog pravnog pitanja u ovom predmetu Ustavni sud je imao u vidu i sljedeće akte Venecijanske komisije i Komiteta Ministara Savjeta Evrope koji se odnose na nezavisnost sudije u vođenju sudskog postupka i osiguravanja jedinstvene sudske prakse:

6.1.1. Mišljenje Venecijanske komisije na nacrt Zakona o sudskom sistemu Ukrajine (CDL-INF (2000)5)¹:

“U sistemu nezavisnog sudstva, viši sudovi osiguravaju konzistentnost sudske prakse na cijeloj teritoriji zemlje kroz svoje odluke u pojedinačnim slučajevima. Niži sudovi u *Civil law sistemu*, nasuprot *Common Law* tradiciji formalnog vezivanja sudskim precedentima, imaju tendenciju da prate principe razvijene u odlukama viših sudova kako bi izbjegli ukidanje odluke u žalbenom postupku. Pored toga, poseban postupak može osigurati konzistentnost između različitih pravosudnih grana.”

¹ Dostupno na [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-INF\(2000\)005-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-INF(2000)005-e).

6.1.2. Preporuku Komiteta Ministara Savjeta Evrope državama članicama (2010)¹² „Sudije: nezavisnost, efikasnost i odgovornosti“²:

„22. Načelo sudske nezavisnosti znači nezavisnost svakog pojedinog sudije u vršenju funkcija vođenja sudskog postupka. Pri donošenju odluka sudije treba da budu nezavisne i nepristrasne i sposobne da djeluju bez ikakvih ograničenja, neprimjerenog uticaja, pritiska, prijetnji ili miješanja, neposrednog ili posrednog, od strane bilo kog organa, uključujući i organe unutar pravosuđa. Hijerarhijska organizacija pravosuđa ne bi trebalo da podriva individualnu nezavisnost.

23. Viši sudovi ne bi trebalo sudijama da daju uputstva o tome kakvu presudu treba da izreknu u pojedinim slučajevima, osim kod preliminarnih odluka ili prilikom odlučivanja o pravnim lijekovima u skladu sa zakonom.

Memorandum pojašnjenja paragraf 31.

Unutrašnja nezavisnost sprečava više sudove da daju instrukcije nižim sudovima o načinu na koji treba da odluče u pojedinačnom predmetu, osim kroz njihovu sudsku praksu i odluke u žalbenom postupku protiv odluka nižih sudova. Nesporno, na višim sudovima je da razvijaju pravo u državama članicama gdje pravni sistem to dozvoljava. Ovo nije sa namjerom miješanja u nadležnost žalbenih sudova da osiguraju pravnu konzistentnost i jasnoću postojeće sudske prakse. Štaviše, sud može biti vezan odlukom drugog suda, kao što je odluka o ustupanju predmeta, res iudicata ili odluka o prethodnom pitanju.“

6.1.3. Mišljenje br. 1 (2001) Konsultativnog vijeća evropskih sudija (CCJE) upućeno Komitetu ministara Savjeta Evrope, povodom standarda koji se tiču nezavisnosti sudstva i nesmjernosti sudija:

“Nezavisnost u okviru pravosuđa

64. Osnovni argument je taj da sudija u vršenju svoje funkcije nije ničiji zaposleni; on ili ona su nosioci državne funkcije. On ili ona, dakle, služe i odgovorni su jedino pravu. Teza da sudija koji odlučuje u nekom slučaju ne djeluje ni po kakvom naređenju ili instrukciji treće strane unutar ili van pravosuđa predstavlja aksiom.

65. Preporuka br. R (49) 12, Princip I(2)(a)(i) propisuje da „sudijske odluke ne bi trebalo da podliježu bilo kakvoj reviziji izvan apelacionih procedura koje predviđa zakon“, a u Principu I(2)(a)(iv) se navodi da „sa izuzetkom odluka o amnestiji, pomilovanju ili slično, vlada ili administracija ne bi trebale da imaju mogućnost da donose bilo kakve odluke koje retroaktivno poništavaju sudske odluke. CCJE primjećuje da odgovori na upitnike ukazuju da se ovi principi generalno poštuju, i ne predlaže se nikakva izmjena.

66. CCJE primjećuje potencijalnu prijetnju nezavisnosti pravosuđa koja može proistići iz unutrašnje sudske hijerarhije. CCJE priznaje da nezavisnost pravosuđa zavisi ne samo od neprimjerenog spoljnog uticaja, već i od nezavisnosti od neprimjerenog uticaja koji u nekim situacijama može proistići iz ponašanja drugih sudija. „Sudije treba da uživaju neograničenu slobodu pri nepristrasnom odlučivanju u predmetima, prema sopstvenoj savjesti i svojoj interpretaciji činjenica, kao i u skladu sa važećim zakonskim pravilima“ (Preporuka R (94) 12, Principle I (2)(d)). Ovim se misli na sudije pojedinačno. Način na koji je to formulisano ne isključuje doktrine poput precedenta u zemljama anglosaksonskog prava (tj. obaveza sudije nižeg suda da slijedi prethodne odluke višeg suda o pitanju primjene materijalnog prava koje se direktno javlja u ovom kasnijem slučaju).“

6.1.4. Mišljenje br. 20 (2017) Konsultativnog vijeća evropskih sudija (CCJE) upućeno Komitetu ministara Savjeta Evrope *Uloga sudova u jedinstvenoj primjeni prava*³:

² Dostupno na <https://rm.coe.int/16807096c1>.

“IV Načini osiguravanja jedinstvene sudske prakse:

c. Uloga žalbenih sudova

26. Valja podsjetiti da su, ako pristup vrhovnim sudovima prestaje biti pitanje prava i postaje stvar izuzetka, žalbeni sudovi ti koji prerastaju u sudska tijela najvišeg stepena za većinu predmeta. Stoga im treba omogućiti izvršavanje uloge koju igraju u osiguranju kvaliteta pravosuđa, što uključuje i potrebu osiguravanja jedinstvene primjene prava. Ostvarivanje dosljednosti sudske prakse ponekad iziskuje dosta vremena, tako da su razdoblja suprotne sudske prakse dopustiva pod uslovom da se pritom ne naruši načelo pravne sigurnosti. Shodno tome, CCJE smatra kako se vrhovnom sudu ne može automatski nametati obveza postupanja čim se na nivou žalbenih sudova pojave nepodudarne odluke. U brojnim se slučajevima može očekivati kako bi se na nivou žalbenih sudova jedinstvena primjena zakona trebala ostvariti u dogledno vrijeme. Žalbeni sudovi, stoga, igraju važnu ulogu u osiguranju jedinstvene primjene zakona.

V Odstupanja od sudske prakse

b. Obaveza davanja izričitog obrazloženja za odstupanje od ustaljene sudske prakse

32. CCJE je već zauzeo stanovište prema kojem je, iako su sudije generalno dužne da osiguraju dosljednu primjenu prava, od presudne važnosti da se, kada neki sud odluči da odstupi od pređašnje sudske prakse, isto jasno navede u njegovoj odluci. Iz obrazloženja treba izričito proizilaziti da je sudija znao kako je ustaljena sudska praksa u vezi s predmetnom stvari različita i potrebno je iscrpno objasniti zašto se ne bi trebalo držati prethodno zauzetog stanovišta. Tek je tada moguće utvrditi je li odstupanje bilo svjesno (je li sudija svjesno odstupio od sudske prakse u nastojanju da je u konačnom i promijeni) odnosno je li sud zanemario dotadašnju sudska praksu ili je jednostavno nije poznavao. Jedino se tako može ostvariti i istinski razvoj prava. Nepridržavanje tih zahtjeva može se smatrati samovoljom, što bi predstavljalo povredu prava pojedinca na pravično suđenje.

e. Posljedice za sudije u slučaju nepridržavanja ustaljene sudske prakse

39. Poznavanje prava, uključujući sudska praksu, temeljna je karakteristika kompetentnosti i revnosti sudija. Međutim, sudiju koji postupa u dobroj vjeri, koji svjesno odstupa od ustaljene sudske prakse i za to daje obrazloženje ne bi se smjelo odvrćati od pokretanja promjene u sudskoj praksi. Takvo odstupanje od sudske prakse ne bi smjelo dovesti do izricanja disciplinskih mjera niti uticati na ocjenu rada tog sudije, nego bi ga trebalo shvatiti kao odraz nezavisnosti sudstva.”

7. Načelo zakonitosti (član 145. Ustava) predstavlja jedno od osnovnih ustavnih načela i direktno je povezano sa načelom vladavine prava, koje utvrđuje da je država zasnovana na vladavini prava (član 1. stav 2.) i da je vlast ograničena Ustavom i zakonom (član 11. stav 3.). Posljedica ovakvih ustavnih određenja je da su organi vlasti vezani Ustavom i zakonom, kako u pogledu svojih normativnih, tako i drugih ovlašćenja. Načelo legaliteta podrazumijeva da se podzakonski propis donosi na osnovu normativno utvrđenog ovlašćenja donosioca akta. Prema Ustavu, generalno ovlašćenje za donošenje propisa (za izvršavanje zakona) ima Vlada, a organi uprave, lokalna samouprava ili drugo pravno lice, kada su na to, po određenim pitanjima, ovlašćeni zakonom. Drugim riječima, zakon mora biti osnov za donošenje podzakonskog akta i taj akt može obuhvatiti samo ono što proizilazi iz zakonske norme a njom nije izričito uređeno. U postupku ocjene saglasnosti takvog propisa s Ustavom i zakonom ispituje se da li ga je donio ovlašćeni

³ Usvojeno 10. novembra 2017. godine, dostupno na <https://rm.coe.int/ccje-opinion-no-20-croatian/-1680780338>.

organ, zatim da li je donosilac imao zakonsko ovlaštenje za njegovo donošenje (pravni osnov) i da li propis po svojoj sadržini, cilju i obimu odgovara onim okvirima koje mu je odredio zakon.

7.1. Zakonom o sudovima, u tom smislu, uređeno je osnivanje, organizacija i nadležnost sudova, organizacija rada sudova i pravosudne uprave, kao i druga pitanja od značaja za uredno i blagovremeno funkcionisanje sudova. Odredbom člana 28. stav 4. Zakona propisano je da se organizacija i način unutrašnjeg poslovanja u sudovima uređuje Sudskim poslovnikom koji donosi organ državne uprave nadležan za poslove pravosuđa (Ministarstvo), uz prethodno pribavljeno mišljenje Sudskog savjeta. Prema odredbama člana 40. stav 1. Zakona, sjednica sudija: 1) razmatra pitanja primjene zakona ako postoji razlika u shvatanjima između pojedinih vijeća ili sudija tog suda; 2) predlaže zauzimanje ili promjenu načelnog pravnog stava; 3) razmatra izvještaje o radu suda; 4) razmatra pitanja od značaja za sudsku praksu, stručno usavršavanje i organizaciju rada suda; 5) vrši i druge poslove propisane ovim zakonom. Odredbom člana 41. stav 2. Zakona propisano je da se u sudu može obrazovati odjeljenje sudske prakse, kao i druga odjeljenja prema potrebama specijalizacije za određene vrste poslova. Sudsko odjeljenje, prema odredbi člana 42. st. 1. i 4. Zakona, čine sudije i vijeća kojima su predmeti raspoređeni u skladu sa godišnjim rasporedom poslova u sudu i, pored ostalog, razmatra pravna pitanja iz svog djelokruga, zauzima pravne stavove o pitanjima iz svoje nadležnosti i vrši druge poslove propisane ovim zakonom.

7.1.1. U konkretnom slučaju, Ustavni sud je utvrdio da je Ministarstvo pravde Crne Gore, saglasno navedenom ovlaštenju iz odredbe člana 28. stav 4. Zakona, po prethodno pribavljenom mišljenju Sudskog savjeta, donijelo Sudski poslovnik, kojim je uređena organizacija i način unutrašnjeg poslovanja u sudovima. Odredbama člana 177. Sudskog poslovnika propisano je da, nakon donošenja odluke u vijeću drugostepenog suda, pisano izrađenu odluku predsjednik vijeća dostavlja odjeljenju sudske prakse i da, ako predsjednik odjeljenja ili odjeljenje sudske prakse ukaže da se u donesenoj odluci odstupilo od jedinstvene primjene propisa, predsjednik vijeća ponovo iznosi stvar na sjednicu vijeća i da se, ako vijeće ne promijeni odluku, predmet upućuje predsjedniku odjeljenja radi iznošenja na sjednici odjeljenja. Kada je ustanovljeno da se nije odstupilo od jedinstvene primjene propisa, pisano izrađena odluka se, prema osporenim odredbama člana 178. Sudskog poslovnika, dostavlja sudskoj pisarnici, radi prepisa i otpremljanja, a na pisano izrađenu odluku stavlja se dostavna naredba (D-na) za prepis (ako je potreban) i dostavljanje. Osporenim odredbom člana 188. stav 1. Sudskog poslovnika propisano je da se, ako dođe do podjele glasova na jednake djelove u sjednici sudskog odjeljenja ili do razlike u stavovima dva sudska odjeljenja na zajedničkoj sjednici, sporno pitanje iznosi na sjednici sudija. Prema osporenoj odredbi člana 188. stav 2. Sudskog poslovnika, sporno pitanje se iznosi na sjednici sudija i u slučaju kad sudija ili vijeće pri ponovnom odlučivanju ne postupi u skladu sa pravnim stavom sudskih odjeljenja.

8. Ustavni sud je u ovom predmetu imao u vidu i normativna rješenja u uporednim zakonodavstvima zemalja u regionu (Republike Srbije⁴, Hrvatske⁵ i Federacije Bosne i Hercegovine⁶), koja sadrže odredbe o ujednačavanju sudske prakse:

⁴ Sudski poslovnik Republike Srbije "Službenom glasniku RS", br. 110/2009, 70/2011, 19/2012, 89/2013, 96/2015, 104/2015, 113/2015, 39/2016, 56/2016, 77/2016, 16/2018 i 78/2018: „Član 197.

Dok sudska odluka ne bude otpremljena iz suda o stvari se može ponovo odlučivati, ali samo u istom sastavu veća.

Član 199.

Kad odeljenje sudske prakse nema primedbe, pismeno izrađena sudska odluka se predaje pisarnici radi prepisa i otpremljanja.

Ako odeljenje sudske prakse smatra da je veće odstupilo od prakse suda i da treba ujednačiti sudsku praksu zbog postojanja različitih odluka, vratiće predmet veću sa pisanom obrazloženom primedbom i suprotnom odlukom, u roku od sedam dana od dana prijema predmeta u odeljenje sudske prakse.

8.1. Odredbama člana 197. i člana 200. stav 3. Sudskog poslovnika Republike Srbije propisano je *“da dok sudska odluka ne bude otpremljena iz suda o stvari se može ponovo odlučivati, ali samo u istom sastavu veća”* i *“ako veće pri ponovnom odlučivanju ne postupi u skladu sa pravnim shvatanjem odeljenja, sporno pitanje iznosi se na sednicu svih sudija”*.

8.1.1. Odredbama člana 33. Sudskog poslovnika Vrhovnog suda Republike Hrvatske propisano je da *„Predsjednik odjela može sazvati sjednicu odjela, ako mu to predloži vijeće, koje samtra da u predmetu u radu tog vijeća treba odstupiti od: pravnog shvaćanja sjednice odjela ili od pravnog shvaćanja izraženog u ranije otpremljenoj odluci“* i u tom slučaju *“odjel može donijeti zaključak o primjenjivosti ranije zauzetog odnosno izraženog pravnog shvaćanja na odluku vijeća koji ne obavezuje to vijeće”* i

8.1.2. Odredbom člana 19. Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko distrikta BiH propisano je da se *“pravna shvatanja*

Ako odeljenje sudske prakse smatra da zbog neujednačene prakse nižestepeni sudovi treba obezbediti jedinstvenu primenu propisa, dostavlja pisano obaveštenje predsedniku odeljenja u čijoj je nadležnosti primena propisa radi usvajanja odgovarajućeg pravnog shvatanja.

Član 200.

Ako odeljenje sudske prakse pisanom obrazloženom primedbom ukaže da se u donetoj odluci odstupilo od prakse suda, predsednik veća ponovo iznosi predmet na sednicu veća. Ako veće ne promeni odluku, predmet se upućuje predsedniku odeljenja radi iznošenja na sednicu odeljenja, odnosno sednicu svih sudija.

Ako sednica odeljenja većinom glasova sudija odeljenja, odnosno sednica svih sudija većinom glasova sudija odluči da se u odluci odstupilo od prakse suda, vratiće predmet veću radi preispitivanja odluke.

Ako veće pri ponovnom odlučivanju ne postupi u skladu sa pravnim shvatanjem odeljenja, sporno pitanje iznosi se na sednicu svih sudija.”

⁵ Poslovnik Vrhovnog suda Republike Hrvatske br. Su-V-22/2018-1, od 16. februara 2018. godine dostupan na linku <http://www.vsrh.hr/custompages/static/HRV/files/2018dok/Poslovnik-Vrhovnog-suda-RH-20180216.pdf>.

Član 32.

Radi zauzimanja određenog pravnog shvaćanja predsjednik odjela sazvat će sjednicu odjela:

1. ako u neotpremljenim odlukama postoje različita pravna shvaćanja između pojedinih vijeća,
2. ako vijeće donese odluku u kojoj je izraženo pravno shvaćanje koje je različito od pravnog shvaćanja sjednice odjela,
3. ako vijeće donese odluku u kojoj je izraženo pravno shvaćanje koje je različito od pravnog shvaćanja izraženog u ranije otpremljenoj odluci.

Član 33.

Predsjednik odjela može sazvati sjednicu odjela ako mu to predloži vijeće koje smatra da u predmetu u radu tog vijeća treba odstupiti:

- od pravnog shvaćanja sjednice odjela ili
- od pravnog shvaćanja izraženog u ranije otpremljenoj odluci.

Član vijeća iz stavka 1. ovog članka kojeg odredi predsjednik odjela će, najmanje osam dana prije sjednice odjela, pisano obrazložiti razloge zbog kojih vijeće smatra da je potrebno odstupiti od ranijeg pravnog shvaćanja.

U slučajevima iz stavka 1. ovog člana odjel može donijeti zaključak o primjenjivosti ranije zauzetog odnosno izraženog pravnog shvaćanja na odluku vijeća koji ne obavezuje to vijeće.

Član 40.

Ako služba evidencije smatra da je donesena odluka ili dopis u suprotnosti s općim shvaćanjem donesenim na sjednici odjela ili izraženim u kojoj ranijoj ili istovremenoj odluci ili odlukom nijr odgovoreno na bitne navode sadržane u pravnom lijeku, obratiti će se pisanim putem izjavitelju, a on će o tome obavijestiti vijeće koje je donijelo odluku.

Ako se vijeće ne suglasi s primedbom o tome će i o razlozima neprihvatanja obavijestiti službu evidencije pisanim putem. Služba evidencije će o tome izvijestiti predsjednika odjela radi postupanja u smislu članka 32. i 33. ovog Poslovnika.”

⁶ **Pravilnik o unutrašnjem sudskom poslovanju Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko distrikta BiH** ("Službeni glasnik BiH", broj 66/12., 44/14., 54/17., 60/17. i 30/18.):

Član 18.

(Sjednice sudskih odjeljenja)

(1) Sjednice sudskih odjeljenja na kojima se razmatraju pitanja značajna za rad odjeljenja održavaju se prema potrebi, a najmanje jednom u tri mjeseca.

(2) Sjednica sudskog odjeljenja obavezno će biti sazvana kad se utvrdi da o pitanjima pravilne primjene zakona ne postoji saglasnost između pojedinih sudija ili vijeća, radi razmatranja ovih pitanja i pokušaja njihovog usaglašavanja.

(3) Predsjednik i sekretar suda mogu učestvovati u radu sjednice sudskog odjeljenja.

(4) Predsjednik suda, kao i svaki sudija tog odjeljenja, može inicirati održavanje sjednice sudskog odjeljenja u vezi s pravilnom primjenom zakona i zauzimanjem pravnih shvatanja. Kad predsjednik suda prisustvuje sjednici odjeljenja, on i predsjedava tom sjednicom. Održavanje sjednice sudskog odjeljenja neposredno višeg suda mogu inicirati predsjednik nižestepenog suda i predsjednik sudskog odjeljenja nižestepenog suda.

(5) Sudovi koji nemaju sudska odjeljenja, pitanja iz ovog člana razmatrat će na sjednici stručnog kolegija.

Član 19.

(Pravna shvatanja sudskih odjeljenja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine i Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine)

Pravna shvatanja sudskih odjeljenja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine i Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine dostavljaju se nižim sudovima i upućujućeg su karaktera.

sudskih odjeljenja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine i Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine dostavljaju nižim sudovima i upućujućeg su karaktera". Tom odredbom je prije izmjena odredaba člana 19. Pravilnika⁷ bilo propisano da su: "pravna shvatanja zauzeta na sjednicama odjeljenja viših sudskih instanci obavezujućeg karaktera za sva vijeća u sastavu odjeljenja".

9. Ustavni sud je utvrdio da su osporenim odredbom člana 188. stav 2. Sudskog poslovnika povrijeđeni Ustavni principi o vladavini prava i o saglasnosti pravnih propisa, iz odredaba člana 1. stav 2. i člana 145. Ustava.

9.1. Princip vladavine prava, kao najviša vrijednost ustavnog poretka Crne Gore, ostvaruje se primjenom i zaštitom načela saglasnosti pravnih propisa. Ono podrazumijeva da zakon mora biti saglasan s Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima, a drugi propis s Ustavom i zakonom. Pri tom se regularnost ne zahtijeva samo u formalno-pravnom, već i u materijalno-pravnom, sadržinskom smislu. Propis mora biti jasan i precizan, u skladu sa posebnosti materije koju normativno uređuje, čime se sprječava svaka arbitrarnost i proizvoljnost u tumačenju i primjeni propisa, odnosno uklanjanju neizvjesnosti adresata pravne norme u pogledu krajnjeg efekta odredaba koje se na njih neposredno primjenjuju.

9.1.1. Zahtjevi pravne sigurnosti i vladavine prava, iz odredbe člana 1. stav 2. Ustava, traže da pravna norma bude dostupna adresatima i za njih predvidljiva, tj. takva da oni mogu stvarno i konkretno znati svoja prava i obaveze, kako bi se prema njima mogli ponašati. Adresati pravne norme ne mogu stvarno i konkretno znati svoja prava i obaveze, niti predvidjeti posljedice svog ponašanja ako pravna norma nije dovoljno određena i precizna. Zahtjevi za određenošću i preciznošću pravne norme smatraju se sastavnim dijelom načela vladavine prava na području svih grana prava, pa i prava na samostalan i nezavisan sud, jer bi njihovo zanemarivanje ugrozilo načelo pravne sigurnosti, kao dio načela vladavine prava.

9.2. Iz stavova Evropskog suda, izraženih u presudama *Sunday Times (No.1) protiv Ujedinjenog Kraljevstva*⁸, *Malone protiv Ujedinjenog Kraljevstva*⁹ i *Huvig protiv Francuske*¹⁰, proizilazi da zakon, kao i drugi propis, mora dovoljno jasno da ukaže na obim diskrecionih ovlašćenja nadležnih organa vlasti i na način na koji se ta prava ostvaruju. Po shvatanju Evropskog suda, zakon mora ukazati na obim diskrecionog prava povjerenog ovlašćenim organima i na dovoljno precizno formulisan način urediti korišćenje tog diskrecionog prava, radi pružanja odgovarajuće zaštite od arbitrarnog odlučivanja. Adresat zakona i drugog propisa mora biti u stanju da predvidi, u stepenu koji je u datim okolnostima razuman, posljedice koje bi njegove radnje ili ponašanje mogle prouzrokovati. Svrha svakog zakona i drugog propisa, kojim se uređuje nadležnost i rad bilo kog državnog organa, u tom smislu, po shvatanju Evropskog suda, je određivanje njegovog djelokruga rada i granice njegovih ovlašćenja, postupak po kojem vrši poslove, kao i nadzor nad njegovim radom. Da bi propisi države ili pojedinačne mjere, u smislu Konvencije, bili "u skladu sa zakonom", moraju biti dostupni i predvidljivi, radi pružanja odgovarajuće zaštite građanima od arbitrarnog odlučivanja.

⁷ Odredbe člana 19., prije donošenja Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju ("Službeni glasnik BiH, broj 54/17.) glasile su:

„Član 19.

(Pravna shvatanja sudskog odjeljenja)

(1) Pravna shvatanja zauzeta na sjednicama odjeljenja viših sudskih instanci su obavezujućeg karaktera za sva vijeća u sastavu odjeljenja.

(2) Pravna shvatanja iz stave 1. dostavljaju se nižim sudovima i ona su upućujućeg karaktera.“

⁸ Presuda, od 26. aprila 1979. godine, predstavka br. 6538/74, § 49.

⁹ Presuda, od 2. avgusta 1984. godine, predstavka br. 8691/79, § 68.

¹⁰ Presuda, od 24. aprila 1990. godine, predstavka br. 1110/84, § 26.

9.2.1. Ustavni sud je, u konkretnom slučaju, utvrdio da osporena odredba člana 188. stav 2. Sudskog poslovnika, kojom je bilo propisano da se, u slučaju kada sudija ili vijeće pri ponovnom odlučivanju ne postupi u skladu sa pravnim stavom sudskih odlučivanja, sporno pitanje iznosi na sjednicu sudija (svih sudija tog suda), ne zadovoljava zahtjeve pravne sigurnosti i vladavine prava iz Ustava, odnosno zahtjeve Evropskog suda u pogledu kvaliteta pravne norme.

9.2.2. Naime, po nalaženju Ustavnog suda, osporena odredba člana 188. stav 2. Sudskog poslovnika, je u nomotehničkom i sadržinskom smislu neprecizna, jer nakon iznošenja spornog pitanja na sjednicu sudija, u slučaju kad sudija ili vijeće pri ponovnom odlučivanju ne postupi u skladu sa pravnim stavom sudskih odlučivanja, tom odredbom, kao ni drugim odredbama Sudskog poslovnika, nije propisan postupak odlučivanja sudije ili vijeća u konkretnom predmetu, odnosno nije jasno da li pravno shvatanje sjednice sudija obavezuje adresate Sudskog poslovnika – *sudiju, vijeće, predsjednika vijeća, odlučivanje sudske prakse, predsjednika odlučivanja, sjednicu odlučivanja* itd., čime se omogućava neprihvatljivo područje arbitrarnosti u postupku donošenja odluke u predmetu. Odredba koja dopušta neizvjesnost u pogledu krajnjeg efekta, po ocjeni Ustavnog suda, ne može se smatrati odredbom koja je zasnovana na načelu vladavine prava, niti odredbom kojom je ustanovljeno načelo pravne izvjesnosti i predvidljivosti u smislu navedenih stavova Evropskog suda. Ustavni sud je, stoga, utvrdio da odredba člana 188. stav 2. Sudskog poslovnika, u vrijeme važenja, nije bila u saglasnosti s ustavnim principima o vladavini prava i saglasnosti pravnih propisa, iz odredaba člana 1. stav 2. i člana 145. Ustava.

10. Na osnovu iznijetih razloga, odlučeno je kao u izreci.

II1. Odluka o objavljivanju ove odluke zasnovana je na odredbama člana 151. stav 2. Ustava Crne Gore i člana 51. stav 1. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore.

U-II br. 47/16

Podgorica, 28. novembar 2019.godine

Predsjednik,
dr **Dragoljub Drašković**, s.r.

Ustavni sud Crne Gore, u sastavu: predsjednik Dragoljub Drašković i sudije – Milorad Gogić, Miodrag Iličković, Desanka Lopičić, Mevlida Muratović, Hamdija Šarkinović i Budimir Šćepanović, na osnovu Amandmana XVI stav 5. na Ustav Crne Gore („Službeni list Crne Gore", broj 38/13.) i odredaba člana 13. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore („Službeni list Crne Gore", broj 11/2015.), na sjednici od 27. januara 2020. godine, većinom glasova, donio je

O D L U K U

1. Sudija Desanka Lopičić izabrana je za predsjedavajućeg sudiju Ustavnog suda do izbora novog predsjednika Ustavnog suda.

2. Predsjedavajući sudija Ustavnog suda Desanka Lopičić ima sva prava i obaveze predsjednika Ustavnog suda.

3. Predsjedavajući sudija Ustavnog suda Desanka Lopičić organizovaće i provesti izbore za novog predsjednika Ustavnog suda kada se za to steknu pretpostavke, a najkasnije do kraja decembra 2020. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavni sud je, saglasno Amandmanima XVI stav 5. Ustava i odredaba člana 13. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore proveo postupak za izbor novog predsjednika Ustavnog suda dana 27. januara 2020. godine.

Ustavni sud, nakon provedena tri kruga glasanja, nije izabrao predsjednika Ustavnog suda, jer niko od sudija nije dobio potrebnu većinu glasova.

Amandmanom XVI stav 5. na Ustav Crne Gore, propisano je da sudije Ustavnog suda iz svog sastava biraju predsjednika Ustavnog suda na vrijeme od tri godine.

Zakonom o Ustavnom sudu, odredbom člana 13., propisano je da sjednicom Ustavnog suda na kojoj se bira predsjednik Ustavnog suda predsjedava najstariji sudija Ustavnog suda.

Odredbom člana 15. Zakona uređena je situacija, da kada sudiji Ustavnog suda prestane funkcija zbog isteka mandata a predlagač ne predloži ili Skupština ne izabere na upražnjeno mjesto sudiju Ustavnog suda, Skupština će istovremeno donijeti odluku o prestanku funkcije sudiji Ustavnog suda kome je istekao mandat i odluku da taj sudija nastavlja da vrši funkciju sudije Ustavnog suda do izbora novog sudije, ali ne duže od jedne godine. Navedeno rješenje pokazuje da je cilj zakonodavca da se spriječi da Ustavni sud bude bez propisanog broja sudija.

Istovremeno Zakon nije uredio situaciju kada sudiji koji je predsjednik Ustavnog suda istekne mandat predsjednika ili mu prestane funkcija predsjednika, iz razloga navedenih u članu 20. (u vezi člana 16., 17. i 18.) Ili u članu 21. Zakona, a sudije, nakon provedenih izbora, po članu 13. Zakona, ne izaberu predsjednika.

Zbog nemogućnosti izbora predsjednika Ustavnog suda, koji su se proveli po članu 13. Zakona i članu 12. Poslovnika, 27. januara 2020. godine bilo je neophodno da Ustavni sud izabere predsjedavajućeg sudiju - koji će rukovoditi Ustavnim sudom u periodu do izbora novog predsjednika, odnosno do stvaranje pretpostavki za izbor novog predsjednika.

U konkretnoj situaciji nije adekvatno i ne može se primijeniti rješenje sadržano u članu 22. Zakona, koji propisuje da u slučaju prestanka funkcije predsjednika Ustavnog suda, do izbora novog, funkciju predsjednika vrši zamjenik predsjednika Ustavnog suda, koji ima prava i obaveze predsjednika, a ako nema zamjenika predsjednika, funkciju predsjednika vrši najstariji sudija. Naime, član 22. Zakona odnosi se samo na period do organizovanja i provođenja izbora za novog predsjednika, ali ne i na period nakon što su ti izbori provedeni, a novi predsjednik nije izabran. Osim toga, član 22. Zakona odnosi se samo na situaciju kada

sudiji prestane funkcija predsjednika prije isteka mandata (čl.16-21.Zakona) a ne i na situaciju kada predsjedniku istekne redovni mandat.

Funkcija zamjenika predsjednika Ustavnog suda nije zaživjela u dosadašnjem radu Ustavnog suda, pa Ustavni sud do sada nije birao zamjenika predsjednika. S tim u vezi, rješenje po kome u slučaju da nema zamjenika predsjednika "funkciju predsjednika Ustavnog suda vrši najstariji sudija" je ograničena samo i isključivo na situacije prijevremenog prestanka funkcije predsjednika do organizovanja i sprovođenja izbora za novog predsjednika, kako to i propisuje član 22. stav 4. Zakona. To rješenje se, dakle, ne odnosi i nije adekvatno situaciji nakon što predsjedniku redovno istekne mandat, pa se izbori za novog predsjednika organizuju i provedu, ali novi predsjednik ne bude izabran. Nijednog sudiju godine ne kvalifikuju da u takvoj situaciji rukovodi Ustavnim sudom, ako ga za tu funkciju druge sudije nijesu izabrale.

Polazeći od činjenice da nije izabran predsjednik Ustavnog suda, nakon što je proveden postupak izbora, po članu 13. Zakona i članu 12. Poslovnika, Ustavni sud je proveo postupak izbora predsjedavajućeg sudije, između svih sudija Ustavnog suda, primjenom adekvatnog rješenja iz sopstvene i uporedne ustavno-sudske prakse.

Ustavni sud je konstatovao da je sudija Desanka Lopičić, koja je jedina predložena, dobila većinu glasova (četiri) svih sudija i predsjedavaće Ustavnim sudom u svojstvu ovlašćenog sudije sa pravima i obavezama predsjednika Ustavnog suda.

Predsjedavajući sudija dužan je, analognom primjenom člana 15. Zakona o Ustavnom sudu da organizuje izbore za novog predsjednika Ustavnog suda, kada se za to steknu pretpostavke, a najkasnije do kraja decembra 2020. godine.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

Su br. 24/20-2

Podgorica, 27. januara 2020.godine

Ustavni sud Crne Gore,
mr **Hamdija Šarkinović**, sudija, s.r.

Na osnovu člana 9 stav 1 Zakona o sudskim vještacima ("Službeni list CG", broj 54/16), Komisija za vještake donosi

R J E Š E N j E
O POSTAVLjENjU SUDSKOG VJEŠTAKA

Perović Mihaila Korina iz Podgorice, rođena 30.7.1973. godine u Podgorici, magistar ekonomije, postavlja se za sudskog vještaka iz oblasti ekonomsko-finansijske struke.

Broj: 03-746-12192/19
Podgorica, 27. decembra 2019. godine

Ministarstvo pravde
Komisija za vještake
Predsjednik Komisije,
Muška Dujović, s.r.

Na osnovu člana 9 stav 1 Zakona o sudskim vještacima ("Službeni list CG", broj 54/16), Komisija za vještake donosi

R J E Š E N j E
O POSTAVLjENjU SUDSKOG VJEŠTAKA

Bajović Radivoja Dobrislav iz Nikšića, rođen 17.12.1955. godine u Plužinama, diplomirani inženjer zaštite na radu, postavlja se za sudskog vještaka iz oblasti zaštite na radu, zaštite životne sredine, zaštite lica, imovine i objekata.

Broj: 03-746-12085/19
Podgorica, 27. decembra 2019. godine

Ministarstvo pravde
Komisija za vještake
Predsjednik Komisije,
Muška Dujović, s.r.

Na osnovu člana 9 stav 1 Zakona o sudskim vještacima ("Službeni list CG", broj 54/16), Komisija za vještake donosi

R J E Š E N j E
O POSTAVLjENjU SUDSKOG VJEŠTAKA

Gajević Čeda Stevan iz Podgorice, rođen 11.2.1974. godine u Pljevljima, diplomirani ekonomista, magistar ekonomije, postavlja se za sudskog vještaka ekonomsko-finansijske struke.

Broj: 03-746-11878/19
Podgorica, 27. decembra 2019. godine

Ministarstvo pravde
Komisija za vještake
Predsjednik Komisije,
Mušika Dujović, s.r.

Na osnovu člana 9 stav 1 Zakona o sudskim vještacima ("Službeni list CG", broj 54/16), Komisija za vještake donosi

R J E Š E N j E
O POSTAVLjENjU SUDSKOG VJEŠTAKA

Maraš Nasta Miodrag iz Podgorice, rođen 12.6.1951. godine u Podgorici, diplomirani inženjer arhitekture, postavlja se za sudskog vještaka iz oblasti arhitektonsko urbanističke struke.

Broj: 03-746-12239/19
Podgorica, 27. decembra 2019. godine

Ministarstvo pravde
Komisija za vještake
Predsjednik Komisije,
Mušika Dujović, s.r.

Na osnovu člana 9 stav 1 Zakona o sudskim vještacima ("Službeni list CG", broj 54/16), Komisija za vještake donosi

R J E Š E N j E
O POSTAVLjENjU SUDSKOG VJEŠTAKA

Perović Edmunda Vera iz Podgorice, rođena 10.1.1946. godine u Kikindi, Republika Srbija, doktor medicine, specijalista medicine rada, specijalista ocjene radne sposobnosti, postavlja se za sudskog vještaka iz oblasti medicine rada.

Broj: 03-746-12101/19
Podgorica, 27. decembra 2019. godine

Ministarstvo pravde
Komisija za vještake
Predsjednik Komisije,
Muška Dujović, s.r.

Na osnovu člana 9 stav 1 Zakona o sudskim vještacima ("Službeni list CG", broj 54/16), Komisija za vještake donosi

R J E Š E N j E
O POSTAVLjENjU SUDSKOG VJEŠTAKA

Radojević Radisava Igor iz Podgorice, rođen 26.3.1975. godine u Mojkovcu, diplomirani mašinski inženjer, magistar menadžmenta u saobraćaju i komunikacijama, postavlja se za sudskog vještaka mašinske struke.

Broj: 03-746-12194/19
Podgorica, 27. decembra 2019. godine

Ministarstvo pravde
Komisija za vještake
Predsjednik Komisije,
Muška Dujović, s.r.

Na osnovu člana 9 stav 1 Zakona o sudskim vještacima ("Službeni list CG", broj 54/16), Komisija za vještake donosi

R J E Š E N j E
O POSTAVLjENjU SUDSKOG VJEŠTAKA

Jeremić Goluba Sonja iz Bara, rođena 14.9.1968. godine u Podgorici, diplomirani inženjer građevinarstva, postavlja se za sudskog vještaka građevinske struke.

Broj: 03-746-11853/19
Podgorica, 27. decembra 2019. godine

Ministarstvo pravde
Komisija za vještake
Predsjednik Komisije,
Mušika Dujović, s.r.

Na osnovu člana 9 stav 1 Zakona o sudskim vještacima ("Službeni list CG", broj 54/16), Komisija za vještake donosi

R J E Š E N j E
O POSTAVLjENjU SUDSKOG VJEŠTAKA

Đukić Radomira Milka iz Podgorice, rođena 3.1.1966. godine u Plavu, diplomirani građevinski inženjer, postavlja se za sudskog vještaka građevinske struke.

Broj: 03-746-11834/19
Podgorica, 27. decembra 2019. godine

Ministarstvo pravde
Komisija za vještake
Predsjednik Komisije,
Mušika Dujović, s.r.

Na osnovu člana 9 stav 1 Zakona o sudskim vještacima ("Službeni list CG", broj 54/16),
Komisija za vještake donosi

R J E Š E N j E
O POSTAVLjENjU SUDSKOG VJEŠTAKA

Đukić Ranka Dragan iz Podgorice, rođen 28.8.1974. godine u Podgorici, magistar ekonomskih nauka, postavlja se za sudskog vještaka ekonomsko-finansijske struke.

Broj: 03-746-11877/19

Podgorica, 27. decembra 2019. godine

Ministarstvo pravde
Komisija za vještake
Predsjednik Komisije,
Mušika Dujović, s.r.

ISPRAVKA

Stavlja se van snage Rješenje o postavljenju sudskog vještaka Škuletić Lazara Željka, broj 03-746-5664/19 od 3. oktobra 2019. godine, objavljeno u “Službenom listu Crne Gore”, broj: 60/19, jer je došlo do tehničke greške.

Broj: 03-041-764/20

Podgorica, 27. januara 2020. godine

Iz Ministarstva pravde